

DOSSIER No.: 17452-B

NAAM: Heerheers

Uit		In		Uit		In		Uit		In	
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
12/6-54	Bref 1030	12/6-54	12/6-54	D5	JUNI 1954	9 apr. 1962	DPB/p	17 apr. 1962			
12/11-54	Bref 1030	9/7-54	9/7-54	D	7-54						
5/9	Dis 7-9	5/8-54	5/8-54	C	9 AUG 1954	19 juni 1964	Do B/B	23 JUN 1964			
9/10	Dis 10/10	5 OCT. 1954	5 OCT. 1954	C	28 aug. 1964	Do B/B					
2-11	KB 16/11	17/10-54	17/10-54	KB/15				8 SEP. 1964			
17-12	II 17-12	22/11-54	22/11-54	C		21 JAN. 1969	E 9/15				
17-12	IV 24/12	25/11-54	25/11-54	KB		30/1	es/m				
8-1-52	B 8-1	25/11-54	25/11-54	CIV	2 NOV 1954	12/2	ACD-				
15/2	4-b 19/2	25/11-54	25/11-54	D	2 DEC 1954	18/2	ACD-				
10/3	KA 12/3	5 JULI 1955	5 JULI 1955			20	feb. 1969				
20-3	C 11/4	5 JULI 1955	5 JULI 1955			20-7-71	CAZ-C				
23/5-52	Dis 11/4	20 JAN 1956	20 JAN 1956	D	30 JAN 1956	20-7-72	Bvolg-p				
17/10-52	Dis 28/10	0.2.56	0.2.56	D	4 FEB. 1956	27-7-72	PB				
17/10-52	C 28/10	11 JUNI 1956	11 JUNI 1956								
17/10-52	B.5 24/10	29 JUNI 1956	29 JUNI 1956								
21/3-53	Dis 20/3	2 JAN. 1958	2 JAN. 1958	D	6 JAN. 1958						
24/4-53	B 20/4	9 JAN. 1958	9 JAN. 1958	BPD	9 JAN. 1958						
22/7-53	D 28/7	11 MRT. 1958	11 MRT. 1958	Dis	11 MRT. 1958						
3 1 AUG 1953	Dis 15/8	5 APR. 1958	5 APR. 1958	D	5 APR. 1958						
17/11-53	Dis 17/11	2 DEC 1953	2 DEC 1953								
20/11	D 12/11	6 MEI 1958	6 MEI 1958	PD	6 MEI 1958						
8 JAN 1954	Dis 12/1	5 JULI 1958	5 JULI 1958	D	17 JULI 1958						

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 452

NAAM: DESERTEURS

1. Hbr. Munt 16-1-47
2. W. te Breda in kennis stellen met inhoud
Schrijven i.d. Gron. ad. g. 1.47 en Schrijven SS-III b. ad. 19.11.46,
n.a.v. mijn schrijven over P.A. Venstra.
met het verzoek hiermee een keer dieprijke voor zover
noodig in kennis te stellen - ~~_____~~
3. a. ~~H B~~ B II a.v.p. b. p. 5/3/47 H B
b. ~~B VI~~ 4-3-47 (i. overleg met V)
4. Gezien, Geen actie genomen.
Afdeling C/I, 7 Mei 1949.
5. Gezien t.o. KB IV - 1-11-51 H.
6. Gezien i.v.m. 17379/g.c. de gref. - DTI 1009 - ~~_____~~ 7/16-53
7. Retour ASD CULI 4/6.53

MINUTENBLAD

DOSSIER No.

07452-II

NAAM:

Deurkens

1

Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad aanwezig was dit bijgevoegd.

sept. '70

Ad

Onderwerp: Desertie.

Sneek, 26 April 1949

- Betrouwbaarheid berichtgever:--
- Waardering bericht: betrouwbaar.
- Medewerkende instanties:--
- Ondernomen actie: Zie rapport.
- Tevens bericht gezonden aan: P.G.Leeuwarden.

Volgno.
29 APR. 1949
ACD/60972

Personalia
betrokkene

Op 21 Maart 1949 keerde niet van inschepingsverlof bij zijn onderdeel terug, de dienstplichtig soldaat HARMEN SIETSE DE VRIES, geboren te Sybrandaburen, 30 Januari 1928, wonende te Sneek, Kloosterdwardsstraat No.28.

onderduik
adres

Hij dook onder ten huize van zijn grootouders KORNELIS DE VRIES, geboren te Jorwerd, 6 December 1868 en AKKE PUNTER, geboren te Gauw(Wijmbritseradeel)29-2-1868, wonende te Gauw No.25. Deze oude mensen zijn Nederlands Hervormd(kerkelijk) en wisten, althans begrepen,waarschijnlijk niet, dat zij zich schuldig maakten aan een strafbaar feit.

Personalia en
antecedenten
van ouders.

De ouders van betrokkene, genaamd JACOB DE VRIES, geb. 16-10-1896, grondwerker en MINA BIJL, geb. 18-3-1902, zijn zeer domme mensen. Zij zijn "Waarheid"lezers, doch geen aangesloten leden van de C.P.N.

Personalia
antecedenten
van meisje en
van ouders.

Betrokkene is verloofd met JOHANNESKE NIEMENDAL, geb. 29-6-1931, wonende Kloosterdwardsstraat 9 te Sneek. Dit meisje komt uit een net arbeidersgezin, dat absoluut niet-communistisch is georiënteerd. De ouders van het meisje waren tegen het onderduiken van De Vries.

oorzaak en
verloop van
de desertie.

Een broer van betrokkene, genaamd JACOB DE VRIES, geboren te Rauwerd, 12-7-1924, los werkmán, wonende ten huize van zijn ouders, Kloosterdwardsstraat 28, alhier, is lid van de C.P.N., althans laat zich uit en gedraagt zich als fanatiek communist. Hij is bevriend met JAN OSENGA, geboren te Sneek, 11-7-1925, fanatiek communist, wonende te Sneek, 3e Zomerrakbuurt 9. (zie rapp. 2/48;65/48 en 28/1949)

Vooraf op aandrang van bovengenoemde twee personen en mede door de slappe houding van zijn ouders, keerde betrokkene niet naar zijn onderdeel terug.

Het lag echter niet in de bedoeling om betrokkene blijvend te laten onderduiken. Dit geschiedde om twee redenen.

- 1e. Eerst moesten de eerstvolgende troepen-transportschepen vertrekken.
- 2e. Indien betrokkene zich bij de bevoegde instanties zou melden als deserteur, moest hij een aannemelijke verklaring kunnen afleggen omtrent zijn handelwijze.

Inverband met dit laatste schreef Jan Osenga onmiddellijk na het onderduiken van De Vries een brief naar de verdediger van Ratio Koster, Mr.Stokvis. Een en ander ~~namens~~ namens de familie de Vries. Deze advocaat bleek echter geen tijd te hebben om zich met dit geval te bemoeien en verwees de Fam. de Vries naar de verdedigster van Ratio Koster. Nadat aan deze op dezelfde wijze geschreven was, werd van haar een schrijven ontvangen, waarin vragen werden gesteld omtrent de politieke antecedenten van de ondergedokene.(Was hij lid C.P.N.? Lid A.N.J.V.? enz.) Bij een later schrijven werd tenslotte verzocht, om betrokkene persoonlijk naar-----

Amsterdam te laten komen, ten einde een en ander mondeling te bespreken. Het is alhier niet bekend geworden aan welk adres De Vries moest komen.

Deze reis is echter niet doorgegaan, aangezien hij zich niet in het openbaar durfde te vertonen.

Inmiddels scheen hij al schoon genoeg te hebben van zijn noodgedwongen huiselijk verblijf, zodat hij besloot niet verder te wachten op enig resultaat van de bemoeienissen van zijn broer Jacob en Jan Osinga.

Blijkens bekomen inlichtingen heeft hij zich op Dinsdag 26 April 1949 in de late avonduren gemeld aan het bureau van de gemeente politie te Sneek.

Of de correspondentie, welke gevoerd is tussen de familie De Vries- J. Osinga en vorenbedoelde advocate ~~ix~~ alhier nog aanwezig is ten huize van De Vries Sr. kon niet worden nagegaan.

Indien de vader van betrokkene hieromtrent gehoord zal worden, kan aangenomen worden, dat hij alle inlichtingen zal verstrekken.

cedenten
okkene.

Een domme en onverschillige jongen. Verkeerde voorheen wel in A.N.J.V. kringen en bezocht bijeenkomsten van deze jeugdorganisatie. Nadat hij verkering kreeg met bovengenoemd meisje is hij niet meer op dergelijke bijeenkomsten geweest.

Indien hij niet beïnvloed was geworden, zou hij zo goed als zeker niet ondergedoken zijn.

Tenslotte wordt nog vermeld, dat ook in dit geval weer is gebleken, dat C.P.N. leidende figuren, althans te Sneek, officieel geen advies geven om onder te duiken.

Het vorenstaande is uit zeer betrouwbare bron en kan als vaststaand worden aangenomen.

De Brigade Commandant der Marechaussee, aan wien betrokkene werd voorgeleid, is voorzover nodig, vertrouwelijk omtrent het vorenstaande ingelicht.

Einde

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)

~~VERGEGEN~~

OP V/N

ok

3X
 CO: 131338

✓ 133073 ✓
 ✓ 136371 ✓
 ✓ 136375 ✓

10.4.52

B

Afd. Sect: B IV Dat: 15/4 Par: R

Ochtereenvolgens aan: Kuo
 B

10.4.52

Interne aanwijzingen ACD

Verantw voor H. ACD, namens deze
 Afd: afdcoening B Dat: 14/3/52 B

ACD, 46 Dat: 28.7.52 Par: F

Afd. Sectie	Behandeling	Afz./Par.	Dat.
-------------	-------------	-----------	------

Kuo	B, 7/3	Acco B	14/3
B	B, VI	SB	10.3.52
11/3 B, IV	25/3 brief aan: Sp. Eindhoven en Sp. Roswell		
UCD	to		
B	B, VI	SB	10.4.52
11/4 B, IV	136375 21.4.52	R	23.4.52

7

7

131338

RP

Dordrecht, 15 April 1952.

No. 415 I.D.-Geheim./'52.

no 131338

Betreft: Uw no. ~~133073~~ 133073

dd. 25 Maart 1952.

De inlichtingen gevraagde bij Uw hogergenoemd schrijven worden UHoogedeigestronge hierbij in duplo aangeboden.

OP KAART
ACD/ 46
DAT: 28.7.52
PAR: 9

06-323 1316

17 APR. 1952
ACD/ 136375

Handwritten: Verzoek in Papendrecht

Ter voldoening aan Uw verzoek vervat in Uw schrijven van dd. 26 Maart 1952, No. 415 I.D. - Geheim, betreffende inlichtingen Cornelis de BAAT, geboren te Rotterdam, 17 Augustus 1928, wonende te Papendrecht, Oosteind 40, heb ik de eer UHOOGGEDELGESTRENGE beleefd te berichten, dat de BAAT voornoemd, blijkens bekomen inlichtingen wordt gekenmerkt als een gluiperig type, niet direct slecht, doch iemand die zich niet bloot geeft en niet open voor de dag komt. Het is niet bekend welke politieke inslag de BAAT heeft. Hij komt niet in de politie administratie van de gemeente Papendrecht voor. De Baat is iemand die gauw is over te halen en zich geen rekenschap geeft van de eventuele gevolgen.

Mogelijk is in dit licht zijn desertie uit het Nederlandse Leger in Indonesië naar het Indonesische Leger te zien.

Handwritten: op kant

Anderzijds moet niet over het hoofd worden gezien, dat zijn Vader, genaamd ARIE DE BAAT, geboren te Papendrecht, 17 Mei 1901, wonende Oosteind 40 te Papendrecht in deze gemeente bekend staat als communist, althans iemand die sterk links georiënteerd is. Zijn Vader maakt ook veel misbruik van alcoholhoudende drank en bekommert zich weinig met het gezin. Voor zover bekend wordt in het gezin het dagblad de "Waarheid" gelezen.

Moeder, van de Baat, Cornelis, staat zeer gunstig bekend. Zij weet, zoals men dat pleegt te zeggen, de touwtjes aan elkander te knopen. Het gezin bestaat uit vier personen, Vader, Moeder en twee zoons, waarvan Cornelis de oudste zoon is. Beide kinderen waren, en dit kan gezegd worden van de jongste zoon, oud 13 jaar, gingen altijd keurig gekleed.

Vader, Arie de BAAT, voornoemd/veroordeeld door:

- 1e. Politie Rechter Dordrecht, dd. 23 April 1926, wegens mishandeling tot f15.- boete of 15 dagen;
- 2e. Politie Rechter Dordrecht, dd. 15 October 1943, wegens diefstal in vereniging tot f30.- of 15 dagen;
- 3e. Politie Rechter Dordrecht, dd. 15 December 1944, wegens verduistering tot f30.- of 15 dagen.

10 April 1952.

Verbinding 109.

Litt.D.54/152. VERTROUWELIJK

Betreft: HULZING WILLEM PETER, ingeschreven te REUSEL, Weijereind no.2, verdacht van des

Antwoord op verzoek :

no. 133073 d.d. 25 Maart 1952.-

12 April-1952.-

06.383 07.121.6
18 APR 1952

ACD/46
DAT: 28/4/52
PAR: P

ACD/13637/126255

In antwoord op Uw in margine vermeld schrijven moge ik U het navolgende berichten.-

Betrokkene is genaamd :

WILLEM PETER HULZING, geboren te 's-GRAVENHAGE, 17 November 1926, nationaliteit Nederlandse, ongehuwd, ingeschreven in het Bevolkingsregister der gemeente REUSEL, adres Weijereind no.2.-

Het Bevolkingsregister te REUSEL vermeldt hem "zonder beroep" en "kerkgenootschap : geen".-

Hij is de zoon van :

WILLEM PETER HULZING, geboren te 's-GRAVENHAGE, 1 Mei 1903, en van :

LAURA LOUISA WILLAERT, geboren te SAS VAN GENT, 29 Mei 1901.-

Op zijn persoonskaart komen de navolgende aantekeningen voor : " Dpl. REUSEL 1946 " - " Gezinsvoogd JAN BREUGOM " - " moeder herstel O.M. ", (ouderlijke macht).-

Hij woonde achtereenvolgens op de navolgende adressen :

18.2.30 - Loosduinseweg 259 te DEN HAAG ;

10.11.39 - Badhuisweg 63b te DEN HAAG ;

15.12.42 - v.Vredenburgweg 164 te RIJSWIJK ZH. ;

8.9.45 - Weijereind 238 te REUSEL ; (thans Weijereind no.4)

5.8.46 - Weijereind 236 te REUSEL ; (thans Weijereind no.2)

Het huwelijk van de ouders van betrokkene zou door echtscheiding ontbonden zijn verklaard, waarna zijn moeder in het huwelijk zou zijn getreden met de hierbovengenoemde gezinsvoogd JAN BREUGOM, van wie zij vóór haar huwelijk reeds een kind (meisje) zou hebben gehad, hetwelk bij de huwelijksvoltrekking ongeveer 3½ jaar oud moet zijn geweest. Dit tweede huwelijk zou eerst pas gesloten zijn na overlijden van van W.P. HULZING, geboren 1 Mei 1903.-

Een en ander kon echter niet ambtelijk worden vastgesteld. Wel bleek, dat de moeder van betrokkene haar brieven ondertekent met : Mevr.L. BREUGOM-WILLAERT, N.W.Binnensingel 111, DEN HAAG.

Nadat de scheiding tussen de ouders van betrokkene een feit was geworden, werd hij op 15 December 1942 opgenomen in de Stichting van de Kruisvaarders van St.JAN, v.Vredenburgweg no.164 te RIJSWIJK ZH. (tel. K.1700-118816), alwaar hij verbleef tot 8 September 1945.-

Betrokkene had destijds twee zusters (uit het eerste huwelijk zijner moeder), doch dezerzijds is niet bekend wie of welke inrichting met de opvoeding dezer meisjes werd belast. Aangenomen mag worden, dat deze aan de hoede der moeder werden onttrokken, gelet op de aantekening op de persoonskaart van betrokkene : "moeder herstel O.M."-

Nadat betrokkene tweemaal met vacantie in REUSEL was geweest bij de familie C. HEESTERS, Peel, aldaar, werd hij door de zorg van de Kruisvaarders van St.JAN op 8 September 1945 geplaatst in het gezin van de landbouwer P. van KEMENADE, Weijereind no.238 (thans no.4) te REUSEL.-

co 131338

Orke
L. Lommi
terd.
Adm
lyd

R.P. Lindhorst

Hier bleef hij tot 5 Augustus 1946 , waarna hij in het gezin kwam van de Wed. H. ANTONISE-DE LEEST , Weijereind no.236 (thans no.2.) te REUSEL, die een landbouwbedrijf heeft. In laatstgenoemd gezin bleef hij tot aan het tijdstip waarop hij in militaire dienst ging.-

Laatstgenoemde beide gezinnen staan in politiek en crimineel opzicht gunstig bekend, zijn praktizerend Rooms-Katholiek en rechts georiënteerd

Gedurende zijn verblijf te REUSEL waren op het gedrag van betrokkene geen aanmerkingen te maken. Voor politiek toonde hij geen interesse. Hij verrichtte ijverig de hem opgedragen werkzaamheden en bekwaamde zich in de landbouw. Hij was lid van de R.K. Jonge Boerenstand en van de toneelvereniging van de R.K. Jonge Boerenstand.-

In REUSEL was hij praktizerend Rooms-Katholiek en ook later in Indonesië. Op de bootreis van Nederland naar Indonesië was hij Misdienaar bij de Aalmoezenier.-

Hij werd ingedeeld bij de 23ste Cie A.A.T. als dienstplichtig soldaat , legernummer 261117143 , en op 1 September 1948 bevorderd tot soldaat 1e klasse.-

Blijkens berichten van het Hoofdkwartier van de Adjudant Generaal te BANDJENG werd betrokkene op 14 Maart 1950 uit arrest ontslagen in verband met strafexpiratie en op 29 Mei 1950 te DJAKARTA vermist, waarbij desertie werd vermoed.-

Op 14 Juni 1950 werd betrokkene gearresteerd en ingesloten in het Provoosthuis te DJAKARTA , waaruit hij op 7 Juli 1950 wist uit te breken.-

Een informant , die plm. 1 jaar met hem in Indonesië diende, beschrijft betrokkene als een goed soldaat, destijds rechts georiënteerd , echter fanatiek, impulsief, onevenwichtig, qua karakter een zwakkeling , gemakkelijk te beïnvloeden en over te halen.-

Betrokkene maakte zich in Indonesië schuldig aan diefstal c.q. poging tot diefstal van een hoeveelheid rijst. Om deze rijst te kunnen vervoeren maakte hij gebruik van zijn eigen ransel en de ransel van een collega. Laatstgenoemde was hiermede onbekend. Bij de diefstal moest hij de met rijst gevulde ransel van zijn collega ter plaatse achterlaten, in verband waarmee deze ten onrechte van deze diefstal werd verdacht en zich bij zijn Cie.Cdt. moest verantwoorden. Toen betrokkene dit vernam heeft hij zich bij zijn Cie.Cdt. gemeld en erkend , dat hij de schuldige was. Hij werd toen gestraft met 14 dagen streng arrest.-

Vanuit het Huis van Bewaring te 's-GRAVENHAGE heeft betrokkene een brief gericht aan de Wed. H. ANTONISE-DE LEEST te REUSEL , waarin hij verzoekt hem f.5.- toe te zenden en waarin hij verder mededeelt te hebben gefouteerd, doch niet in bijzonderheden te kunnen treden. Hij schrijft in deze brief verder, dat hij hoopt zijn fout nog eens ooit goed te kunnen maken.-

Betrokkene heeft meer op met de Wed. H. ANTONISE-DE LEEST dan met zijn eigen moeder, hetgeen mogelijk verband zou kunnen houden met zijn minder prettige jeugd. *[Handwritten signature]*

----- E I N D E -----

25 Maart 1952.

B 133073

Deserteur

VI AV 3

UITGEBEUKT

VERTROUWELIJK

Ontv. bew: _____

Rappel : 25 Jan 1952

Antwoord : 136 375

Op 23 Januari 195¹ is vanuit Indonesië in Nederland aangekomen en overgebracht naar het Huis van Bewaring te 's-Gravenhage:

Cornelis de Baat, geboren te Rotterdam, 17 Augustus 1928, wonende te Papendrecht, Oosteinde 40.

Betrokkene, die indertijd uit het Nederlandse leger in Indonesië deserteerde naar het Indonesische leger en zich later aansloot bij bandietenbenden, is door de Indonesische Regering uitgeleverd en zal t.z.t. voor de krijgsraad te 's-Gravenhage terecht moeten staan.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de politieke antecedentën en verdere van belang zijnde gegevens van betrokkene, benevens, indien daartoe aanleiding mocht bestaan, van zijn ouders.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

G. G. Crabband

Aan de heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te
D O R D R E C H T.

25 Maart 1952

B 133073

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

Deserteur.

VI AV 3

Ontv. bew: .....

Rappel : 25 June 1952

Antwoord : 136371

Op 23 Januari 1952 is vanuit Indonesië in Nederland aangekomen en overgebracht naar het Huis van Bewaring te 's-Gravenhage:

Willem Pieter Hulzing, geboren te 's-Gravenhage, 17 November 1926, wonende te Reusel, Weijer-eind 236.

Betrokkene, die indertijd uit het Nederlandse leger in Indonesië deserteerde naar het Indonesische leger en zich later aansloot bij bandietenbenden, is door de Indonesische Regering uitgeleverd en zal t.z.t. voor de krijgsraad te 's-Gravenhage terecht moeten staan.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de politieke antecedenten en verdere van belang zijnde gegevens van betrokkene, benevens, indien daartoe aanleiding mocht bestaan, van zijn ouders.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

Aan de heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te
E I N D H O V E N.

J. C. Grubbendam

HOOFDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF
BUREAU B - SECTIE G2

's-Gravenhage, 4 Maart 1952.

No.: 3516/52 CONF.

Onderwerp: Deserteurs.

Bijlagen: -----

NET O.K.
ACD/
DAF:
PAR:

CONFIDENTIEEL

06.383

0014

09.71-09.1

07.12.6.
11 MRT 1952
ACD/133073

B

co

In antwoord op Uw brief dd. 22/25 Februari 1952, Nr. 131338, moge ik U berichten, dat de door U bedoelde deserteurs zijn genaamd:

1. Cornelis de BAAT, soldaat, geboren te Rotterdam, 17 Augustus 1928, wonende te Papendrecht, Oosteinde 40;
2. Willem Pieter HULZING, soldaat 1e Klasse, geboren te 's-Gravenhage, 17 November 1926, wonende te Reusel, Weijereind 236.

Op 23 Januari 1952 zijn zij per troepen-transportschip "Waterman" van Singapore in Rotterdam aangekomen en naar het Huis van Bewaring te 's-Gravenhage overgebracht.

Zij zullen terecht staan voor de Krijgsraad te Velde West, te 's-Gravenhage,

*de 136391
april 1952
Muntz
07 Kwart*

Typ.:CB

Coll.:B

De Majoor van de Generale Staf,
Hoofd Bureau B van de Sectie G2,

(H.E.C. van Ameyden van Duym).

A A N :

Hoofd B.V.D.

25 FEB 1952
22 Februari

52

BX 131338

n.a.v.ber.Volkskrant

VI AV 5

UITGEBOEKT

Ontv, bew: _____

Rappel : 22 Mei '52

Antwoord : 13307-3

Deserteurs.

VERTROUWELIJK

In diverse Nederlandse dagbladen, o.a. "De Volkskrant" van 3 Januari 1952, komt een bericht voor betreffende twee soldaten, die indertijd uit het Nederlandse leger in Indonesië deserteerden. Als hun initialen werden vermeld: De B. en H.. Na hun desertie liepen zij over naar het Indonesische leger en later sloten zij zich aan bij bandietenbenden. Ongeveer een jaar geleden werden zij door de Indonesische Veiligheidsdienst gearresteerd en ingesloten. Volgens het bericht zijn zij nu uitgeleverd en met het troepentransportschip "Waterman" naar Nederland overgebracht, waar zij voor de Krijgsraad zouden moeten verschijnen.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de namen, personalia, woonplaats in Nederland en verdere U bekend zijnde gegevens betreffende genoemde deserteurs.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

Aan de Heer Hoofd Sectie G.2.b.
Hoofdkwartier van de Generale Staf,
Jan van Nassaustraaf 123
te
's - GRAVENHAGE.

Periodiek: Ambo

Datum: 1-1-52

CIRCULATIE

Niet langer houden dan ..... dagen

AAN	GEZIEN		Volgens geadresseerde nog t.k. aan
	dat.	par.	
P & B	18/1	18/1	

Aantekeningen :

Deserteurs uitgeleverd

DJAKARTA, 2 Jan (A.P.) — Twee soldaten, die vier jaar geleden uit het Nederlandse leger in Indonesië deserteerden, zijn zondag uit Bjakarta op transport gesteld naar Nederland. Zij werden met een vliegtuig overgebracht naar Singapore, waar zij werden overgenomen door het troepen transportschip "Waterman". De deserteurs, D. B. en H. zijn ongeveer een jaar geleden door de Indonesische veiligheidsdienst gearresteerd, omdat zij zich bij bandietenbenden hadden aangesloten, na aanvankelijk te hebben meegevochten met Indonesische revolutionairen. D. B. werd gevangen genomen op Java, H. op Sumatra. Voor hun uitlevering hebben zij in verscheidene Indonesische gevangenissen vertoefd. In Nederland zullen zij voor de krijgsraad moeten verschijnen.

1503/51 D.G.

~~117845~~
10 SEP. 1951
ACD/114.845

DIENSTGEHEIM

07.122

6 Sept, 1951.

BOOTSMA, Pieter.
Amsterdam, 26 Juli 1925.

Schutblad is vermeld op
Amsterdam, 1e Atjehstraat 15-1.

07.121.6

Vader van betrokkene is in 1944 overleden; moeder woont met 2 zoons, waarvan betrokkene de oudste is, en 1 gehuwde dochter (met gesin) in een eenvoudige arbeiderswoning in Amsterdam-Oost. De woning siet er niet onverzorgd uit. Verder zijn er nog 2 dochters en 1 zoon, allen gehuwd en niet meer thuis.

OP KAART
ACD/46
DAT: 20/10/51
PAR: B

De moeder is invalide en is steeds onder doktersbehandeling. Overige gezinsleden genieten een goede gezondheid.

De moeder is van oorsprong Nederduits Hervormd, gaat niet meer naar de kerk. De kinderen zijn niet godsdienstig opgevoed.

Na de Lagere School te hebben afgelopen is betrokkene naar een Ambachtschool gegaan, waar hij leerde voor huisschilder. De twee leerjaren liep hij vlot door en in 1939 behaalde hij het diploma.

Niet lang daarna werd ons land bezet ; hij kreeg, toen er geen verf meer was voor het huisschilderen, werk bij een baas, die speelgoed vervaardigde, hetwelk hij in kleuren moest schilderen.

Daarna kwam hij in de arbeidsdienst, waaruit hij al gauw wegliep ; hij bleef 1 jaar ondergedoken in Amsterdam en ging toen naar Aalten, waar hij 1½ jaar ondergedoken bleef, totdat de bevrijding daar kwam. Hij was inmiddels bij de B.S. gegaan.

Toen hij in Amsterdam terug kwam, hoorde hij daar, dat zijn vader overleden was en dit schokte hem zeer.

Hij werkte korte tijd bij de Canadesen, hielp met allerlei voorkomende werkzaamheden. Daarna kreeg hij los werk in de groentenhallen, waar hij f.25.-- per week verdiende.

In Mei 1946 werd hij in militaire dienst geroepen ; na ruim ½ jaar normale dienst te

- hebben -

Hoofd B.V.D.

1503/51 D.G.

6 Sept. 1951.

hebben gedaan, kreeg hij inschepingeverlof, alvorens scheep te moeten gaan naar Indonesië. Hij is toen weer ondergedoken. Na twee jaren werd hij gepakt door de Gemeente Politie en naar Schoonhoven gebracht, van waaruit hij na tien dagen de vlucht nam. Daarna is hij weer 2½ à 3 jaren ondergedoken geweest totdat hij op 26 Juli j.l. door de Koninklijke Marechaussee opgepakt werd, en sinds 1 Augustus is hij nu geëtiketiseerd in Nieuwersluis.

Gedurende zijn onderduiktijd heeft hij hier en daar met los werk wat geld verdiend ; de patroons, waarbij hij gewerkt heeft, wist men niet te noemen ; waarschijnlijk wist men dit wel, doch vond men dit gevaarlijk.

Ze zijn van de zijde van derden geen inlichtingen omtrent betrokkene verkregen kunnen worden. Op school wist men zich betrokkene na het verstrijken van 12 jaren niet meer te herinneren.

Betrokkene heeft geen meisjes, wel enkele vrienden, is lid van een voetbalclub.

Zijn liefhebberijen zijn : zwemmen, biljarten, vissen, voetballen.

Volgens zijn moeder is hij erg in zich zelf gekeerd en kalm van karakter.

Hij heeft zijn moeder nooit over dienstweigerig gesproken en zij was volkomen verrast, toen zij hoorde, dat hij in Nieuwersluis geweigerd had, de militaire uniform weer aan te trekken.

Een zuster van betrokkene liet er zich nog over uit, dat hij h.i. niet naar Indonesië scheep gegaan was, omdat hij bang was, ook zijn moeder niet meer terug te zien, nadat hij zijn vader reeds verloren had. En nu zou hij wel dienstweigeren, omdat hij bang was, naar Korea te kunnen worden uitgezonden.

Tenslotte zij nog opgemerkt, dat betrokkene op politiek gebied in de administratie van de Gemeente Politie te Amsterdam niet voorkomt.

De Lt.-Kol.G.S.,
Hfd.Sectie G 2,

(W.C.H. van Reede)

S.T.

24 Augustus 1951.

DD 452

116818

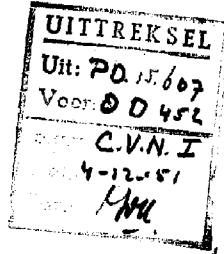
No.Gr.V.D. 1272/51 Conf.

Bijlagen: een.

Onderwerp: J. Ravensberg.

DUPLICAAT

CONFIDENTIEEL

In vouwe dezex gelieve U aan te treffen een uittreksel uit een veiligheidsrapport opgemaakt door Z, naar de inhoud waarvan kortheidshalve wordt verwezen.

S.Tv

AAN: Hoofd ~~E.V.D.~~

Hoofd L 2 L.M.S.

Hoofd G 2 B H.K.G.S.

Typ: 19
Coll: 00

Wittichal

VEILIGHEIDSRAPPORT

GEHEIM

ONDERVRAGING/SIGNALERING ¹⁾

Geheim Nr .....

Datum van verhoor/~~verhoor~~ ¹⁾ **21 Augustus 1951.**
Ondervrager/Rapporteur: ¹⁾

Personalia van ondervraagde ¹⁾ gesignaleerde	Naam: R A V E N S B E R G ✓			FOTO
	Voornamen: Jacobus			
Alias: Scheldnaam: Kobus-Kuch.				
Geslacht: Man.				
Plaats en datum van geboorte: Amsterdam, 29 Sept. 1929.				
Nationaliteit: Nederlander.				
Beroep: Matroos der Rijnvaart.				
Adres: Amsterdam, Olympiaweg 78-II				
Signalement	Lengte: 1.83 cm. Gebit: gaaf gebit Wenkbrauwen: donker blond			
	Postuur: slank Neus: gewoon Haar: donker blond			
Reis- of identiteitspapier	Gelaat: ovaal Mond: gewoon Littekens: litteken op bovenlip van plm. 2 cm.			
	Ogen: blauw draagt Oren: gewoon			
	Kleding: bril Totaal versleten kostuum-bruin. Het enige stuk on-			
	Bijzondere kentekenen: Gene. dergoed wat hij aan had was een Mil. overhemd.			
Reis- of identiteitspapier	Soort: Ned. paspoort Nummer: 575611 Datum: 25 Sept. 1948.			
	Verstrekt door: Burgemeester te: Amsterdam.			
	Geldig tot: 25 September 1950.			
	Visum voor: ..... Nummer: ..... Datum:			
Scholing	Verstrekt door: ..... te:			
	Geldig tot:			
	Reden van de reis: Heeft zich op 20 Aug. 51 te Gusterseel gemeld bij de douane,			
	Reisdoel: komende van Tsjecho-Slowakije.			
Vervoermiddel: te voet, had liftende gereisd.				
Scholing	Schoolopleiding: 6 jaar L.O.			
	Vakopleiding: 2 jaar Ambachtschool te Amsterdam.			
	Talenkennis: spreekt gebrekkig Duits-Engels en Tsjechisch.			
	Godsdienst: geen Godsdienst.			
Politieke richting: Gene.				
Familielaties	Naam: Adres: Beroep: Leeftijd:			
	Vader: Adrianus, Pieter. Olympiaweg 78-II. Kantoorbed. K.L.M. 50 jaar.			
	Moeder: Johanna, MEIJER. Olympiaweg 78-II. 52 jaar.			
	Echtgenote:			
Kinderen: ..... jaar oud winkelbediende te A'dam.				
Broers en Zusters: Willem 23 jaar oud kantoorbediende te A'dam en Johanna 20				

Reden van ondervraging/signalering: ¹⁾ **Was in 1949 uit het Ned. leger gedeserteerd en naar Duitsland gevlucht. Verklaarde twee jaar in Tsjecho-Slowakije doorgebracht te hebben.**

¹⁾ Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Coll:

Op 20 Augustus 1951 heeft Ravensberg voornoemd zich aan de doorlaastpost Susterseel bij de douane gemeld, komende van Duitsland. Ravensberg stond als deserteur gesignaleerd in opsporingsregister no. 4, dd. 2 Juli 1951, blz. 290. Hij is na aanhouding overgegeven aan Brigade-Commandant der Kon.Marchaussee te Susterseel. Ravensberg is momenteel administratief geplaatst bij het Garde-Regiment PRINSES-IRENE te ASSEN. Hij zal op 22 Augustus 1951, ter verdere afdoening worden voorgeleid aan de Heer Brigade-Commandant der Kon.Marchaussee te ASSEN.

Hij verklaarde twee jaren in Tsjecho-Slowakije doorgebracht te hebben. In verband met mogelijk veiligheidsbelang is hij door mij verhoord. Ingevolge telefonische opdracht van S, volgt hierna een beknopt relaas van het verhoor:

"Begin 1946 ben ik als vrijwilliger bij de Luchtstrijdkrachten in militaire dienst gegaan en ingedeeld bij het grondpersoneel van vliegveld Gilze-Rijen. Eind 1946, de juiste datum weet ik niet meer, heb ik de mil. dienst wederom verlaten. Ik kreeg toen een betrekking bij de H.V.S. (Handelsvereniging Steenkool) te Rotterdam, als matroos op de Rijnvaart. Ik heb als matroos op een schip verschillende reizen gemaakt tussen Rotterdam en Duisburg (Dld). Op 3 Maart 1949 werd ik als dienstplichtige opgeroepen en ingedeeld bij 4 R.I. te 's-Hertogenbosch. Na ongeveer een maand werden we overgeplaatst naar kamp Westerbork. In Juni 1949 ben ik uit kamp Westerbork gedeserteerd. Ik was net ontslagen na 8 dagen streng arrest te hebben ondergaan welke ik had gekregen omdat ik zonder toestemming naar huis was geweest. Ik voelde niets meer voor de dienst en had het voornemen gemaakt om in Duitsland te gaan werken. Ik ben in uniform al liftende naar Groningen gereisd en via Nieuweschans illegaal naar Duitsland gegaan. Al liftende ben ik toen in Bremen terechtgekomen. Ik kreeg veelal bij Engelse militairen te eten. De Engelse M.P. heeft eenmaal mijn naam genoteerd doch moeilijkheden heb ik nimmer gehad. Via Frankfurt ben ik naar Munchen gelift, alwaar ik een Nederlander ontmoette. Hoe die persoon genaamd was weet ik niet, doch hij zorgde dat ik werk kreeg op een werf. Na veertien dagen werd ik echter ontslagen omdat ik geen geldige papieren had. Ik ben toen met een Nederlandse vrachtwagen afkomstig uit Gelderland, verdere gegevens zijn mij niet meer bekend, naar Wenen gereisd. In Wenen ontmoette ik een groep Italiaanse motorrenners die in Tsjecho-Slowakije aan een wedstrijd gingen deelnemen. Ik ben toen met dat groepje meege-reisd tot aan de Tsjechische grens.

Omdat ik geen geldige papieren had om Tsjecho-Slowakije te betreden ben ik voor de grens uitgestapt om te proberen illegaal de grens te passeren en mij dan wederom bij de Italianen aan te sluiten. Bij deze poging werd ik echter door twee soldaten aan-gehouden en overgebracht naar Bratislava. In Bratislava werd ik in de gevangenis gestopt alwaar ik 6 weken heb doorgebracht. In al die tijd ben ik maar eenmaal verhoord. Er werd mij gevraagd waar ik vandaan kwam en wat ik eigenlijk in Tsjecho-Slowakije kwam doen. Ik heb maar volgehouden dat ik werk kwam zoeken omdat ik in Duitsland geen werk kon krijgen. Dit verhoor geschiedde in het Engels. Van Bratislava werd ik overgebracht naar Brunnau en ondergebracht in een jeugdkamp. In dit jeugdkamp bevonden zich jongens uit alle delen van Tsjecho-Slowakije die werkzaam waren op de Bataschoenen-fabrieken, alwaar ik als magazijnbediende eveneens tewerk werd gesteld. Er werd in 3 ploegen gewerkt van 6 tot 14 en van 14 tot 22 uur. Ik zelf heb altijd morgendienst gehad. Op de Batafabriek die eigenlijk in Zlieb ligt werkten naar mijn mening ongeveer 20.000 man. Ik ontvang maar 800 kronen in de maand doch hield als er alles af was niet eens wat over om een stuk kleding te kopen. In Juni 1950 ben ik daar wegge-lopen en ben toen door Tsjecho-Slowakije gaan zwerven. Ik heb nooit moeilijkheden met de politie gehad. Als ik in een vreemde plaats kwam ging ik mij altijd bij de politie melden. Ik moest dan een kaart in-

vallen met mijn naam en verdere gegevens er op. De politie stempelde die kaart dan af en hierop kon ik mij dan vrij bewegen. Ik verdiende de kost met hier en daar wat bij een boer te werken, ook heb ik wel eens wat te eten gehad bij de politie. Op mijn zwerftocht door Tsjecho-Slowakije heb ik nooit iets bijzonders gemerkt. Ik hoorde wel eens vertellen dat er verschillende zakenlieden door de politie opgehaald waren maar ik heb mij daar eigenlijk nooit voor geïnteresseerd. Over politiek heb ik nooit gesproken daar. Over het algemeen wordt er niet veel over politiek gesproken omdat de mensen te bang zijn. In Mei 1951 wilde ik bij Geb illegaal de grens passeren naar Duitsland. Ik werd echter wederom gearresteerd en overgebracht naar Praag. In Praag heb ik drie maanden in de gevangenis doorgebracht. Ik ben eenmaal in het Duits verhoord geworden door twee politiemannen die alles wat ik vertelde opschreven. Ongeveer twee maanden na dat verhoor werd ik door twee militairen naar de grens gebracht en kon ik zonder verdere moeilijkheden te ondervinden de grens passeren. Ik ben toen al liftende naar de Nederlandse grens gekomen met de bedoeling mij te melden.

Coll: *W*

Vught

Verbinding no. 136 .

No.

OP KAART
ACD/46
DAT: 31-5-51
P R: Rm

24 APR. 1951
ACD 67935
01452

Onderwerp : Inlichtingen omtrent A. van Eldik .

Schutblad is reumatisch de 07.12.00

20 April 1951 .

*6.151
01.14*

DIENSTGEHEIM

C. K. -1/

Hiermede heb ik de eer U te berichten dat op 27 Januari 1951 door mijn dienst op verzoek van het Hoofd van de Indelingsraad te 's-Hertogenbosch een onderzoek werd ingesteld contra : ARIE van Eldik, geboren te Vught 9 Maart 1932, leerling stucadoor, wonende te Vught, Theresialaan 28. Deze jongen werd op 17 Januari 1951 opgeroepen om voor de Indelingsraad te 's-Hertogenbosch te verschijnen. Aldaar verschenen had hij zich niet gedragen naar de aanwijzingen die hem werden gegeven .

In verband hiermede werd tegen hem proces-verbaal opgemaakt ex artikel 12 lid 1 van de Dienstplichtwet . Tijdens zijn verhoor deelde Van Eldik mede, dat hij niet in militairen dienst wilde. Als dit toch gebeurde dan zou hij deserteren.

E.e.a. heeft de aandacht getrokken, temeer waar in 1945 van zijn vader werd verteld, dat hij lid was van de C.P.N. Hieromtrent is echter nimmer enige zekerheid verkregen, alhoewel de mentaliteit van Van Eldik Sr. daar zeker geschikt voor is .

X| Van Eldik Sr. is werkzaam op een exportslachterij te Eindhoven, in verband waarmede een afschrift van dit schrijven gezonden zal worden aan de Hoofdcommissaris van politie te Eindhoven .

-Einde-

~~BTX~~
"Telegraaf" - 18-4-'51.

Deserteur? — In Morlaix (Frankrijk) is de 33-jarige J. S. uit Rotterdam gearresteerd, die uit het Nederlandse leger zou zijn gedeseerteerd.

C.V.N.

t/h.

no 18/4-51.

WD 452

JB/JEM.

Directie zaken

INFORMATIECOPIE *BVD*

07.112
09.1-09.24

OP KAART
ACD/ <i>4B</i>
DAI: <i>7-3-51</i>
PAR: <i>Am</i>

07.112
06.331.2-09.1

17 FEB 1951
ACD/ *10500*

Directie Algemene Zaken/PP.
H. Huitema.

06.331.2
09.1-07.122

15 Februari 1951.
13905.

Rechtsblad is vernietigd

Bijlagen:

.....

Ik heb de eer U hierbij ter kennisneming te doen teekomen afschrift van een schrijven d.d. 5-2- '51 van H. Huitema te Sugny (Fr) betreffende in Frankrijk verblijvende Nederlandse dienstweigeraars.

Naar mijn mening ware aan betrokkene te antwoorden, dat deze dienstweigeraars niet voor diplomatieke of consulaire bijstand in aanmerking kunnen komen, doch dat na ontvangst van een opgave met de namen en adressen der betrokkenen kan worden nagegaan of in een bepaald geval of in bepaalde omstandigheden hiervan kan worden afgeweken.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
Voor de Minister,
Het Hoofd van het Bureau Paspoorten
en Politiaire Zaken,

Zijner Excellentie de
Minister van Oorlog.

42

Cugny 5 Februari 1951

Aan Uygner Excellentie den ambtenaar van
Buitenlandseke Zaken den

Excellentie

MINISTÈRE VAN BUITENLANDSE ZAKEN	
DOSSIER: <i>[Handwritten]</i>	INGENOMEN:
VISUM:	7 FEB. 1951
PHOTO: 36 185-	Nr. 13905
DOSS. E 441.314.1.002	

✓ Ondergetekende H. Huitema sandvoetwer
Cugny (Fr) zou graag onderstaande ter uwer kennis
willen brengen

In de jaren 1945 en daarna zijn verschillende jonge
Nederlanders naar het buitenland vertrokken. Nijs men
er bezwaar tegen had als militair naar Oed-Indië te
gaan, Zoo zijn er ook naar Frankrijk vertrokken. Er
missien kunnen zijn sekter na eenigen tijd naar Oeder-
land terug gekeerd en hebben hun militaire dienst uitge-
diend of hebben hun straf ondergaan.

Hier in Frankrijk zijn naar schatting 15 000 kunnen
gebleven. Deze jongens hebben hier werk gevonden, ja een
entete kunnen zijn hier zelf getrouwd. Eere jongens hebben
altes een Oederlandsch paspoort, t welk reeds lang is afg-
lopen doch zijn in het bezit van een Fransche Part t'Inden-
tite'en zijn hier in regel. De jongens keren nooit meer voor
goed naar Oederland terug omdat ze hier werk en brood
hebben, doch ze hebben hun ouders en bloedverwanten in
Oederland en zouden dolgraag eens een bezoek brengen aan
altes die hun lief zijn, vooral bij ziekte en overlijden.

Zou het niet mogelijk zijn Excellentie dese jongens een
paspoort te verstreken, daarvoor med de verplichting om

niet langer in Nederland te mogen blijven dan een
maand. Deze jongens zijn geen misdadigers en hebben
hun ouders ook lief zoo als anderen en komen nu meer
meer ten laste van de Nederlandsche staat als werkloos
of anderszins

Ik heb een verzoek als bovenstaand reeds gericht aan
de Koninklijke afdeling van de Nederlandsche Embassade
te Parys, doch krijg de mededeeling dat de jongens zich
aan de post konden niet voegen voor het verkrijgen van
een laissez-passer.

Natuurlijk worden de jongens dan ingerekend en
op transport gesteld naar Nederland. Ze verkiessen daar
door hun werk te doen en niet geneesdracht in Neder-
land te blijven.

Eensklant krijgt de hand eens over uw hand en wanneer
het mogelijk is laat deze jongens in de gelegenheid om hun
oude paspoort door een nieuwe te vervangen, men doet daarmee
een goede daad.

Stoeygachtend

Hubertina

Chateau de Jugny
par Couziers
et Armes
France

"De vrede
van Nijmegen 6 Oct."

Ontvangstavond Thye de Vries

JUBBEGA, 6 Oct. — In Jubbega heeft zich een comité gevormd, dat zich ten doel stelt de vredesrijder Thye de Vries, die twee jaar in „Bankenbos” heeft gezeten, te verwelkomen. Zaterdagavond is er daarom een gezellige avond bij J. O. de Jong, Jubbega, derde sluis, aanvang 8 uur. Ieder wordt opgewekt om bij de ontvangst van deze vredesrijder aanwezig te zijn.

DIENSTGEHEIM

07.12.2 07.12.6

GANS, Louis.

Amsterdam, 31 Mei, 1925.

Nieuwersluis, Dépôt voor Discipline.

5-2-51

- 7 FEB. 1951
ACD/102622

Schutblad is vernietigd

Betrokkene is in Mei 1941 door de S.D. gearresteerd, heeft drie maanden gevangen gezeten, resp. in de Euterpestraat en de gevangenis aan de Amstelveense weg, en werd toen wegens jeugdige leeftijd vrijgelaten.

OP KAART
ACD/ 93
DAT: 22
PAR: 22

Het gezin bestond uit Vader, Moeder en drie zoons ; de twee broers van betrokkene werden in Februari 1942 en Juni 1942 gearresteerd, de ouders in Maart 1943. Geen van alle zijn zij teruggekomen.

Betrokkene dook onder in Drenthe en is daar tot September 1944 gebleven ; hij is toen naar Amsterdam teruggegaan en wachtte daar de bevrijding af.

In 1946 is hij gehuwd met een niet-Joodse vrouw ; hijzelf noemt zich een niet-practiserend Israëliet.

In Augustus 1947 is hij voor eerste oefening opgekomen bij de Aan- en Afvoertroepen te Esfde.

In December 1947 deserteerde hij en vertrok hij naar Israël ; zijn echtgenote voegde zich in 1949 bij hem. Hij bleef tot November 1950 in Israël, totdat hij aldaar dienstplicht moest vervullen ; hij vroeg en verkreeg daarvan uitstel en misbruikte dit, om in gezelschap van zijn vrouw naar Nederland terug te keren.

Op het grensstation Roosendaal is hij door de Kon. Marechaussee gearresteerd en overgebracht naar het ADKL-te Schoonhoven.

In Schoonhoven heeft hij een beroep gedaan op de dienstweigeringswet en is hij overgebracht naar het Dépôt voor Discipline te Nieuwersluis.

Echtgenote van betrokkene is thans inwonend bij een familielid in Amsterdam

1.
DIENSTGEHEIM

No. 1641/50 D.G. aan het adres : Ruyschstraat 14.

5-2-51.

Gesondheidsstaat van betrokkene en diens vrouw is goed.

Volgens zijn vrouw is hij iemand, die gauw vrienden maakt en ook een grote vriendenkring heeft. Hij is niet lid van clubs of verenigingen. In zijn jeugd was hij lid van de A.J.C.

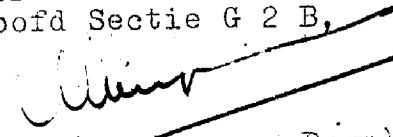
Liefhebberijen zijn : tekenen en guitaarspelen.

Betrokkene heeft na het Lager Onderwijs drie jaren een grafische school bezocht en na de bevrijding volgde hij nog cursussen aan een reclame-tekenschool.

Een vaste werkkring heeft hij niet gehad ; hij werkte als los tekenaar voor verschillende firma's.

Op de door hem vóór de oorlog bezochte scholen wist men zich betrokkene niet meer te herinneren ; op de reclame-tekenschool stond hij bekend als een goed werker, maar eigenwijs, zich hardnekkig door dik en dun vasthoudend aan principes en denkbeelden, die hij zich in zijn hoofd had gezet. Overigens achtte men hem wel betrouwbaar.

De Majoor van de Generale Staf,
Hoofd Sectie G 2 B,

(H.E.C. van Ameyden van Duym)

I.D.140

Betreffende Desertie H.WIEKENS

No. 124-130-154/158.

DIENSTGEHEIM

ghehoort aan

[Handwritten mark]

OP KAART
ACD/ <i>72</i>
DA.: <i>2/2/50</i>
PAR: <i>W.</i>

of. 122

of. 121.6

5 JAN. 1951

ACD/100354

*Schutblad is vernieuwd d
18 December 1950.*

Ik heb de eer U het navolgende te berichten.

a.k.r.

Op Woensdag 29 November 1950 is alhier gearresteerd en overgegeven aan de Koninklijke Marechaussee, Arie WIEKENS, geboren 21 September 1926 te Onstwedde, los-arbeider, wonende te Alteveer K.204, gemeente Onstwedde.

De o.a.en v. van WIEKENS, wegens desertie was verzocht door de Commandant van het 4e R.I. te Assen. Hij is ongeveer 4 jaar ondergedoken geweest. Overigens staat A.WIEKENS alhier niet ongunstig bekend. In de politie-administratie komt hij niet voor. Hij heeft geen omgang met bepaalde vrienden en treedt op geen enkel gebied op de voorgrond.

Het gezin waaruit Arie stamt, staat op crimineel gebied niet ongunstig bekend en bestaat uit man, vrouw en 6 kinderen, waarvan 4 jongens en 2 meisjes.

*de
een heeft
M. u. e. l. e. e. n.*

Uit gesprekken met de vader, Hendrik WIEKENS, geboren 16 December 1899 te Onstwedde, grondwerker, wonende te Alteveer K.204, gemeente Onstwedde, is de indruk gevestigd dat deze Communist is, al wil hij de dienstweigering van zijn zoon met de Bijbel verdedigen. Volgens bekomen inlichtingen zou hij echter niet als lid zijn aangesloten bij de C.P.N.. Het dagblad "De Waarheid" wordt in het gezin niet gelezen, althans, zij zijn daarop niet geabonneerd. H.WIEKENS staat als een dom en onverschillig persoon bekend. Hij zinspeelt meestal op de komst van de bevrijdende (Communistische) legers uit het Oosten en tracht dit eveneens aan de hand van de Bijbel te bewijzen. Overigens heeft WIEKENS geen bepaalde omgang en treedt op geen enkel gebied op de voorgrond.

I.D.

20 OCT. 1950

ACD/ 95193

VERBINDINGSNUMMER 60-

Ontvangstavond terugkeer
deserteur de Vries.

H. de Vries

OP KAART
ACD/ 46
DA: 7/10/50
PAR: /

Op Zaterdag 7 October 1950 werd er door de familie de Vries, wonende te Jubbega Schurega no.267 een gezellige avond belegd in cafe J.O.de Jong te Jubbega, daar hun zoon Thijs de Vries, die als deserteur was gearresteerd en zijn straf had doorgebracht in het strafkamp "Bankenbos", uit dit kamp terugkeerde.

De ouders van Thijs de Vries waren in het voorjaar 1950, 25 jaar getrouwd, doch omdat de zoon Thijs niet aanwezig was, werd er geen "feest gehouden"., dit feit werd thans tegelijk met de terugkeer van Thijs gevierd.

Er waren op die avond hoofdzakelijk familieleden aanwezig. Van enig comite, zoals dit in het dagblad "De Waarheid" naar voren werd gebracht, is niets gebleken. Er zijn wel enige partijleden van de plaatselijke afdeling der C.P.N. aanwezig geweest, daar verschillende familieleden en kennissen van de familie de Vries van deze afdeling lid zijn.

De familie de Vries is links geïenteerd, doch staat overigens gunstig bekend.

Einde.

18 October 1950.

Woonheid
Woonheid
N.V.
6-10-50

Woonheid

*ged
neder
B III d
20/10 50*

Ontvangstavond Thye de Vries

JUBBEGA, 6 Oct. — In Jubbega heeft zich een comité gevormd, dat zich ten doel stelt de vredesrijder Thye de Vries, die twee jaar in „Bankenbos” heeft gezeten, te verwelkomen. Zaterdagavond is er daarom een gezellige avond bij J. O. de Jong, Jubbega, derde sluis, aanvang 8 uur. Ieder wordt opgewekt om bij de ontvangst van deze vredesrijder aanwezig te zijn.

4 9 OCT 1950

29 September

50

CO.93015

XI. TA.4.

ene

UITGEBOKT

VERTROUWELIJK

F.A. Weerensteyn,
H.A.M. Hulsker en
J. Kroonenburg

Met verwijzing naar Uw schrijven van 14 September j.l., Letter T 78, heb ik de eer Uwe Excellentie mede te delen, dat met betrekking tot de in hoofde dezes genoemde personen, bij deze Dienst slechts wordt beschikt over documenten (van de voormalige Centrale Militaire Inlichtingendienst in Indonesië) betreffende F.A. Weerensteyn en H.A.M. Hulsker, en wel de documenten genummerd 5273, 5621 en 5640. Ik meen te mogen aannemen dat exemplaren van deze documenten zich ook bevinden in het archief van de voormalige C.M.I., dat thans bij Uw Ministerie aanwezig is. Ter bespoediging meen ik mij derhalve ontslagen te mogen achten hierbij een resumé over te leggen.

Over J. Kroonenburg zijn bij deze Dienst geen gegevens voorhande

HET HOOFD VAN DE DIENST
Voor deze,

de Minister voor Uniezaken
Overzeese Rijksdelen,
DES-GR A V E N H A G E.

Mr A. van Maanen.

MINISTERIE VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN

Afdeling Kabinet

'S-GRAVENHAGE, 14 September 194- 50

No. Letter T 78

4.1.1951 - 06.2.12.57
19.7.1

Aan Me^{er} P. KAAP van de Dienst der
Binnenlandse Veiligheid

16.2.1951 - 11-11
19.7.1

15 SEP. 1950
ACD/93075

Onder aanbieding van een afschrift van een b.m. tot de
Minister President gerichte open brief gedagtekend Bandung
29 Augustus 1950, van een zekere BUDIMAN, heb ik de eer U
te verzoeken mij te willen mededelen wat U bekend is omtrent
de daarin genoemde Heren WEERENSTEYN, HULSKER en KRONENBURG.

DE MINISTER VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN,
Voor de Minister
De Secretaris-Generaal,

W. J. P. M.
C.H.

C.2

Nr.:B/29.50 Ks.

Betreft:Arrestatie, s.

Dijl. en:Gene.

Bandung, 29 Augustus 1950.

"O p e n b r i e f"

Me r d e k a .

Excellentie,

Ondergetekende, G.Budiman van beroep Importeur & Handelaar wonende aan de Djalan Raya 174 te Bandung, sinds 2 Januari 1950 Warga-Negara Indonesia, verzoekt Uwe Excellentie beleefd voor de navolgende punten Uwe geeerde aandacht, dit namens alle progressieve Nederlanders in Bandung.

- 1) Is het Uwe Excellentie bekend, dat in den Haag, in de strafgevangenis zijn opgesloten twee Warga-Negara's genaamd: J. Weerensteyn en H. Hulsker oud T.N.I. officieren van de M.B.K.D.?
- 2) Is het Uwe Excellentie bekend, dat beide genoemde Heeren niet is toegestaan om een advocaat te nemen, in hunne rechtzitting voor desertie?
- 3) Is het Uwe Excellentie bekend, dat ter R.T.C. is bepaald dat tegen diegenen welke geen misdrijven hadden gedaan, doch andersdenkend waren geweest geen verdere stappen waren en zouden worden ondernomen?
- 4) Is het Uwe Excellentie bekend, dat de Nederlandsche M.P. zonder kennisgeving aan de R.I. Autoriteiten van deze arrestatie deze mannen naar Nederland vervoerde en deze thans geheel geïsoleerd zijn in de gevangenis?
- 5) Is het Uwe Excellentie bekend, dat tegen de progressieve Nederlanders hier te lande aanwezig agressie wordt uitgeoefend, en dat botsingen niet uit zullen blijven tussen twee groepen Nederlanders, indien deze toestand zo voortduurt?
- 6) Is het Uwe Excellentie bekend, dat de Nederlandsche M.P. hier klopjachten houdt op deserteurs van de voormalige K.L. welke overeenkomst met de Duitse tijd?
- 7) Is het Uwe Excellentie bekend, wat er is gebeurd met de progressieve Nederlander Jan Kroonenburg welke zonder voorkennis door de Ned. M.P. in Bandung is gearresteerd, en op 10 Augustus 1950 naar Nederland is getransporteerd, adres Bondstraat 9 in Eindhoven?
- 8) Is het Uwe Excellentie ook bekend, dat deze man ook Warga-Negara is van onze Staat Indonesië?
- 9) Is Uwe Excellentie bereid, bovengenoemde gevallen op te nemen met onze Hoge Commissaris Mr. Moh. Roem in den Haag, welke deze feiten ter kennis is gebracht en zondig stappen te doen nemen, ter bescherming van mensenrechten?
- 10) Is het Uwe Excellentie bekend, dat de gehele progressieve groep Nederlanders in Indonesië en bloc achter de R.I. leiders staat inzake de Iriankwestie, en is het Nederlandsche Volk het duidelijk, dat deze kwestie ons voortbestaan bij niet inwilligen van de wettelijke eischen der R.I. in het gedrang komt?

Als slot van deze uiteenzetting, moge ik een beroep doen op Uw staatsmanschap en wijs beleid waaraan U steeds hebt gevolg gegeven, en mede op het Nederlandsche volk, om toe te geven aan de eischen onzer

-Regering-

Regering om Irian nog dit jaar bij Indonesia te doen voegen, indien Nederland tenminste nog prijs stelt op samenwerking met Indonesia. Deze groep zal de leiders der R.I. in deze aanspraak van gegrend recht steunen, door ons te scharen aan één hecht blok achter onze wettige regering der R.I. en zullen onze strijd voor het recht van de mens niet staken voor het doel is bereikt.

Uwe Excellentie dankend voor Uw gehoor,

Tetap Merdeka.

NK

✓

w.g. (G. Budiman).

Kosambi 174,
Bandung, Indonesia.

Aan: Premier Drees, W. Nederland.
" President Sukarno, R.I.
" Mr. M. Roem H.C. der R.I.
" Voorzitter Parlement R.I.

(stempel)

"The Midland Company"

Dj. Raya Timur 174 Telp. S 1431
Bandung

UITTREKSEL

Uit : PD 15019

Naam: J.EEKMAN-Joustra.

Voor : OD 452

Naam: DESERTEURS.

Ag. nr: 90931

Afz. : B IX

Datum: 1 Aug.1950

Aard van het stuk: J.EEKMAN^A Joustra.

.....

De familie Eekman heeft meermalen onderdak verleend aan deserteurs uit het Nederlandse leger. Veel namen kon ik niet achterhalen. Genoemd werden een zekere Hans, deze is uitgeweken naar Tsjecho-Slowakije, er zal getracht worden uit te zoeken hoe zijn geslachtsnaam is.

Een andere deserteur, die geruime tijd bij hen gewoond heeft, heette Puck. Deze Puck is afkomstig uit Zaandam, zijn beroep is timmerman, zijn familie woont er op een woonschip. Hij heeft in Brussel gewerkt bij een lijkkmaker, een bekende communist, wonende in de Reu Waelhem 112. Men was zeer voorzichtig met de namen van de deserteurs.

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: B III

Datum: 17-7-1951

DIENSTGEHEIM

VAN BOVEN, Willem Ernst.
Zaandam, 16 Maart 1925.

Amsterdam, Shackletonstraat 42 III.

7-7-50

17.12.46
10 JULI 1950
ACD/ 00952

OP KAART
ACD/ 88
DAT 24/7 50
PAR: 81

Vader van betrokkene is na 25 jaren trouwe dienst als kantoorbediende bij de Nederlandsche Scheepsbouw Mij. alhier gepensionneerd, werkt thans tijdelijk op hetzelfde kantoor als invaller voor iemand, die ziek is.

Van de 6 kinderen zijn er 2 gehuwd (waarender ook betrokkene), er zijn nog 2 zonen en 2 dochters thuis, die allen een werkkring hebben.

Het gezin geniet in de buurt een zeer goede naam en de stagswoning ziet er eenvoudig, doch keurig uit.

Gesondheidstoestand van het gezin is normaal, met uitsondering van moeder van betrokkene, die zenuw- en maagpatiente is.

Alle gezinsleden behoren tot de Ned. Hervormde Godsdienst, alleen de vader bezoekt de kerk 's Zondags.

Betrokkene heeft, na de Lagere School te zijn afgelopen, eerst korte tijd een Ambachtsschool bezocht, waar hij opgeleid zou worden voor bankwerker, doch gezien het feit, dat zijn hart naar de kunst uitging en hij voor het bankwerkersvak niets voelde, verliet hij dese school. Hij werkte korte tijd bij een vervaardiger van kunstvoerwerpen (o.a. sierdoosjes), die in de bezettingstijd overleden is, bezocht daarna een normaalschool, waar hij zich speciaal kon toeleggen op schilderen en tekenen. Het laatste jaar van de bezetting is hij ondergedoken teneinde zich aan tewerkstelling in Duitsland te kunnen onttrekken.

Gedurende 4 jaren is hij avondleerling geweest aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam, waar hij onderricht

- kreeg -

AAN:

Hfd. B.V.D.

kreeg in schilderen, teekenen en tekenen.

Hij is normaal in militaire dienst gegaan; toen hij inschepingsverlof kreeg was zijn moeder zeer ziek en oordeelde de haar behandelende senuwarts, dat het aan te bevelen zou zijn, indien betrokkene met het oog op haar toestand niet naar Indonesië scheep zou gaan. Volgens de moeder heeft deze senuwarts toen een brief van deze strekking aan de Minister van Oorlog gericht.

Betrokkene is na deze brief eigenmachtig achtergebleven, heeft eerst een afwachtende houding aangenomen zonder zich ergens te melden, en is, toen hij niets hoorde, ondergedoken.

Hij bleef zijn studie aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten voortzetten en werkte overdag weer bij een vervaardiger van kunstvoorwerpen.

Korte tijd geleden is hij in het huwelijk getreden, waarna hij zich vrijwillig in Schoonhoven gemeld heeft.

Betrokkene is niet lid van clubs of verenigingen; zijn grootste liefhebberijen zijn schilderen, tekenen en teekenen; hij heeft enige kunstschilders als vrienden.

Op de hierbovenvermelde scholen kon men zich betrokkene niet meer herinneren. Aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten was hetzelfde het geval, omdat de lectoren van de avondcursussen aldaar weinig persoonlijk contact met hun leerlingen hebben, wier namen zij nauwelijks kennen.

Ook hierbovenbedoelde senuwarts, die de moeder van betrokkene de laatste jaren niet meer behandeld heeft, was een en ander na dit tijdsverloop vergeten.

Laatste patroon van betrokkene was van

- oordeel, dat -

DIENSTGEHEIM

No. 1538/50 D.G.

7-7-50.

oordeel, dat hij zeer zeker betrouwbaar is, maar nerveus en onevenwichtig. Het gebeurde nu en dan, dat betrokkene dagen achtereen van zijn werk wegbleef, als hij in zijn vrije tijd met een schilder- of beestseerstuk bezig was en hem dit dusdanig pakte, dat hij er aan door werkte. Hij is zeer gevoelig van natuur, maar is als vele artiesten onberekenbaar in het gewone geregelde dagelijkse leven.

In de politie-administratie komen geen der gezinsleden van betrokkene voor.

Hfd.G 2 B,
De Lt.Kol.,

(M.P.Kokje.)

G.M.,

Litt M 63 / B 2 / G.V.D. -

Bijlage: 1.

Onderwerp: "Deserteur A. v.d. Werf".

03757

07.121.6 6.157
 03.55-07.121.6
 X 16 JUNI 1950.
 ACD 07 606

CONFIDENTIEEL

co. 03757
05916

Onder verwijzing naar mijn brief
 Litt T 42 / B 2 / G.V.D. / 465 / 50 Confiden-
 tieel dd. 25 Mei 1950 met één bijlage betref-
 fende "Deserteur A. v.d. Werf" doe ik U hier-
 bij teekomen een uittreksel uit een rapport,
 opgemaakt door Z., betreffende "Hulpverlening
 bij desertie door meerdere personen", naar
 de inhoud waarvan ik U korthedshalve verwijs.

C.S.

OP KAART
ACD/46
DAT: 10/7/50
PAR: M

AAN Hfd Sectie G 2 B,
Hfd B.V.D.

CONFIDENTIEEL

No. 52/50.

Datum van het bericht: 6 Juni 1950.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: onderzoek.
 Betrouwbaarheid bericht: betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid bericht: betrouwbaar.
 Acties ondernomen: onderzoek ingesteld.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: P.I.D. ter plaatse.

 BERICHT.

Betreffende M. Bakker, A. en M. Goedkoop en J.v.d. Waal, allen te Amsterdam, is een nader onderzoek ingesteld. Hierbij bleek het navolgende:

De eerste drie personen bleken deserteurs te zijn wier vaste woonadres niet is vast te stellen en zal te zijner tijd bij eventuele aanhouding een nader rapport worden opgemaakt.

Bij onderzoek betreffende J.v.d. Waal, kwamen wagens hulpverlening bij deserte de navolgende personen voor:

Simon, Cornelis de Waal, geboren 17.1.1896 te Landsmeer, beroep broodbe-
 zorger, wonende Zwaluwstraat 10 hs te Amsterdam, Nrd, gehuwd met Paulina Burge-
meester, geboren 12.8.1911 te Amsterdam, zonder beroep.

Zonder geloof, beiden zijn voor de tweede maal gehuwd en bestaat het gezin uit totaal vijf kinderen.

De WAAL, was vroeger bestuurslid van de districten N. Holland en Utrecht der
 Com. Partij Holland;

stond in 1946 als lid op de lijst voor Overheidspersoneel der C.P.N.

Hij liet zich bij verhoor uit in die zin dat hij gezien zijn idee en opvoe-
 ding te allen tijde zal trachten het "kapitalisme" te vernietigen.

Als dienstweigeraar is hij in de jaren 1916 en 1917 door de Krijgsraad en het
 H.M.G. veroordeeld.

Bij nader onderzoek tegen de deserteur A.v.d. Werf p.v.b. opgemaakt door de K.
 M. Utrecht en later ook door de K.M. te Amsterdam, werden achtereenvolgens genoemd
 Wed. Wildschut-Schmit, geboren Jongbloed, Catharina, Margaretha, geboren
 30.12.1890 te Amsterdam, zonder beroep, wonende Shackletonstraat 10, een hoog te
 Amsterdam. Zij komt niet voor bij de P.I.D. doch is wel lid van de C.P.N.
 en verleent steun bij collectes voor de verkiezingscampagnes voor de C.P.N.
 (Verkiezing 1946 en 1950).

Martinus, Hector, BLOK, geboren 20.4.1914 te Amsterdam, behanger, wonende
 Havikslaan 24 te Amsterdam, gehuwd. Werkte in 1943-1945 bij de firma Groeneveld
 en v.d. Pol te Amsterdam, en was actief in de illegaliteit (R.V.V.).

Op 24 Maart 1948 steakte hij in verband met een motie aangenomen tegen de
 C.P.N. wethouders te Amsterdam. Heeft nu bedankt voor lidmaatschap C.P.N. in ver-
 band met onenigheid met enkele districtsbestuurders over interne partijsange-
 lenheden.

Willem, Cornelis, NEUGEBAUER, geboren 5.7.1914 te Haarlem, loodgieter, wonende
 Laanweg 59 hs te Amsterdam, gehuwd.

Niet bekend bij P.I.D. doch wel sympathiek voor C.P.N.

Aris LEDEGANG, geboren 11.3.1916 te Amsterdam, lasser, wonende Mosveld 1 I,
 te Amsterdam, gehuwd, Onbekend P.I.D. sympathiek C.P.N.

Johan Evert WELLERDIECK, geboren 24.3.1912 te Amsterdam, broodbezorger, wonen-
 de Texelweg 22 te Amsterdam, gehuwd. Onbekend P.I.D. sympathiek C.P.N.

Pieter VISSER, geboren 26.9.1902 te Velsen, walbaas bij K.N.S.M. te Amster-
 dam, wonende Kivietstraat 22 te Amsterdam, gehuwd. Onbekend P.I.D. Sympathiek
 C.P.N.

Wilhelmus WELJTS, geboren 9.8.1918 te Amsterdam, tegenhouder bij Klinkwerk,
 ongehuwd, wonende Waddenweg 31 te Amsterdam. Onbekend P.I.D. Sympathiek C.P.N.

CONFIDENTIEEL

J! Gerrit Frederik Albertus VISSER, geboren 15.3.1921 te Amsterdam, kantoorbediende, ongehuwd, wonende Hoeksewaardweg 26 te Amsterdam.
Onbekend P.I.D. sympathiek C.P.N.

Met FID en contact wordt samengewerkt om nader resultaat zo mogelijk te vergroten, nader rapport wordt dan t.z.g.t. toegezonden.

Tun: 18.
1.: lb

's-Gravenhage, 28 Juni 1950

No.: B 86992

n.a.v. schr. van Amsterdam 86992

Ond.: H. Wijnberg e.a.

Co 82500

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

IIIId/h 3

Naar aanleiding van Uw schrijven van 24.3.1950 Gr.V.
D. 410/50 moge ik U het volgende berichten.

Op het adres Vespuccistraat 22 huis te Amsterdam is woonachtig Marten Hendrik Jacobus WIJNBERG, geb. 21.12.1924, kantoorbediende. Hij is gehuwd en heeft 1 kind. Het gezin staat zeer gunstig bekend. Betrokkene is vrijwillig in militaire dienst geweest en verbleef 2 jaar in Indonesië. Enige politieke activiteit gaat niet van hem uit en aangenomen kan worden, dat hij een aanhanger is van de P.v.d.A..

Het gezin Wijnberg is tot Juni 1949 inwonend geweest bij zijn stiefvader, wonende Vespuccistraat 6 te Amsterdam. Deze is genaamd Gerrit KONING, geb. 24.7.1900 te Amsterdam. Ook dit gezin staat zeer gunstig bekend en de gezinsleden kunnen beschouwd worden eveneens te behoren tot de P.v.d. A..

De in Uw schrijven genoemde Willem STRIJDHORST (23.6.1898) is inderdaad enige malen bij genoemde families op bezoek geweest, doch de omgang werd verbroken, omdat Strijdhorst communist was.

Dat door Wijnberg en/of Koning financiële steun aan deserteurs zou zijn verleend is niet kunnen blijken.

Ik moge U verzeken het vorenstaande alsnog ter kennis te willen doen brengen van het Hoofd Sectie G 2 b van de Generale Staf.

A.H.

De Heer Commandant
der Koninklijke Marechaussee
Raamweg 4
's-GRAVENHAGE.

No. 2983 p-27-47.

Uw No. 82500 d.d. 13.4.1950.

Betreft: H. Wijnberg.

DIENSTGEHEIM.

10 JUNI 1950

ACD/86992

9 Juni 1950.

OP KAART
ACD/48
DAT: 10/12/50
PAR: 88

zie ACD 82500

In antwoord op Uw vorengenoemd schrijven kan het volgende worden bericht :

Op het adres Vespuccistraat 22 huis te Amsterdam is, blijkens het Bevolkingsregister, woonachtig :

Marten Hendrik Jacobus WIJNBERG, geboren te Amsterdam, 21 December 1924, van beroep kantoorbediende, Nederlandse nationaliteit, geen kerkgenootschap, gehuwd met Johanna Blaauw, geboren te Amsterdam, 15.3.'27; uit dit huwelijk is op 17.10.'49 een kind geboren.

Het gezin staat in de omgeving van de woning zeer gunstig bekend; tot Juni 1949 was betrokkene inwonend bij zijn stiefvader op het adres Vespuccistraat 6 huis te Amsterdam. Wijnberg is vrijwillig in militaire dienst geweest en verbleef ongeveer 2 jaar in Indonesië; momenteel is hij werkzaam op een bijkantoor van de Nederlandse Bank te Amsterdam. Betrokkene heeft geen kerkgenootschap en bezoekt geen kerk; zijn echtgenote is Rooms Katholiek en neemt de plichten van haar geloof nog wel waar. Wijnberg is geabonneerd op het dagblad " Het Parool "; enige politieke activiteit gaat er niet van hem uit. Men neemt aan, dat hij aanhanger is van de Partij van de Arbeid.

Op het adres Vespuccistraat 6 huis te Amsterdam is woonachtig :

Gerrit KONING, geboren te Nieuwendam, 24 Juli 1900, van beroep grondwerker, Nederlander, geen kerkgenootschap, gehuwd met Jantine Catharina Petschy, geboren te Amsterdam, 12.2.'04. Uit dit huwelijk is op 5.9.'36 een zoon geboren, genaamd Adam.

Ook dit gezin staat zeer gunstig bekend; de vader van Wijnberg, vorengenoemd, is overleden, waarna moeder met Koning hertrouwd is. De familie woont reeds jaren op het vorengenoemde adres en van een communistische gezindheid is nimmer iets gebleken. Ook hier wordt het dagblad " Het Parool " gelezen, terwijl betrokkene aanhanger is van de Partij van de Arbeid; enige politieke activiteit gaat er niet van hem uit.

De door U genoemde Willem Strijdhorst (geb. Rotterdam, 23.6.'98) is wel een enkele maal op bezoek bij vorengenoemde familie's geweest, doch de omgang werd verbroken, omdat Strijdhorst communist was. Dat door Wijnberg en/of Koning financiële steun aan deserteurs zou zijn verleend is uit het onderzoek niet kunnen blijken; gezien de antecedenten van deze personen werd zulks niet aanmerkelijk geacht.

Dienstgeheim.

In de administratie aan het Hoofdbureau van Politie te Amsterdam kon omtrent Wijnberg, vorengenoemd, niets ten nadele blijken; ook in politiek opzicht komt hij daarin niet voor.

Koning werd in 1920 te Amsterdam veroordeeld tot 3 maanden gevangenisstraf, voorwaardelijk, terzake diefstal en in 1926 te Haarlem, eveneens terzake diefstal, tot fl. 20.-- boete of 10 dagen hechtenis. Tenslotte werd hij in 1943 door de Economische Rechter te Amsterdam veroordeeld tot 3 weken gevangenisstraf terzake overtreding van de Vleeschdistributiebeschikking (frauduleus slachten). Op politiek gebied komt betrokkene in deze administratie niet voor.

No. 131

H-3.

*802.4a**Stadslid op kaart burger.**H/802.4**C. 17/151.*

S.M.

25 Mei 1950.

121-6
6 151
05:55-07:18:6

27 MEI 1950

Litt T 42/S.2/GrVD 465/50 ~~Confidentieel~~

ACD/059:6

Bijlage: een.

Onderwerp: "Deserteur A. van der Werf".

CONFIDENTIEEL

Onder verwijzing naar ^{co 03757} mijn brief
 Litt T 42 Geheim/GrVD 465/50 d.d. 15
 April 1950 met één bijlage, onderwerp
 als in margine, doe ik U hierbij toe-
 komen een uittreksel uit een rapport,
 opgemaakt door Z, eveneens betrekking
 hebbend op de deserteur A. van der Werf
 naar de inhoud waarvan ik U kortheids-
 halve verwijs.

C.S.

1103

Aan: Hoofd Sectie G 2 B.
 Hoofd B.V.D. ✓

OP KAART
ACD/46
DAT: 18 7 50
PAR: 16

No. 69. Behorende bij rapport No. T.A. 66 d.d. 28 Maart 1950.

Datum van bericht: 2.5.1950.
 Betrouwbaarheid bericht: gedeeltelijk betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid berichtgever: " "
 Met welke instanties wordt samengewerkt: I.D.

 BERICHT.

Door Z te 's-Hertogenbosch werd mij medegedeeld dat, door de Brigade aldaar een persoon was aangehouden terzake het onbevoegd dragen van een militair uniform; bij verhoor gaf deze persoon te kennen dat hij in de Makassarstraat te Utrecht woonde. In deze straat zouden communisten wonen die op politiek gebied erg actief waren.

Bedoeld persoon, genaamd:

Mindert, Minderts HELDER,

geb. 24.2.192 te Enschede wonende Makassarstraat 131 bis, is door genoemde brigade overgegeven aan de gemeentepolitie te Utrecht, daar hij door deze instantie gezocht werd terzake verduistering van een tandem.

Helder door mij gehoord, verklaarde mij dat Parmentier, wonende Makassarstraat 123 bis te Utrecht en van Ingen Makassarstraat 133 bis, hem gevraagd hadden om propagande te maken tegen het lossen van schepen die wapens vervoerden en uit Amerika afkomstig waren.

Hij zou hiervoor echter bedankt hebben. Hij verklaarde mij dat bovengenoemde personen (allen genoemd in bovenbedoeld rapport) meerdere malen een bijeenkomst hadden met een heer, lang 1.80 gekleed in een geruit costuum, lang achterover gekamd donker haar met op de wangen doorgroeiend haar, z.g.n. tochtlatten.

Deze bijeenkomsten werden gehouden aan de ingang van de biljartzaal van Heck's Luncheon in de Potterstraat, hoek Oudegracht te Utrecht.

Deze gegevens zijn door mij rapporteur bereids doorgegeven aan de I.D. te Utrecht.

Helder verklaarde mij nog dat hij een anti-communist was. Dit wordt door mij in twijfel getrokken, gezien hij de verrader van A. van der Werf een pak slaag beloofde om zijn verraad. Deze voelt zich hierdoor zo bedreigd dat hij om politiebescherming verzocht heeft. Bovendien heeft Helder voor de verloofde van A. van der Werf een brief geschreven waarin o.m. geschreven was, dat zij zich door de verhoerende marechaussee bedreigd had gevoeld, omdat de marechaussee tijdens het verhoor met een gummistok had gespeeld en een lade had opengetrokken waarin een pistool lag. (Dit laatste is door mij rapporteur onderzocht maar bleek echter een leugen te zijn).

De verloofde van A. van der Werf, genaamd Greet Kneop, wonende Makassarstraat 121 bis, te Utrecht (ook genoemd in meergenoemd rapport) had hem verklaard, dat deze brief voor Amsterdam bestemd was.

Of hiermede de C.P.N. of de vader van van der Werf bedoeld werd, is mij niet gebleken.

G.M.

15 April 1950.

Litt T 42 Geheim/GrVD 465/50.

Bijlagen: een.

Onderwerp: "Deserteur A. van der Werf".

X	
18 APR. 1950	
GEHEIM	ACD/ 03757

Te Uwer informatie doe ik U bijgaand toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door twee mijner Z's, betreffende de deserteur A. van der Werf, naar de inhoud waarvan ik kortheidshalve verwijs.

OP KAART
ACD/46
DAT: 24/7/50
PAR: M.

C.S.

Aan: Hoofd Sectie G 2 B.

Hoofd B.V.D. —

No. T.A. 66

Datum van bericht:

28 Maart 1950;

Betrouwbaarheid van bericht:

Ondervraging;

Betrouwbaarheid van berichtgever:

Met welke instantie wordt samengewerkt: Z. te Amsterdam.

Onderwerp: A. van der WERF.Biflase.

7! Door ons werd als veiligheidsverdachte gehoord: Albert van der WERF, geboren d.d. 18 Januari 1925 te Amsterdam, Machinebankwerker, wonende van der Pekstraat 43 1 Hoog, thans dpl. soldaat, behorende tot het 4e Bataljon A.A.T. te Zuidlaren.

Gehoemde van der Werf, is op 17 Februari 1950 aangehouden als verdacht van desertie en ingesloten op het Hoofd Bureau van Politie te Utrecht.

I. Van der Werf heeft 6 jaar L.O. genoten, daarna 2½ jaar ambachtsschool onderwijs (machinebankwerker) en heeft daarna 1½ jaar ambachts-avondschool. Hij heeft geen diploma's en spreekt geen vreemde talen.

- Vader: Albert, geb. d.d. 21-11-89 te Amsterdam, timmerman Amsterdamse Droogdok Mij;

- Moeder: Maria Wilhelmina Aardewijn, geboren d.d. 18-2-1900 Amsterdam;

- Broers: Wilhelm, geb. d.d. 16-9-18 Amsterdam, gehuwd, wonende Haarlemmer-teertuin 4 Amsterdam;

- Jacobus, geb. d.d. 20-1-26 Amsterdam, Ongehuwd;

- Lambertus, Anthonius, geb. d.d. 13 Augustus 1928 Amsterdam, gehuwd
Wonende Oleanderstraat te Amsterdam

Zusters: Bartha, geb. d.d. 5-6-22 te Amsterdam (thans als t.b.c. patient in het Binnengasthuis te Amsterdam.)
Maria Wilhelmina, overleden.

Van der WERF verklaarde ons als volgt:

In begin 1946, kwam ik als dienstplichtig soldaat in militaire dienst bij het Korps Aan en Afvoer Troepen te Harderwijk. Ik had in dienst een knie-blessure opgelopen; om deze reden was ik vaak onder doktersbehandeling en met ziekenverlof. Toen ik eens naar het Militair Hospitaal te Utrecht moest voor controle, ontmoette ik Greet Knoep, wonende Makassarstraat No. 121 bis te Utrecht. Met dit meisje heb ik mij enige maanden later verloofd.

In Juni 1946 werd ik op advies van mijn vader lid van de C.P.N. Ik had toen al het plan opgevat om niet naar Indonesië te gaan, maar te deserteren en onder te duiken. Volgens mijn vader zou de C.P.N. mij hierbij helpen.

In September 1946 had ik ziekenverlof en tevens kreeg ik inschepingsverlof. Ik ben naar mijn verloofde gegaan en vertelde haar dat ik afscheid kwam nemen, om naar Indonesië te vertrekken. Ik mocht van haar niet naar Indonesië.

-Er waren bij haar-

Er waren bij haar geen politieke motieven aanwezig, zij vertelde mij dat zij niet buiten mij kon. Daar ik toch reeds van plan was niet te gaan, kwam mij de raad van Greet bijzonder van pas en vertelde ik haar dan ook dat ik niet van plan was te gaan, maar wilde onderduiken. Zij vertelde mij toen, dat zij aan haar moeder zou vragen of ik in haar woning mocht onderduiken. Ik ben op die dag naar Amsterdam naar mijn ouders gegaan en heb het één en ander met hen besproken. Enige dagen ben ik toen bij hen gebleven en eind September 1946 ben ik naar

— ! BERGNER, Anna Agnes, geb.d.d. 15 Februari 1901 te Pohnsneck (Dld), zonder beroep, wettig gescheiden van Hendrikus Knoop, wonende Makassarstraat 121 bis te Utrecht gegaan. (Dit was de moeder van Greet).

Zij wist dat ik deserteur was, maar terwille van haar dochter verschaftte zij mij onderdak.

De eerste weken moest ik in huis blijven, daar zij bang waren dat de burens mij zouden verraden.

Zo nu en dan kreeg ik wat geld van thuis opgestuurd. Ik doodde de tijd met het opknappen van karweitjes bij verschillende mensen, die wel te "vertrouwen" waren.

2. Van September 1946 tot 25 Februari 1947 ben ik bij genoemde BERGNER in huis geweest en heb karweitjes opgeknapt bij: Cornelis Franciscus, LANCEE, geb. d.d. 15 November 1912 te Utrecht, wonende Makassarstraat 121 te Utrecht. (door ons rapporteurs wordt hieraan toegevoegd dat LANCEE zijn Nederlandschap heeft verloren door diens name bij de Wrijw. Leg. Nederland en Landwacht en thans lid is van de C.P.N. Deze man gaat bij van der WERF door als een vertrouwd man. LANCEE heeft van der WERF bij de Marechaussee verraden. Toen LANCEE dit gedaan had, is hij onmiddellijk naar het gebouw van "de Waarheid" gegaan en heeft aldaar verteld dat hij graag wilde telefoneren, omdat hij een onderduiker moest waarschuwen, dat de Marechaussee hem wilde arresteren. Het lukte hem niet van der WERF telefonisch te bereiken. LANCEE is daarop naar een buurman van hem gegaan en heeft tegen deze gezegd, dat de Marechaussee hem aangehouden had en hem gevraagd had of hij van der WERF was. LANCEE vroeg deze buurman van der WERF te waarschuwen, dat de Marechaussee hem achter de vossen ~~had~~.)

De meeste karweitjes heb ik voor de vrouw van LANCEE gedaan, want LANCEE zat zelf in die tijd als Politiek Delinquent in een kamp. Deze vrouw wist echter dat ik deserteur was.

Ook ben ik geweest bij:

— ! Frans KWINT, geb.d.d. 16-3-05 te Lienden, zonder beroep, wonende Spinozaweg 67 bis te Utrecht. Deze wist dat ik deserteur was. Ik heb bij hem behangen en geverfd.

Vervolgens heb ik behangen bij:

— ! Johan ENKELAAR, geb.d.d. 6-5-05 te Utrecht, wonende Makassarstraat 119 bis te Utrecht. Hij wist dat ik deserteur was.

Vervolgens bij:

— ! Petrus BREUGEL, geb.d.d. 24-1-12 te St. Michielsgestel, wonende Spinozaweg 67. Hij wist dat ik deserteur was. Deze man sympathiseert met de C.P.N.

Ik kreeg daarna ruzie met mijn zwager Dauvillier die met zijn gezin bij mijn a.s. schoonmoeder in huis woonde. Ik was bang dat hij mij verraden zou, omdat hij mij dit gezegd had. Ik ben daarna drie dagen in huis geweest bij:

--Ella BOSCH--

Zilla Bosch, Geb. GEHRMANN, wonende Buurtkeksteeg te Utrecht (deze vrouw is inmiddels overleden, haar man Pieter Johannes Bosch, geb. d.d. 1-9-95 te Utrecht, verblijft sedert 21-4-'39 in Duitsland).

3. Van Februari 1947 tot Mei 1947 ben ik in Amsterdam ondergedoken geweest.

Ik had mijn vader geschreven dat ik ruzie met mijn zwager had gehad en dat ik bang was dat hij mij zou verraden. 25 Februari 1947 kwam mijn vader mij halen. Tijdens de reis vertelde mijn vader, dat wij bij het Victoria-Hotel te Amsterdam een man zouden ontmoeten, die mij verder zou helpen. De C.P.N. had zijn steun om mij te helpen aan mijn vader toegezegd. Toen wij bij het Victoria-Hotel aankwamen, kwam er inderdaad een man naar ons toe, die mij vader groette en mij vroeg of ik van der Werf was. Hij verzocht mij mee te gaan, toen ik hem vertelde dat ik van der Werf was. Mijn vader mocht niet mee.

Onderweg vertelde deze man, die mij later bleek genaamd te zijn BLOK, Bertus, wonende Nachtegaalstraat No.30 te Amsterdam, dat de C.P.N. mij helpen zou bij het deserteren, o.m. door het verschaffen van geld, bonnen, werk en een rentekaart. Ook zouden zij voor onderduik-adresse zorgen.

Blok bracht mij dien avond bij: De Fam. Visser, Kievitstraat No.9¹ te Amsterdam. Visser was lid van de C.P.N. en werkzaam bij de K.N.S.M. Hij was een van de mensen van die organisatie die aan onderduikers (deserteurs) onderdak verschafte.

Bij Visser ben ik ongeveer 1½ week geweest.

Blok kwam mij op een avond bij Visser weghalen, en bracht mij naar de Laanweg in Amsterdam (N).

Ik weet niet hoe deze mensen genaamd zijn, wel weet ik dat de vrouw een zuster van Blok was en zij woonden, gerekend vanaf de pont, het laatset huis links, (bovenhuis met een stenen trap.) op de Laanweg. Ik ben hier ongeveer 3 dagen geweest

Weer kwam Blok mij op een avond halen en zei dat hij een ander adres voor mij had.

Op weg naar dat andere adres, vertelde hij mij dat hij een manier voor mij wist om naar Frankrijk te komen. Hij had reeds meerdere deserteurs daarheen had gevoerd. Ik zou tot de Belgische grens gebracht worden en daar worden overgegeven aan anderen die mij naar de Franse grens zouden brengen. Was ik eenmaal in Frankrijk, dan behoefde ik niet bang te zijn dat ik zou worden uitgezeten.

Ik weigerde echter naar Frankrijk te gaan.

Blok bracht mij dien avond naar de Wed. Wiltsecht, wonende Schalatenstraat No.10, Amsterdam (West).

Bij deze mensen moest ik de eerste weken in huis blijven, ik mocht geen brieven naar mijn meisje schrijven, deed ik dit toch, dan werden zij verbrand. Ongeveer 8 weken ben ik daar geweest. Zij noemden mij Wim en wanneer er naar gevraagd werd, moest ik doorgaan voor een neef van hen.

De vrouw en haar zoon waren marktkooplieden en waren ook zwarthandelaars. De gehele dag was ik alleen thuis. Zij waren lid van de C.P.N. De Wed. steunde de partij meestal met f.10.-- per week

Zij vertelden mij dat er door de C.P.N. geld en bonnen werd opgehaald en dit verdeeld werd onder de mensen die deserteurs in huis hadden. Er kwam wel eens een Joods meisje, haar naam weet ik niet, die voor mij wel eens brieven naar mijn ouders bracht. Haar verloofde was een Fries, ook een deserteur die de M.P. naar ik meen gepakt heeft. Dit meisje werkte samen met Blok. De laatste weken dat ik bij Wiltsecht was mocht ik de straat op. Zij gaf mij geld en textielpunten en daar mocht ik dan lijfgoed voor kopen. Dit verkocht zij dan in het zwart op het Waterloo plein.

Meerdere keren ben ik met hen naar de markt geweest.

4 De drie laatst genoemde adressen, behoorden met Blok en het joodse meisje tot een Communistische organisatie, die deserteurs hielpen. De onderduikers zelf moesten lid van de C.P.N. zijn.

In Juni 1946 ben ik lid van de C.P.N. geworden, omdat ik dacht dat deze partij voor de arbeiders was. Bovendien had ik toen reeds het plan opgevat om niet naar Indonesië te gaan. Mijn vader, die reeds lid van de partij was, had mij zijn steun en die van de partij bij het deserteren toegezegd. Mijn vader die mij opgegeven had als lid van de partij, betaalde ook mijn contributie. In 1945 was ik lid van de E.V.C. geworden.

Van Februari 1947 tot Mei 1947, heeft de C.P.N. inderdaad voor mij gezorgd. Nadien lieten zij mij aan mijn lot over, wetende dat ik mij niet meer vrij kon bewegen, omdat de politie mij zocht, daar ik een misdrijf gepleegd had. Ik begreep dat ik alleen voor de C.P.N. het middel was geweest om de maatregelen van de Overheid te dwarsbomen. Toen hen dit bij mij gelukt was, lieten zij mij stikken.

Om deze reden heb ik mijn vader geschreven dat ik als lid van de Partij bedankte. In Augustus 1947 heb ik hem vanuit Utrecht deze brief geschreven. Zover ik weet heeft mijn vader toen ook bedankt. Ook bedankte ik als lid van de E.V.C. Ik weet niet of mijn vader mij inderdaad bij de C.P.N. en bij het E.V.C. heeft laten schrappen. Toen ik nadien in Utrecht verbleef, heb ik zo nu en dan geld van mijn ouders ontvangen. Ik ben overtuigd dat mijn ouders dit geld uit eigen zak betaalden en niets van de partij ontvingen.

5. In Mei 1947 moest ik bij Bertus Blok in de Nachtegaalstraat komen. Hij vertelde mij dat ik niet zoveel op straat mocht komen, daar de mensen bij wie ik in huis was daardoor gevaar liepen. Ik heb toen met Blok afgesproken dat ik niet langer in Amsterdam zou blijven, maar dat ik naar Utrecht zou gaan. Die nacht heb ik bij Blok geslapen en de volgende morgen ben ik naar Utrecht gegaan.

De opmerking van Blok dat ik teveel op straat kwam vond ik gemeen, omdat de mensen bij wie ik in huis was geweest er nooit iets van gezegd hadden. Ik kreeg het idee dat Blok mij kwijt wilde. Ik nam mij toen ook voor, om voor mijzelf te zorgen.

6. Van Mei 1947 tot Juli 1947.

Vanuit Amsterdam ben ik in Utrecht weer bij mijn a.s. schoonmoeder ingetrokken. Toen ik daar enkele dagen was vroeg van der Steen mij of ik "De Waarheid" voor hem wilde rond brengen. (De personalia van van der Steen luidt: Johannes Jacobus van der STEEN, geboren d.d. 20 November 1919 te Den Haag, Nederlander, N.H. Zeilmaker, Gehuwd met Wilhelmina Maria Johanna, geboren d.d. 20 Maart 1920 te Utrecht, gehuwd op 12 Maart 1941 te Utrecht. Lid van de C.P.N. - A.N.J.V. en A.B.C. Het waren ongeveer 200 kranten. Ik heb dit enkele weken gedaan en kreeg hiervoor f.8.50 per week. Ook moest ik trachten een communistisch boek aan de man te brengen waar ik provisie voor kreeg. Voor elke nieuwe abonnee kreeg ik 2 sent. Ik ontving mijn geld van van der Steen. Na een paar weken begon mij het krantenwijk te vervelen en vroeg ik aan mijn buurman Parmentier (Parmentier, Adriaan, geboren, d.d. 26 Juli 1911 te Utrecht, Ned. N.H. chauffeur, gehuwd met Bronk, Hendrika, geboren 25 Mei 1911 te Utrecht.) of ik werk bij zijn baas kon krijgen. Hij beloofde mij zijn best te doen. De volgende dag zei Parmentier mij, dat ik bij JEKEL, de boekhouder van de firma Ameijde, Kanalweg 15-16 te Utrecht moest komen.

- Jekel wist -

Jekel wist dat ik deserteur was en vroeg mij wat ik verdienen wilde. Ik vroeg f.30.-- . Dat vond hij goed en ik kon beginnen. Des Zaterdag kreeg ik van Jekel f.40.--, hij zei daarbij dat ik dat tientje extra wel kon gebruiken om bonnen te kopen, daar ik geen bongkaart had. Ook was ik niet in het bezit van een rentekaart. Tot 30 Juli 1947 heb ik bij Ameijde gewerkt. Toen kwam de Marechaussee bij mijn s.s. schoonmoeder naar mij zoeken. Parmentier heeft mij bij mijn ontvluchting geholpen en mij via het huis van Lancee ondergebracht bij Levering Minahassastraat 34 te Utrecht. Ik heb daar een nacht geslapen.

Juli 1947 tot Juni 1948.

7. Mijn verloofde had mijn vader gewaarschuwd dat de marechaussee weer achter mij aanzat. Mijn vader is mij toen komen halen en samen zijn wij naar Amsterdam gegaan.

— | Vader bracht mij naar een oom van mij H. Wellerdieck, Taxelweg 22, te Amsterdam (N.) Hij was lid van de C.P.N.

Mijn oom en mijn vader waren bestuurslid van de voetbalvereniging "De Blauwe Vogels"

Mijn oom vroeg mij of ik wilde voetballen; dit wilde ik graag.

X | Samen zijn wij daarop naar de Secretaris gegaan van deze voetbalclub, de Waal, wonende Zwaluwstraat 10 huis te Amsterdam en hebben ze zaak van mij met hem besproken. De Secretaris maakte geen bezwaar dat ik als deserteur in de voetbalclub kwam spelen. Ik kreeg de naam van A.J. van der Waals en moest als midvoor in het 1e elftal van de "Blauwe Vogels" spelen.

— | In deze club speelden nog drie deserteurs, genaamd: Max Goedkoop, in het 1e, Dries Goedkoop in het 2e en Andries Bakker in het 3e. Het bestuur en de leden waren hiermede bekend. Van September 1947 tot September 1949 heb ik in deze club gespeeld.

Tot Maart 1948 ben ik bij Wellerdieck geweest. De eerste tijd heb ik naar werk gezocht en ging ik wel eens een paar dagen naar Utrecht. In October 1947 kreeg ik werk op de scheepswerf Meyer en Nanninga Papaverhoek te Amsterdam (N.) Ik ben hierbweggegaan omdat zij mijn stamkaart moesten hebben voor mijn extra voeding en deze kon ik niet tonen omdat ik er geen had.

— | Via de bode van de E.V.C. had mijn vader een betrekking voor mij gekregen bij de firma Bakker Sleutelbloemstraat 60 te Amsterdam. Bakker wist dat ik deserteur was. Mijn vader heeft gezorgd dat ik een rentekaart kreeg, of dit legaal of illegaal in orde is gekomen weet ik

— | niet. Bakker was een compagnon van de firma Poldervaart, Hagendoornweg Amsterdam (N.) Poldervaart wist niet dat ik deserteur was, maar betaalde mij Zaterdags wel uit.

Tot half Januari 1948 heb ik bij Bakker gewerkt, en ben met ruzie weggegaan, omdat ik moest polijsten zonder dat er een stofzuiger op het toestel zat.

Tot begin Maart 1948, heb ik zonder werk gelopen. Daarna kreeg ik werk bij de Hardenfabriek in de Schoolstraat 2 Amsterdam (W.) Ik ben daar tot half Juni 1948 geweest. Deze mensen wisten niet dat ik deserteur was.

X | In April 1948 ben ik met ruzie bij mijn tante weggegaan en verhuisd naar de Fam Ledegang, Mosveld 3¹ te Amsterdam (N.) Dit waren kennissen van mijn vader uit de mandolineclub. Zij waren lid van de C.P.N. Bij deze mensen heb ik geslapen. Eten deed ik bij mijn ouders. Voor het slapen betaalde ik f.3.-- per week.

Mijn verloofde heeft in April-Mei 1948 als kapster in Amsterdam gewerkt.

Dit deed zij om dicht bij mij te zijn. Daar zij echter niet met het personeel kon opschieten is zij weer naar Utrecht gegaan.

Van Juni 1948 tot Februari 1950.

8. In Juni 1948 ben ik weer naar mijn a.s. schoonmoeder in Utrecht gegaan. Direct ben ik naar Jekel gegaan om te vragen of ik weer bij Ameijde kon beginnen. Jekel stuurde mij naar Ameijde zelf. Eerst was deze huiverig, maar toen ik hem vertelde dat ik nu een rentekaart had en dat hij rustig galastix voor mij kon inhouden stemde hij toe, en heb ik daar gewerkt tot Februari 1950. Ameijde heeft een bedrijf voor bouwmaterialen.

Wanneer ik een volle rentekaart had, stuurde ik deze naar mijn vader en deze zorgde dan weer dat ik een nieuwe kreeg. Het grootste gedeelte van de tijd dat ik het laatst in Utrecht was, ben ik bij mijn a.s. schoonmoeder geweest.

Uit angst dat mijnvader mij verraden zou, ben ik korte tijd ondergedoken geweest bij: Evert van INGEN, geb.d.d. 13 September 05 te Arnhem, Nederlande geen geloof, arbeider, wonende Makassarstraat 133 bis te Utrecht. Deze mensen wisten dat ik deserteur was. Ik ben ongeveer 2 nachten bij hen geweest.

Ook ben ik nog enkele nachten bij de Fam. J.v.der Steen, Minhassastraat 36 bis geweest. Beide laatste sympathiseerden met de C.P.N.

In Juli 1949 ben ik met mijn verloofde met vakantie geweest, bij de Fam. Reinsman, Notenboomstraat 292A, te Groeflo. De dochter van deze mensen werkte met mijn verloofde samen in de kapperszaak van Vermeulen te Utrecht.

Zij had ons uitgenodigd eens een week met vakantie bij haar te komen.

Op 15 Februari 1950 kwam Parmentier mij vertellen dat hij van Lantsee gehoord had, dat de Marechaussee mij zoekt.

Ik heb daarna nog een nacht geslapen bij Anton van Rijswijk, dit was de zwager van Vermeulen.

De volgende dag heb ik mij gemeld bij de Marechaussee. Mijn verloofde was reeds gepakt en ik wilde niet dat zij voor mij in de cel kwam.

Ik wil U aandacht vestigen op het feit dat ik in Utrecht niet georganiseerd geholpen werd. Dit helpen was een uitdaging van halfvaardigheid van burea.

Dit was ook het geval met de tweede maal dat ik in Amsterdam kwam. De eerste keer dat ik in Amsterdam ondergedoken was, werd ik geholpen door de organisatie van de C.P.N.

Conclusie: Het komt ons rapporteurs voor dat van der Werf zijn vader niet wil beschuldigen van lid te zijn van de C.P.N. Hij nemen echter aan dat dit wel het geval is en dat de vader veel meer van de organisatie weet dan de zoon ons verteld heeft.

De deserteur van der Werf verklaarde ons niets meer met de partij te maken te willen hebben. Dit wilde hij bewijzen door alles wat hij wist van de C.P.N. te verraden. Hij dan ook alles verteld wat hij wist van de organisatie die deserteurs hielp. (Dit zoals hij ons verklaarde)

Het lijkt ons gewenst, indien mogelijk, te doen nagaan op welke manier van der Werf aan een rentekaart is gekomen.

Bovenstaande gegevens zijn door ons bereids doorgegeven aan Z. te Amsterdam. Wat de burgers betreft, in dit rapport genoemd, zover deze in Utrecht wonen is door ons overleg gepleegd met de I.D. te Utrecht.

Toelichting: Tegen de in dit rapport genoemde personen, die de soldaat A. van der Werf bij zijn desertie hulp hebben verleend, is door personeel der Brigade Koninklijke Marechaussee Utrecht, proces verbaal opgemaakt wegens overtreding van art.104, 2e lid en Art. 189 van het Wetboek van Strafrecht.

No. 4975/50 GEHEIM.

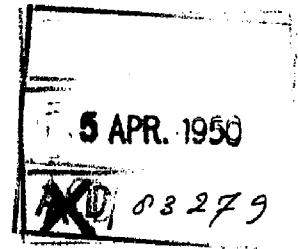
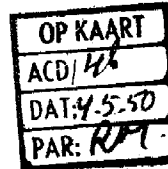
Onderwerp: A. Legendal.

Bijl.: -----

's-Gravenhage 4 April 1950.

07.121.6

Geheim

Op 21 Maart 1950 werd te Emmen aangehouden, als verdacht van desertie, de dpl.soldaat:

- **LEGENDAL**, Anne, geboren te Odoorn 8.7.1929, wonende te Valthe (gemeente Odoorn), C 208.

Bij zijn volgend verhoor heeft betrokkene o.m. het volgende verklaard:

Ik heb nog 3 broers en 2 zusters, waarvan 1 broer en 1 zuster gehuwd, 1 broer ongehuwd doch intern te Emmen, terwijl behalve ikzelf nog 1 broer en 1 zuster welke jonger zijn dan ik, thuis zijn. Ik had nog een oudere broer, doch die is aan het Oostfront gesneuveld. Ik zelf ben op ongeveer 13 jarige leeftijd bij de Jeugdstorm gegaan. De reden hiertoe was in de eerste plaats gelegen in het feit dat ik mij aangetrokken gevoelde tot de sport en er geen andere sportvereniging was dan die, welke de Jeugdstorm organiseerde, doch een andere reden was voor mij, dat mijn vader lid was van de N.S.B. Mijn moeder en mijn thans gehuwde zuster, waren beiden lid van de N.S.V.O., terwijl mijn jongste broertje ook bij de Jeugdstorm was. Mijn aan het Oostfront gesneuvelde broer was lid van de S.S. en ingedeeld bij het Vrijwilligers Legioen Nederland. Mijn andere broer, die, welke nu intern te Emmen werkt, in garage Mulder aan de Wilhelminastraat, werd gedwongen in het buitenland te gaan werken, waarbij hij mocht kiezen, of naar Duitsland of naar Frankrijk. Hij koos het laatste land en kwam na de bevrijding als militair bij de Prinses Irene-Brigade terug. Direct na de bevrijding werd ik zelf gearresteerd en ingesloten in een school te Valthe, later te Odoorn. Na ongeveer 2 à 3 weken kwam ik weer vrij. Toen de B.S. mij arresteerde, lag mijn vader nog in het ziekenhuis, doch dat geloofden zij niet. Zij meenden dat mijn vader ondergedoken was en daarom, zoals zij zeiden, namen ze mij mee, dan zou mijn vader wel te voorschijn komen.

In September 1947 werd ik opgeroepen voor de militaire keuring en werd voorlopig afgekeurd. In Mei 1949 ging ik andermaal voor die keuring en werd toen goedgekeurd, met tropengeschiktheid. Op 19 Juli 1949 ging ik in militaire dienst. Op 28 September 1949 ging de boot waarmee ik naar Indonesië had moeten vertrekken. Op 22 September 1949 had ik van inschepingsverlof terug moeten keren, doch ik heb dat niet gedaan.

De reden waarom ik mij onttrokken heb aan uitzending is dat mijn vader bij zijn leven, meerdere malen tegen mij gezegd heeft, dat, hoewel ik het overigens geheel zelf moest weten, hij hoopte dat ik niet naar Indonesië zou gaan. Nu hij, toen het dan zover zou zijn, overleden was, heb ik mij zijn gezegde meer voorgehouden en daarnaar gehandeld.

AAN:

Hoofd B.V.D.
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

Geheim

Een andere reden was voor mij gelegen in het feit, dat ik na de bevrijding in een kamp werd opgesloten (hetgeen ik kinderachtig vond) en dat er tegen mij door leden der B.S. toen werd gezegd, dat ik geen Nederlander meer was. Die opsluiting en dat gezegde zittingen mij nog hoog en ik voelde mij dan ook niet geroepen om als niet-Nederlander in Indonesië de wapens op te nemen. Daardoor zou ik dan toch gaan strijden voor het gehele Nederlandse Volk en dat wil ik niet. Ik wil niet strijden voor dat volk, wel en uitsluitend voor mijzelf. Als het nodig is, zal ik strijden, doch dan alleen in Nederland en voor mij zelf. Indien ik zou worden opgeroepen om Nederland tegen een vreemde indringer te verdedigen, wie die indringer dan ook zal zijn, zou ik mij daarvoor geheel inzetten, doch uitsluitend voor mijzelf en niet voor een ander. Wat een ander overkomt kan mij niets meer schelen.

Nog een andere reden was voor mij het feit dat ik zo goed als geen militaire opleiding had genoten. Met enig vuurwapen heb en had ik nog nimmer geschoten. Ik kon het dan ook voor mijzelf niet verantwoorden, dat ik daarheen ging.

Met communisten heb ik nimmer iets te maken gehad en zal mij er ook voor wachten dat ooit te krijgen. Voor mij zit er een zekere haat tegen hen in, omdat mijn broer aan het Oostfront gesneuveld is. Wel ga ik soms met Communisten om, omdat ik ze in mijn familie heb en ik hen niet schuw. Het zal mij een zorg zijn, wat zij zijn, ik bemoei mij er niet meer mee, omdat ik gezien heb wat er achter de politiek vandaan kan komen. Kranten lees ik wel, doch verslagen over politieke redenen sla ik over, of die nu zijn van Stalin of van de Koningin. Geen politieke partij zal ooit mijn stem krijgen. En ik denk er niet zo alleen over, doch meerderen.

Typ.:AH
Coll.:%

Het Hoofd Sectie G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

(M.P.Kokje.)

Co Dougo

06.322.22
06.383

S.T.

29 Maart 1950.

No. Geh/Gr.V.D. 165/50.

Bijlagen: een.

Onderwerp: J.L.J. VERBURG.

<i>07.122</i>
31 MRT 1950
ACD/02054

OP KAART
ACD/IX 15
DAI: 25/4-50
PAR: ~~248~~

X
80470

Onder verwijzing naar brief Litt. E 18 Geheim/Gr.V.D. 165/50, dd. 15 Februari 1950, van G.M., met één bijlage, onderwerp als in margine, moge ik U bijgaand doen toekomen een uittreksel uit een rapport, opge- maakt door Z, betreffende J.L.J. VER- BURG, naar de inhoud waarvan ik U korthedshalve moge verwijzen.

S.T.

S.T.

AAN: B.V.D.

Hoofd Sectie G 2 B.

Typ: 10.

Coll.: *10*

No. 3/50.

Datum van bericht: 9 Maart 1950.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: --
Betrouwbaarheid bericht; Betrouwbaar.
Welke acties zijn ondernomen: Gene.
Met welke instanties wordt samengewerkt: Belgische instanties.

ONDERWERP: J.L.J. VERBURG.

BERICHT: Bij een door mij ingesteld onderzoek naar de juistheid van de reeds eerder afgelegde verklaring van de soldaat-deserteur J.L.J. Verburg, thans gedetineerd in het Huis van Bewaring te 's-Gravenhage, is gebleken dat diens verklaring betreffende de hulpverlening bij illegale grensoverschrijding van Nederland naar België op waarheid berust. Uit het navolgende in dit onderzoek afgelegde getuigenverklaringen is komen vast te staan, dat:

a. De soldaat Verburg is door JACOBI, Hendrik Josef, Leonard, geboren te Vaals 14 October 1909, van Nederlandse nationaliteit, van beroep taxi-chauffeur, wonende te Vaals, Maastrichterlaan 116, per taxi van het hotel Luxembourg te Vaals (in welk hotel Verburg in de nacht van 27 op 28 November 1949 stond ingeschreven in het nachtregister.) naar het café van HEIJENRATH te Lemiers, gemeente Vaals gebracht.

Verburg is vervolgens het café van Heijenrath binnengegaan. Hij kwam na enige tijd terug en deelde Jacobi mede dat deze hem met de taxi naar de Provincialeweg HOLSET-VIJLEN moest brengen. Dit is geschied en bij voormelde weg aangekomen is Verburg uitgestapt, waarna Jacobi de terugreis heeft aanvaard.

Op dat moment stond Heijenrath op enige afstand te wachten. Jacobi kende Verburg niet en wist niet dat deze een deserteur was.

Dit volgens verklaring van Jacobi.

b. Heijenrath is Verburg behulpzaam geweest bij illegale grensoverschrijding van Nederland naar België.

Verburg arriveerde per taxi aan het café van Heijenrath, waarbij Verburg aan Heijenrath vroeg of hij hem op illegale wijze over de grens wilde brengen.

Dit heeft Heijenrath gedaan, tegen betaling van fl. 50.- Heijenrath heeft tegen Verburg gezegd dat hij met de taxi moest gaan naar de weg HOLSET-VIJLEN, alwaar hij hem in de omgeving per fiets op zou wachten.

Op vermelde weg aangekomen heeft Heijenrath Verburg naar de Nederlands-Belgische grens gebracht. Heijenrath kende Verburg niet.

Dit volgens verklaring van Heijenrath.

TOELICHTING: Jacobi en Heijenrath staan op het gebied der grensbewaking ongunstig bekend. In verband met het gestelde onder b. zal tegen Heijenrath een voorstel tot verblijfsontzegging binnen de Bewakingsgebieden de linie worden ingediend.

CONCLUSIE: Van een politieke achtergrond der gerelateerde hulpverlening is uit niets gebleken.

Coll.: 18

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 13 April 1950

No.: B 82500 IIIId/h 3

n.a.v. schr. van Marechaussee 82500 z. Co.

Ond.: H. Wijnberg,
Fam. Wijnberg.

D I E N S T G E H E I M

UITGEBODKT

Hiermede moge ik U verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de personalia, politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende H. WIJNBERG, Vespuccistraat 22 en de daarvoor in aanmerking komende leden van de familie WIJNBERG, Vespuccistraat no. 6 hs te Uwent.

Genoemde personen verleenden in de jaren 1948-1949 door bemiddeling van de U bekende Willem STRIJDHORST (23.6.1898 Rotterdam), financiële steun aan deserteurs.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

e

lll

L. van Laere

De Heer Hoofdcomisaris van Politie
te
AMSTERDAM.

a. 86992

S.T.

24 Maart 1950.

*hier voor
86992.*

No. Geh./Gr.V.D. 410/50.

Bijl.: een.

*04.12.16
05.58*

Onderwerp: W. Strijdhorst.

<i>6.107</i>
<i>01.14</i>
27 MRT 1950.
ACD/02500

Te Uwer informatie moge ik U bijgaand doen toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z, betrekking hebbend op Willem Strijdhorst, naar de inhoud waarvan ik U korthedshalve moge verwijzen.

S.T.

S.T.

Aan: B.V.D. /

Hoofd Sectie G 2 B van de
Gen. Staf.

Typ: 18.
Coll.: *U*

Datum van bericht: 20 Maart 1950.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: contact.
 Betrouwbaarheid van bericht: vermoedelijk betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.
 Welke acties zijn ondernomen: gene.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: Brig. Cdt. Amsterdam.

BERICHT.

No. 109/50.

+ Van betrouwbare zijde wordt mij bericht dat:
 + | Willem STRIJDHORST, Nederlander, geboren te Rotterdam, de 23e Juni 1898, boekhouder, wonende Barth. Diasstraat 29 I te Amsterdam, in de jaren 1948 en 1949 zich heeft beijverd met het inzamelen van gelden ten behoeve van deserteurs.

Strijdhorst, die bekend staat als een zeer actief communist, (waar hij echter niet voor uitkomt) ontving van bepaalde personen wekelijks een financiële bijdrage, wat of door hem persoonlijk of via een andere weg, deserteurs ter hand werd gesteld.

Van de personen die hem hierin geldelijk steunden zijn mij onderstaanden ter kennis gebracht, t.w.
 — H. Wijnberg, Vespuccistraat nr. 22 en
 — fam. Wijnberg, Vespuccistraat nr. 6 hs.

Daar hij vrijwel iedere Zaterdagmiddag er voor dit doel op uit trok, kan worden aangenomen dat dit twee van de velen zullen zijn.

Brig. Cdt. te Amsterdam is door mij met bovenstaande in kennis gesteld.

20 Maart 1950.

MINISTERIE VAN OORLOG

Hoofdkwartier van de Generale Staf

Sectie G 2 B

Nr G 5622/50 GEHEIM

Onderwerp: Steun aan dienstweigeraars

Bijl:---4---

's GRAVENHAGE, 7 Maart 1950.

OP KAART
ACD/46
DAT/2-7-50
Geheim

07.122
6.23
15.26
8 MRT 1950
ACD/01503

Op 1 Februari hebben zich in het Depot en Detentiekamp een tweetal in burger geklede personen gemeld, die respectievelijk opgaven te zijn genaamd:

Marinus Hendrikus Woudman en
Coenraad Band, beiden deserteur.

Bij ondervraging door een der officieren aldaar bleek het navolgende:

Woudman, legernummer 27-12-23(276?), geboren te Amsterdam en wonende aldaar Elandsgracht 13 III is eind Maart 1947 als dpl. huzaar in werkelijke dienst gekomen bij het 3e peloton 2e Eskadron 2e Verkenning Regiment van de Huzaren van Boreel te Amersfoort en is in Juli 1947 na afloop van een 24-urig verlof gedeserteerd. In October 1949 zou hem een pamflet in handen zijn gestopt in de omgeving van de IJ-pont te Amsterdam, afkomstig van het Centraal Steunfonds voor principieel gewetensbezwaarden inzake de krijgsdienst. Op 31 Januari 1950 heeft hij een beroep gedaan op de Dienstweigeringswet, waarna hij op 1 Februari '50 zich heeft gemeld en terstond in arrest is gesteld.

Band, legernummer 25-11-03-104, geboren te Amsterdam en wonende aldaar Leliegracht 52 I, is 8 Mei 1946 als dpl. soldaat in werkelijke dienst gekomen bij het 1e Peloton 1e Compagnie 3e Bataljon Garde Regiment Prinses Irene te Arnhem en is op 8 October 1946 niet van inschepingsverlof teruggekeerd. Ook hij beweert een pamflet als bovengenoemd in handen te hebben gekregen. Evenals Woudman heeft Band op 31 Jan. '50 een beroep gedaan op de Dienstweigeringswet en zich op 1 Febr. '50 gemeld, waarna hij eveneens in arrest is gesteld.

Woudman en Band verklaarden achterneven van elkaar te zijn. Beide hadden een afschrift van hun request, houdende gewetensbezwaren tegen de militaire dienst in hun bezit, terwijl Woudman tevens bovenvermeld pamflet op zak had. Deze stukken, die in beslag genomen zijn, gelieve U bijgaand aan te treffen. Zoals U in het pamflet kunt zien, is daarin de naam van Al Jongkind te

AAN:
Hoofd B.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.
UvB 491952 / R 2 / 5c

Geheim

Aalsmeer onderstreept, en mede gezien de welhaast gelijklopende redactie en gelijkvormige indeling van de afschriften der requesten rees terstond het vermoeden, dat de requesten niet door henzelf doch door de Heer Jongkind waren opgesteld. Bij nadere ondervraging bleek dit inderdaad het geval te zijn.

Op 7 Febr. '50 meldde zich wederom een in burger gekleed persoon, die Jan van BEEK bleek te heten.

Deze van Beek, legernummer 28.11.05.562, geboren te Amsterdam en wonende aldaar Wittenburgergracht 55 I, is op 10 Januari '50 als dpl. soldaat in werkelijke dienst gekomen bij de L.S.K. in de Palmkazerne te Bussum en diende laatstelijk in de Kraayenhoffkazerne te Nijmegen bij het Commando Luchtvaarttroepen. Volgens zijn verklaring is hij op 24 September '49 niet van inschepingsverlof teruggekeerd.

Ook van Beek was in het bezit van een afschrift van een door hem ingediend request, houdende een beroep op de Dienstweigeringswet, welk afschrift eveneens in beslag is genomen en qua indeling en redactie eenzelfde hand verried als de afschriften der requesten van Woudman en Band. Op de man af gevraagd gaf ook van Beek toe zich tot de Heer Jongkind te hebben gewend.

Typ:MvdH
Coll:4.

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

(M.P.Kokje)

AANTEKENEN.

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Oorlog
's-G R A V E N H A G E

Geeft eerbiedig te kennen:

MARINUS HENDRIKUS WOUDMAN

geboren: 23 December 1927 te Amsterdam
woonplaats: Amsterdam, Elandsgracht 13 III
beroep: lederbewerker

militaire rang: dienstplichtig soldaat bij de "Huzaren van
Boreel, 1e Verkenningsregiment, Adolf-kazerne te Amersfoort.

dat verzoeker is militair, maar ernstige gewetensbezwaren heeft
tegen de vervulling van militaire dienst van welke aard ook;

dat hij de overtuiging heeft zijn evenmens niet te mogen doden,
ook niet wanneer dit ingevolge overheidsbevel geschiedt;

dat hij aan de oproep om in militaire dienst te verschijnen
met tegenzin gehoor heeft gegeven. Enerzijds omdat hij niet
wist hoe te handelen, anderzijds uit angst in conflict met
de overheid te geraken;

dat door zijn ervaringen in de militaire dienst zijn afkeer
tegen deze dienst zo groot werd, dat hij door desertie zich
aan verdere dienstvervulling heeft onttrokken;

dat hij op deze desertie wenst terug te komen, wanneer hem
zal worden bericht, waar hij zich moet melden;

dat verzoeker alsnog een beroep wenst te doen op de Dienstwei-
geringswet van 13 Juli 1923 Staatsblad 357;

Met verzoek aan Uwe Excellentie hem op bovengemelde gronden
vrij te stellen van alle militaire dienst en hem te werk te
stellen als volgens de Dienstweigeringswet.

't Welk doende, enz.

Amsterdam, Januari 1950

M.H.Woudman

Voor eensluidend afschrift: #

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Oorlog
's-G R A V E N H A G E.

Geeft eerbiedig te kennen:

/1 COENRAAD BAND

geboren: 3 November 1925 te Amsterdam
woonplaats: Amsterdam, Leliegracht 52 I
beroep: auto-monteur
militaire rang: dienstplichtig soldaat bij het 3e Bat, Prinses Irene Brigade, 1 Comp. 1 Pel. Saxen Weimar-kazerne te Arnhem.

dat verzoeker is militair, maar ernstige gewetensbezwaren heeft tegen de vervulling van militaire dienst van welke aard ook, daar hij de overtuiging heeft zijn evenmens niet te mogen doden, ook niet wanneer dit ingevolge overheidsbevel geschiedt.

dat verzoeker reeds met tegenzin aan de oproep in militaire dienst te verschijnen gehoor heeft gegeven.

dat, door ervaringen in die dienst, zijn tegenzin groeide tot een absoluut verwerpen van het militairisme.

dat hij echter niets van het bestaan van de Dienstweigeringswet afwist en door onderduiking zich aan verdere dienstvervulling heeft onttrokken.

dat hij aan deze illegale toestand een einde wenst te maken, zodra hem zal zijn bericht, waar hij zich moet melden.

dat hij verzoekt hem vrijstelling te verlenen van alle militaire dienst en hem te werk te stellen bij een tak van plaatsvervangende burgerdienst als volgens de Dienstweigeringswet en verzoekt hem te willen berichten, waar hij zich moet melden om op zijn desertie terug te komen.

't Welk doende, enz.

Amsterdam, Januari 1950
Leliegracht 52 I

C. Band

Voor eensluidend afschrift: /

A A N T E K E N E N.

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Oorlog
te
's-Gravenhage.

Geeft eerbiedig te kennen:

XI

Jan van Beek

geboren 5 November 1928 te Amsterdam

woonplaats: Amsterdam, Wittenburgergracht 55'

beroep: zeeman

militaire rang: dpl. soldaat bij de L.S.K. 2e Comp. 1ste Pel.

legernummer: 281105 562

dat verzoeker is militair, maar ernstige bezwaren heeft tegen de vervulling van militaire dienst van welke aard ook, daar hij de overtuiging heeft zijn evenmens niet te mogen doden, ook niet wanneer dit ingevolge overheidsbevel geschiedt;

dat verzoeker aan de oproep, 10 Januari 1949 in militaire dienst te verschijnen, normaal gehoor heeft gegeven maar dat zijn ervaringen in die dienst en de zekerheid, dat hij in Indonesië het in die dienst onderwezene in practijk zou moeten brengen, en zijn overtuiging nooit iets te mogen doen wat zijn geweten hem verbiedt, hem hebben doen besluiten deze dienst te weigeren;

dat hij, geen kennis hebbende van het bestaan van de dienstweigeringwet zich door onder duiken aan verdere dienstvervulling heeft onttrokken,

dat hij aan zijn onwettige toestand een einde wil maken, zodra hem zal zijn bericht, waar hij zich moet melden;

met verzoek, hem vrijstelling te verlenen van alle militaire dienst en hem te werk te stellen in een tak van plaatsvervangende burgerdienst als volgens die wet, en verzoekt hem te willen melden om aan zijn onwettige toestand een einde te maken.

Amsterdam, Februari 1950

Hetwelk doende, enz.

Wittenburgergracht 55'

Jan van Beek

Voor eensluidend afschrift: //

CENTRAAL STEUNFONDS

VOOR PRINCIPIËLE GEWETENSBEZWAARDEN INZAKE DE KRIJGSDIENST

AAN HEN, DIE GEWETENSBEZWAAREN HEBBEN
TEGEN DE VERVULLING VAN MILITAIRE DIENST

DE DIENSTWEIGERINGSWET

(Staatsblad 1923 no. 357)

ARTIKEL 1.

Hij die voor inlijving als dienstplichtige is aangewezen of de militair, die op grond van zijn overtuiging dat hij de evenmens niet mag doden, ook wanneer dit ingevolge overheidsbevel geschiedt, gewetensbezwaren heeft tegen de vervulling van militaire dienst,

- a. bepaaldelijk gericht op strijd met de wapenen,
- b. van welke aard ook,

kan zich, met een met redenen omkleed verzoekschrift, tot het verkrijgen van toepassing van artikel 3 (lees: plaatsvervangende burgerdienst of non-combattante militaire dienst), wenden tot Onze Minister van Oorlog, wanneer hij voor de landmacht bestemd is of daartoe behoort; tot Onze Minister van Marine, wanneer hij voor de zeemacht bestemd is of daartoe behoort.

Voor de toepassing van deze wet wordt onder militair verstaan hij die, hetzij als vrijwilliger, hetzij als dienstplichtige, tot de land- of zeemacht behoort, ook gedurende de tijd, dat hij met groot verlof is.

ARTIKEL 2.

De betrokken Minister beslist op dit verzoekschrift, na advies van een door Ons (lees: de Kroon) ingestelde commissie. Deze commissie is verplicht de verzoeker op te roepen en hem, bij verschijning, te horen.

Vanaf de dag, waarop het verzoekschrift is ingediend, tot die, waarop de beslissing door de betrokken Minister is genomen, kan de verzoeker van dienstverrichtingen vrijgesteld worden en kan, indien tegen hem wegens ongehoorzaamheid aan enig dienstbevel of dienstvoorschrift een strafvervolgig ahangig is, deze geschorst worden.

Bij gunstige beslissing op het verzoekschrift wordt de strafvervolgig gestaakt.

ARTIKEL 3.

Bij erkenning van de gewetensbezwaren door de betrokken Minister wordt:

- a. hij, die een beroep heeft gedaan op het gestelde bij artikel 1 sub a, belast met militaire dienst, die niet gericht is op strijd met de wapenen,
- b. hij, die een beroep heeft gedaan op artikel 1 sub b, onder vrijstelling van de militaire dienst of onder opheffing van militair verband, te werk gesteld bij een andere tak van staatsdienst.

Onder takken van staatsdienst zijn voor de toepassing van deze wet begrepen de bedrijven onder beheer van de staat, wapen- en munitiebedrijven uitgezonderd.

INLICHTINGEN BETREFFENDE DE DIENSTWEIGERINGSWET EN HAAR TOEPASSING VERSTREKKEN:

1 Voor alle gezindten, ongeacht politiek of godsdienst:

S. Kaper, Oranjestraat 70, Zaandam. S. Redmeyer, Bovenburen, Winschoten. H. Koning, Cortinghpoort 8, Groningen. S. Wijn Nobel, Vliet 43, Leiden. H. Jongkind, Spoorlaan 5, Aalsmeer, en voorts iedere Dinsdag en Donderdagavond van 7-10 uur, Keizersgracht 755, I. Amsterdam. Na 18.00 uur. Telef. K 2900-35135.

2. Voor „Kerk en Vrede“:

W. van den Bosch, De Genesteistraat 26, Zwolle. Ds. J. B. Th. Hugenholtz, Ammerstol. H. de Jong, Gymnasiumstraat 9, Leeuwarden. G. A. de Jonge, Dillenburgstraat 5, Groningen. Dr. E. E. Meursing, Johan de Wittstraat 39, Dordrecht. Ds. H. J. de Wijs, Gouda. J. J. Wentink, Argonautenstraat 37, Telef. K 2900 - 94241, Amsterdam.

3. Voor Doopsgezinden:

Doopsgezind Vredesbureau, Singel 452, Amsterdam. Da. M. de Boer, Boulevard Evertsen 12, Vlissingen. J. Gleijsteen, te Helmersstraat 135 hs., Amsterdam. C. Inja, Nic. Beetslaan 10, Tel. K 2954-2473, Baarn. Ds. D. G. Knipscheer, De Sav. Lohmanstraat 41, Groningen. Ds. F. van de Wissel, Emmakade 27, Leeuwarden.

Dit zijn de belangrijkste artikelen van de wet.

Sinds 31 Juli 1947 wordt artikel 2 lid 3 in het algemeen weer aldus toegepast, dat ieder die zich op deze wet beroept, alvorens hij in werkelijke militaire dienst heeft moeten komen, uitstel van eerste opkomst krijgt, totdat op zijn beroep is beslist. Hij moet echter in zijn request daarom verzoeken.

Doet hij zijn beroep pas, als hij reeds in dienst is, dan blijft hij in dienst, tot op het beroep is beslist. Indien hij zijn beroep doet binnen een maand nadat hij is opgekomen, wordt hij overgeplaatst naar het depot- en detentiekamp thans te Nieuwersluis. Daar blijft hij, tot op zijn beroep is beslist.

Doet hij zijn beroep pas, nadat hij langer dan een maand in werkelijke dienst is, dan gaat hij, als hij is goedgekeurd voor dienst in de tropen, met zijn onderdeel mee naar Indonesië en wordt zijn beroep in Batavia verder behandeld.

Wie zijn beroep doet, als hij reeds in dienst is en tevens een daad van dienstweigering stelt (weigert zijn uniform aan te trekken, een geweer aan te nemen, of iets van dien aard) gaat in arrest. Hij blijft in arrest, totdat op zijn verzoek is beslist. Het arrest wordt in gevolge beschikking van de Chef Generale Staf doorgebracht in het depot en detentiekamp te Nieuwersluis.

Het is derhalve wenselijk, dat men reeds bij de keuring zijn bezwaren duidelijk en ronduit kenbaar maakt. De keuringsofficieren hebben opdracht, de gewetensbezwaarde alsdan te wijzen op het bestaan en de werking van de dienstweigeringwet.

Het is eveneens wenselijk, het beroep op de wet te doen, terstond nadat men is goedgekeurd, en in elk geval vóórdat men in werkelijke dienst is gekomen.

Het verzoekschrift is niet gebonden aan enige vorm. Het moet wel de opgave van de redenen voor dienstweigering bevatten. Het mag worden gesteld op afgezegeld papier. Men verzende het aangetekend en beware een afschrift voor zich.

Enige tijd na de verzending ontvangt men een vragenlijst van het ministerie, die men zorgvuldig moet beantwoorden. Terecht wordt aangedrongen op een uitvoerige en principiële toelichting van de bezwaren en hoe en wanneer die zijn ontstaan. Ook van dit stuk beware men een afschrift.

Tenslotte worden getuigenverklaringen gevraagd. Het gaat daarbij niet zozeer om verklaringen van goed gedrag, maar ook en vooral om gegevens over iemands karakter, levenswijze en opvattingen omtrent geweld. Ook van deze verklaringen beware men een afschrift. Na enige tijd ontvangt men een oproep om te verschijnen voor de psychiater, die aan de Commissie van Advies is toegevoegd. Pas daarna moet men verschijnen voor de Commissie van Advies.

De Commissie houdt met drie afdelingen zitting in den Haag en met één afdeling in Batavia. Er is geen recht op inzage van de stukken. Er is geen recht op bijstand. Men krijgt geen inzage in de notulen van de Commissie noch ook in haar advies.

Men make terstond na het verhoor een nauwkeurig verslag van vragen en antwoorden en beware dit.

De minister beslist vrijwel steeds overeenkomstig het advies van de Commissie. Bij de beslissing worden geen redenen opgegeven. Er is geen hoger beroep.

In een aantal bijzondere gevallen (ongeveer 15 procent der afgewezenen) heeft een tweede behandeling (de zo^g naamde revisie) plaatsgevonden op voorstel van een krijgsraad of namens de betrokkenen. Vrijwel steeds is erkenning gevolgd.

Hij die is afgewezen en bij zijn bezwaren volhardt, en die niet wordt afgekeurd of om andere redenen wordt vrijgesteld van militaire dienst, komt voor één der krijgsraden. Het voorarrest duurt gemiddeld zes maanden.

Van de ongeveer 60 gevallen werden 10 veroordeeld tot 3 jaar; 7 tot ongeveer 1½-2 jaar; 7 kregen voorwaardelijke straf met de bijzondere bepaling dat zij gedurende drie jaar de burgerdienst moeten verrichten; 10 kregen lichte straffen. De straf wordt gemeenlijk doorgebracht in een werkkamp of in de Jeugdvangenis. In 24 gevallen werd de strafzaak op de een of andere manier gestaakt, omdat de gewetensbezwaarden alsnog waren erkend.

Van de vonnissen van de krijgsraden is hoger beroep op het Hoog Militair Gerechtshof. Tussen het vonnis van de krijgsraad en de zitting van het H.M.G. verlopen gemiddeld drie à vier maanden.

De plaatsvervangende burgerdienst wordt sinds Juni 1947 vrijwel geheel in Nederland vervuld, en bestaat tot dusver in werkzaamheden bij heideontginning, wegeaanleg, oogstvoorziening, krankzinnigenverpleging en belastingadministratie.

De erkende gewetensbezwaarden verblijven in het algemeen in kampen, eerst in de Lauwerspolder bij Usquert, sinds eind 1947 bij Vledder en sinds herfst 1948 ook in de kampen Zwinderseveld en Geesbrug.

Anderen zijn als verpleger intern in de Rijkspsihiatrische Inrichtingen te Woensel. Weer anderen wonen thuis en werken bij de belastingen.

Deze burgerdienst duurt een jaar langer dan de militaire dienst van de betrokkene zou hebben geduurd.

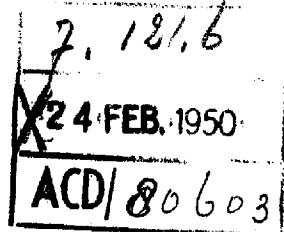
De rechtspositie der erkende gewetensbezwaarden is soms die van een tijdelijk ambtenaar, soms van een arbeidscontractant. Zij vertoont verwantschap met die van militairen, maar is principieel niet dezelfde. De wet stelde een nadere regeling in uitzicht, maar die is nimmer tot stand gekomen.

Militaire dienst, die niet is gericht op strijd met de wapens, is niet vanzelfsprekend ongewapende dienst. Ook bij de geneeskundige of de tandheekkundige dienst moet men leren en kunnen schieten. De minister kan echter bij de erkenning vaststellen, dat deze dienst ongewapend mag worden verricht. Dit moet in het verzoekschrift worden aangevraagd. De nonecombattante militaire dienst duurt acht maanden langer dan de militaire dienst van de betrokkene zou hebben geduurd.

Tussen 1946 en Januari 1949 werd de wet aldus toegepast: Het totaal aantal beroepen bedroeg ongeveer 1500. Hiervan zijn ingetrokken of met afkeuring geëindigd ongeveer 700. Afgehandeld zijn 829. Erkend: 496 (59.83 %) Afgewezen: 333 (40.17 %) Van de erkenden zijn reeds ongeveer 300 man tewerkgesteld.

MINISTERIE VAN OORLOG
HOOFDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF.
SECTIE G 2 B.

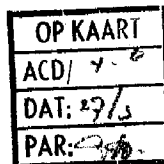
13 's-Gravenhage, 23 Februari 1950.

No: 9-1/50 VERTROUWELIJK.

Bijlagen : -1-

Onderwerp: Artikel in de Waarheid.

Naar aanleiding van een artikel in de Waarheid van 6 Januari 1950, voorkomend onder de rubriek "Meningen van lezers", getiteld "Anti-semi-tisme leeft nog in leger en burgermaatschappij", moge ik U in afschrift te Uwer informatie een proces-verbaal doen toekomen, hetwelk op 4 November 1948 door de Koninklijke Marechaussee werd opgemaakt tegen de inzender van bovenbedoeld artikel, n.l.:

— | GOUDSMIT, Max Alexander, geboren 25 April 1926 te Amsterdam, wonende te Amsterdam, Merwedeplein 59.

typ:DB.
coll:9

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant-Kolonel,

(M.P.Kokje)

AAN:

Hoofd B.V.D.
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

6e DIVISIE KONINKLIJKE MARECHAUSSEE
DISTRICT - ROTTERDAM
BRIGADE - SCHOONHOVEN.

No. 693

PRO-JUSTITIA

P R O C E S - V E R B A A L

Verdachte:

Max Alexander GOUDSMIT

geboren 25 April 1926 te AMSTERDAM, ongehuwd,
Nederlander, van beroep studerend, wonende te
AMSTERDAM, Merwedeplein 59, in de gemeente
AMSTERDAM.

Strafbaar feit

Vermoedelijke overtreding van Artikel 98 van het
Wetboek van Militair Strafrecht.

In beslaggenomen
goederen:

Geen

Bijlagen:

Verbalisanten:

Op drie November 1900 acht en veertig, is
door ons, WILLEM BEEKMAN, Wachtmeester der Koninklijke Marechaussee, behorende tot de Brigade ROTTERDAM, thans gedetacheerd bij de Brigade SCHOONHOVEN en Adriaan van ESCH, Marechaussee le klasse, behorende tot opgemelde brigade, een onderzoek ingesteld naar vermoedelijk gepleegde desertie, gepleegd door de soldaat M.A. GOUDSMIT, behorende tot het Algemeen Depot Koninklijke Landmacht te SCHOONHOVEN. In opdracht van onze Brigade-Commandant en op verzoek van de Heer Commandant van het Algemeen Depot Koninklijke Landmacht te SCHOONHOVEN, is door ons op bovenvermelde datum gehoord: -----

Verdachte:

----- Max Alexander GOUDSMIT -----
-----

geboren 25 April 1926 te AMSTERDAM, ongehuwd,
Nederlander, van beroep studerend, wonende te
AMSTERDAM, Merwedeplein 59, in de gemeente AMSTERDAM, dienstplichtig soldaat, legernummer 260425...;
behorende tot het Algemeen Depot Koninklijke Landmacht te SCHOONHOVEN, in arrest verblijvende aldaar, die terzake gehoord, het navolgende verklaarde: -----

"Op 5 Mei 1946 ben ik als Oorlogsvrijwilliger in militaire dienst getreden bij een Regiment Infanterie te MILL, een nadere aanduiding van het Regiment kan ik U niet mededelen. Bij dit onderdeel heb ik maar een gedeelte van mijn

- opleiding-

opleiding genoten, daar ik in Juli 1946 werd overgeplaatst naar de Motorschool te 's-Gravenhage, waar ik lichte infanteriediensten heb verricht.

Ik ben goedgekeurd voor alle diensten. In September 1946 werd ik met tien dagen verlof gezonden, waarschijnlijk is dit inschepingsverlof geweest, doch dit is niet zeker, daar ons dit niet is gezegd, dat wij na dit verlof naar Indonesië moesten vertrekken. Van dit verlof ben ik niet op bevolen datum teruggekeerd, doch ik ben ondergedoken. De reden hiervan is het navolgende. Tijdens de oorlog zijn mijn ouders overleden in een concentratiekamp. Ik werd toen ondergebracht bij familie van mij, die zich echter niet veel met mij bemoeiden. Die tijd miste ik mijn ouders erg en ik had daar dan ook erg veel verdriet van. Om dit verdriet te ontlopen, ben ik maar in militaire dienst getreden, maar daar werd ik geplaagd door mijn kamergenoten met het feit dat ik van Joodse afkomst ben, dat ik niet de moed had na mijn verlof naar mijn onderdeel terug te keren.

In April 1947 is mijn tante naar mijn commandant, de Majoor KNOPPERS geweest en heeft hem gevraagd, of ik straf zou ontvangen, als ik terugkeerde. Mijn commandant beloofde mijn tante, dat als ik direct terugkeerde naar mijn onderdeel, ik geen straf zou ontvangen. Had ik dat maar gedaan, dan was alles misschien beter gelopen dan thans het geval is. Doch ik had zo'n stomme angst gekregen voor de militaire dienst, dat ik opnieuw wegbleef. Dit is ook oorzaak van de ontzettende angst, die ik tijdens mijn onderduiken, als jood zijnde, heb meegemaakt. Tijdens mijn onderduiken voor de militaire dienst, heb ik niet veel gewerkt, voor een kennis van mij, heb ik's-a-vonds wat administratief werk gedaan, doch dit deed ik meer voor studie, dan voor verdiensten. Tevens heb ik deze tijd nog gestudeerd. De adressen waar ik ondergedoken ben geweest, luiden als volgt, Fam. KNAAK, Merwedeplein 59 te AMSTERDAM en de Fam. SEEMER, Valeriusstraat 156, eveneens te AMSTERDAM. Om reden mijn meisje mij wat over mijn angst had heen geholpen, heb ik mijn op 27 October 1948 persoonlijk en vrijwillig teruggemeld bij het Algemeen Depot Koninklijke Landmacht te SCHOONHOVEN, alwaar ik in arrest werd gesteld. Ik ben het met mij zelf nog niet eens kunnen worden, of ik naar Indonesië wil vertrekken, doch ik ben wel bereid mijn dienstplicht hier te lande te vervullen. Tijdens mijn onderduiken heb ik nimmer enige ondersteuning, in welke vorm dan ook, ontvangen.

-Ik-

Ik geef toe, dat ik van September 1946 tot en met 27 October 1948 afwezig ben geweest van mijn onderdeel, zonder toestemming van mijn commandant of anderszins daartoe gerechtigd te zijn. Ook wist ik, dat ik tengevolge van mijn afwezigheid niet tegelijk met mijn onderdeel naar Indonesië zou kunnen vertrekken en een bevolen dienstreis daartoe niet zou meemaken. Nimmer ben ik gestraft geweest".

Waarvan door mij, Wachtmeester, op afgelegde ambtseed is opgemaakt dit proces-verbaal, teneinde na mede ondertekening van de Marechaussee le Klasse A. van ESCH, die verklaard heeft met de inhoud hiervan geheel in te stemmen, te worden overgegeven aan mijn Brigade-Commandant, ter verdere verzending.

Gesloten te SCHOONHOVEN, 4 November 1948.

Gezien en doorgezonden,
De Opperwachtmeester,
Brigade-Commandant,

(J.Eikenaar)

w.g. W.BEEKMAN en A. van ESCH
Voor eensluidend afschrift
De Opperwachtmeester,
Brigade-Commandant,

(J.Eikenaar).

Voor eensluidend afschrift.

man
15 Februari 1950. *06.331.2*
06.226

G.M.,

GEHEIM

05.55
07.12.16

Litt E 18 GEHEIM / GrVD 165/50.

Bijlage: 1.

Onderwerp: J.L.J. Verburg

06.332.22
07.12.16
22 FEB. 1950
ACD/ 00470

OP KAART
ACD/IV B
DAT: 25/4-50
PAR: M&R.

Te Uwer informatie doe ik U hierbij toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z., relaterende de verklaring van de militair J.L.J. Verburg, betreffende zijn desertie en de door meerdere personen verleende hulp bij zijn uitwijking naar Zwitserland.

Dezerzijds zijn de desbetreffende Belgische en Engelse instanties terzake ingelicht.

Voor wat betreft de in bijlage dezes genoemde Italiaan Ferrari geef ik Hoofd B.V.D. in overweging de Italiaanse autoriteiten te willen inlichten.

Indien terzake nieuwe gegevens te mijner kennis worden gebracht zal ik U deze doen toekomen.

AAN Hoofd B.V.D. ✓

R C.S.

Hoofd Sectie G 2 B
van de Generale Staf.

Datum van bericht: 28 Januari 1950.
 Rapporteur:
 Betrouwbaarheid bericht: Betrouwbaar.
 Welke acties zijn ondernomen: Geen.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: Geen.

Onderwerp: J.L.J. VERBURG.

Op 17 December 1949, werd te Ramsenn in Zwitserland aangehouden de Nederlander Jakobus Laurens Joseph Verburg, geboren te Rotterdam 1 November 1928, wonende te 's-Gravenhage, Hoefkade 703. Deze persoon is als dienstplichtig soldaat ingedeeld bij het Depot Koninklijke Landmacht te Schoonhoven. Hij was sinds 24 November 1949 onwettig van zijn onderdeel afwezig en derhalve deserteur. Hij werd in Zwitserland door een douane-ambtenaar aangetroffen. Hij was niet in het bezit/geldige papieren om in Zwitserland te vertoeven. Tegenover de politie in Zwitserland verklaarde hij deserteur te zijn, waarna hij werd overgegeven aan de Duitse Politie in Singen (Dld). Door de Duitse Politie werd hij overgegeven aan de Franse Autoriteiten. Hij werd door het Frans militair gerecht wegens illegale grensoverschrijding veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van een maand. Na zijn straf te hebben ondergaan werd hij op transport gesteld naar de Brigade 's-Gravenhage, waar hij werd ingesloten. Hij werd door de Brigade 's-Gravenhage tevens gezocht wegens verduistering en oplichting.

Bij het positioneel verhoor bekende hij de hem ten laste gelegde feiten. Hierna werd hij door mij gehoord, o.a. over de wijze waarop hij meerdere landsgrenzen illegaal was gepasseerd. Hij legde toen de volgende verklaring af.

"Terwijl ik nog in militaire dienst was, deed ik zaken op het gebied van verzekeringen. Ik heb hierbij echter steeds tegenslag op tegenslag gehad. Om mij steeds weer uit de ontstane financiële moeilijkheden te redden, moest ik regelmatig bij meerdere personen geld lenen. Ik kon het geleende geld echter niet op de afgesproken data teruggeven. Toen mijn totale schuld was gestegen tot ongeveer twee duizend gulden zag ik geen kans meer om mijn moeilijkheden op te lossen. Er bleef voor mij slechts een mogelijk over en deze was het uitwijken naar Brazilië. Ik verliet op 24 November 1949 mijn onderdeel te Schoonhoven en keerde daar niet meer terug.

Ik wilde op illegale wijze naar Brazilië uitwijken, omdat in dit land mijn vader, mijn stiefmoeder, alsmede mijn eigen- en steifzuster verblijven. Mijn vader heeft voordat hij naar Brazilië ging in 1946 in België valse papieren gekocht. Hij vertrok half December met het gezin per K.L.M. naar Brazilië. De Nederlandse Politie heeft aan de Braziliaanse regering de uitlevering van mijn vader gevraagd, omdat hij wegens oplichting gezocht werd, doch deze uitlevering is geweigerd. Mijn vader woont thans in Harmonia Monte Allegre Est Parana en heeft daar een eigen bloeiend sannersbedrijf. Het was mijn bedoeling om mij bij mijn vader te vestigen, omdat ik in Nederland geen kansen meer zag om op een behoorlijke wijze in mijn onderhoud te voorzien.

- Ik ben -

4
7
Ik ben vanuit 's-Gravenhage vertrokken naar Valkenburg (Limburg). In Valkenburg heb ik gesproken met J.H.M. Hofman, wonende Walramplein no. 8. Ik vertelde hem dat ik deserteur was en dat ik naar België wilde. Ik had zijn adres gekregen van een kellner uit het Restaurant "Het Zuid" aan de Grootmarkt te 's-Gravenhage. De voornaam van deze kellner is Henk, doch zijn achternaam weet ik niet. Bij wederzien zal ik hem herkennen. Tegen Hofman vertelde ik, dat ik door Henk uit Den Haag gestuurd was.

Ik vroeg aan Hofman of hij mij naar België kon helpen en ik zei hem, dat ik zonder papieren was. Hofman deelde mij toen mede, dat dit geen bezwaar was, want dat hij mij zonder papieren tot Verviers kon brengen. De kosten hiervoor zouden ongeveer

veertig gulden bedragen, die ik aan hem moest betalen. Vervolgens zou ik nog een weinig geld moeten betalen aan de persoon, die mij over de grens bracht. Hij zou mij tot de grens brengen en daarna als ik over de grens gebracht was in België weer in de auto nemen en naar Verviers brengen. Ik kreeg het adres van

de persoon, waarbij ik mij moest vervoegen om over de grens gebracht te worden. Ik dacht toen, dat wanneer Hofman mij toch niet zelf over de grens brengt, dan heb ik hem niet nodig.

4
Eenmaal over de grens zijnde, meende ik zelf mijn weg wel weer te kunnen vinden. Op Donderdagavond 24 November 1949 ben ik naar het mij door Hofman opgegeven adres gegaan. Aldaar woonde

volgens Hofman, Jozef Heyenrath, wonende te Vaals (Lemiers) Rijksweg no. 65. Toen ik bij deze persoon kwam, zei hij mij,

dat hij heel weinig tijd had, want hij was in het cafe aan het kegelen. In bovenbedoeld pand is een cafe gevestigd en naar ik meen, is hiervan de vader van Jozef Heyenrath de eigenaar. Ik moest de volgende dag om 14.00 uur terugkomen. Ik ging op de

aangegeven tijd naar hem toe en tref hem toen thuis. Hij vroeg mij voor het over de grens brengen naar België vijftig gulden.

Ik vond dit erg duur, maar omdat ik geen keus had, betaalde ik hem de gevraagde vijftig gulden. Ik weet hog goed, dat ik hem betaalde met twee bankbiljetten van vijf en twintig gulden.

Die zelfde dag omstreeks 15.00 uur zijn wij weggegaan. Er kwam een taxi voor mij, waar ik moest instappen. In het cafe ver-

telde Heyenrath aan de chauffeur de bedoeling van de reis. Ik meen mij stellig te herinneren, dat de taxi was van de garage

Jaeger-Pauly, Maastrichterlaan no. 38 te Vaals. De chauffeur zal ik bij wederzien herkennen. Heyenrath stapte niet in de auto,

maar ging met de fiets voorop. Hij vertelde, dat wanneer de politie hem met een auto waarin nog enige personen gezeten waren,

in de richting van de grens zag rijden, stellig strenge controle, zou volgen en ik dus tegen de lamp zou lopen. De auto is gestopt vlak bij de verboden strook langs de grens. Daar stapte ik uit

en ging vervolgens met Heyenrath verder. Hij bracht mij tot de grens en wees mij verder een weg aan, die ik volgen moest. Hij bracht mij niet zoals was afgesproken over de grens. Hij wees mij hoe ik een kleine weg nemend een huis in België kon bereiken.

Ik moest mij daar vervoegen en zeggen, dat ik gestuurd was door Jozef Heyenrath uit Vaals. Ik heb dit gedaan en een dochter des huizes bracht mij naar de bus, die mij naar Verviers zou brengen.

Zij vertelde mij, dat zij Jozef Heyenrath heel goed kende. Zij vertelde mij, dat zij Jozef Heyenrath heel goed kende.

Zij vertelde mij tevens, dat zij dezelfde weg die ik gekomen was, dikwijls naar Nederland had genomen voor het smokkelen van coupons stof en andere voorwerpen. Er is mij door die dochter geen geld gevraagd. Ik gaf haar een pakje sigaretten voor de moeite. Ik weet nog precies welke weg ik heb genomen en zou deze zo nodig kunnen aanwijzen, alsmede het huis waar ik mij moest

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

NK

vervoegen.

Vanuit Verviers ben ik per trein naar Brussel gereisd. In een cafe in Brussel hoorde ik aan een tafel vlak bij mij spreken over de eigenaar van cafe De Hel. Ik hoorde, dat deze persoon, communist was en reeds meerdere mensen over de grens naar Spanje had geholpen. Ik hoorde ook, dat hij wel mensen aan geld hielp, die de grens over wilden.

Ik ben toen naar café De Hel gegaan en heb daar gesproken met de zoon van de eigenaar. Ik vroeg hem, of hij mij over de grens kon helpen. Hij deelde mij mede, dat hij mij niet kon helpen. Ik vertelde hem toen, vernomen te hebben, dat zijn vader communist was en meerdere mensen de grens had overgehouden. Hij gaf toe dit te weten en vertelde, dat zijn vader wegens communistische activiteit voor enige jaren het land was uitgewezen. Hij was thans te Zuid-Afrika. Hij deelde mij mede, dat hij niet aan politiek deed. Zijn vader zou vermoedelijk begin Februari 1950 weer terugkomen en dan moest ik mij naar bij hem vervoegen. Ik zei hem toen, dat ik zo lang niet kon wachten, omdat ik verder moest. Hij adviseerde mij toen, dat ik het beste naar Duitsland kon gaan en dat men mij daar vermoedelijk wel verder kon helpen. Hij heeft mij geen adressen in Duitsland opgegeven.

Van Brussel uit ben ik per trein naar Eupé gereisd en vandaar per tram naar Eysenatten. Deze plaats ligt tegen de grens van Duitsland. Ik kwam daar op 2 December 1949 kort voor middernacht aan. Ik ben daar langs de grensboom gegaan in de richting van Duitsland. Ik werd door niemand tegengehouden. Een eind verder kwam ik weer voor een grensboom. Ook ging ik langs deze boom en zeg niemand. Toen ik een eindje voorbij de grensboom was werd ik aangehouden door een Duitse grensbeambte. Deze vroeg mij waar ik heen ging en ik vertelde hem, dat ik de bus naar Aken nog wilde halen. Hij verwees mij naar een andere grenspost, omdat de post, die ik wilde passeren alleen voor auto's was. Hij vroeg mij niet naar papieren. Ik vroeg hem of ik toch niet door kon, waarop hij tegen mij uitviel en mij zei, dat hij mij zou insperren als ik niet terugging. Omdat het donker was en ik het nog steg wist ben ik de grensweg naar België teruggelopen. Aan deze weg zag ik bij een slager licht branden. Ik ben daarop de slagere winkel binnengegaan. Ik vroeg de slager of hij een slaapplek voor mij had, omdat ik nergens meer terecht kon. Ik vertelde hem tevens dat ik deserter was uit het Nederlandse leger en dat ik op weg was naar Duitsland. Ik vertelde hem tevens dat de grensbeambte mij teruggestuurd had, omdat ik over een andere grenspost Duitsland binnen moest gaan. Ik mocht bij die slager in zijn huis slapen. De volgende morgen is hij met mij meegegaan. Hij nam nog wat vlees mee en wij gingen Duitsland binnen, echter niet langs een doorlaatpost.

In Duitsland heb ik de tram naar Aken genomen. Daarna ben ik al liftende in Heidelberg terecht gekomen. Omdat mijn geld op was heb ik in Heidelberg tien dagen gewerkt. Daarna ben ik weer verder gelift en kwam terecht in Tuttlingen. In deze plaats kwam ik in een cafe en vroeg of ik daar kon slapen, echter zonder controle van de politie te krijgen. Ik vertelde de eigenaar wat ik van plan was. Hij verwees mij toen naar het adres van de Heer Wittmann, Kleinkunstbühne Valken. Ik ben daarop naar dit adres toegegaan. Dit bleek een cafe te zijn, dat nog open, hoewel het reeds half twee in de nacht was. Ik ben in dat cafe in

een hoekje gaan zitten en gebruikte een consumptie. Al spoedig kwam de eigenaar van dit cafe naar mij toe en vroeg mij of ik vreemdeling was. Ik antwoordde hierop, dat ik Hollander was. Ik vertelde hem de situatie waarin ik verkeerde. Hierna vroeg hij of ik soms gestuurd was. Toen ik deze vraag bevestigde zei hij, dat iedereen, die de grens overwilde naar Zwitserland bij hem terecht kon. Hij vertelde mij, dat hij mij de volgende morgen reeds naar Zwitserland zou brengen. Wij moesten echter nog even wachten op een persoon, die met een auto zou komen. Deze persoon kwam die dag echter niet opdagen. Ik kon bij Wittmann blijven tot de volgende dag. De volgende dag kwam de persoon met de auto en wij reden naar de Zwitserse grens, in het plaatsje Singen. Wij kwamen in Singen in een cafe. De ingang aan de voorzijde was Duitse grondgebied en de ingang aan de achterzijde was Zwitsers grondgebied vertelde Wittmann. Wij hebben in dit cafe wat gedronken en gingen daarna weer weg. Ik ging het cafe uit aan de achterzijde en zij verlieten het cafe aan de Duitse zijde. Voor de twee dagen eten en slapen heeft Wittmann mij niets gerekend. Toen ik hem verteld had, dat ik uit het Nederlandse leger gedeserteerd was, gaf hij mij groot gelijk. Direct nadat ik het cafe verlaten had, stond ik dus op Zwitsers grondgebied. Ik ging toen naar Ramsen. In deze plaats werd ik door een douane-ambtenaar naar mijn papieren gevraagd en nadat ik hem vertelde dat ik die niet bezat ben ik gearresteerd. Ik werd later door het Frans Militair Gerecht veroordeeld en in de gevangenis gezet. Toen ik enige dagen in de gevangenis zat, ontmoette ik daar een Zwitser, die mij vertelde dat hij ook in arrest zat wegens illegale grensoverschrijding. Hij vertelde op weg te zijn geweest naar Nederland, waar hij in Ommen zou gaan werken als chauffeur. Hij heeft mij het adres in Ommen nog verteld doch ik weet dit mij niet te herinneren. Ik vertelde deze Zwitser, dat ik naar Brazilië wilde, en dat ik daartoe graag papieren wilde hebben. Hij vertelde mij toen, dat hij wel een tussenpersoon wist, die mij hiernaes kon helpen. Deze persoon zou tussenpersoon zijn van een organisatie, die haar hoofdkantoor in Wenen en haar bijkantoor in Genoa had. Deze persoon kon ik treffen in Milaan, aan de Dom-Del-Plasodo. Met de rug naar de Dom staande, moest er aan de linkerkant van dit plein een restaurant zijn, waar ik moest vragen naar de Heer Ferrari. Door middel van deze Ferrari zou ik papieren krijgen om naar Brazilië uit te wijken."

Bovenstaande verklaring over de grensoverschrijdingen van Nederland tot Zwitserland zijn niet in het tegen Verburg opgemaakte proces-verbaal opgenomen. Hierdoor wordt vermeden, dat de in Valkenburg en Vaals woonachtige personen gehoord worden, hetgeen stellig ontkennende verklaringen van deze personen tot gevolg zou hebben, terwijl hun verder door gebrek aan bewijs niets ten laste kan worden gelegd. Mogelijk zijn deze personen bij de Gr.V.D. van de in de nabijheid liggende Brigade bekend.

Coll. :

Verbinding: 16.

Betreft: Deserteur H.J. KRIJT
te Zaandam.

No. 55-10

OP KAART
ACD/DC
DAI: 30-3-50
PAR: 76

6-15-50
55-3-09-204

07-121-6
100-1 - 09-234
20 FEB. 1950
ACD/00188

X

Hans Jacob KRIJT, geboren te Zaandam op 3 Januari 1927, van beroep loodgieter en wonende Botenmakerstraat 9 te Zaandam, werd op 23 Juni 1949 door de Koninklijke Marechaussee Brigade Zaandam opgegeven als deserteur (Zie opsporingsregister No. 1 van 2 Januari 1950, blz. 259).

~~Volgens~~ dezerzijds bekend geworden gegevens zou H.J. KRIJT zijn ondergedoken en kort daarop naar Tsjecho - Slowakije zijn vertrokken, aldaar worden voortgeholpen en vertrouwd worden gemaakt met de communistische doctrine. Hij bevindt zich vermoedelijk te Praag.

Zaandam, 17 Februari 1950.

CM

MINISTERIE VAN OORLOG
HOOPDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF
SECTIE G 2 B

B's-Gravenhage, 13 Januari 1950.

No: 4901/50 GEHEIM

Onderwerp: N.van Driel

Bijl: -2-

Geheim
Ⓚ

07. 12. 6
16 JAN. 1950.
ACD   77925

Te Uwer informatie moge ik U bijgaand aanbieden een door de Koninklijke Marechaussee opgesteld veiligheidsrapport t.z. desertie van de dpl. soldaat

NICOLAAS van DRIEL.

Typ:MvdH
Coll:4

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

L...

(M.P.Kokje)

N:
Hoofd B.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

No. 473.

Datum van bericht:

22 December 1949.

Rapporteur:

(K)

Van wie is het bericht afkomstig:

Rapporteur.

BERICHT:

Door eigen personeel te Rotterdam, is op 19 December 1949 te omstreeks 16.30 uur, in het kantoor van de Fa. van Schobben en le Noble, gevestigd te Rotterdam, Kameliastraat 59 c, aangehouden, de deserteur:

-----Nicolaas van DRIEL-----
geboren 26 Juli 1925 te Rotterdam, van beroep boekhouder, N.H., wonende te Rotterdam, Beverstraat 105 b, dienstplichtig soldaat, legernummer 25-07-26-018, behorende tot het 1e Regiment Pioniers, thans ingedeeld bij het Algemeen Depot Koninklijke Landmacht te Schoonhoven.

Genoemde van Driel is op 7 Mei 1946, als gewoon dienstplichtige ingelijfd bij het 1e Regiment Pioniers.

Omstreeks half September 1946 werd hij met inschepingsverlof gezonden, waarvan hij op 23 September 1946 niet terugkeerde bij zijn onderdeel en sindsdien deserterde.

Aangehoudene verklaarde, dat hij de eerste twee maanden na zijn desertie verblijf had gehouden bij een gezin te Amersfoort. Hoe die mensen heetten en in welke straat die mensen woonden, wist hij niet meer. Degenen die hem aldaar onderdak verschaften, wisten dat hij deserteur was. Het adres had hij gekregen van iemand, maar de naam kon hij zich ook niet meer herinneren. Ondanks herhaalde verhooren bleef van Driel ontkennen zich iets van bedoelde namen en adressen te herinneren.

Na zijn verblijf te Amersfoort, had hij zich enige dagen opgehouden bij zijn aanstaande schoonouders F. Meijer wonende te Rotterdam, Tweede Rosestraat 22. Daarna had hij een kosthuis genomen, in de Steinwegstraat te Rotterdam. De naam en het nummer kon hij zich niet herinneren. Vanaf 10 Mei 1947 is hij in betrekking geweest bij de fa. Schobben en le Noble, koeltechnisch bedrijf, gevestigd te Rotterdam, Kameliastraat 59c.

Aldaar had hij bij de aanvang van zijn werkzaamheden verklaard dat hij voor de militaire dienst was afgekeurd.

Eerst had hij als leerling daar gewerkt, doch later was hij als boekhouder aangesteld, welke functie hij bij zijn arrestatie nog vervulde.

Uit principiële overwegingen had hij niet naar Indonesië willen gaan, daar hij gaarne een onafhankelijk Indonesië wilde, waarmede vrij handel kon worden gedreven.

Hij is echter thans nog niet genegen zich bereid te verklaren om naar Indonesië te worden uitgezonden.

Hij is niet aangesloten bij enige vereniging en doet niet aan politiek.

Hem was op 22 Juli 1949, onder Nr. E/14600, door de Compagniescommandant der 6e Compagnie, A.D.K.L. te Schoonhoven, over de post toegezonden, het te zijnen name gestelde Militair Zakboekje Koninklijke Landmacht No. 015558, met op blz 5, onder Staat van Dienst, aangetekend:

"m.i.v. 28 Januari '49 met ontslag wegens gebreken".

Bij onderzoek te Schoonhoven bleek, dat genoemd Zakboekje bij een verkeerd dossier, t.n.v. N. van Driel, leger nummer 28-02-16-360, wonende te Amsterdam, Amstelkade 12 moet zijn geraakt welke persoom op 28 Januari 1949 met ontslag is gegaan wegens gebreken. In een zodanig geval wordt de eerste bladzijde uit het Zakboekje gescheurd en opgezonden naar het Mobilisatiebureau, terwijl het zakboekje aan betrokkene wordt gezonden. Vermoedelijk is het adres zonder meer uit het zakboekje overgenomen en is op het verschil van legernummer niet gelet, ondanks de drievoudige controle die bij bovenomschreven handelingen, te Schoonhoven worden toegepast.

Bovenvermeld zakboekje is met het proces-verbaal van aanhouding No. 400/49 van de Brigade Rotterdam, dd. 19 December 1949, gezonden aan de Heer Commandant 3e Compagnie A.D.K.L. te Schoonhoven, waarbij de deserteur van Driel thans is bij ingedeeld.

De ouders van Van Driel zijn genaamd:

o.k. / Aart van DRIEL, geboren 18 Mei 1898 te Heerjansdam, en Jacoba Cornelia Op den KELDER, geboren 5 November 1902, beiden wonende te Rotterdam, Beverstraat 105 b.

Bovenvermelde van Driel is geabonneerd op "De Waarheid".

De verloofde van Van Driel is genaamd:

/ Juliana Adriana Anthonia TEULING, geboren 20 April 1929 te Rotterdam, wonende te Rotterdam Kameliastraat 59a, dochter van:

X Anthonie TEULING, geboren 31 Maart 1902 te Rotterdam, en van:

X Juliana Carolina KREBS, geboren 21 Maart 1906 te Rotterdam, sedert 1937 van Teuling gescheiden.

Bovenvermelde KREBS is thans gehuwd met:

X Frits Meijer, geboren 11 Juli 1902 te Rotterdam, handelsreiziger, wonende Tweede Rosestraat 22 te Rotterdam.

Zowel Teuling, Krebs, als Meijer zijn lid van de C.P.N.

De deserteur van Driel was bij zijn verhoor zeer gesloten en deed alsof hij alles was vergeten en van politiek niets af wist. Ondanks het feit, dat hij niet voor kwam in het archief van de I.D. moet hij, gezien zijn houding en omgang gezien worden als actief communist.

Van Driel is op 20 December 1949 overgebracht naar het A.D.K.L. te Schoonhoven.

Tegen F. Meijer voornoemd zal proces-verbaal worden opgemaakt wegens hulpverlening aan een deserteur.

Voor eensluidend afschrift: #

UITTREKSEL

Uit : OD 1727   Naam: CPN Middenstandswerk
Voor : OD 452   Naam: Deserteurs
Ag. nr: 74377   Afz. :   I.D. Haarlem   Datum: 15-3-50

Aard van het stuk: Middenstandsactie 1949.

Fransen merkte bij een bespreking v. CPN leden te Amsterdam op dat in Limburg niet voldoende geld meer was omde daar aanwezige militaire onderduikers ((Eijkelshoven, Speekholzerheide, Vaals, Schinnen, Nuth) te blijven helpen. Hij vroeg of het niet in de lijn van de partij lag om hier bij te springen.

Uitgetr. door: JR

Op aanwijzing van: B III

Datum: 15-6-51.

MINISTERIE VAN OORLOG.

'S-GRAVENHAGE, 3 November 1949.

HOOFDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF
SECTIE G 2 B

No: I-1459/49 GEHEIM

Onderwerp: Deserteurs Schoonhoven

Bijl: -2-

Geheim

Volgens
5 NOV. 1949
ACD/ 73100

In bijlage doe ik U toekomen een opgave van de deserteurs uit Schoonhoven die op 28-10 l.l. inschepping a/b S.S. Zuiderkruis hebben geweigerd.

Bijlage II vermeldt de gegevens van de militairen, die op de kade hebben geweigerd, de overigen hebben zich reeds eerder aan inschepping onttrokken.

Typ: MvdH
Coll: //

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

(M.P.Kokje)

AAN:

Hoofd B.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

BIJLAGE 1.

- | BURGERS, Albert. Legerno. 29.08.04.044 1e Regiment VbdTr.
Adres: Veldkant K. 564 Brummen
Beroep: Monteur
Kerkgenootschap: Ned. Herv.
Heeft zich 31/10-49 teruggemeld.
- | HEINRICH, Wotte. Legerno. 29.08.24.043. Regiment VbdTr.
Adres: Enschede Baliplein 15
Beroep: Kantoorbediende
Kerkgenootschap: Gene
- | de VRIES, Jippe. Legerno. 28.12.19.034.
Adres: Luxewoude 18 TIJNJE Gem. Opsterland.
Beroep: Kaasmaker
Kerkgenootschap: Gene.
- | de GRAAF, C.J. Legerno. 27.07.09.261.
Adres: Motorschip Grietje Nieuw Amsterdam (aan boord)
Beroep: Schipper.
- | DAMAN, Evert, Legerno. 28.04.22.166.
Adres: Den Huizen 3, Balkbrug. Avereest.
Beroep: Landbouwer.
- | MUSTERDA, Gerrit. Legerno. 25.18.12.203
Adres: Brede Hilledijk 40 b. Rotterdam.
Beroep: Schipper.
- | JAGER, Gerardus. Legerno. 25.10.31.168.
Adres: aan boord "Risico" (Radio aan boord)
Beroep: Schipper.
p/a Fam. Kruissel, Noordenbinnensingel 17 A.
GRONINGEN.

BIGLAGE II

1. Van DIJK, M.M. Legerno, 29.11.14.149. soldaat 2 R.V.A.
- Adres: H. van Dijk, Barneveld, Wijkseweg 118.
2. DIJKSTRA, J. Legerno. 28.02.28.096. 2e R.V.A.
- Adres: J.Dijkstra, MUSSEWEG, Telefoonweg 84.
3. HAMERSLAG, M. Legerno. 25.09.18.022 7 R.I.
- Adres: M-Hamerslag, AMSTERDAM, Valkenburgerstraat 75.II
4. HERWEGH, L.J. Legerno. 29.06.16.206. 3 R.I.
- Adres: A.F.Herwegh, STZJANSTEEN, Magdalenastr.7.
5. de HOOG, H. Legerno. 27.06.17.114. A.A.T.
+ Adres: H. de Hoog, ROTTERDAM, Zoomstraat 96.
6. KOPJES, NIEMAN, J.D.
Legerno. 29.04.29.009 Stoottroepen
+ Adres: J.D.Kopjes Nieman, HEEMSTEDDE, Billitonstraat 3.
7. KALSBEEK, J.C. Legerno. 26.01.18.113 Pioniers
- Adres: F.Kalsbeek, WORMERVEER, Noorddijk 2.
8. LIEFHEBBER, S.L. Legerno. 29.11.07.023 Grenadier
- Adres: L.Liefhebber, MEDEMBLIK, Zijstraat 10.
9. LAGEWEG, G. Legerno. 29.11.13.157 1 R.I.
+ Adres: H.Lageweg, WOLVEGA, Eikenlaan 30.
10. v.d.LUGT, W.J.A. Legerno. 29.06.20.155 dpl.verpl. K.G.T.
- Adres: J-G.v.d.Lugt, AMSTERDAM(Z) J.v.d.Heydenstr.53
11. MAASSEN, J.A. Legerno. 29.02.24.170. Stoottroepen.
- Adres: J.H.Maassen, AMSTERDAM(O) Hembrugstraat 22 hs.
12. MULDER, J. Legerno. 29.12.22.015 1 R.I.
- Adres: T.Mulder, VEENDAM, Ben.Verlaat 75.

13. + | MULDER, Joh. Legerno. 29.12.20.107. dpl. L.S.K.
- | Adres: J.H.Mulder. AMSTERDAM(W) v.Houweningenstr.62.hs.
14. - | ROSEMA, J.F. Legerno. 28.01.23.394 soldt. adm. R.U.T.
- | Adres: F.^aosema, AMSTERDAM Herculesstraat 64.II
15. - | SILOT, W.G. Legerno. 28.09.21.150 8 R.I.
- | Adres: B.A.Slot, ENSCHÉDE, Moorenhofstr.5.
16. + | STAM, J.J. Legerno. 29.03.11.045. A.A.T.
- | Adres: J.Stam, ~~'KLERKENKANE~~,
NIEUWERKERK a/d IJSSEL. 's-Gravenweg 66.
17. + | TUINSTR, A. Legerno. 28.12.31.153 8 R.I.
- | Adres: A.Tuinstra, Roggestraat 20. ENSCHÉDE
18. - | TIMMER, J. Legerno. 29.08.18.123. 1 R.I.
+ | Adres: J.Timmer, EMMEN, ODoorneweg 20.
19. - | in 't VELD, W.L. Legerno. 29.10.04.004 3 R.I.
- | Adres: J. in 't Veld, DUBBELDAM, B.27
20. - | VISBEEK, G.E. Legerno. 29.03.04.206. Huzaren van Boreel
- | Adres: J.E.Visbeek, AMSTERDAM, Soembawastr.29.I.
21. - | DE WIT, H. Legerno. 25.06.30.075. A.A.T.
+ | Adres: A. de Wit, AMSTERDAM, Laurierstraat 27.I.

17
MINISTERIE VAN OORLOG
HOOFDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF.
SECTIE G 2 B.

's-Gravenhage, 25 October 1949.

(K)
HT

No.V-2256/2/49 DIENSTGEHEIM.

Bijlagen: ---

O n d e r w e r p: Hulpverlening aan
deserteurs.

26 OCT 1949
AC 72468

68251 - 00.452.

In aansluiting op mijn rapport van 18 Augustus
l.l. no. V-1047/2256 Geheim betreffende de deserteurs
X P.B.PLOKHAAR, H.van der BEEK en J.M.MULDER, doe ik U
t.a.v. de beide laatstgenoemden het onderstaande toe-
komen.

o.k. - MULDER, Joannes Maria, geboren 12-8-1929 te Rotterdam,
wonende te Rotterdam, Boomgaardstraat 9 B, heeft bij
zijn aanhouding het navolgende verklaard:

Op 12 Juni 1949 bevond ik mij in de cel van de kazerne
Groot Arsenaal te Bergen op Zoom. Ik was gestraft met
8 dagen verzwaard arrest. Naast mij in de cel zat sol-
daat H.van BEEK. Naast van BEEK zat de soldaat PLOKHAAR
in de cel. Soldaat van BEEK zag kans om zijn celdeur
open te krijgen, waarna hij onze celdeuren heeft ge-
opend. Wij zijn toen gezamenlijk weggegaan en kwamen
in de nacht van 12 op 13 Juni 1949 te omstreeks 1.30
uur te Rotterdam. Wij zijn bij elkaar gebleven en
brachten de eerste nachten in de open lucht door. La-
ter zijn wij gaan slapen in in aanbouw zijnde huizen
te Rotterdam Zuid.

Eten kregen wij van familie.

PLOKHAAR zeide ons, dat hij wel iemand wist, die ons
aan een onderduikadres kon helpen. Hij bracht ons bij
een kapper, wonende te Rotterdam, Wolphaertsbocht.
De naam van de kapper weet ik niet, evenmin weet ik
het nummer van zijn woning. Het was een klein persoon
van middelmatige leeftijd en hij droeg een bril. Deze
kapper deelde ons mede, dat hij verschillende onder-
duikers een adres had verschaft en hij zou ook voor
ons zijn best doen om een adres te krijgen.
Hij sprak verder over een boerderij in Gelderland,
maar zeide dat die vol was. Wij zijn in de loop van
een week driemaal bij deze kapper geweest, doch kon
ons steeds nog geen adres geven. Wel zeide hij ons,
dat wij ons maar in verbinding moesten stellen met
een der redacteurs van "De Waarheid".

AAN:
Hoofd B.V.D.
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

Wij zijn daarop naar het bureau van deze krant gegaan, doch daar werd ons medegedeeld, dat men ons daar niet kon helpen, daar zij als krant dan moeilijkheden met de Regering zouden krijgen. Ik ben daarna nog enige tijd met PLOKHAAR en van BEEK blijven zwerven, doch ben hen kwijt geraakt, waarna ik nog enige tijd alleen heb rondgelopen. Daar mijn moeder er echter steeds op aandrong, dat ik weer terug zou gaan ben ik uit eigen beweging op 5 Juli 1949 weer naar mijn onderdeel teruggekeerd. Voor zover kon worden nagegaan, doet MULDER niet aan politiek. Zijn ouders zijn niet communistisch georiënteerd.

o.k. VAN BEEK, Henk, geboren te Schiedam 19-8-1929, wonende te Schiedam, Stationsstraat 61 B, verklaarde verder het volgende:

Op 12 Juni 1949 was ik gestraft met 8 dagen verzwaard arrest en bevond mij in een der cellen van de kazerne Groot Arsenaal te Bergen op Zoom. Links en rechts naast mij in de cel zaten de soldaten MULDER en PLOKHAAR. Wij besloten toen om te trachten uit de cel te komen. Ik was in staat om mijn celdeur te openen, waarna ik de deuren opende van de cellen waarin zich MULDER en PLOKHAAR bevonden. Vervolgens hebben we de kazerne verlaten en zijn naar Rotterdam gegaan. De eerste nachten hebben wij in de open lucht doorgebracht, daarna hebben wij geslapen in in aanbouw zijnde woningen te Rotterdam Zuid.

PLOKHAAR zeide ons, dat hij iemand kende die ons aan een onderduikadres kon helpen. Hij bracht ons daarop bij een kapper te Rotterdam Zuid. De naam van die kapper, alsmede de straat waar hij woont ken ik niet. Deze kapper zeide ons, dat hij al verschillende militairen aan een onderduikadres had geholpen en dat hij zou trachten om ook voor ons een adres te vinden, doch hij moest daarover eerst corresponderen. Hij wist, zo zeide hij, wel een boerderij in Gelderland, doch die zat momenteel vol. Verder sprak hij nog over adressen in Groningen. Namen of adressen noemde hij echter niet. In de loop van een week zijn wij enkele malen bij hem geweest, doch steeds was zijn antwoord, dat hij nog geen adres had.

Ook zijn wij nog op het bureau van "De Waarheid" geweest. Wie ons daarheen verwezen had weet ik niet meer. Daar deelde men ons mede, dat zij ons niet helpen konden, daar zij anders moeilijkheden zouden krijgen met de Regering. Na enige tijd raakten wij MULDER kwijt en bleven PLOKHAAR en ik bij elkaar. Omstreeks 28 Juni 1949 bevonden PLOKHAAR en ik ons in de omgeving van Breda. Aldaar ontmoette wij een ons onbekende vrouw.

72460

Na enige tijd met die vrouw gesproken te hebben besloot PLOKHAAR om met haar mee te gaan. Ik voelde daar echter niets voor en ben mij vrijwillig gaan melden bij mijn onderdeel.
Van BEEK zowel als zijn ouders zijn communistisch georiënteerd.

stuknummer
o.k.

X

PLOKHAAR heeft MULDER en van BEEK in contact gebracht met de kapper VLIEGENTHART, Jan Meeuwis, geboren te Rotterdam op 6-1-1904, wonende aldaar Wolphaertsbocht 26 a, en heeft hierover de navolgende verklaring afgelegd:

"Ik heb MULDER en van BEEK bij kapper VLIEGENTHART, wonende te Rotterdam, Wolphaertsbocht gebracht. Dit was mijn vroegere kapper. Ik had van hem gehoord, dat hij verschillende militairen aan een onderduikadres had geholpen en ik dacht, dat hij ons ook wel zou kunnen helpen. Bij genoemde kapper hebben wij ook ruim een week ons uniform opgeborgen. Wij durfden in de week niet in uniform te lopen en VLIEGENTHART vond het goed, dat wij het bij hem in de kelder opbergen. Wij zijn verschillende keren bij VLIEGENTHART geweest om te informeren of hij nog geen adres voor ons had waar wij konden onderduiken, doch hij gaf steeds ten antwoord, dat hij nog niets had.

X

Geruimen tijd geleden had mijn broer Karel mij een adres gegeven, waar ik indien ik dit wilde kon onderduiken. Dit adres zou hij uit de tweede of derde hand gekregen hebben. Ik weet niet van wie hij dit gekregen had. Toen ik met Petronella den UIJL op stap was, dacht ik aan dit adres en ben ik daar heen gegaan. Het was bij een persoon genaamd BAKKER, wonende te Ammerstol, Lekdijk 280. Daar ik niet goed durfde stuurde ik den UIJL naar genoemd adres en bleef zelf buiten het dorp wachten. Na enige tijd kwam den UIJL en een vrouw, die later bleek de vrouw van BAKKER te zijn, ieder met een fiets terug en zeide mij, dat het in orde was en dat ik mee kon gaan. Ik ben toen naar genoemde woning gegaan en trof aldaar BAKKER aan, die ziek te bed lag. P. den UIJL en ik hebben daar gegeten en BAKKER verklaarde bereid te zijn om mij te helpen. Daar ik in uniform liep zeide BAKKER, dat het beter was, dat ik niet in zijn woning sliep, daar het niet onmogelijk was, dat zijn burens de M.P. zouden waarschuwen, daar hij bekend stond in zijn omgeving, dat hij onderduikers hielp. Een zoon van BAKKER, die onderwijzer is, heeft ons 's-avonds naar een voetbalkeet gebracht, waar wij de nacht hebben doorgebracht. De daarop volgende morgen kwam de vrouw van BAKKER ons eten brengen en deelde ons mede, dat de M.P. 's-avonds nog bij hen was geweest. Daar ik het toen niet meer vertrouwde besloten we om naar de oom van P. den UIJL te gaan".

De personalia van BAKKER zijn:

- X | Hendrik BAKKER, geboren te Ammerstol 24-11-1903, wonende Lekdijk 280 te Ammerstol.
- X | Zijn zoon Piet BAKKER, geboren te Ammerstol op 13-10-25 en wonende aan hetzelfde adres is onderwijzer op de Openbare School te Krimpen aan de IJssel.

Ik moge nog opmerken, dat tengevolge van een misverstand dezerzijds in het vorig rapport van 18 Augustus l.l. de personalia van MULDER en van BEEK verkeerd werden opgegeven en verzoek U hiermede rekening te willen houden.

typ:DB.
coll:R

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant-Kolonel,

M.P. Kokje

(M.P.Kokje).

HOOFDKWARTIER VAN DE
GENERALE STAF
SECTIE G 2 B

Geheim

Volgno.

21 OCT. 1949

ACD/ 42134

No: I-1393/49 GEHEIM

Onderwerp: Desertie in Steenwijk

Bijl: ----

B

Ter voldoening aan het verzoek Uwerzijds, nader te worden ingelicht over de oorzaken van de desertiegevallen in Steenwijk, doe ik U onderstaande gegevens toekomen.

(militair

Naast de bekende streek- en familie-binding en uitbeleid voortvloeiende motieven voor de gepleegde deserties, wordt ook opgegeven de grote invloed, die vooral in rechtse kringen thans door de ouders wordt uitgeoefend om hun zoon terug te houden van terugkeer na inschepingsverlof naar het onderdeel.

Verdeling van de deserteurs naar kerkgenootschap is als volgt:

Nederl. Herv.	66
Gereformeerd	10
Rooms Katholiek	15
Doopsgezind	1
Geen kerkgenootschap	39

Verdeling van de deserteurs naar woonplaats is:

(Rood) Friesland	14
(Overig) Friesland	17
Oost Groningen	19
Stad en overig Groningen	10
Oost Drente	26
Overig Drente en Assen	5

Typ: MydH
Coll: //

HET HOOFD SECTIE G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

(M.P. Kokje)

AAN:

Hoofd B.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

T.a.v. Hr. Smetzers.

Aan B VI via A.C.D.F
van B XIa

Volgens

19 OCT. 1949.

ACD/71940

In de vacantie (waarschijnlijk in de maand Augustus) zou op Ameland een vergadering gehouden zijn van voorzitters van plaatselijke verenigingen en afdeling in de provincie Friesland, van Jongelingsverenigingen op Geref.grondslag.

Op deze bijeenkomst zou door de Hr. H. Algra (Eerste Kamerlid en Bondsvoorzitter) medegedeeld zijn dat er "80 Gereformeerde dienstweigeraars" zouden zijn.

----- BINDE.

t.a.v. bron kan worden meegedeeld dat deze mogelijk geen onderscheid weet tussen een dienstweigeraar en een deserteur. Het is dus zeer wel mogelijk dat het hier ^{deserteurs} ~~dienstweigeraars~~ betreft.

17-10-1949.

H.

*l.v.w.
desertie Sleemikh.*

DESERTEURS.

Er is in het Nederlands een woord, dat een speciale betekenis heeft gekregen, nl. het woord onderduiken. Het is een woord uit de bezettingstijd. Als we ons moesten melden voor arbeid ten behoeve van de vijand of als we ons moesten melden, teneinde weer in krijgsgevangenschap te worden gestuurd, dan was het parool: onderduiken. Er waren op sommige plaatsen dan ook zoveel jongens ondergedoken, dat we op afgelegen boerderijen aparte kerkdiensten hadden voor onderduikers.

Maar nu wordt dat woord onderduiken misbruikt. Het komt voor, dat militairen naar Indonesië moeten; zij komen thuis met inschepingsverlof en - ze duiken onder?

Neen, ze deserteren.

Een ander woord is er niet voor.

Zo'n vent, die ongehoorzaam is en het bevel van de Regering niet opvolgt, om zich op die en die dag in de kazerne te melden, teneinde ingescheept te worden naar Indonesië, zo'n vent, die in plaats daarvan stiekum verdwijnt, is een deserteur. Dat is het juiste woord. Alleen wie deserteur zegt, zegt de waarheid.

En zo'n deserteur verdient een geduchte straf. De rechter schiet schromelijk tekort, als hij zo'n geval behandelt alsof het op één lijn staat met allerlei betrekkelijk kleine vergrijpen. Hier dient streng te worden gestraft. De deserteur moet niet de gedachte hebben, dat hij, ook al wordt hij gepakt, nog beter uit is dan die jongens, die hun plicht hebben gedaan. Want desertie mag niet op één lijn worden gesteld met wat baldadigheid of daarmee overeenkomende baldadigheden. Het is een veel ernstiger kwaad en het moet daarom ook veel strenger worden gestraft. Wanneer het mocht voorkomen, dat deserteurs er zo gemakkelijk af komen, dat zij in hun vuistje lachen, dan is dat een schandaal. En ook de ouders, werkgevers, etc., die de desertie hebben uitgelokt of bevorderd, behoren achter slot. Een boer, die een deserteur in dienst neemt, terwijl hij weet, met een deserteur te maken te hebben, pleegt zo'n onvaderlandslievende daad, dat hij m.i. een half jaar naar Veenhuizen gestuurd moet worden.

Ik vrees, dat de Nederlandse autoriteiten desertie bevorderen door verregaande slapheid.

EGOÏSTEN.

Deserteurs zijn lafaards. Wanneer het ernst wordt, knijpen zij er stiekum tussenuit. Maar bovendien zijn het egoïsten. Wanneer de kameraden in de vuurlinie liggen en elkaar zoveel mogelijk steunen en dekken, het samen proberen te houden, dan verdwijnt de deserteur in stilte, en denkt alleen aan zijn eigen hachje. De anderen moeten het dan maar zien te houden; hij kruipt weg; hij past op zich zelf. Dat egoïsme komt ook sterk naar voren, als we denken aan onze mannen in Indonesië. Ik noem een voorbeeld. Er dient daar een wachtmeester bij de artillerie. Deze week kreeg ik een brief van hem. Hij is twee jaar ondergedoken geweest - toen de Duitsers hier waren. Na de bevrijding heeft hij zich als vrijwilliger gemeld. Hij zit nu nog in Indonesië. Zeven jaren van zijn leven zijn nu binnenkort voorbij, waarbij hij niet kon werken voor zijn eigen toekomst, en geen voorbereidingen kon treffen voor de vorming van een eigen gezin. Dat de aflossing van zulke mannen wordt vertraagd, is mee de schuld van die jammerlijke egoïsten, die deserteren, wanneer zij als aflossingstroepen naar Indonesië moeten vertrekken.

DE ONGEHOORZAAMHEID.

Het ergste is evenwel de ongehoorzaamheid. De overheid is Gods

Gods dienaar. Wij hebben haar te gehoorzamen, niet maar uit vrees, maar om des gewetens wil. Dat schreef Paulus in de dagen van de heidense Romeinse keizers. Ook toen gold dat gebod; ook al was de keizer een heiden en al was er in zijn bewind niets, dat deed denken aan een Christelijke overheid.

De overheid heeft allereerst tot taak, het zwaard der gerechtigheid te hanteren. Zij heeft de zwaardmacht; zonder die zwaardmacht is zij geen overheid. Wanneer zij de troepen oproept en ze naar Indonesië stuurt, om te zorgen voor orde en veiligheid, dan vervult zij daarmee de meest primaire roeping als overheid.

En wie juist dan, als de overheid haar allereerste plicht doet, ongehoorzaam is, maakt zich schuldig aan een ernstige zonde.

Daar helpen geen drogredenen of uitvluchten voor, geen grote woorden, geen schimpredenen op de Regering. De zonde blijft. De deserteur dient dan ook door de kerkeraad te worden vermaand, en zolang hij zich niet bekeert, is er voor hem geen plaats aan de Dis des Verbonds. Zich bekeert, dat betekent natuurlijk ook, dat hij zich onverwijld gaat melden, met het verzoek, hem de kans te geven, het goed te maken, door hem met het eerstvolgende transport naar Indonesië te zenden.

MAAR DE REGERING DAN?

Dat is de tegenwerping, die sommigen maken. Zij zeggen: de Regering bederft alles. Zij verzuimt haar allereerste plichten. Zij voert een slechte politiek. Moeten wij haar daarbij steunen?

Laat ik aannemen, dat deze redenering géén voorwendsel is, om lafheid en egoïsme te bedekken. Laat ik mij beperken tot die gevallen, waarin een jonge man werkelijk in zijn geweten daarmee zit. Dan zou ik willen beginnen met op te merken, dat de Anti-revolutionaire leden van de Staten-Generaal wel zeer nadrukkelijk critiek hebben geleverd op het Indonesisch beleid van de Nederlandse Regering, maar nóóit met één woord hebben geprotesteerd tegen het zenden van troepen naar Indonesië. De enigen, die daar tegen protesteren, zijn de communisten.

Natuurlijk wil ik hiermee niet zeggen, dat het bevel van de overheid moet worden gehoorzaamd, omdat de Anti-revolutionairen dat bevel van de Regering tot zending van troepen met hun stem hebben gesteund. Het zou vast moois zijn, als wij onze gehoorzaamheid aan 's lands wetten zouden laten afhangen van het consent van een of andere Kamerfractie. Maar ik zeg het alleen hierom. „ Er zijn jonge mensen, die zeggen: Ik ben naar een vergadering van Rijkseenheid geweest. Ik heb gehoord, dat de Regering ons land naar de ondergang stuurt. Ik heb gehoord, dat je aan die Regering eigenlijk maar moest telegraferen: Stik in koffie en verdwij. En moet ik nu voor zo'n Regering naar Indonesië gaan?

Tot zulke jongens zeg ik: Prof. Gerbrandy heeft nóóit in de Kamer enig voorstel gedaan, om ~~z~~ onze troepen terug te roepen. Hij heeft gestemd voor alle credieten, die daarvoor werden gevraagd, evenals de andere A.R.Kamerleden.

Verder zeg ik tot zulke jongens, dat ik nooit lid ben geweest van Rijkseenheid en er ook nooit voor heb gesproken en dus niet kan beoordelen, wat daar op die vergaderingen door politici en dilettanten wordt gezegd. Maar ik vraag: is de Regering van Koningin Juliana de wettige Regering of niet? Zo ja, dan zijn wij geroepen, te gehoorzamen. Zo neen, dan hadden wij niet bij de opening der Staten-Generaal mogen verschijnen.

Mogen wij dan nooit gehoorzaamheid weigeren aan een wettige overheid?

Ja, dat mag in één geval. Als de Overheid van ons vordert, dat-gene te doen, dat in strijd is met Gods gebod.

En

En ik vraag weet: is het in strijd met Gods gebod, om, in naam en op gezag van de wettige overheid, in gebieden waar de Regering van Koningin Juliana de wettige overheid is, met de wapens in de hand te zorgen voor orde en veiligheid? Is het niet veeleer zo, dat die wettige Regering haar plicht verzaakte en de aan haar toevertrouwde bevolking verried, als zij in Indonesië niet beschermde degenen, die door haar moeten worden beschermd?

Er is geen enkele principiële grond aan te voeren, om desertie te verdedigen. Desertie is een ernstige zonde.

Niemand late zich opruien.

Ieder doe zijn vrome christenplicht. Het is jammer, dat ik deze dingen onder de ogen van onze Bondsvrienden moest brengen. Maar het is mij gebleken, dat hier voor sommigen geestelijk gevaar dreigde. De verwarring der geesten is soms groter dan we denken. En daarom heb ik voor eenmaal deze rubriek gebruikt, om onze vrienden duidelijk te maken, welk een kwaad desertie is. Misschien kunnen ze door deze toelichting ook anderen helpen door voorlichting en goede raad.

H. Algra.

Geneef. Jongvriendenblad d. d. 30-9-59.

B.
D.A./1-067/W 412

NK

Volgno.
12 SEP. 1949
AED/ 69532

Uw vraag van 27-6-1949 zonder nummer betreffende BISSCHOP Willy-Adolf-Erich en VLIETSTRA Hoyets.

Uw vermoeden dat iemand uit Nederland heeft gemeld aan Mechelen dat een brief onderschept werd is niet gegrond.

Het feit werd door mijn diensten op, een heel toevallige wijze vernomen ter gelegenheid van de uitvoering van een andere opdracht. De bron dient niet gezocht noch in Nederland noch in Mechelen. Het spijt mij niet in de mogelijkheid te zijn meer in détail te treden.

Ten andere enkel het adres van afzending heeft de aandacht van mijn diensten gaande gemaakt omdat dit hun een vertrekpunt van het onderzoek naar het onderdak van de opgezochten verstrekte. Onge-
lukkig heeft het onderzoek geen resultaat opgeleverd.

Moest in de toekomst nog een spoor van BISSCHOP of VLIETSTRA gevonden worden dan zult U er van dadelijk in kennis gesteld worden.

De 2 September 1949.

A F S C H R I F T.

van de door mij op 27 Juni 1949 aan "Spil" overhandigde nota, houdende het verzoek tot het ontvangen van nadere inlichtingen.

---

27 Juni 1949.

Hw

Uw antwoord B.D.A./1.067/W.345, d.d.31.5.49, op onze nota, No:58125 van 22 April 1949.

Betreffende BISSCHOP, Willy Adolf Erich, geb.te Amsterdam, op 20.6.1928 en

VLIETSTRA, Huite, geb.te Amsterdam, op 17.4.1928

In Uw antwoord is o.m.vermeld:

"Er werd aan onze diensten medegedeeld, dat in Nederland een brief onderschept werd van Vlietstra "met als adres van verzending J.de Haas, Adegem- "straat 101, Mechelen".-

Hieruit wordt de indruk gewekt, dat iemand uit Nederland heeft gemeld aan Mechelen, dat een brief werd onderschept.

Zou het U mogelijk zijn ons mede te delen, wie deze persoon is?.

No: 467.-

8 September 1949.

Onderwerp: "BISSCHOP en VLIETSTRA".-

Volgno.

12 SEP. 1949

ACD/69531

Bijlagen : twee.

Co Hierbijgaand heb ik de eer U te doen toekomen, een van "Spil" ontvangen aanvullende nota, No: B.D.A./1.067/W.422, d.d. 2 September 1949, in antwoord op Uw schrijven, No: 58125, d.d. 22 April 1949, betreffende bovenvermeld onderwerp, naar de inhoud waarvan ik U moge verwijzen.

Ingevolge het met U gepleegd mondeling overleg, richtte ik bij d.z. schrijven van 27 Juni 1949 een verzoek aan "Spil" tot het ontvangen van nadere inlichtingen.

Volledigheidshalve gelieve U een afschrift van dat schrijven mede hierbijgaand aan te treffen.

W.-

UITTREKSEL

Voor ..... OD 452 ..... Naam ..... DESERTEURS.....
Origineel in ..... OD 342 ..... Naam ..... MAANDRAPPORTEN OVERLIJSSEL.....
Volgnr. .... Ag.nr. 69034 ..... Aard van het stuk Overzicht over de maand Aug.49
..... Afz. .... Rp.Zwolle ..... Datum 1.9.49

Naar de betrokken groepscommandant mij berichtte, is gebleken, dat 5 van de 10, met zogenaamd inschepingsverlof thuis zijnde militairen uit de gemeente Vriezenveen, die op 2 September 1949 naar Indonesie zouden moeten vertrekken, gedurende dit verlof zijn ondergedoken.

Uitgetrokken door ..... vde ..... Afd./Sectie ACD IV.b ..... Datum ..... 16.9.49.....
Op aanwijzing van ..... B. IV. ....

's-Gravenhage, 18 Augustus 1949. ^{00 452}

Geheim

Nr.V-2283/49 Geheim.

Onderwerp:

M.Cornelisse.

Bijl.: -

Velgen.

22 AUG. 1949

ACD/ 68263

In Juli van dit jaar werd aangehouden de
deserteur:
X CORNELISSE, Marinus,
geboren te Papendrecht op 21.1.1925,
wonende te Rotterdam, Discusstraat 6, van beroep
kleermaker.

Aangehoudene was sedert September 1946 deser-
teur. Hij was op 1 Juli 1946 in militaire dienst
gekomen en ingedeeld bij het 3e Regiment Infanterie
te Bergen op Zoom. Gedurende zijn diensttijd was
hij naar Prof.POOTJES gegaan. Het adres van Pootjes
had hij gelezen in pamfletten, welke in de kazerne
waren verspreid. Pootjes had hem medegedeeld, dat
hij niet naar Indonesië uitgezonden kon worden,
daar dit in strijd was met de Grondwet. Verder
had Pootjes gezegd, dat er spoedig wettelijke be-
palingen zouden komen daaromtrent. Daar hij
(Cornelisse) niet naar Indonesië durfde was hij
ondergedoken.

o.k. — Nadat hij zich aan zijn militaire dienstver-
plichting had onttrokken is hij naar een kennis
van zijn ouders gegaan. Dit was Wilhelmina Petro-
nella de Jong, Weduwe van A. Bouman, geboren te
Ridderkerk op 19 Mei 1875, wonende Nobelstraat
100 te Oud-Beijerland. Aldaar had hij gezegd, dat
hij zonder werk was en eens kwam kijken of hij
in Oud-Beijerland geen werk kon krijgen. Hij
had daar ongeveer 2 weken vertoefd. Daarna is
o.k. — hij gegaan naar zijn neef C. Cornelisse, wonende
te 's-Hertogenbosch, Hinthamerstraat 57, waar hij
enkele weken is gebleven. Vervolgens ging hij in-
wonen bij zijn a.s. schoonvader Andries HOOGENDOORN,
o.k. X geboren te Bodegraven op 4 April 1897, van beroep
meubelmaker, wonende te Rotterdam, Flakkeesestraat
17 c. Tegen Hoogendoorn had hij verklaard, dat
hij afgekeurd was en thuis ongenoegen had gehad.
Na enkele maanden echter heeft hij hen gezegd,
dat hij ondergedoken was. Hoogendoorn was voor de
oorlog een actief lid van de C.P.N. Na de oorlog
heeft hij echter met deze partij gebroken en is
voor zover kon worden nagegaan thans niet aange-
sloten bij enige politieke partij. In Januari
of Februari 1949 heeft Cornelisse zich in ver-
binding gesteld met A.JONGKIND. Het adres van ge-
noemde Jongkind had hij gekregen, doch hij wist
niet meer van wie.

Hij -2-

A a n:

Hoofd C.V.D.
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

Hij is vervolgens naar het hem opgegeven adres, zijnde Keizersgracht 585 te Amsterdam gegaan, alwaar hij door Jongkind was te woord gestaan. Deze informeerde of hij om principiële redenen was ondergedoken. Hij kreeg een formulier om in te vullen en men zeide, dat men bereid was om hem te steunen. Hij had echter nimmer het formulier ingevuld, zodat hij ook geen steun had ontvangen.

Jongkind had er wel op aangedrongen, dat hij zich ging melden bij zijn onderdeel, waarna door Jongkind een request zou worden opgemaakt om op principiële gronden vrijstelling van de dienstplicht te krijgen. Uit het onderzoek is gebleken, dat er geen redenen aanwezig zijn om tegen de personen waar Cornelisse heeft vertoefd proces-verbaal terzake hulpverlening op te maken.

typ:dV.
coll:j

Het Hoofd Sectie G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

L

M.P.Kokje.

's-Gravenhage, 18 Augustus 1949.

Nr.V-1047/2256/49 G.

Geheim

O n d e r w e r p:

P.B. Plokhaar.

Bijl.: -

20 AUG. 1949
ACD/60251

Eind Juli 1949 werd aangehouden de deserteur: PLOKHAAR, Pieter Bernard, geboren te Rotterdam op 6 April 1929, wonende te Rotterdam, Doklaan 121a, van beroep constructieschilder.

Betrokkene onttrok zich enige malen aan zijn verdere militaire verplichtingen door, zonder toestemming van zijn commandant, naar huis te gaan.

Beide keren werd hij weer naar zijn onderdeel in Bergen op Zoom, teruggebracht. Na zijn laatste aanhouding op 11.6.49 ontvluchtte hij op 12 Juni 1949, tezamen met de militairen H. van der Beek en G.J. Mulder, uit de cel in Bergen op Zoom.

Plokhaar is daarop naar Rotterdam gegaan en daar hij niet naar huis durfde, daar hij bang was weer opgehaald te worden heeft hij enige dagen in de open lucht doorgebracht. Vervolgens is hij gaan slapen in, in aanbouw zijnde woningen te Rotterdam Zuid. Eind Juni 1949 besloot hij terug te gaan naar zijn onderdeel. Hij was inmiddels met Van BEEK en MULDER op het bureau van "De Waarheid" aan de Heemraadsingel te Rotterdam geweest om steun en onderduikadres te vragen. Aldaar werd hen echter medegedeeld, dat zij er wel op tegen waren dat soldaten naar Indonesië werden gezonden, doch dat men hen toch niet kon helpen.

Op weg naar zijn onderdeel ontmoette Plokhaar bij Breda een hem onbekende vrouw, aan wie hij mededeelde, dat hij van zijn onderdeel was weggelopen. De vrouw zeide, dat zij een wees was en rondzwierf. Zij besloten toen bij elkaar te blijven. Plokhaar die gehuwd is en twee kinderen heeft, deelde dit bedoelde vrouw niet mede. Na enkele dagen in de open lucht doorgebracht te hebben stelde de vrouw voor naar haar oom te gaan. Dit vond Plokhaar goed.

De vrouw bleek genaamd te zijn: Petronella den UIJL, geboren te Lopikerkapel op 12 Juli 1927, wonende te Rotterdam, Beukelaarstraat 82. Zij is toen met Plokhaar gegaan naar haar oom, genaamd Adriaan van BUUREN, wonende te Benschop, Damweg 482. Aan haar oom gaf zij te kennen, dat zij getrouwd was met Plokhaar en vroeg zij of zij onderdak konden krijgen. Haar oom vond dit goed en aldaar is zij met Plokhaar gebleven tot zijn aanhouding.

De -2-

A a n: Hoofd C.V.D.
Javastraat 68,
's-G R A V E N H A G E .

De nadere personalia van Van der Beek en Mulder zijn respectievelijk:

Van der BEEK, H.

geboren: 22 Januari 1929,
wonende te Delft, Garthuyzerstraat 15,
van beroep electricien.
Hij zou tot de E.V.C. behoren.

MULDER, G *GM*

geboren: 11 December 1929.
wonende te Heerlen, Kampstraat 216.
Op Mulder heeft betrekking Uw brief van 20.5.1949,
Nr. DIS 4918 en mijn brief van 12.5.1949, Nr.
V 1047-2/49.

typ:dV.
coll: ?

Het Hoofd Sectie G 2 B,
De Luitenant Kolonel,

M.P.Kokje.

01452

Sectie III Marid
8-8-49

3182

8-11-48

94

verzamellijst

AUWEMA

Halbe

5-5-25 te Emmer Compascum

EMMER COMPASCUM

Oude Schutterskanaal 20

Zie bijgaand afschrift politierapport.

nderwerp: Inlichtingen Halbe Auwema, geboren te Emmen de 5de Mei 1925, van beroep landarbeider, wonende Oude Schuttingskanaal Wz.No.20 te Roswinkel, gem. Emmen.

ntwoord op: No.Dis.3182, d.d. 24-2-1949.

atum: 15 Juli 1949.

X Halbe Auwema, geboren te Emmen de 5de Mei 1925, van beroep landarbeider, wonende Oude Schuttingskanaal Wz.No.20 te Roswinkel, gemeente Emmen, staat zeer ongunstig bekend. Hij is op 3-11-1943 en op 2-10-1946 door de Pol.Rechter te Assen veroordeeld tot respectievelijk 1 en 3 maanden gevangenisstraf terzake openbare schennis der eerbaarheid. Hij is bovendien op 17-1-1947 door de Krijgsraad te Velde Noord terzake desertie in tijd van oorlog gepleegd, veroordeeld tot 1 maand militaire detentie. Halbe Auwema werkt niet graag en volgens zijn vader, is hij thuis nog al eens lastig, hoewel de moeder zulks daarentegen weer ontkent, en haar man de schuld geeft. Halbe wil een vaste betrekking, wat hem als gevolg van zijn slecht gedrag, vermoedelijk wel niet zal gelukken. Dit maakt hem waarschijnlijk iets nors en onverschillig. Zijn vader is genaamd Jan Auwema, geboren te Odoorn de 9de Mei 1888, van beroep veenarbeider. De moeder is genaamd Sjoukje Tienstra, geboren te Odoorn de 2de Maart 1899. Uit dit huwelijk zijn de navolgende kinderen geboren:

Ake, geb. 26-6-1926 te Emmen; -----

Jan, geb. 19-3-1932 te Emmen; -----

Harm, geb. 13-5-1934 te Emmen; -----

Hiltje, geb. 18-6-1936 te Emmen en -----

Maria Romkina, geb. 13-6-1943 te Emmen. -----

Het gezin Auwema maakt een zeer slordige indruk. De vader is uitermate dom, enigszins gebrekkig, en niet bepaald schrander. De moeder is enigszins sukkelachtig en bovendien slonsachtig. Noch Auwema Sr, noch zijn gezinsleden, zijn belijders van een bepaalde godsdienst. De politieke richting van Auwema is dezerzijds niet bekend, doch vrij zeker niet communistisch. Van Halbe Auwema moet het niet uitgesloten geacht worden, dat hij er communistische ideeën op na houdt.

Betrouwbaarheid berichtgever: Betrouwbaar.

E i n d e.

3182

24.2.49   XXXXX

De Heer Hoofdinspecteur van
Politie

te
EMMEN

NAAM : AUWENA, Halbe

GEBOREN: EMMER COMPASCH, 5-5-1925

WONENDE: EMMER COMPASCH, Oude Schutterskanaal 20

Co 62080.

Volgno. 65540

ⓧ 45

7 JULI 1949

DEPARTEMENT VAN MARINE

NO.: MID/SEC/79913g

's-GRAVENHAGE, 5 Juli 1949.

ACD/

ONDERWERP :
J. Meerleveld.

Lange Vijverberg 8.

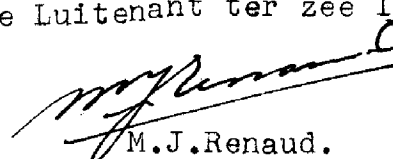
Geheim

Co 62080

o!
Verwijzend naar de laatste alinea van Uw schrijven d.d. 1 Juli 1949, nr. 64272 betreffende J. Meerleveld, geboren 14 Augustus 1928, heb ik de eer U te berichten, dat het gezin dezerzijds gekwalificeerd is als „communistic georiënteerd“ op grond van uitlatingen en optreden van gezinsleden tegenover mijn berichtgever.

Typ.: IW.
Coll.: r.

Hoofd Sectie III MARID.
De Luitenant ter zee I,

M.J. Renaud.

AAN:

het Hoofd v.d. Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

's-GRAVENHAGE.

B64272.

XXXX
XXXX

IIIId/n.3.

GEHEIM.M.I.D./Sec/79913e,
d.d. 13-5-1949.
J.Meerleveld.

UITGEBODEN

N.a.v.schr.M.I.D. 13 Mei '49, no-62080.

Naar aanleiding van de mededeling, vervat in de laatste alinea van Uw terzijde vermeld schrijven, moge ik U berichten, dat bij onderzoek dienaangaande het volgende is gebleken:

Zowel de moeder (vader overleden) als de kinderen van het gezin Meerleveld komen niet voor in de politie-administratie te Zaandam, terwijl niet is kunnen komen vast te staan, dat een of meerdere gezinsleden communistisch zouden zijn georiënteerd.

Teneinde het onderzoek eventueel te kunnen voortzetten, zal ik het op prijs stellen te vernemen op welke gronden door Uw berichtgever werd aangenomen dat bedoeld gezin communistisch zou zijn georiënteerd.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze;

d

M

L.L.van Laere.

Aan:
De Heer Hoofd Sectie III M.I.D.
Ministerie van Marine,
Lange Voorhout 7, 's-GRAVENHAGE.

a 65540

Zaandam

Betr.: No. 62080 Co

① 49

16 JUNI 1949
ACD/64272

Onderwerp: J. Meerleveld.

No.: 133/49.

In antwoord op Uw nevenvermeld schrijven d.d. 4 Juni 1949 kan het navolgende worden medegedeeld:

o.k.

Jan MEERLEVELD, geboren te Zaandam op 14 Augustus 1928, van beroep chauffeur, woont alhier aan het adres Burgemeester Smitstraat No. 47.

o.k.

Jan Meerleveld is een zoon van Petrus Meerleveld (overleden op 17 Maart 1945) en Femmetje Blees, eveneens wonende aan opgemeld adres.

o.k.

Uit het huwelijk Meerleveld-Blees zijn voorts geboren en wonen nog thuis:

o.k.

Johanna Meerleveld op 29 Mei 1927 te Zaandam en

o.k.

Leonardus Meerleveld op 15 Februari 1930 te Zaandam.

Twee dochters zijn resp. gehuwd met T. Halff, van beroep kistenmaker wonende te Zaandam, Willem Brinkmanstraat 17 en met G. Henneke, beroep machinebankwerker, wonende te Zaandam Dr. Schaepmanstraat 9.

Bovenstaande personen komen niet voor in de politie-administratie te Zaandam (ook niet op politiek gebied) of bij de politieke recherche der gemeentepolitie te Alkmaar. Dat medegezinsleden van Jan Meerleveld communistisch georiënteerd zouden zijn is tot op heden niet komen vast te staan. Eind Mei 1949 is Jan Meerleveld door de Marine-M.P. aan de plaatselijke politie te Zaandam opgegeven als deserteur van een marine-wachtschip in Amsterdam.

Zaandam, 14 Juni 1949

MR

MINISTERIE VAN OORLOG 's-Gravenhage, 13 Juni '49.
HKGS
Sectie G 3 B
No: V-1609/49 ZEER GEHEIM
Onderwerp: Jan Kelly
Bijl: -----

Co 50253

Co. 50253

ZEER GEHEIM

Volg

15 JUNI 1949

ACD/84156

O.D. 452.

(K) W

In antwoord op Uw brief van 1 Juni 1949 No. 60749 betreffende Jan Kelly, geboren 3-6-1925, moge ik U berichten dat betrokkene hier inderdaad als deserteur bekend is.

Voor zover hier bekend vertoont hij zich nimmer in zijn woonplaats.

Kelly zou in nauw contact gestaan hebben met J.A.Knol, waarop betrekking heeft Uw brief van 28 Mei '49 No.61588 en mijn brief van 6-4-'49 No. V-970-1/49.

Kelly zou een neef zijn van Berend Blokzijl.

Nadere gegevens omtrent de desertie van Kelly, voornoemd, zijn hier niet bekend.

Typ:MvdH
Coll: R.

Het Hoofd Sectie G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

(M.P.Kokje)

AAN:

Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's-G R A V E N H A G E.

UITTREKSEL	
Uit	972864
Ag.no.:	64119
Voor	17452

G.M.

13 Juni 1949

Litt A 33 Geheim/GrVD 545-49
Bijlagen : 2
Onderwerp: J.A. Knol.

Vs
15 JUNI 1949
64117

Te Uwer informatie doe ik
U hierbij toekomen een tweetal
uittreksels uit rapporten, opgemaakt
door Z, betreffende de militair J.A.
Knol en andere personen.

Indien terzake nieuwe gegevens
te mijner kennis worden gebracht,
zal ik U deze doen toekomen.

Hoofd Sectie G 3 B van de
Generale Staf is door mij terzake
ingelicht.

G.S.

AAN:

G.V.D.

No. 3.

Datum van bericht:

30 Maart 1949.

Rapporteur:

Van wie is bericht afkomstig:

eigen personeel en deserteur.

Betrouwbaarheid van het bericht:

Wat eigen personeel betreft: zeer betrouwbaar. Wat
deserteur betreft: dezertijds niet te beoordelen.

Welke acties zijn ondernomen:

zie onder "te nemen maatregelen".

Met welke instanties wordt samen-
werkt:

geene.

BERICHT.

Bij fouillering van een aangehouden deserteur is door mij enig propagandematerieel gevonden van het "Algemeen Nederlands Jeugd Verbond".

Dit propagandematerieel, hetwelk door mij is inbeslaggenomen, zal in een afzonderlijke enveloppe bij dit rapport worden gevoegd en bestaat uit:

- 1e. een circulaire (No. 2) van het "Algemeen Nederlands Jeugd Verbond", niet gedateerd, met als onderwerp: "HET LEGER: EEN WERKVERSCHEFFING?".
- 2e. zestien plakbriefjes, in gels en blauwe kleur, voorzien van opschriften betrekking hebbende op Indonesië en Indonesische krijgsgeschiedenissen.

Bovenvermelde bescheiden waren in het bezit van "Jan Abraham KNOL", geboren te Beilen, 19 December 1928, in werkelijke dienst als dienstplichtig soldaat bij de A-Compagnie van het 426ste Bataljon Infanterie, laatstelijk gelagerd in de Adolf van Nassau-kazerne te Zuidlaren, legernummer 26219124, burgeradres 66 Kerkwalscheweg no. 12 te Hollandseveld, gemeente Hoogeveen.

KNOL voornoemd is bestemd voor uitzending naar Indonesië en zou op 23 Maart 1949 worden ingescheept aan boord van de "Zuiderkruis". Hij is 10 Maart 1949 met inschepingsverlof vertrokken van zijn onderdeel te Zuidlaren naar zijn woonplaats te Hollandseveld. Hij moest zich 21 Maart 1949 weer bij zijn onderdeel te Zuidlaren terugmelden, doch deserteerde met ingang van deze datum. Op 20 Maart 1949 meldde hij zich vrijwillig bij mij en is toen wegens desertie, door mij arrest aangezegd en ingesloten.

In verband met het bij hem aangetroffen propagandematerieel is KNOL hierover door mij nauwkeurig verhoord. Hij verklaarde o.m. als volgt:

"Ik ben gedeserteerd, omdat ik persoonlijk tegen uitzending naar Indonesië ben. Ik wil in dat land niet vechten, want Nederland heeft niets met Indonesië te maken. Ik zal in geval van oorlog mijn vaderland tot het uiterste verdedigen en ben dus niet tegen de dienstplicht in Nederland. In het begin van 1948 ben ik lid geworden van het "Algemeen Nederlands Jeugd Verbond". Op 9 September 1948 ben ik in werkelijke dienst gekomen en omdat ik, wanneer ik eenmaal in militaire dienst zou zijn, toch niet meer kon meewerken met de jeugdvereniging en geen vergaderingen meer kon bezoeken, heb ik korte tijd voor mijn in militaire dienst treden als lid van deze beweging bedacht. Ik ben momenteel gedurende ongeveer een half jaar als gewoon lid aangesloten bij de "Eenheden Vak Centrale". Voor die tijd was ik georganiseerd in het N.V.V., doch daar ik van het Hoofdbestuur van deze beweging geen medewerking had met een verzoek, welke ik deed naar aanleiding van een conflict met mijn werkgever, heb ik hiervoor bedacht en ben lid geworden van de E.V.C. Ik vind de E.V.C. geen communistische partij, doch zoals ik het zie, komt zij uitsluitend op voor de rechten van de arbeiders. Ik heb verschillende vergaderingen van de E.V.C., afdeling Hoogeveen, bijgewoond. Als spreker trad dan onder andere op: Herend Blokzijl. Deze Blokzijl is in Hoogeveen geboren en woont nu te Amsterdam. Zijn vader woont nog steeds te Hoogeveen. Volgens mijn mening heeft geen enkele bond zoveel voor de arbeiders gedaan als de E.V.C. Het is mij niet opgevallen of er verband bestaat tussen de E.V.C. en het A.N.J.V. Toen ik lid werd van het A.N.J.V. Afdeling Hoogeveen, bestond deze Afdeling uit ongeveer twaalf personen. Het waren zowel jongens als meisjes en hun leeftijd varieerde van 15 tot 24 jaar. Er was geen bepaald persoon, die de vergaderingen leidde, doch alles was nog een beetje rommelig. Later werd dat beter. Als secretaris trad toen op Kopp Duinkerken, wonende te Hoogeveen. Duinkerken is op het ogenblik ook nog secretaris. We hadden gewoonlijk iedere week eenmaal een vergadering, die op

willekeurige dagen werd gehouden. Er werd eerst aan de leden gevraagd, welke dag of het hun het beste schikte. De vergaderingen werden nu beurt-ten bij de leden thuis gehouden. In mijn woning is echter nooit een ver-gadering geweest, omdat deze woning te klein is en zich niet voor dat doel leent. Toen ik voor het A.N.J.V.-lidmaatschap bedankte was het ledental van de Afdeling Hoogeveen ongeveer gelijk met het ledental in het begin van mijn lid zijn. Er waren wel een paar nieuwe leden bijge-komen, doch er hadden ook enkele bedankt, en welke redenen weet ik niet. Ik zou nu niet graag weer aangesloten willen zijn bij het A.N.J.V. De secretaris heeft mij later verschillende keren gevraagd, of ik niet weer lid wilde worden, maar ik heb dit steeds geweigerd, omdat ik, het-geen op de vergaderingen gebeurde, in het laatst een beetje kinderachtig vond. Er werden onder andere kinderspelletjes door de leden gedaan. De Afdeling Hoogeveen heeft ten tijde dat ik lid was, geen contact-be-soeken afgelegd bij andere afdelingen van het A.N.J.V. Wel hebben we met onze Afdeling eens een fietstocht gemaakt, maar dit is ook alles. De vergaderingen werden meestal gehouden van 's avonds acht tot half tien. Bepaalde sprekers traden niet op; wie wat te zeggen had, die zei het. Er werd tijdens de vergadering overal over gesproken, ook wel over India. Er zijn mij van de zijde van het A.N.J.V. nooit aanwijzingen ge-given, hoe ik, als in naar India moest, aanstellen moest. Ik heb de depar-tie geheel op eigen initiatief gepolegd. De bescheiden die U bij mij aantrof heb ik ongeveer een maand geleden gekregen van Koop DINKKERKEN. Hij liet mij verschillende van deze dingen zien en ik vroeg hem toen, of ik er enige van mocht hebben en die kreeg ik. Dit gebeurde, ter-wijl ik met bewegingsvrijheid was te Hoogeveen. Ik had er geen andere bedoeling mee, dan ze als herinnering te bewaren. Vroeger, toen ik nog A.N.J.V. lid was, heb ik deze plabriefjes wel eens aangeplakt op muren en dergelijke. Ik weet niet, waar deze dingen gedrukt worden".

Hij een op 29 Maart 1949 door de kon. Marechaussee te Hoogeveen ten huize van KNOL gehouden "zogenaamde huiszoeking naar vermiste kleding-stukken" is aldaar aangetroffen een lidmaatschapkaart van de E.V.C. Af-deling land- en zuivelarbeiders, genummerd 1347 en gedagtekend 8 October 1948. Propaganda materiaal of anderszins werd niet gevonden.

Volgens verder verkregen inlichtingen moet KNOL in nauw contact staan met een zeker Jan Kelli, eveneens wonende te Hollandseveld, communist en deserter. Deze Kelli is een neef van de reeds eerder genoemde Bernd Blokzijl. KNOL beweert, helemaal geen connecties te hebben met Kelli.

Naar mijn mening heeft betrokkene andere bedoelingen met de bescheiden gehad, dan hij opgeeft.

Uit de verklaringen, door KNOL afgelegd, heb ik de overtuiging ge-kregen, dat hij zijdelings is beïnvloed door zijn zwager, die eveneens te Hollandseveld woonachtig is en voorzitter is van de Afdeling Hooge-veen van de E.V.C. Het deserteren van KNOL zal hiernaar wel niet vreemd zijn.

Aangezien nu een langdurig verhoor is gebleken, dat geen verdere bijzonderheden meer konden worden verkregen, is KNOL op 30 Maart 1949 op transport gesteld naar Schoonhoven en op deze datum overgegeven aan de heer Commandant Algemeen Depot Koninklijke Landmacht aldaar.

De inlichtingen officier van het 4e Militaire Gewest te Groningen is door mij in kennis gesteld van de voor hem van belang zijnde bijzonderheden van het in dit rapport gereleteerde.

De personalia van de in dit rapport genoemde personen zullen door mij in een aanvullend rapport worden vermeld, hetwelk zo spoedig mogelijk door mij zal worden ingezonden.

Te nemen maatregelen: Door mij zullen de verrichtingen worden gadegezien van Koop Dinkkerken en Jan Kelli, alsmede van de zwager van Knol.

P.S. Mij de onderzaging is rekening gehouden met de te Den Haag opgegeven vragen.

No. 3a. (aanvulling op rapport No. 3 dd. 30 Maart 1949).

Datum van bericht:

9 April 1949.

Rapporteur:

Van wie is het bericht afkomstig:

Betrouwbaarheid van bericht:

zeer betrouwbaar.

Welke acties zijn ondernomen:

zie onder "te nemen maatregelen"

Met welke instanties wordt samengewerkt:

gene.

BERICHT.

Hierbij moge ik U doen toekomen de personalia van de personen, genoemd in mijn rapport No. 3, dd. 30 Maart 1949:

1e. Koob DUINKERKEN, geboren 9 Juli 1927 te Hoogeveen, gehuwd, van beroep rijwielhersteller, wonende te Hollandscheveld, Rigthoogtendijk 52, gemeente Hoogeveen.

DUINKERKEN is lid van de "communistiche Partij Nederland" en van de "Eenheids Vak Centrale". Hij is dd. 11 Februari 1944 verbaliseerd wegens overtreding van artikel 310/311 van het Wetboek van Strafrecht en dd. 19 Juli 1948 wegens het aanplakken van communistiche propagandapapieren voor de verkiezing. Beide keren werd proces-verbaal opgemaakt door de Gemeente-politie te Hoogeveen.

2e. De zwager van KNOL, J.A., welke voorzitter van de E.V.C., afdeling Hoogeveen zou zijn, kan door mij nog niet met zekerheid worden medegedeeld, daar dit momenteel niet bekend is. Dit verandert schijnbaar steeds. Hiervoor komen in aanmerking de volgende broers van zijn vrouw:

a. Harm BENJAMINS, geboren 21 Juli 1922 te Hoogeveen, wonende te Hollandscheveld, 8e Krakeelschewijk 5 A, gemeente Hoogeveen;

b. Hendrik BENJAMINS, geboren 16 April 1908 te Oosterhesselen, wonende te Hollandscheveld, Kerkhofslaan 15, gemeente Hoogeveen.

c. Benjamin BENJAMINS, geboren 14 Januari 1906 te Hoogeveen, wonende te Hoogeveen, Wolfboschstraat 19.

Waarschijnlijk is de onder c genoemde persoon de in mijn voorgaande rapport bedoelde zwager van KNOL, J.A., aangezien deze te Hoogeveen woonachtig is. Bij zekerheid hieromtrent zal door mij nader bericht worden gezonden. De onder a, b en c genoemde personen zijn allen lid van de C.P.N. en van de E.V.C. (Te Hollandscheveld bestaat ook een afdeling van de E.V.C.).

3e. Jan KELLY, geboren te Hoogeveen, 3 Juni 1925, wonende te Hollandscheveld, 31 ste wijk. KELLY komt voor op de lijst "desertaire" van Commandant Koninklijke Marechaussee, Sectie 1 B, Litt. 194 Geheim/M 52-485449, dd. 17 December 1948, alsmede op bladzijde 200 van het Opsporingsregister No. 2 dd. 1 Maart 1949. Hij vertoont zich, voor zover bekend, nimmer in zijn woonplaats.

Te nemen maatregelen:

De onder 1e, 2e en 3e genoemde personen zullen door mij verder in het oog worden gehouden.

Coll.:

B.
D.A./I.067/W.3015

Volgnummer
13 JUNI 1949
ACD/64031

Uw vraag van 12 of 22.4.49 N° 58.129

Betreft de genaamden :

BISSCHOP Willy, Adolf,
geboren te Amsterdam, de 20.6.1928
er wonende, Spaardammerdijk, 17
en
VLIETSTRA, Huite,
geboren te Amsterdam, de 17.4.1928
er wonende, Dovenetelstraat, 30.

Uit een ingesteld onderzoek is gebleken dat deze personen inderdaad als gitaarspelers te Mechelen werden opgemerkt evenals op kermis- en omliggende gemeenten. Hun huidige verblijfplaats is onbekend. Hun aanwezigheid werd niet door de plaatselijke politie vastgesteld en zij hebben ook geen leurderskaart aangevraagd om dit beroep uit te oefenen.

Anderzijds is het onwaarschijnlijk dat zij zouden gelogeed hebben op het adres Adegemstraat 101. Op dit adres wonen de echtgenoten KNOP-VANDEVELDE, en hun dochter Jacqueline (niet Georgette, zoals door U geseind). Deze lieden baten aldaar een kleine suikergoedhandel uit en staan zeer goed aangeschreven.

Er werd aan onze diensten medegedeeld dat in Nederland een brief onderschept werd van VLIETSTRA met als adres van verzending J. de HOGG, Adegemstraat, 101, Mechelen.

In de bevolkingsregisters der stad Mechelen komt geen enkel naam "de HOGG" voor. Wel bestaat er een zekere D'HOOGHE, Edgard, wonende Adegemstraat, 64, dewelke een herberg van slechte faam uitbaat en als een onverbeterlijk smokkelaar gekend staat.

Deze laatste heeft eveneens een dochter, genaamd Marie-Louise, geboren te Antwerpen, de 3.2.1927, dewelke een familiepensioen uitbaat op het adres Louizastraat, 32, Mechelen.

Op dit adres werd evenmin een spoor gevonden der opgezochte Nederlanders, tenzij deze er evenwel clandestien zouden verbleven hebben.

Het onderzoek wordt voortgezet en elke nieuwe inlichting zal U onmiddellijk medegedeeld worden.

De 31.5.1949.

*De naam dit bericht
niet ken.*

G.M.

28 Mei 1949

Litt G 45 Geheim/GrVD 696-49
Bijlagen : 1

Onderwerp: P.A. van Mook.

Volgno.
31 MEI 1949
ACD/63162

(K) *fl*

Te Uwer informatie doe ik
U hierbij toekomen een uittreksel
uit een rapport, opgemaakt door
Z, betrekking hebbende op de de-
serteur P.A. van Mook, wonende
te Breda.

Een foto van Van Mook be-
rust in mijn archief.

C.S.

AAN:

Hoofd Sectie G 3 B;

Hoofd C.V.D. —

Datum van het bericht : 4 Mei 1949
Rapporteur : Eigen personeel
Van wie is het bericht afkomstig : betrouwbaar.
Betrouwbaarheid van de berichtgever : betrouwbaar.
Betrouwbaarheid van het bericht : Plaatselijk verhoor.
Welke actie's zijn ondernomen : Eigen personeel.
Met welke instantie wordt samengewerkt :

Bericht:

Naar aanleiding van een mededeling dat door de Koninklijke Marechaussee te Breda een deserteur van de 7 December Divisie was aangehouden en ingesloten, heb ik mij voor verdere inlichtingen ter plaatse gewend.

Deze deserteur bleek volgens opgave en legitimatiebewijs - Stamkaart B. 85/023731 met gelijkend portret - te zijn genaamd:

----- Pieter Arnoldus van M O O K -- gehuwd, arbeider,
geboren te Breda, 30 Januari 1925, wonende te Breda, Wassenaar-
straat No. 1 en wegens desertie gesignaleerd in het Opsporings-
register No. 2 van 1 Maart 1949, blad 270, met opsporing,
aanhouding en voorgeleiding aan Commandant A.A.T. te Bergen-
op Zoom.

Volgens het proces-verbaal van voornoemde Brigade Koninklijke Marechaussee te Breda dd. 3 Mei 1949, No. 292, was voornoemde VAN MOOK op 29 April 1949, des voormiddags omstreeks elf uur te Tilburg op zijn werk aangehouden en te Breda ingesloten, ten einde volgens de bestaande voorschriften te worden geleid voor- en overgegeven aan de Commandant A.D.K.L. te Schoonhoven.

Deze VAN MOOK die in burger was gekleed verklaarde des gevraagd:

"Ik ben bij mijn grootouders te Breda, Wassenaarstraat No. 4, opgevoed. Thans woon ik als gehuwd bij mijn ouders in. Ik heb 6 jaar lager onderwijs genoten. Daarna ben ik als loopjongen en fabrieksarbeider uitbesteed tot dat ik in het jaar 1942 tijdens de bezetting van ons land, verplicht naar Duitsland werd gezonden. Aldaar heb ik te Offenbach a. Main aan de wegen en bruggenbouw gewerkt t/m 4-4-1945, waarna ik over Frankrijk, België weer naar Breda ben gekomen. Breda was inmiddels bevrijd en ik werd toen asphalteur in een fabriek te Breda.

Ik ben van de lichting 1945 en op 7 Mei 1946 werd ik als dpl. opgeroepen bij A.A.T. te Harderwijk. Later werd ik ingedeeld bij de 7e December Divisie met bestemming Indië.

In September 1946, een juiste datum kan ik niet noemen, werd mij 10 dagen inschepingsverlof verleend. Ik was inmiddels gehuwd en ik wilde dit verlof bij mijn echtgenote te Breda doorbrengen.

Bij het naar huis gaan had ik toen reeds het voornemen om onder te duiken omdat ik niet wilde vechten. Bovendien kreeg ik onenigheid met mijn echtgenote. Mijn echtgenote seide mij toen dat zij slecht met mij was gehuwd voor de vergoeding en dit gaf mij nog meer aanleiding om niet naar Indië te gaan. Ik bleef toen van dit verlof achter en ik bleef ondergedoken bij mijn ouders en grootouders te Breda voornoemd. Later ben ik van mijn echtgenote gescheiden en ik ben inmiddels weer gehuwd met een ander. Het bleek mij echter dat mijn echtgenote uit mijn le huwelijk het met een ander hield.

Bij dit onderduiken zijn mij geen andere lieden behulpzaam geweest en ik heb dit op eigen verantwoording gedaan. Ik beken mij door desertie aan uitzending naar Indië te hebben onttrokken omdat ik niet wilde vechten en omdat ik wilde voorkomen dat de vergoeding aan mijn le vrouw blijvend zou worden uitgekeerd. Ik heb dan ook gedaan gekregen dat de vergoeding aan mijn le vrouw werd stopgezet.

Een Commandant van mijn onderdeel ken ik niet. Ook weet ik mijn legernummer niet meer. Een zakboekje heb ik nooit gehad. Wel uniform en dat heb ik nu nog thuis. Een andere benaming van mijn onderdeel zou ik U evenmin kunnen noemen. Ik vermoed dat ik bij het verzorgingspeloton van het 3e Bataljon Aan- en Afvoertroepen was ingedeeld, met laatste legerplaats Harderwijk.

Thans was ik weer als asphalteur op een fabriek te Breda werkzaam en ik ben nu heden op een karwei te Tilburg door de Koninklijke Marechaussee aangehouden.

De Marechaussee is voor die tijd verschillende malen aan mijn huisadres geweest, doch ik zorgde er wel voor dat zij mij niet te zien kregen."

Verder verklaar ik rapporteur, dat mij bij onderzoek is gebleken, dat behalve zijn grootouders en ouders, niemand bij het onderduiken van verdachte behulpzaam is geweest.

Volgens militaire zaken te Breda is verdachte van de lichting 1945 en als dpl. op 7 Mei 1946 opgeroepen bij het Korps Technische Troepen te Utrecht en nog niet uit de militaire dienst ontslagen.

Bij een gehouden huiszoeking werden bij de ouders van verdachte militaire kleding aangetroffen die door de Koninklijke Marechaussee te Breda zijn in beslaggenomen.

Verdachte VNA MOOK is op 4 Mei 1949 op transport gesteld en overgegeven aan Commandant A.D.K.L. te Schoonhoven.

Gravenhage, 24 Mei 1949.

ZEER GEHEIM

27 MEI 1949

AGD/62091

UITTREKSEL

Uit: 62237
Ag.no: 62891
Voor: 62452

In antwoord op Uw brief van 13 Mei 1949, no. 60511, betreffende het in margine genoemde onderwerp, doe ik U onderstaand, de gegevens, welke mij terzake ter beschikking staan, toekomen.

I. Deserteurs:

In de jaren 1945 t/m 1948 zijn in totaal 1774 militairen der K.L. gedeserteerd.

Van dit aantal hebben zich teruggemeld en werden gearresteerd, in totaal 1248 militairen.

Verdeeld over de respectievelijke jaren is het beeld als volgt:

	1945	1946	1947	1948	Totaal
gedeserteerd:	70	684	655	365	1774
teruggemeld of gearresteerd:	6	59	533	650	1248

II. Dienstweigeraars:

Per 1 Januari 1949 waren binnengekomen 1495 beroepen op de Dienstweigeringwet. De verdeling over de verschillende provinciën is als volgt:

		Percentage v.h.totaal	Percentage v.d.bevolking
Groningen	148	9.9	0.03
Friesland	211	14.1	0.05
Drente	69	4.6	0.03
Overijssel	89	5.9	0.01
Gelderland	66	4.4	0.01
Utrecht	56	3.7	0.01
N.Holland	537	35.9	0.03
Z.Holland	290	19.4	0.01
N.Brabant	12	0.9	0.00
Zeeland	12	0.9	0.00
Limburg	5	0.3	0.00
	1495		

In de provinciën hadden de volgende gemeenten de hoogste aantallen:

Groningen: Groningen 66; Finsterwolde 8; Veendam en Marum

UITGEBOEKT

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

No.: B 62080

's-Gravenhage, 4 Juni 1949.

Ond.: J. Meerleveld

G E H E I M

IIIe/IIIi 3

n.a.v. 62080 v. Min.v. Mar.
z.Co

Hiermede moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende de ouders en de leden van het gezin MEERLEVELD, wonende Burgemeester Smitstraat 47 te Uwent.

De tot het gezin behorende J. MEERLEVELD, geb. 14-8-1928 te Zaandam, is als dienstplichtige van de Kon. Marine gedeserteerd en zou op een onbekend adres te Zaandam verblijven.

Volgens bekomen inlichtingen zouden de leden van het gezin Meerleveld communistisch zijn georiënteerd.

Ten aanzien van J. MEERLEVELD zal ik tevens gaarne de voornaam(namen) ontvangen.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G.

J.G. Crabbendam

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
ZAANDAM.

A. 64272

MINISTERIE VAN MARINE

62000

16 MEI 1949

Afdeling:
Lange Voorhout 7, Tel. no. 182210
Telegramadres: Marine, den Haag

Men wordt verzocht op het antwoord nauwkeurig
datum en nummer van deze brief te vermelden

ACD

AAN Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

's-GR A V E N H A G E.

uw kenmerk

uw brief van

ons nummer

MID/SEC/79913e

's-Gravenhage,

de 13e Mei

1949.

onderwerp: Ziekenverpleger III z.m.
J. Meerleveld.

Geheim

bijlagen:

Ik heb de eer U te berichten, dat mij omtrent de
ziekenverpleger III z.m. J. Meerleveld, geboren 14 Augustus '28
te Zaandam, wonende Burgemeester Smitstraat 47, aldaar, het
volgende bekend is geworden.

Betrokkene die sedert Maart 1948 dienstplichtig is, is
op 28 Februari 1949 gedeserteerd, op welke datum hij zijn
ouderlijke woning heeft verlaten met medeneming van zijn uni-
form en burgerkleding met de bedoeling zich aan zijn dienst-
verplichting te onttrekken zowel in Nederland als in Indonesië.

Hij zou verblijven te Zaandam op een onbekend adres.

Tevens zij medegedeeld, dat na informatie is gebleken,
dat het gezin Meerleveld communistisch is georiënteerd.

Typ.: IW.
Coll.: P

Hoofd Sectie III MARID.
De Luitenant ter zee I,

M. J. Renaud
M.J. Renaud.

lice:

00 452.

1 Juni

9.

B60749
IIIe/IIIi 3

~~XXXX~~
~~XXXX~~

n.a.v. 60749 v. Hoogeveen
Co 58253

UITGEBOKT

G E H E I M

Jan Kelly

Mede te Uwer informatie moge ik U -wellicht ten overvloede- berichten, dat Jan KELLY, geboren 3-6-1925 te Hoogeveen en wonende aldaar, die als dienstplichtige was aangewezen voor uitzending naar Indonesië, enige tijd geleden deserteerde en tot op heden spoorloos is.

Te Hoogeveen vervulde hij de functie van afdelingsvoorzitter van het "Algemeen Nederlands Jeugd Verbond".

Indien U wellicht over nadere, voor mijn dienst van belang zijnde, gegevens betreffende deze desertie mocht beschikken, zal ik deze gaarne vernemen.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
namens deze:

III

J.G. Crabbendam

Aan de Heer
Hoofd Sectie III B
van de Generale Staf
Julianakazerne, Clingendaal
te
's-GRAVENHAGE.

A 64156

MINISTERIE VAN OORLOG
Hoofdkwartier v.d. Generale Staf
Sectie G 3 B
No: V-909-2/49 ZEER GEHEIM
Bijl: ----
Onderwerp: Desertie

58317 's-Gravenhage, 6 April 1949.

ZEER GEHEIM

Volgno.
- 7 APR. 1949
ADI 58505

leij
SP318

Naar aanleiding van de op 18 Maart j.l. aan Uw dienst door de C.M.I. toegezonden documenten No. 5273 en 5621, moge ik U berichten, dat de daarin genoemde Ned. deserteurs zijn:

- 1o. HULSKER, Hendrikus Anthonius Marie, geb. te Rotterdam 21-7-1923, electriciën, wonende Hilvertsweg 101 te Hilversum.
Hij is Ned., R.K. en gehuwd. Hij was het laatst als monteur werkzaam bij de fa. Jaspers, Ceintuurbaan 308 te Amsterdam.
Op 10 November 1946 verbond hij zich als oorlogsvrijwilliger voor 2 jaar militaire dienst en werd hij ingedeeld bij de A.A.T. Op 14 Mei 1947 vertrok hij per S.S. "Volendam" naar N.O.I.
Op 4 December 1947 werd hij terzake misdrijf in arrest gesteld en op 24-5-48 door de Krijgsraad te Malang veroordeeld.
- 2o. WEERENSTEIJN, Frederik Antonius, geb. te Utrecht 14 April 1916, schoenmaker, wonende Spinozaweg 78 bis te Utrecht.
Hij is Ned., R.K. en gehuwd.
Na op 23 October 1945 bij de Gezagstroepen te Utrecht te zijn ingedeeld, verbond hij zich op 3 Jan. 1946 als oorlogsvrijwilliger en vertrok met II-10 R.I. in Maart 1946 naar N.O.I.
Hij werd door de Krijgsraad te Soerabaia op 4 Mei 1948 veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf, ontslag uit de militaire dienst en in arrest gesteld in de Strafgevangenis Kali Sosok te Soerabaja.

Beiden braken op 4 Mei 1948 uit en verdwenen naar Republikeins gebied. Zij werden op 3 Juni d.a.v. als vermist geregistreerd.

Typ: MydH
Coll: 11

Het Hoofd Sectie G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

(M.P. Kokje)

AAN:

Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

R.B.VIII

Exemplaar No.: 3

CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST
DOCUMENTATIE
Geleidebrief

Volgno.
30 MRT 1949
ACD/ 50070

CMI Document No.: 5640

Ontvangen op 15/3-1949

Van: Ktr. Jogja No. 483, dd. 10/3-1949

Gegevens betreffende inbeslagname:

I. Uit archief vmlg. Rep. Min. van Defensie.

II. Uit archief PAM (Hfd.Bureau v. Politie te Jogja).

Taal: Bah.Indon.

Gedateerd: versch. 1948

Getypt

Aantal copieen: afschriften

Gewaardeerd door No. 7 op 18/3-1949

Vertaald door No. 10 op 21/3

Korte beschrijving: Aanvullende gegevens nopens de deserteurs
~~FREDERIK ANTONIUS WEERENSTEYN en H.A.M.
HULSKER (vide inventarisstaat).~~

Noot Doc.: Vide in dit verband de C.M.I. documenten
Nrs. 5273 en 5621.

DISTRIBUTIE:

2x C.G.S. Nederland) dtk van Maj.
2x C.V.D. Den Haag) Mr. G.P.Kies

Exemplaar No.:

2x Kab. Clg.	5 & 6
1x Chef Gen. Staf	7
1x Maj. Mr. G.P. Kies, Minog	8
1x A.G. Staf (K.L.)	9
6x Trc. Oost Java (t.a.v. Hfd.Sie Inl.)	10 t/m 15
4x Trc. Midden Java (t.a.v. Hfd.Sie Inl.)	16 t/m 19
1x CMI Kantoor Jogja	20
1x CMI Kantoor Solo	21
1x Directeur C.M.I.	22
1x Hr. Leeuwendal	23
1x Kapt. de Loo	24
2x Afdeling II	25 & 26
1x Afdeling III	27
1x Afdeling V	28
Extra	29 t/m 35

Typ.: tH

BUNDEL No.-I n v e n t a r i s s t a a t .

- Vertaald. I/a. Schrijven (Afschr.) van Pol. Jogjakarta SOEBEKTI, ddo. 4-8-48, No. 1923/E/R/Pam, aan het Hoofd Dienst Staatspolitie Afd. PAM, Jogja, waarin inlichtingen worden verstrekt over ROESMAN SOERACHMAN, die volgens onderzoek rechercheur (geheim agent) van het Min. v. Defensie is, R.300.000 van dat Ministerie kreeg voor steunverlening aan de in het bezette gebied levende leden van het Rep. leger en die in verband met de aanmerkelijke koersdaling van de O.R.I. een uitweg zag om het verlies goed te maken door de opening van een schoenmakerij te Jogja, waarvoor hij als werkrachten twee gedeserteerde Nederlanders nam, HULSKER en WEERENSTEYN, met goedvinden van de Rep. Mil. Pol.
- Vertaald. b. Geheim schrijven (afschrift) van het Hoofd der Residentie-Politie van MALANG te TOEREN, ddo. 7-6-48, aan het Hoofd der Staatspolitie Afd. PAM te Jogja, behelzende de desertie en overschrijving der S.Q.-lijn door HULSKER en WEERENSTEYN bovengenoemd (resp. sergeant en korporaal van het K.L.) te SOEMBERKOENTJI, waar zij zich onder bescherming stelden der Rep. autoriteiten. Rppporteur kenschetst hen als "avonturiers".
- Vertaald. c. Zeer geheim schrijven, spoed, (afschrift) van het Hoofd der Politie te KEPANDJEN van 5-6-48, aan het Hfd. der Residentie-politie van MALANG, Afd. PAM en aan idem Afd. P.K.-aangelegenheden, aanbiedende het proces-verbaal van het verhoor van de Ass.Wed. R. MARGONO, die de deserteurs bovengenoemd aan de Statusquo-lijn heeft afgehaald, nadat hem door 2e getuige TOEMIRIN het verzoek dier deserteurs om bescherming op Rep. gebied was overgebracht.
- Vertaald. d. Schrijven (afschrift) van het Hoofd der Politie te NGADJOEM, van 2 Juni 1948, aan het Hoofd der Pol. van KEPANDJEN, aanbiedende een afschrift van de brief van HULSKER en WEERENSTEYN aan de Ass. Wedono van NGADJOEM.
- Afschrift. e. Het afschrift van de brief der deserteurs bovenbedoeld, in het Nederlands gesteld (met veel fouten overgetikt) waarin toestemming gevraagd wordt tot het betreden van het Rep. gebied, met de aantekening dat, indien zij niet naar Australie kunnen uitwijken, in dienst wensen te treden van het Rep. leger (bereids opgenomen in CMI Doc. No.5273).

- Vertaald. f. Schrijven (afschrift) van de Ass.Wed. R.MARGONO ddo. 2-6-48 aan HULSKER en WEERENSTEYN, waarin hun bescherming wordt toegezegd en aangezegd, om op een bepaalde dag en uur bij SOEMBERKOENTJI aanwezig te zijn.
- Vertaald. g. Schriftelijke verklaring (afschrift) van beide deserteurs waarin zij verklaren, dat zij het Ned. occupatiegebied hebben verlaten en bescherming hebben gezocht op Rep. gebied door bemiddeling van de Ass. Wed. van MAGOEAN, waaronder de aantekening van de Ass.Wedono dat beiden dus uit eigen verkiezing het Ned. bezette gebied hebben verlaten en zich aan hem overgegeven hebben.
- Vertaald. h. Proces-verbaal van onderzoek, opgemaakt door M.NGAMINO, Hoofd der Pol. te KEPANDJEN (afschr.) dd. 2-6-48, behelzende het verhoor van R.MARGONO over bovenbedoelde desertie, enz.
- Onbewerkt. II/a. Schrijven van de C.v.P.le Kl. MOH. BASAH, d.d. Chef Staf Besprekingen der Delegatie, ns. het Hoofd der Rep. Staatspolitie (orig. met stempel afdruk) dd. 24-11-48, aan de Voorzitter der Veiligheidscommissie der Indon. Delegatie te Jogja, aanbiedende een afschrift van het schrijven van het Hoofd der Politie van Kepandjen van 2-9-48, ter informatie.
- Onbewerkt. b. Schrijven Hoofd Pol. Kepandjen dd.2-9-48 (afschrift) aan Hoofd Res. Pol. MALANG, Afd. PAM, Afd. P.K. en Afd. Recherche te TOEREN, aanbiedende een afschrift van een van de Rep. Mil. Pol. Det. 611 ontvangen schrijven inzake de "2 totok-Nederlanders die zich aan de Regering der Republiek hebben overgegeven".
- c. Vrije vertaling van bovenstaand afschrift-schrijven van de Rep. Mil. Pol. Det. 611.

CMI Afd.V, No.10, dd.18-3-49.

Typ.: G/K.

VERTALING 1/a.

Afschrift.

KANTOOR VAN POLITIE
BIJZONDER GEWEST JOGJAKARTA
AFD. P.A.M.

Jogjakarta, 4-8-48.

No. 1923/E/R/PAM.
Onderwerp: ROESMAN SOERACHMAN.

Aan
het Hoofd van de Dienst
der Staatspolitie,
Afd. P.A.M.,
te JOGJAKARTA.

Merdeka!

Met referte aan de mondelinge opdracht Uwerzijds aangaande de persoon van ROESMAN SOERACHMAN kan ik bij deze mededelen, dat hij een rechercheur is van het Ministerie van Defensie Afd.V, staande onder leiding van Lt.Kol. HIDAJAT en wonende in TAMAN-JOEWONO, No.8, JOGJA.

Verder kan vermeld worden dat ROESMAN SOERACHMAN van het Ministerie van Defensie Afd.V een som gelds groot R 300.000 ontvangen heeft ter ondersteuning van leden van het leger, die nog in het bezette gebied vertoeven.

In verband met de sterke daling van de U.R.I. (O.R.I.)-koers, heeft hij, om het tekort aan te vullen, een schoenmakerij geopend, gebruikmakende van de krachten van gedeserteerde Nederlandse militairen, t.w.:

FREDERIK ANTONIUS WEERENSTEYN en H.M.HULSKER.

De productie zou dan later naar het bezette gebied gebracht worden. Voor dit gebruikmaken der Nederlandse militaire deserteurs voornoemd heeft hij bereids de toestemming verkregen van de Mil. Politie.

Ten slotte worde U medegedeeld dat ROESMAN SOERACHMAN momenteel nog te SOERABAL vertoeft.

Aldus mijn rapport, ter kennisname aangeboden.

Ns. het Hoofd der Politie
v/h Bijzondere Gewest
JOGJAKARTA,
Afd. P.A.M.
w.g. SUBEKTI.

VERTALING I/b.

TOEREN, 7-6-48.

KANTOOR RESIDENTIE POLITIE
MALANG
Afd. P.A.M.

No. 395/RR/Geh.
Bijlagen : 7.
Onderwerp: Twee "totok" Nederlanders
geven zich over aan de
Regering der Republiek.

G E H E I M .

Merdeka.

Bij deze breng ik te Uwer kennis, dat op 3 Juni 1948 te half elf v.m. in de desa SOEMBERKOENTJI van het ressort van de C.P. P.K.II (Postcdt. der Veiligheidspolitie II) te NGADJOEM, district KEPANDJEN, regentschap MALANG, 2 Nederlanders zich aan de Republikeinse Regering hebben overgegeven, genaamd:

H.A.M. HULSKER en
T.A. WEERENSTEYN, (ten rechte F.A. WEERENSTEYN.
Vert.)

resp. met de rang van sergeant en korporaal van het Nederlandse Leger.

De redenen van hun overgave aan ons zijn, dat zij niet langer de ellende kunnen verdragen, die zij van hun eigen landgenoten hebben moeten ondervinden.

Zij verklaarden, dat zij 1½ jaar in de boei (gevangenis. Vert.) te KALISOSOK, SOERABAJA, gezeten hadden, wegens dienstweigering en dat het hun gelukt was zich uit de gevangenis te komen en naar LAWANG te vluchten.

Hun voornemens was naar AUSTRALIE te gaan, en, zo dit niet mogelijk bleek, in dienst te komen bij ons leger, zoals verklaard in hun schrijven aan de Ass. Wedono van NGADJOEM-LOR, waarvan een afschrift als bijlage hierbij gaat.

Bedoelde brief werd door genoemde Nederlanders zelf geschreven en door TOEMIRAN overgebracht en bij de Ass. Wedono van NGADJOEM-LOR bezorgd.

Het was daarmee begonnen, dat de 2 Nederlanders voornoemd op Dinsdag, 1 Juni 1948, bij TOEMIRIN kwamen en verklaarden, in het gebied der Republiek te willen komen en hen om inlichtingen vroegen over de wijze, waarop zij dat doen konden; door TOEMIRIN werd geantwoord, dat de 2 Nederlanders maar een brief moesten schrijven aan de heer MARGONO, Ass. Wedono van MAGOEAN (NGADJOEM-LOR).

Getuige TOEMIRIN kan nog niet gehoord worden, omdat hij zich nog te WAGIR bevindt.

Onze indruk is dat die 2 Nederlanders gerangschikt moeten worden onder de groep "avonturiers".

Zij zijn thans bij het XXXIII Bataljon der Militaire Politie te SOEMBERPOETJOENG. Een afschrift van het betreffende schrijven van het Hoofd der Politie van KEPANDJEN, met de bijlagen, betrekking hebbende op de zaak der 2 Nederlanders voornoemd, wordt U mede hierbij aangeboden.

Hoofd der Res. Politie MALANG,
w.g. onleesbaar.

Aangeboden aan
het Hoofd der Staatspolitie
Afd. P.A.M.
te
JOGJAKARTA.

VERTALING I/c.

Kantoor van Politie
KEPANDJEN

KEPANDJEN, 5-6-48.

No. 2066/25/Pol.
Bijlagen : 4.
Onderwerp: Twee totok-Nederlanders
geven zich aan de Rep.
Regering over.

ZEER GEHEIMSPOED

Bij deze heb ik de eer U aan te bieden 1 ex. proces-verbaal van onderzoek dd. 3-6-48 nopens de persoon van R.MARGONO, Ass. Wedono van het Statusquo-gebied NGADJOEM-LOR te MAGOEAN, qua getuige in de zaak der 2 Nederlanders, genaamd H.A.M.HULSKER en F.A.WEERENSTEYN, beiden van het Nederlandse leger, met de rang van korporaal en sergeant, die zich beiden op 3-6-48 aan de Regering der Republiek hebben overgegeven door tussenkomst van de heer R.MARGONO hierboven genoemd.

Getuige No.2 TOEMIRIN, genoemd in bovenbedoeld proces-verbaal van onderzoek, kon nog niet verhoord worden, omdat hij zich nog in bezet gebied bevindt, doch de heer R.MARGONO stond er voor in dat hij, op het moment, dat hij weer op het ass.wedana kantoor te NGADJOEM-LOR komt, naar het Kantoor van Politie van KEPANDJEN gevoerd zal worden, voor nader onderzoek.

Hoe beide Nederlanders in den beginne door de heer R.MARGONO, Ass.Wedono van NGADJOEM-LOR, voor hun eigen vrijheid ontvangen konden worden, kan blijken uit het proces-verbaal van onderzoek bovengenoemd, met bijlagen:

- a. het schrijven (afschrift) van de twee Nederlanders vd., gedateerd WAGIR, 1-6-1948; geadresseerd aan de Ass.Wedono van MAGOEAN, R.MARGONO;
  - b. een afschrift schrijven van de heer R.MARGONO aan de twee Nederlanders vd., gedateerd MAGOEAN 2-6-1948.
  - c. een schriftelijke verklaring (afschrift), gedateerd MAGOEAN 3-6-48, door de Ass.Wed. vd. t.b.v. genoemde Nederlanders opgemaakt en dienende om toe te lichten, dat die twee Nederlanders zich aan de SQ-grenslijn bij SOEMBERKOENTJI aan de Ass.Wed. hebben overgegeven om voortaan de bescherming en steun der Regering van de Republiek Indonesia te verkrijgen.
- a t/m c om te dienen als bewijsstukken in de zaak der twee Nederlanders vd.

Op bevel van de heer R.M.KOESDARIJO, Hoofd van de Afd. P.A.M. van het Kantoor der Residentie-Politie van MALANG te TOEREN, zijn bedoelde twee Nederlanders op 3-6-48 door mij uitgeleverd aan de Commandant der Mil. Pol. van het 332^e Detachement te KEPANDJEN, omdat het militaire personen zijn.

Desniettemin heb ik de Commandant der Mil. Pol. 332^e Det. te KEPANDJEN verzocht, mede aanwezig te mogen zijn bij het onderzoek inzake de twee Nederlanders vd., en bereids diens toezegging daarvoor verkregen.

Ter voorkoming van ongewenste demonstratie van de zijde van het volk zullen genoemde twee Nederlanders voor een vlot verloop van het onderzoek, dienzelfden dag, omstreeks 11.30 's avonds, weer naar een ander arrestantenlocaal, nl. van het Bat. Mil. Pol. te SOEMBERPOETJOENG, worden overgebracht.

Binnenkort zal ik U nog doen toekomen het proces-verbaal van onderzoek van getuige No.2 TOEMIRIN, benevens het verslag van het onderzoek der twee Nederlanders in kwestie.

Het Hoofd der Politie te KEPANDJEN
w.g. M. NGAMINO

Voor eensluidend afschrift
w.g. Onleesbaar.

Aangeboden aan:

1. het Hoofd der Res.Pol.
van MALANG (Afd.P.A.M.)
te TOEREN.
2. het Hoofd der Res.Pol.
van MALANG (Afd. P.K.)
te SEDAJOE (TOEREN).

VERTALING I/d.

Afschrift.

Bureau Politie
NGADJOEM

NGADJOEM, 2 Juni 1948.

ZEER GEHEIM.

No. 173/20/Rh.

Bijlagen : 1.

Onderwerp: Australische Nederlanders
wensen het door Nederlanders
geoccupeerde gebied te ver-
laten.

Bij deze heb ik de eer U een afschrift te doen toekomen van een schrijven van de heren H.A.M.HULSKER en F.A.WEERENSTEYN, ontvangen van het kantoor der P.K. II te NGADJUM, van de Ass.Wedana van NGADJUM LOR, ter informatie; volgens zeggen van de Ass. Wedono van NGADJUM LOR zullen deze Nederlanders morgen het gebied verlaten via SOEMBER KOENTJI.

Weshalve ik U het verzoek doe, morgen vroeg te NGADJUM aanwezig te willen zijn, voorts het Hoofd der Residentie-politie van MALANG en TOEREN van een en ander te willen verwittigen.

Verzoeken spoedig bericht te mogen ontvangen.

Hoofd der Politie te NGADJUM
(w.g.) R.WOEWOTO.

Voor afschrift:
w.g. Onleesbaar.

Aangeboden aan:
Het Hoofd der Politie van KEPANDJEN
te KEPANDJEN.

AFSCHRIFT I/e. (LETTERLIJK).

Afschrift.

Sl. Turunan.

WAGIR, 1-6-48.

Den heer MARGONO,

Geachte Heer,

Wij zouden gaarne na gemonnen inlichtingen van U toezegging hebben om het Republikeinse gebied te mogen betreden.

Reden hiervan is dat wij beiden na opgedane ondervinding en behandeling van ons eigen ras, besloten hebben om hetzij uit te wijken naar Australië, of indien dit niet mogelijk de zijde te kiezen van de Republiek.

Wij zijn indien de overtocht naar Australië niet mogelijk, in dienst te treden van het Republikeinse Leger.

De nader te omschrijven redenen zouden wij U graag, indien mogelijk mondeling toelichten.

Een gunstig antwoord van U tegenover ziende tekenen wij met de meeste hoogachting

t.t.

H.A.M. HULSKER

F.A. WEERENSTEYN.

Jang mengambil turunan,
w.g. Onleesbaar.

VERTALING I/f.

Afschrift.

Aan
de heren: 1. H.A.M. HULSKER
2. F.A. WEERENSTEYN.

U wordt medegedeeld, dat Uw beider schrijven door mij ontvangen is en dat ik bereid ben voor Uw veiligheid zorg te dragen.

Ik verzoek U derhalve beiden op Donderdag, 3 Juni 1948 voor 12.00 uur 's middags, aan de Statusquo-gronsglijn bij SOEMBERNOENTJI te komen; wij zullen U afhalen.

MAGOAN, 2-6-48
Ass.Wed. S.Q.-gebied NGADJOEM LOR,
w.g. R. MARGONO.

Voor eensluidend afschrift,
w.g. onleesbaar.

VERTALING I/g.

Afschrift.

SCHRIFTELIJKE VERKLARING

Op heden, 3-6-1948 zijn wij beiden:

H.A.M. HULSKER en
F.A. WEERENSTEYN,

uit het Nederlandse occupatie-gebied in het Republikeinse gebied gekomen (door bemiddeling van de heer Ass.Wedono van MAGOEAN) om de Regering der Republiek Indonesia bescherming en veiligheid te verzoeken voor ons beider leven.

MAGOEAN, 3-6-48

Wij beiden:

w.g. H.A.M. HULSKER
w.g. F.A. WEERENSTEYN.

En zo hebben beide personen uit eigen verkiezing het bezette gebied (WAGIR) verlaten en zich aan mij overgegeven aan de Statusquo-lijn te SOEMBERKOENTJI om in den vervolge de bescherming en steun te genieten van de Regering der Republiek Indonesia.

MAGOEAN, 3-6-48
Ass. Wed. S.Q. NGADJUM LOR;
w.g. R. MARGONO.

Voor eensluidend afschrift,
w.g. onleesbaar.

VERTALING I/h.

Afschrift.

Kantoor van Politie
KEPANDJEN.

PROCES - VERBAAL.

Naar aanleiding van het schrijven van het Hoofd der Politie te NGADJOEM van 2-6-48 No.173/20/Geh., een afschrift, waarvan als bijlage hierbij gevoegd is, heb ik, Inspecteur van Politie 2e klas, in mijn functie als Hoofd van de Politie te KEPANDJEN, op hieronder gemelde datum een verhoor afgenomen aan R.MARGONO, Ass.Wedono van het Statusquo-gebied NGADJOEM LOR te MAGOEAN en volgen hieronder de bevindingen daarvan:

Getuige No.1

R. MARGONO, nationaliteit Indonesier (Javaan), leeftijd 32 jaar, geboren te POERWOREDJO (Residentie KEDOE), functie Ass. Wedono Status Quo NGADJOEM LOR te MAGOEAN, woonplaats te MAGOEAN, onderdistrict NGADJOEM, district KEPANDJEN, Regentschap en Residentie MALANG.

Verhoord op 3-6-1948.

Zijn verklaring:

Op Woensdag, 2-6-1948, te circa 10.00 v.m., kwam te mijnen kantore zekere Indonesier (Javaan), genaamd TOEMIRIN (getuige No. 2), mij bekend sedert de tijd, dat ik de functie bekleedde van Ass. Wedono van WAGIR, brengende met zich een introductiebrief, naar hij zeide afkomstig van 2 Nederlanders, die hij niet bij name kende.

De door TOEMIRIN (getuige No.2) gebrachte introductiebrief werd door mij in ontvangst genomen en na lezing bleek, dat de brief (stuk van overtuiging) afkomstig was van 2 Nederlanders, genaamd H.A.M. HULSKER en F.A.WEERENSTEYN, die mij niet bekend waren en dat zij de bedoeling hadden binnen het republikeins gebied te komen om zich te voegen bij het Leger der Republiek Indonesia, indien het hun niet gelukte naar Australie te gaan.

TOEMIRIN (getuige No.2) vroeg ik hierna, op welke wijze hij voor het eerst met de twee Nederlanders in kennis gekomen was. Hij verklaarde hierop, dat die twee Nederlanders op Maandag 1-6-1948 in zijn woning kwamen, zeggende dat zij het voornemen koesterden in het gebied der Republiek te komen en hem inlichtingen vroegen over de wijze waarop. Hun werd door TOEMIRIN (getuige No.2) gezegd, maar een brief op te stellen voor de heer MARGONO, Ass. Wedono van MAGOEAN.

Bedoelde twee Nederlanders schreven dadelijk een brief, en deze werd vervolgens door TOEMIRIN (getuige No.2) in ontvangst genomen en op Woensdag, 2-6-48, aan mij afgegeven.

Na ampele overweging van de bedoeling van de brief der twee Nederlanders zond ik dadelijk mijn antwoord in een brief, luidende als ingesloten stuk van overtuiging, waarin ik hun aanzegde, aan de grens van het S.Q.-gebied bij SOEMBERKOENTJI te komen, waar ik hen zou ontvangen.

Dit schriftelijke antwoord stelde ik TOEMIRIN (getuige No.2) ter hand, om het aan de twee Nederlanders te overhandigen, die naar hij zeide nog in zijn woning wachtten.

Die zelfde dag rapporteerde ik het gebeurde aanstonds aan de C.P. van de P.K. II te NGADJOEM, de Mil. Commandopost II te KEPANDJEN, allen mondeling, terwijl dit aan het Regentschapskantoor telefonisch geschiedde, het bericht ontvangen werd door de Secretaris te GONDANGLEGI, de heer SLAMET.

Het gebeurde op D nderdag 3-6-48, dat ik tezamen met de "Politie Keamanan" (Veiligheidspolitie) te NGADJOEM, Post MAGOEAN, een lid van Post II te NGADJOEM en de Mil. Pol. van NGADJOEM, circa 8 u. 's ochtends, op weg ging naar de S.Q.-lijn bij SOEMBERKOENTJI, om er de twee Nederlanders af te halen en tegen 9.30 kwam ik te SOEMBERKOENTJI aan.

Niet lang daarna, omstreeks 10.30, kwamen ook de twee Nederlanders aan, onder geleide van TOEMIRIN (getuige No.2) aan de S.Q.-lijn bij SOEMBERKOENTJI aan en vervolgens, nadat ik hun de belofte gegeven had als in hierbijgevoegd stuk (bewijsstuk) vermeld en de twee Nederlanders het getekend hadden, werden zij door mij uitgenodigd mede te gaan naar mijn kantoor te MAGOEAN.

Kort daarop, ongeveer om 13 uur, kwamen daar onverwachts ook aan verschillende leden der Politie, o.w. van de Hoofdcommandopost der P.K. te TOEREN (de heer SOEDARKO), van het Kantoor der Politie te KEPANDJEN (de heer NGAMINO) en van het Kantoor der Politie te NGADJOEM (de heer SOEWOTO), die verklaarden ook van de Post P.K. BALESARI te zijn gekomen, om de twee Nederlanders af te halen.

Op mijn kantoor heb ik beide Nederlanders daarop aan het Hoofd der Politie van KEPANDJEN overgegeven, met de brieven, die in deze zaak als bewijsstukken zullen dienen, teneinde de zaak naar behoren te kunnen afdoen.

Aldus mijn verklaring; ik heb niets anders te verklaren.

Vervolgens werd dit proces-verbaal naar waarheid en in-dachtig aan de afgelegde eed, opgemaakt, en voorts aan de verhoorde, die lezen en schrijven kan, voorgehouden, ter lezing en erkenning van de juistheid daarvan, waarna hij daaronder zijn handtekening heeft geplaatst ten overstaan van verhoorder.

MAGOEAN, 2-6-48

Verhoorder,
w.g. M. NGAMINO.

Bovenstaande verklaring
is mijn persoonlijke verklaring,
Verhoorde;
w.g. R. MARGONO.
(Stempelafdruk Ass.Wed. NGADJOEM LOR).

Voor eensluidend afschrift,
w.g. Onleesbaar.

TER HORST

Johannes, Gerardus

23-1-1927 te Rotterdam

ROTTERDAM

Willem de Zwijgerstr.
41

Zie bijgaand afschrift politie-rapport

Gem. politie Rotterdam
G III B

Volno. 50491
25. MRT 1949
23 Maart 1949
R. No. 1845/1948.
ACD

Ad
(X)

X | ter Horst, Johannes Gerardus, geboren 23-1-1927 te Rotterdam, plaatwerker, wonende te Overschie (Gem. Rotterdam), Willem de Zwijgerstraat 41a, doorliep de lagere school en werkte 2 jaar als plaatwerker op de scheepswerf van Wilton-Fijenoord te Schiedam.
Hierna werkte hij bij verschillende ondernemingen, maar werd steeds wegens oneerlijkheid ontslagen.
Hij kwam dan ook verschillende keren met de Kinderpolitie te Rotterdam in aanraking.
In 1945 meldde hij zich als oorlogsvrijwilliger en vertrok medio 1947 naar Indonesië.
Op 8-11-1948 werd hij vermist (vermoedelijk desertie) en op 3-1-1949 te Tandjong-Priok gearresteerd.
Hij staat bekend als een onhandelbaar, ruw jongmens. Voor politiek of godsdienst heeft hij geen interesse; er wordt van hem gezegd: "de meest biedende heeft hem".
Hij is op 3-3-1947 gehuwd met van Vliet, Johanna, geboren 30-10-1928 te Overschie; na enkele maanden werd uit dit huwelijk een kind geboren.
Van Vliet, J., voornoemd, werd op 15-3-1947 door de Kinderpolitie te Rotterdam geverbaliseerd wegens diefstal van een horloge. Zij staat zeer ongunstig bekend wegens haar verhouding met Duitse militairen tijdens de bezetting.
Zij stamt uit een enigszins links georiënteerd gezin.
Het gezin is geabonneerd op het dagblad "Het Vrije Volk".

↓

3733

29 - 12 - 8

De Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te ROTTERDAM

TER HORST Johannes Gerardus
geb: 23-1-27 te Rotterdam
won: ROTTERDAM, Willem de Zwijgerstraat 41.
(le Comp. D.K.G. te Tandjong Priok).

Hij wordt in Indonesië vermist en aangenomen wordt, dat hij gedese-
teerd ~~is~~ is.
Zijn directe beërekkingen dienen hiervan onkundig te Blijven.

18 MAR 1949

CENTRALE MILITAIEREN INLICHTINGDIENST
(DOCUMENTATIE)
Geleidebrief

Volgno.
23 MRT 1949
ACD/ 58318

C.M.I. Document No.5621

Ontvangen 26-2-49

B VIII

Van: JOGJA Nr. RD/571/G dd. 24-2-49

Gegevens betr. inbeslagname: Afkomstig uit het Secretariaat
Djawatan Umum.

Taal: Bah.Indon.

Gedat.: Aug.1948

Getypt

Afschr./Origin.

Gewaardeerd door no.7

Gedat.: 7-3-49

Vertaald door no. 5

" 9-3-49

Van belang voor:

5x DCMI op 14/3 terug op:	2x C.G.S.) d.t.k. van Maj.Mr.
2x II op 14/3 terug op:	2x C.V.D.) G.P. KIES
1x III op 14/3 terug op:	1x Maj.Mr. G.P. KIES
1x Kapt.de L00 op 14/3	2x Kab. Clg. (1 ex Lt.ZALME)
terug op:	1x Chef Gen. Staf
	1x A.G. Staf (K.L.)
	6x Trc.O.Java (t.a.v Hfd.Sie Inl.)
	4x Trc.M.Java (t.a.v. Hfd.Sie Inl.)
	1x C.M.I. kantoor DJOKJA
	1x C.M.I. kantoor SOLO

Korte beschrijving:

Deserteurs WEERENSTEYN en HULSKER vestigden zich als schoenmaker in de vml. Republiek; laatstelijk dienende te SURABAIA; deserterden op 4-5-48 van SURABAIA met bestemming BLITAR, waar zij zich aansloten bij de Rep.

Noot Documentatie: Vide tevens C.M.I. Doc.5273 (bijgevoegd)

DOCUMENT No. 5621

BUNDEL No.--

I n v e n t a r i s s t a a t

VERTALING 1. Schrijven (orig.) van SOEGENG, Hfd. Afd.P.I. van het Det. Mil.Pol.I, aan het Hfd. Afd. P.A.M., JOGJA, van 2-8-48, inzake vergunningen, verleend aan de Ned. deserteurs WEERENSTEYN en HULSKER, om zich als schoenmakers te JOGJA te vestigen. Bijgevoegd twee afschriften van boven vermelde vergunningen.

JFH
p H.

VERTALING 2. Schrijven idem (orig.) aan Hfd. Afd.P.A.M., JOGJA, van 14-8-48, inzake de voorwaarden, aan bovengenoemde deserteurs gesteld, voor de uitoefening van hun werkzaamheden en verdere bewegingen in JOGJA.

=====

VERTALING 1.

DETACHEMENT
MILITAIRE POLITIE I.

dd.2-8-1948

No. 1635/II-d/P.I./48

Onderwerp: WEERENSTEYN en
HULSKER.

AAN: het Hoofd der Staatspolitie
Afd. P.A.M.
J O G J A K A R T A

Merdeka !

Hierbij deel ik U mede dat ik aan 2 gewezen Nederlandse Militairen, t.w. F.A. WEERENSTEYN en H.HULSKER, toestemming heb verleend om zich aan de Djetishardjo-weg no.6/330 p/a Mevr. DIJKMAN te vestigen, ten einde (aldaar) een schoenenzaak op te zetten.

Zij zijn op 4-5-48 uit SOERABAIA gedeserteerd en hebben zich bij de Republikeinen in BLITAR aangesloten.

Zij staan sedert onder mijn toezicht.

Daar gedurende genoemde periode zich niets verdachts heeft voorgedaan en zij in hun houding hebben getoond ons inderdaad te willen steunen, heb ik hun toestemming verleend om met ingang van 2-8-1948, buiten, op genoemd adres, te wonen.

Zulks te Uwer kennisname; ter verduidelijking voeg ik hierbij de door mij aan hen verstrekte getuigschriften.

Ns. de Cdt.Det.Mil.Politie I,
Hoofd Afd. P.I.,
w.g. SOEGENG Tit.

(Stempelafdruk: Pulisi Militair
Detasemen I, Corps Djawa)

Afschriften dezes verleend
aan:

1. de Burgemeester
2. M.P.P. Djetis
3. Veiligheidsdienst van het
Bijzonder gebied JOGJAKARTA.

A F S C H R I F T

DETACHEMENT
MILITAIRE POLITIE I

No.1633/II-d/P.I./48

V E R K L A R I N G

Ondergetekende verklaart mits deze, dat aan houder van deze verklaring, genaamd

1. H. H U L S K E R,

toestemming is verleend om zich aan de Djetishardjo-weg no.6/330, M.P.P. Djetis in de stad JOGJAKARTA, p/a Mevr. DIJKMAN, te vestigen.

Zulks ter informatie van belanghebbende.

Deze verklaring is geldig van 2-8-1948 tot 2-9-1948.

Ns. De Cdt.Det.Mil.Politie I,
Hfd. Afd. P.I.,
w.g. SOEGENG, Tlt.

Gezien:
De Staatspolitie v/h
Bijzonder Gebied
JOGJAKARTA.

Gezien: M.P.P.-DJETIS

Voor eensluidend afschrift
Secr.Det. P.M.I.
w.g. WANTI -/4

=====

A F S C H R I F T

I Detachement
Militaire Politie

No. 1634/II-d/P.I./48

V E R K L A R I N G

Ondergetekende verklaart mits deze, dat aan houder van
deze verklaring, genaamd

1. F.A. WEERENSTEYN

toestemming is verleend om zich aan de djetishardjoweg no.6/330,
MPP Djetis, in de stad JOGJAKARTA, p/à Mevr. DIJKMAN, te vestigen.

Zulks ter informatie van belanghebbende.

Deze verklaring is geldig van 2-8-48 tot 2-9-1948.

Ns. De Cdt.Det.Mil. Politie I,
Hfd. A fd. P.I.,

w.g. SOEGENG, Tlt.

Gezien:

De Staatspolitie v/h
B i j z o n d e r G e b i e d
JOGJAKARTA.

Gezien: M.P.P. Djetis.

Voor eensluidend afschrift
Secr.Det.P.M.I.
w.g. WANTI -/4

=====

VERTALING 2.DETACHEMENT
MILITAIRE POLITIE I

dd. 14-8-1948

No.1757/II-d/P.I./48

Onderwerp: WEERENSTEYN en
HULSKER.AAN: het Hoofd afd. P.A.M.,
Staatspolitie van het
Bijzonder Gebied
JOGJAKARTA.

Merdeka!

In aansluiting op mijn schrijven no.1635/II-d/P.I./48 dd.2-8-1948, deel ik U mede, dat ik de bewegingsvrijheid van de heren WEERENSTEYN en HULSKER, aan wie sedert 2-8-48 toestemming is verleend om zich in Djetishardjo no.6/330 te vestigen heb beperkt.

De volgende regelingen zijn te hunnen opzichte getroffen:

1. Van het aanknopen van connecties in het belang van hun schoenenzaak dienen zij mij geregeld rapport uit te brengen.
2. Zij dienen er een gastenboek op na te houden, waarin zij aantekening houden van de namen der gasten (klanten), hun adres, de tijd en het doel van het bezoek.
3. Voor het verlaten van de stad behoren zij vooraf de toestemming te krijgen van de M.P.P., de Staats- en de Militaire politie.
4. Te allen tijde en wanneer het nodig wordt geacht kunnen genoemde "faciliteiten" worden ingetrokken, onder aantekening dat zij nog niet als Indonesische Staatsburgers kunnen worden beschouwd.

Zulks te Uwer kennisname.

Doordrukken aan:

1. M.P.P. DJETIS
2. de Burgemeester
3. Gewestelijke Veiligheidsdienst.

Ns. de Cdt. Detachement Militaire
Politie I, Hfd. Afd. P.I.,
w.g. SOEGENG -Tlt,
(Stempelafdruk: Pulisi Militer
Detasemen I Corps Djawa)

18-12-1949

CENTRALE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
(DOCUMENTATIE)

Geleidebrief

CMI Document No.: 5273

Ontvangen op: 30/12-1948

Van: Jogja

Gegevens betreffende inbeslagname : Uit archief Rep. Min.
van Defensie

Taal: Nederl.

Gedateerd: 1/6-1948

Geschreven, fotocopie

Aantal blz.: 1

Aantal copieën: 1 fotocopie

Gewaardeerd door No. 20 op 4/1

Van belang voor:

1x DCMI, ged. 16/3

2x II, " "

1x III, " "

1x Kapt. de Loo, 16/3

2x C.G.S. Nederl.) dtk van Maj.
2x C.V.D. Den Haag) Mr. G.P.Kies.
2x Kab. Clg. (1 ex Lt.Zalme)
6x Trc. Oost Java (t.a.v.Hfd.Sie Inl.)
4x Trc. Mid. Java (idem)
1x Maj. Mr. G.P.Kies, Minog
1x C.G.S.
1x A.G. Staf (K.L.)
1x CMI Kantoor Jogja
1x CMI Kantoor Solo.

Korte beschrijving:

Fotocopie van schrijven dd. 1/6-1948 van
H.A.M.HULSKER en F.A.WEERTSTYEN, gericht aan
"Assistent Magoean den Heer MARGONA", waarin
o.a. verzocht wordt om in dienst te mogen tre-
den van het Republikeinse leger.

Typ.: th

AFSCRIJFT.

Assistent Magocaan
Den Heer MARGONA.

WAGIR, 1-6-'48.

Geachte Heer,

Wij zouden gaarne na gewonnen inlichtingen van U toestemming hebben om het Republikeins gebied te mogen betreden.

Reden hiervan is dat wij beiden na opgedane ondervinding en behandeling van ons eigen ras, besloten hebben om hetzij uit te wijken naar Australie of indien dit niet mogelijk (is, Vert.) de zijde te kiezen van de Republick.

Wij zijn indien de overtocht naar Australie niet mogelijk (is, bereid. Vert.) in dienst te treden van het Republikeinse Leger.

De nader te onschrijven reden zouden wij U graag, indien mogelijk, mondeling toelichten.

Een gunstig antwoord van U tegemoetziende tekenen wij met de meeste hoogachting,

w.g. H.A.M. HULSKER.

w.g. F.A. WEERTENSTEYN.

GEHEIM.

No-B 58125.

Diet:IIIe Typ:N

UITGEBOKT

's-Gravenhage 22 April 1949.

n.a.v. schr. van Amsterdam no
58125.

In het Opsporingsregister no-2 d.d. 1 Maart 1949 worden Willy Adolf Erich Bisschop, geb. 20-6-'28 te Amsterdam, leerling-tekenaar, wonende Spaarndammerdijk 17 III te Amsterdam en Huite Vlietstra, geb. 17-4-'28 te Amsterdam, leerling loodgieter, wonende Dovenetelstraat 30 I te Amsterdam, gesignaleerd terzake van nalatigheid ter inlijving resp. bij 7 R.V.A. te Ede en het Regiment A.A.T. te Grave.

Zij zwerven thans zonder middelen van bestaan in België rond, waar zij meestentijds in jeugdherbergen verblijven. Door gitaarspelen zouden zij in hun onderhoud voorzien. Beiden zijn zeer vermoedelijk communistisch georiënteerd en hebben contact gezocht met geestverwanten in België. Zo zouden zij in Maart 1949 enige tijd op het adres Adegensstraat 101 te Mechelen hebben vertoefd. Een zekere aldaar wonende "Georgette" zou binnenkort de ouders van Bisschop bezoeken, waarbij zij zijn bij haar achtergelaten eigendommen zou overhandigen.

Ik verzoek U bij de Belgische autoriteiten nadere informatie in te winnen omtrent de politieke instelling, c.q. activiteit van de bewoners van genoemd adres in Mechelen, waarbij indien mogelijk tevens gaarne zal vernemen in hoeverre aldaar gegevens omtrent de gedragingen van Bisschop en Vlietstra bekend zijn.

Het Hoofd van de Dienst
Namens deze:

III *ck*
J.G. Crabbendam.

Aan:
De Heer B. Wijlhuizen
Piet Avontuurstraat 24
B R E D A.

A 64031

UITGEBEKT

22 April

9.

B 58125.

~~XXX~~
~~XXX~~

GEHEIM.

Dict. IIIe Typ:N

n.a.v. schr. van Amsterdam
no 58125

W.A.E. Bisschop;
H. Vlietstra.

Te Uwer informatie moge ik U berichten van be -
trouwbare zijde het volgende te hebben vernomen:

In België zwerven thans rond Willy Adolf Erich Bisschop, geb. 20-6-'28 te Amsterdam, leerling-tekenaar, wonende Spaarndammerdijk 17 III te Amsterdam en Huite Vlietstra, geb. 17-4-1928 te Amsterdam, leerling-loodgieter, wonende Dovenetelstraat 30 I te Amsterdam, die beiden in het Opsporingsregister no. 2 d.d. 1 Maart 1949, werden gesigna - leerd als nalatig ter inlijving resp. bij 7 R.V.A. te Ede en het Regiment A.A.T. te Grave.

Zij zijn vermoedelijk communistisch georiënteerd. In België hebben zij contact gezocht met progressieve jongeren, van wier gastvrijheid zij meermalen gebruik maken. Overigens verblijven zij in jeugdherbergen. Door gitaarspelen zouden zij in hun onderhoud trachten te voorzien.

Bij een te Amsterdam ingesteld onderzoek is gebleken, dat de vader van voornoemde Vlietstra, genaamd Jacobus Cornelis Vlietstra, geb. 21-5-99 te Amsterdam, opperman bij Publieke Werken, wonende Dovenetelstraat 301 te Amsterdam in Maart 1948, was aangesloten bij de C.P.N.

Bisschop zou de voor zijn ouders bestemde brieven verzenden aan Janus Herdink, geb. 7-10-75 te Zwolle, glazenwasser, wonende Dovenetelstraat 23 hs te Amsterdam, van wie bekend is geworden, dat hij ter gelegenheid van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1948 door middel van raambiljetten propaganda maakte voor de C.P.N.

Het Hoofd van de Dienst
Namens deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer Hoofd Sectie III B
van de Generale Staf
Julianakazerne
te
'S-GRAVENHAGE.

Aan:
De Heer Hoofd Sectie III B van de

No. 1672-49.

Onderwerp: Dienstplichtigen,
nalatig ter inlijving.

Bijlagen: 2.

G E H E I M.

(K) eb

B

Volgno.

21 MRT 1949

ACD/ 58125

19 Maart 1949.

Bij de postbestelling van 9 Maart 1949 bevond zich een cou-vert met inhoud --afkomstig uit Mechelen (België), dat tij- dens het transport aan 2 kanten was open geraakt. De bezor- ging werd daarom niet direct ter hand genomen. Dezerzijds kon kennis worden genomen van deze stukken.

Bijlage 1 sub A behelst de tekst van de brief;
sub B vermeldt adressering en (gefingeerde) naam afzender;
sub C is de tekst van de strooibiljetjes, waar- over sub A gesproken wordt.

Uit de tekst van de brief blijkt, dat afzender niet afkerig is van de communistische ideologie en voorts, dat hij, met een kameraad in België rondzwerft, vermoedelijk langs jeugd- herbergen. Vaste middelen van bestaan schijnen beiden niet te hebben.

Aan de hand van de zich bij de stukken bevindende trekkers- kaarten van de Nederlandse Jeugd Herberg Centrale, werden zowel afzender als kameraad geïdentificeerd.

o.k. -1
Afzender is: Willy Adolf Erich BISSCHOP, geboren te Amster- dam, 20 Juni 1928, Nederlander, leerling-tekenaar, wonende Spaarndammerdijk 17-III, Amsterdam-West.

o.k. -1
De door hem genoemde kameraad Huite is: Huite VLIETSTRA, geboren te Amsterdam, 17 April 1928, leerling-loodgieter, wonende Doovenetelstraat 30-I, Amsterdam-Noord.

Beiden staan in het Opsporingsregister No.2 dd. 1 Maart 1949 gesignaleerd. BISSCHOP terzake nalatig ter inlijving bij het 7e Regiment Veldartillerie te Ede en VLIETSTRA terzake nala- tig ter inlijving bij het Regiment A.A.T. te Grave.

o.k. -1
Van de vader van VLIETSTRA, genaamd Jacobus Cornelis VLIET- STRA, geboren te Amsterdam, 21 Mei 1899, Nederlander, opper- man bij Publieke Werken, wonende Doovenetelstraat 30-I, al- hier, is dezerzijds bekend, dat hij nog in Maart 1948 lid was van de C.P.N., Afdeling Overheid.

o.k. -1
Op het adres, waar de brief per post bezorgd moest worden, nl. Doovenetelstraat 23 hs., alhier, is woonachtig: Janus HERDINK, geboren te Zwolle, 7 October 1875, glazenwasser, Nederlander, die in 1948, door middel van een raamaffiche, propaganda maakte voor de CPN, bij gelegenheid van de toen gehouden

gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Dit adres is mogelijk een tussenschakel tussen BISSCHOP en zijn naaste familie.

In de als Bijlage 2 gemerkte enveloppe bevinden zich de pasfoto's van beide gesignaleerden.

De betrokken brief met inhoud is, na op ambtelijke wijze te zijn gesloten, door PTT in bestelling gegeven. Op 10 Maart 1949 zou het stuk aan geadresseerde worden bezorgd.

Tot dusver is dezerzijds geen verdere actie ondernomen.

No. *b*

F2.

Bijlage 1

50125

1 Maart 1949.

A
Beste allemaal,

Ik heb dan weer jullie brief dd. 28 febr. ontvangen. Toen moeder die brief schreef was ze zeker dronken, want ten eerste stond er boven 29 Maart. Dus dat is pas over een maand. Dat jullie erg gelachten hebben om die foto daar zijn jullie niet de eerst mee, want ook ik heb mij tranen gelachten om die foto. Hij is danook niet erg goed geslaagd want ik was met mijn baardje veel beter als dat er op die foto aangegeven staat. Maar aangezien het feit, dat ik die foto's gemaakt kreeg voor * een vijfde deel van de normale kosten kon ik geen reclame maken. Dat de mannen van het "HERRNVOLK" in Noord op bezoek geweest zijn heb ik al een week eerder vernomen want de ouders van mijn makker zijn met zulke dingen een beetje vlugger. Aangaande die kwestie wil ik jullie nogmaals op het hart drukken om toch vooral niet te vergeten om mijn brieven te verbranden.

Want je kan wel nagaan wat daarvan gaat komen als die mannen zo een brief vinden. En dat zou ik toch maar liever niet willen dat dat ons overkwam. Over die kwitantie die U aan mij gaat versturen, heeft U mij nog geen antwoord gegeven op mijn vragen namelijk: heeft U voor 1 of voor 2 abonnementen betaald????

Dat U die poppen gekocht heeft vind ik nou eens echt hartelijk. Ik had U al eens willen schrijven om zo iets te doen maar ik dacht Moeder zal wel onkosten genoeg hebben dus zal ik dat maar niet doen. Maar die centen die U aan die poppen heeft gegeven heeft U niet voor niets uitgegeven want als mijn pleegouders afkomen naar jullie dan wordt er wel het een en ander meegenomen.

Georgette heeft mij tenminste alzo verteld dat ze koffie en bananen en weet ik niet wat al meer gaat meenemen, dus ik zou zo zeggen dat is ook niet mis. Ook als ik weer op pad ga deze zomer dan krijg ik van alles mee van Georgette.

Over die foto van Roelie die moet U toch maar laten maken met of zonder krabben dat geeft niks.

Ik ga geregeld mee naar de vergaderingen van de jeugd en ze hebben daar een zangclub op touw gezet en ik speel dan de begeleiding op mijn gitaar. Verleden week zaterdag had ik geen cent maar dan ook geen cent meer in mijn zak. Dus nam ik mijn gitaar op de nek en ging op stap. Met elkaar heb ik die avond driekwartuur gespeeld en toen had ik 120 frank = 12 gulden verdiend. En toen vond ik het genoeg.

Afgelopen zondag was de hele familie naar Brussel naar een protestmeeting. Oftewel er was een meeting van het Europeesch congres waar Churchill en Spaak en nog andere aartsreactionairen spraken.

De communisten gingen tegenbetogen. Nou daar is daar wat moois geweest. De onzen hebben daar bergen papiertjes uitgestrooid waarvan ik er een in deze brief zal stoppen. Ik was alleen thuis met de kleinste van de twee. De maandag daarop mocht ik daarvoor in de plaats naar Brussel. Ik ben dan enkele oude Brusselse kameraden gaan opzoeken.

Over veertien dagen is het hier feest want dan gaat er een van de familie trouwen. Huite komt ook en als het feest dan gedaan is ga ik voor een week mee naar de plaats waar Huite nu is en dan zijn we weer voor een week tesamen.

Hierbij ingesloten vindt U twee trekkerskaarten. Een van mij en een van mijn maat. Die kaarten moeten nu voorzien worden van een nieuw jaarzegel. Anders kunnen wij in het jaar niet binnen in de jeugdherbergen. De kaart van Huit moet U maar aan de persoon geven die de brieven brengt en die zal dan wel voor de rest zorgen. Ook mijn kaart kunt U aan die persoon meegewen maar dan moet U het geld dat er voor nodig is ook daarbij doen. Ik zou gaarne willen dat U dat zaakje zo gauw mogelijk voor elkaar bracht want wij denken om aan het einde van Maart weer op stap te gaan. Dus dat is niet veel tijd meer. Als Georgette naar Holland komt zal ze de spullen wel meenemen die ik hier achterlaat. Ik eindig nu maar met de beste wensen voor jullie allemaal en tot wederhoren.

A
Oelie en Oma nog een paar dikke tussen van Atie.

P.S. Je moet maar niet kijken dat er een andere afzender op de brief staat want mijn adres is nog steeds hetzelfde maar ik doe dat voor het geval jullie eens een brief van mij laten slingeren dat er dan in feite toch niks in staat waar ze houvast aan kunnen nemen.

B
Deze brief was gericht aan de familie HERDINK, Doovenetelstraat 23 te Amsterdam-Noord (Holland) en droeg als afzender J. de Hogg, Adegemstraat 101, Mechelen (België).

C
De pamfletjes waren van de volgende inhoud:

DE BELGISCHE WERKERS
ZULLEN NOOIT
DE WAPENS OPNEMEN
TEGEN HUN BROEDERS
VAN DE SOVJET-UNIE
EN VAN DE
VOLKSDEMOCRATIEN!

Dordrecht, 15 Maart 1949.

No.49 - Geheim.

16 MRT 1949.

Betreft: Uw no.Dis.4241 dd. 28 Februari 1949.

NO/57044

De inlichtingen gevraagd bij Uw hogergenoemd schrijven worden U Hoogedelgestrenge hierbij in duplo aangeboden.

B VI
RP Dordrecht

9

8

Ter voldoening aan Uw opdracht vervat in Uw schri-
van d.d.3 Maart 1949 No 49 Geheim, heb ik de eer U hoog-
edelgestrengede beleefd het navolgende te berichten.

De vader van Johannes van der V E E N, geboren 3
September 1928 wonende te Nieuw Beijerland Zuidzijde No
o.k. 17 is genaamd G e e r t van der V E E N, geboren te Noord
wolde 26 October 1890, van beroep grondwerker, wonende te
Nieuw Beijerland Zuidzijde No 17.

De moeder van Johannes van der Veen, voornoemd is
o.k. 7 genaamd E g b e r t j e J A N S E N, geboren te Noord
wolde 27 Mei 1903, wonende te Nieuw Beijerland Zuidzijde
No 17 .

Vader en Moeder zijn nette eenvoudige arbeiders
menschen. Ze belijden de Ned" Hervormde Godsdiens. Met
politiek bemoeien ze zich niet, zodat het moeilijk is om
precies hun politieke richting te kunnen vaststellen.
Zeer waarschijnlijk behoren ze tot de Christelijk Histo-
rische partij, maar het zou ook kunnen zijn dat ze tot
de partij van de Arbeid behoorden. Als werkkraft zijn
zowel de Vader als de zoon Johannes niet erg gewild, om
dat ze niet tot de vlugsten behoren.

De zoon Johannes schijnt zich aan de militaire
dienst te hebben onttrokken en moet zich ergens in de
lande als onderduiker ophouden. Enkelen zijn de mening
toegedaan, dat het niet onmogelijk is dat hij zich te Am-
sterdam ophoudt tussen de Jehovagetuigen, omdat aldaar ook
een oudere broer van hem vertoeft. Het adres van die
broer is hier niet bekend.

10 Maart 1949

Ter voldoening aan Uw opdracht vervat in Uw schri-
van d.d. 3 Maart 1949 No 49 Geheim, heb ik de eer U Hoog-
edelgestrenge beleefd het navolgende te berichten.

De vader van Johannes van der V E E N, geboren 3
september 1928 wonende te Nieuw Beijerland Zuidzijde No
17 is genaamd G e e r t van der V E E N, geboren te Noord
wolde 26 October 1890, van beroep grondwerker, wonende te
Nieuw Beijerland Zuidzijde No 17.

De moeder van Johannes van der Veen, voornoemd is
genaamd E g b e r t j e J A N S E N, geboren te Noord
wolde 27 Mei 1903, wonende te Nieuw Beijerland Zuidzijde
No 17 .

Vader en Moeder zijn nette eenvoudige arbeiders
menschen. Ze belijden de Ned^e Hervormde Godsdienst. Met
politiek bemoeien ze zich niet, zedat het moeilijk is om
precies hun politieke richting te kunnen vaststellen.
Zeer waarschijnlijk behoren ze tot de Christelijk Nieuw-
rijische partij, maar het zou ook kunnen zijn dat ze tot
de partij van de Arbeid behoorden. Als werkkracht zijn
zowel de Vader als de zoon Johannes niet erg gewild, om
dat ze niet tot de vlugsten behoren.

De zoon Johannes schijnt zich aan de militaire
dienst te hebben onttrokken en moet zich ergens in de
lande als onderduiker ophouden. Lakelen zijn de mening
toegedaan, dat het niet onmogelijk is dat hij zich te Am-
sterdam ophoudt tussen de Jehovagetuigen, omdat aldaar ook
een oudere broer van hem vertoeft. Het adres van die
broer is hier niet bekend.

10 Maart 1949

No. Dis 4241

Den Haag 28.2.1949.

GEHEIM

Aan de Heer Distr. Commandant
van de Rijkspolitie
te
DORDRECHT.

Gaarne zou ik van U met spoed ont-
vangen de volledige personalia van de ouders
van:

Johannes VAN DER VEEN
geb. 3.9.1928
won. te Oud Beijerland, Zuidzijde 17.

D I S .

I.D.Oostelijk Groningen.

Onderw: Inlichtingen.

Antw.op: Uw brief dd. 1 Maart 1949, No. DIS 4241
betreffende WALTERS

16 MRT 1949
ACD/57042

Ter voldoening aan Uw verzoek, vervat in nevensaangehaalde brief, moge ik U het volgende berichten:

o.k.
Gesinus WALTERS, geb: 6 Mei 1925, is een zoon van Hinderikus Walter en Jantje KUNTKES. De moeder van Gesinus is geb: te Oude-Pekela op 23 September 1898 en overleed te Groningen op 20 Mei 1944. De vader is geboren te Oude-Pekela op 13 December 1894 en woont thans nog aan de Unionkade aldaar. Hij is werkzaam op een touwfabriek.

B.V.
Hoewel vader Walters geen aangesloten lid is van de C.P.N. wordt algemeen wel aangenomen dat hij met die beginselen van die politieke partij sympathiseert. Ook Gesinus is geen lid van een dergelijke politieke partij en hij bewoog zich nimmer op dit terrein. Hij is enige tijd geleden als militair naar Indonesië vertrokken.

I.D.Oostelijk Groningen. 15-3-49

v.l.s.

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

GEHEIM

Aan de Heer Districts Commandant
van de Rijkspolitie
te
W I N S C H O T E N

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

WALTERS Geginus
geb: 6-5-25 te Oude Pekela
won: OUDE PEKELA, Uniekkade 6.

D I S .

Den Haag 1-3-1949

No. Dis 4241

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
ROTTERDAM

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

Johan van TUSSENBROEK (of van Teunenbroek)
geb: 5-11-28
won: ROTTERDAM, Spiegelstraat 7.

D I S .

o.k. Vader: Jacobus Bernardus
van Teunenbroek
geb 0-11-97 Amsterdam

o.k. Moeder: Margaretha Reijnen
geb 30-7-97 te Rotterdam

K. II No 358. van Verbinding No. 49.

Antwoord op Uw schrijven No. Dis 4241 dd. 1/3'49.

Personalialia ouders

R.v.d.Meer.

Bb

In antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven heb ik de eer U EdelGestrenge te berichten, dat de door U gevraagde personalialia luiden:

Herman van der Meer geb. 29/4'94 te Nieuwer-Amstel, van beroep koetsier en

^{o.k.} Gerritdina Bargerink geb. 4/11'22 te Hellen-doorn.

Beiden wonende te Almelo, Iepenstraat 27.

In dit verband moge ik U verwijzen naar de U in November 1948 toegezonden volledige Inf. krt. ten name van eerstgenoemde.

→
!
oproepen

4 Maart 1949.

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

GEHEIM

Aan de Heer Commissaris
van Politie
te
ALMELO

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

HEER van der Roelof
geb: 6-6-28 te Almelo
won: ALMELO, Iepenstraat 27

D I S .

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

B

No. 1500-'49 I.D.

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
A M S T E R D A M

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

DOKTER Albert Jacobus
geb: 16-5-28
won: AMSTERDAM, Egelantierstraat 33-I.

Volledige personalia ouders:

o.k. Albert DOKTER, geboren te Wedde, 24-8-'00
grondwerker te .

o.k. Jacoba Marschina STRATING, geboren te Haven (Dsl)
22-7-'96.

Het adres is sedert 9-2-'48 : Zwanenburgerstraat
53-II, te Amsterdam.

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
AMSTERDAM

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

DOKTER Albert Jacobus
geb: 16-5-28
won: AMSTERDAM, Egelantierstraat 33-I.

D I S .

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

No. 1507-249. I.D.

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
A M S T E R D A M

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige personalia van de ouders van:

LODEWIJKS Siegfried
geb: 5-4-28
won: AMSTERDAM, Orteliusstraat 44-I.

D I S .

Volledige personalia ouders:

b.k. * Vader: Coert Hendrik LODEWIJKS, geboren te
Amsterdam, 5-8-'98, overleden 2-6-'46.

b.k. Moeder: Cornelia Johanna Jacoba DURAN, geboren te
Amsterdam, 26-2-'99.

De ouders waren niet gehuwd.

No. Dis 4241

Den Haag 1 Maart 1949

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
AMSTERDAM

Gaarne zou ik van U met spoed ontvangen
de volledige persachalia van de ouders van:

LODEWIJKS Siegfried
geb: 5-4-29
won: AMSTERDAM, Orteliusstraat 44-I.

D I S .

Den Haag 1 Maart 1949

No. Dis 4241

No. 1499-'49 I.D.

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
A M S T E R D A M

Gaarne zou ik van U met spoed ont-
vangen de volledige personalia van de ouders
van:

BOSGRA Hermanus
geb: 16-1-28
won: AMSTERDAM, Borgerstraat 69.

D I S .

volledige personalia ouders:

b.k. | Vader: Hendricus BOSGRA, geboren te Amsterdam,
8-5-'89, magazijnbediende

v.w. | Moeder: Dorothea Sophia SMIT, geboren te Amster-
dam, 15-12-'92

Den Haag 1 Maart 1949

No. Dis 4241

GEHEIM

Aan de Heer Hoofd Commissaris
van Politie
te
A M S T E R D A M

Gaarne zou ik van U met spoed ont-
vangen de volledige personalia van de ouders
van:

BOSGRA Hermanus
geb: 16-1-28
won: AMSTERDAM, Bergerstraat 69.

D I S .

Notitie van B VI.

Bij inschepping van de "Waterman" Op 17 Februari 1949 bleven de navolgende militairen onwettig achter.

- o.k 1. van der Veen, Johannes, Stbno. 280903488, Zuidzijde 17 Oud-Beijerland;
- o.k 2. ~~van Tussenbroek~~ Teunenbroek, Johan, Stbno. 281105546, Spiegelstraat 7, Rotterdam;
- o.k 3. Bosgra, Hermanus, Stbno. 280116361, Borgerstraat 69 Amsterdam;
- o.k 4. Lodewijks, Siegfried, Stbno. 280405390, Orteliusstraat 44-I Amsterdam;
- o.k 5. Dokter, Albert Jacobus, Stbno. 280516361, Egelantierstraat 33-I Amsterdam;
- o.k 6. van der Meer, Roelof, geb. 6-6-1928 te Almelo, won. Iepenstraat 27 te Almelo;
- o.k 7. Walters, Gesinus, geb. 6-5-1925 te Oude Pekela, won. Unionkade 6 te Oude-Pekela.
8. Allen van 423 B.I.

De oom, genoemd in het bericht van D II is:
van Oorschot, Albertus Gerardus, geb. 3-3-1902 te 's-Gravenhage, monteur centrale verwarming, gehuwd met Sinnema, Geertje, geboren te Leeuwarden 17-1-1902, wonende Camera Obscurastraat 205 te 's-Gravenhage.

Door mij werd bovenstaande lijst overgedragen aan D.I.S., met verzoek de diverse familierelaties te willen doen nagaan, teneinde te kunnen vaststellen, welke militair een neef is van v.Oorschot. (21-2)
v.Oorschot heeft verteld, dat een neef van hem zou deserteren van inschepping op de "Waterman", en met zijn verloofde naar Tsjecho-Slowakije zou uitwijken, vermoedelijk met hulp van communistische zijde. (mondeling bericht van D II d.d.19-2-1949)

Bovenstaande militairen werden telefonisch opgegeven door G.S.3b, (1 t/m 5 op 19-2 en 6-7 op 21-2)

22-2-1949.
B VI. *ap*

Opm. De schriftelijke notitie van D II over het bovenstaande werd door mij ontvangen op 26-2-1949 (C.O.56290)

2-3-1949.
B VI.

Volgno.

25 FEB. 1949

ACD/56290

Notitie voor B VI
van D II

Betreft: Deserteur van de "Waterman".

Jaar een ambtenaar van Marine, Haaksma, werd het volgende aan een der beveiligings-onderofficieren medegedeeld:

Een militair, die op 17 dezer met de "Waterman" naar Indie had moeten vertrekken, is gedeserteerd en heeft het plan om, met zijn meisje, naar Tsjecho-Slowakije te gaan, waar hij werk zou hebben.

Vermoedelijk zou hij voorzien zijn van valse papieren en geholpen worden door een communistische organisatie.

De naam van deze militair is niet bekend, doch het is een neef van een zekere van Oorschot, Camera Obscurastraat 205, 's-Gravenhage. Van Oorschot zou links georiënteerd zijn.

Haaksma heeft dit bericht van zijn a.s.schoonvader, Van den Berg, die het op zijn beurt van Van Oorschot gehoord heeft.

Zowel Haaksma als Van den Berg en Van Oorschot zijn lid van het mandolinegezelschap "Mandolica", dat blijkbaar onder communistische leiding staat en o.a. is opgetreden op een vergadering van de E.V.C.

Naar Haaksma wordt dezerzijds een onderzoek ingesteld.

's-Gravenhage, 21-2-1949

D II

nie aangekondigd

b.w. Albertus Gerardus van Oorschot, geb. 3 Mrt 1902 te Gv
op 1 September 1927 te Gv gehuwd met:

b.w. Geertje Sinnema, geb. 17 Jan 1902 te Leeuwarden.
adres: Cam. Obscurastr. 205

Grootouders van de man:

~~Sinnema~~ Gerardus van Oorschot en Klara Vos, Albert vanden Bosch en
verdere gegevens ontbreken. Gerritje Boeters

ouders van de man: Magchiel van Oorschot, geb. 8 Apr 1871 te Ooltgensplaat,
Hendrica van den Bosch, geb. 6 Oct 1876 te Schipluiden.
beiden in leven en wonen Gv, Kempstraat 325

broers en zusters man, in deze gemeente woonachtig:

1Gerarda Antonia Geertruida van Oorschot, geb. 21 Mei 1914 te Gv. Gehuwd op
25 Juni ~~1941~~ 1941 te Gv met Antoon Hendrikus Krechting, geb. 4 Sep 1913 te
Den Helder. 1 kind: Rudolf Anton geb. 30 Sep 1944 te Gv. adres: Gv, Soest-
dijkschekade 121.

2Henricus Johannes van Oorschot, geb. 23 Nov 1912 te Gv, op 28 Mei 1941 te Gv
gehuwd met Maria Sophia Wilhelmina Coenders, geb. 29 Nov 1913 te Rotterdam.
1 kind overleden. 1 kind in leven, t.w. Hendrica Maria, geb. 7 Feb 1948 te Gv.
adres: Gv. B.v. Hensbroekstr. 4 c.

3Jacobus Cornelis van Oorschot, geb. 7 Feb 1911 te Gv, op 1 Aug 1934 te Gv met
Johanna Maria Josephine Bleijswijk, geb. 2 Nov 1913 te Gv. 3 kinderen t.w.,
Magchiel Johannes Pieter, geb. 9 Mei 1935 te Gv, Catharina Helena Johanna,
geb. 4 Feb 1939 te Gv en Madeleine Theresia, geb. 19 Jul 1945 te Gv. adres:
Soestdijksekade 671 te Gv.

4Klara Gerarda Apolonia van Oorschot, geb. 14 Dec 1903 te Gv, op 9 Sep 1925 te
Gv gehuwd met Johannes Miog, geb. 16 Jul 1900 te Gv. 2 kinderen t.w. Johannes
Hendrikus Machiel geb. 25 Dec 1925 te Gv en Gerardus Albertus, geb. 3 Mei 1930
te Gv. adres: Gv, Hildebrandstr, 244

5Petronella van Oorschot, geb. 10 Jul 1916 te Gv, op 14 Mei 1941 te Gv gehuwd
met Jakob van de Rovaart, geb. 29 Feb 1912 te Gv. 3 kinderen, t.w. Gerry, geb.
7 Feb 1944 te Rijswijk ZH, Jacob, geb. 16 Feb 1946 te Gv en Peter, geb. 21 Oct
1948 te Gv. adres: Gv, Kootwijkstr. 97.

Overleden broers van de man:

1Gerardus Albertus van Oorschot, geb. 10 Nov 1899 te Gv. Overl. 23 Jan 1915

2Gerardus Albertus van Oorschot, geb. 20 Oct 1921 te Leiden, overleden 9 Jun 1942
te Groszrosen in Dld.

Broer van de man, niet in deze gemeente woonachtig:

001 ~~Ysis~~ Jacobus van Oorschot, geb. 27 Maart 1909 te Zoeterwoude, op 26 Jan 1944
te Gv gehuwd met Johanna Cornelia Goedemondt, geb. 15 Mrt 1917 te Waddinxveen.
1 kind op moment afvoering BR Gv, t.w. Borothea Lamberta, geb. 28 Juli 1944 Gv.
familie op 4 Sep 1945 afgevoerd naar Voorburg, v. Naeltwijkstr. 107.

Ooms en tantes van man alhier niet woonachtig, neven en nichten in deze gevallen
dus zonder meer niet na te gaan.

Vrouw z.o.z.

Grootvader vrouw: Siese Sinnema van moederszijde niet bekend
Grootmoeder vrouw: Grietje van der Wal
Verdere gegevens ontbreken.

Vader vrouw: Klaas Sinnema, geb. 13 Oct 1872 te Leeuwarden
nog in leven. woont te Gv, Hugo Verriestste. 49.
Moeder vrouw: Wipkje Dijkstra, geb. 24 Jan 1873 te Opsterland
overleden 18 Jan 1947 te Leeuwarden.

Zusters/broers v.d. vrouw, alhier woonachtig of woonachtig geweest:

1. Anna Sinnema, geb. 17 Dec 1904 te Leeuwarden, op 2 Feb 1929 te Leeuwarden gehuwd met Bastiaan Brouwer, geb. 27 Feb 1906 te Rijswijk ZH
Adres: sinds 11 Jan 49 Haarlem, Oranjestr. 107
geen kinderen.
2. Grietje Sinnema, geb. 14 Sep 1897 te Leeuwarden, gehuwd op 19 Sep 1934 te Gv met Hendrik Theodorus van Houten, geb. 13 Dec. 1895 te Gv.
~~Van~~ man eerst weduwnaar van Alida Kortenoeven, Uit eerste huwelijk 2 kinderen t.w. Hendrik Theodorus geb. 28 Nov 1924 te Gvm gehuwd op 8 Jan 1947 met W. Sinnema en Alida, geb. 3 Oct 1926 te Gv, gehuwd 2 Apr 1947 met J. v. Hinsberg. Uit tweede huwelijk 1 kind, t.w. Klaas, geb. 28 Aug 1935 te Gv.

Zusters/broers v.d. vrouw, alhier niet woonachtig of woonachtig geweest:

1. Marten Sinnema, geb. 12 Nov 1908 te Leeuwarden, gehuwd op 1 Aug 1931, onbekend met wie. verdere gegevens ontbreken.
2. Trijntje Sinnema, geb. 8 Apr 1912 te Leeuwarden gehuwd op 16 Nov 1946 met W.M. Decossaux. verdere gegevens ontbreken.

Ooms en tantes van de vrouw hier niet woonachtig, neven en nichten dus niet na te gaan in deze familierelaties.

Op 17 Februari 1949 vertrok naar Indonesie het troepenschip "Waterman", bij het vertrek ontbraken de navolgende militairen (onwettig):

- * van der Veen Johannes geb 3-9-1928, won. Zuidzijde 17 te Oud-Beijerland;
- * van Tussenbroek, (of van Teunenbroek) Johan, geb. 5-11-1928, won. Spiegelstraat 7 te Rotterdam;
- + Bosgra, Hermanus, geb. 16-1-1928, won. Borgerstraat 69 te Amsterdam;
- * Lodewijks, Siegfried, geb. 5-4-1928, won. Orteliusstraat 44-I te Amsterdam;
- * Dokter, Albert Jacobus, geb 16-5-1928, won. Egelantierstraat 33-I te Amsterdam;
- + van der Meer, Roelof, geb. 6-6-1928 te Almelo, won. Iepenstraat 27 te Almelo;
- + Walters, Gesinus, geb. 6-5-1925 te Oude Pekela, won. Unionkade 6 te Oude Pekela.

Vraag: Staat een dezer militairen in enige familiërelatie tot van Oorschot, Albertus Gerardus, geb. 3-3-1902 te 's-Gravenhage, van beroep monteur centrale verwarming, of tot diens echtgenote Sinnema, Geertje, geb. 17-1-1902 te Leeuwarden, beiden won. Camera Obscurastraat 205 te 's-Gravenhage.

Van de militair, die aan het voorgaande voldoet, gaarne zo volledig mogelijke inlichtingen, familiërelaties, verloofde, politieke oriënting (ook van verloofde), mogelijkheden van vertrek naar het buitenland etc.

21-2-1949.
B VI.

MINISTERIE VAN MARINE

Afdeling:
Lange Voorhout 7, Tel. no. 182210
Telegramadres: Marine, den Haag

57210
9 MRT 1949
Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden
AD

~~57210~~

9452

(R) *ppp*

AAN het Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst,
t.a.v. de Heer Franse,,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

uw kenmerk | uw brief van | ons nummer | 's-Gravenhage,
MID/SEC/32148f | de 7e Maart 1949.

onderwerp: G. Bakker.

CONFIDENTIEEL

bijlagen:

D

OK.

Ik heb de eer U te berichten, dat de marinier III
† z.m. G. Bakker, geboren 20 Juni 1926, ex-deserteur,
gedurende zijn desertie ondergedoken is geweest op
de volgende adressen:
van 6 Januari 1947 tot medio Februari d.a.v.
† fam. Schuurman, Assendelftstraat te Amsterdam;
van medio Februari 1947 tot Juli d.a.v. zwerfende
in de omgeving van Amsterdam;
van Juli 1947 tot 14 Februari 1949 bij de familie
† Schults, Bos en Lommerweg 50/III te Amsterdam.

Typ.: IW.
Coll.: b

Hoofd Sectie III MARID.
De Luitenant ter Zee I,

M.J. Renaud
M.J. Renaud.

Gemeente:	Oostzaan.	0/452	Z.A.
Lid van (Functie):	?		A.
Naam:	GANS		M.
Voornamen:	Jan		
Geboorteplaats:	Oostzaan		
Geboortedatum:	21-9-1926		
Woonplaats:	Oostzaan		
Adres:	Kerkstraat 64.		
Nationaliteit:	Nederlander.		
Kerkgenootschap:	---		
Burgelijke staat:	ongetrouwd.		
Naam echtgenote:	---		
Voornamen:	---		
Geboorteplaats:	---		
Geboortedatum:	---		
Beroep:	los werkmans		
Militair geweest:	ja.		
Lid geweest van:	---		
Werkzaam bij:	---		
Vroeger werkzaam bij:	---		
Met rechter in aanraking geweest:	Heeft terecht gestaan voor de Krijgsraad.		
Opmerking:	Is communistisch aangelegd. Is bekend met wapens. Was als dienstplichtig soldaat in militaire dienst moest naar Indonesië, doch is na zijn inschepingsverlof gedesserteerd. Na geruimen tijd ondergedoken te zijn geweest, heeft hij zich vrijwillig aangemeld. Terzake deserte, is hij door de Krijgsraad te Velde te 's-Gravenhage, d.d. 14-4-48, veroordeeld tot 1 jaar gevangenisstraf met aftrek van preventieve hechtenis. Op 1-11-48 is hij in vrijheid gesteld door gratieverlening.		

12/11

C.V.D.
B. IX.

P. FRANKE

Volgno.

13 JAN. 1949

53375

PETRUS FRANKE, geboren te Schiedam 11 Augustus 1925 Ned., R.K., ongehuwd, inwonende zoon van CHRISTIAAN GERARDUS JOHANNES FRANKE, geboren te Groningen 19 Juni 1893 en JOHANNA MARIA PHIJFFERS, geboren te Hellendoorn 14 Juni 1899, wonende te Nijmegen Marterstraat 46.

Het gezin FRANKE is een net principieel Rooms-Katholiek gezin. Het bestaat uit vader, moeder, 2 dochters en 1 zoon. De vader is assistent der Directe Belastingen te Nijmegen.

Bij onderzoek bleek, dat de ouders van Petrus Franke op de hoogte waren van de verdwijning van hun zoon. Vermoedelijk zijn ze hiervan op de hoogte gesteld door een vriend van Petrus in Indonesië. Inmiddels hebben zij bericht ontvangen van een Aalmoezenier in Indonesië, dat hun zoon weer terecht is. Gedurende enige tijd hebben ze geen brieven van hun zoon ontvangen, doch in de loop van de laatste 14 dagen hebben zij een brief van hem ontvangen. Tot op heden weten zij niet wat de oorzaak van de verdwijning is geweest.

Gesloten te 's-Gravenhage , 16 Augustus 1948.

8.

Inlichtingendienst
GRONINGEN.

GEHEIM.

No. 509/48

B *to*

Vol.

6 JAN. 1949

ACD 52900

R A P P O R T .

452

In verband met de inhoud van het schrijven van het Ministerie van Algemene Zaken te 's-Gravenhage, d.d. 18 December 1948, No. 33909, betreffende inlichtingen omtrent Nanne ZIELSTRA, geboren te Groningen 26-9-04, melk-venter, wonende te Groningen, Nachtegaalstraat no. 33, kan, wellicht ten overvloede, worden gerapporteerd, dat de inhoud van dit schrijven reeds op 30 April 1948 aan ons ter informatie werd gezonden, waarbij echter dezerzijds antwoord gegeven werd op deze informatie bij schrijven No. 122/48, d.d. 1 Juli 1948.

Van de informatie is inmiddels nota genomen. - - -

- - - - -

h

Groningen 4 Januari 1949.

MINISTERIE VAN OORLOG
HKGS
Sectie G 3 B
No: V-4722/48 ZEER GEHEIM
Bijl: -----
Onderw: dpl. Franke, P.

's-Gravenhage, 23-11-1948.

Volgnr.
25 NOV. 1948
ACD/50307

ZEER GEHEIM

Hiermede moge ik U berichten dat in Indonesië sedert begin September j.l. wordt vermist de dpl.

3/ FRANKE, Petrus, geboren te Schiedam 11 Augustus 1925, wonende Martenstraat 46 Nijmegen.

Na een medische behandeling te Batavia zou hij op 9 September 1948 naar Bandoeng zijn teruggekeerd. Hij is aldaar echter spoorloos.

Gaarne zou ik enkele inlichtingen omtrent hem vernemen teneinde te kunnen beoordelen of hier wellicht sprake van desertie is.

/// Het is vooralsnog niet de bedoeling dat zijn naaste familieleden van een en ander in kennis worden gesteld.

Typ: MvdH
Coll: *M*

Het Hoofd Sectie G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

(M.P.Kokje)

Aan:
Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

3 Januari

9.

50307

XXXX
XXXX

B
VI/ IIII 2

n.a.v.schr.50307 v. in CO 50307

V-4722/48
23 November 1948
Petrus Franken

GEHEIM

UITGEROBT

Naar aanleiding van het in Uw terzijde genoemde brief vervatte verzoek, heb ik de eer U het volgende mede te delen:

Petrus FRANKEN, geboren 11-8-1925 te Schiedam, wonende ten huize van zijn ouders aan het adres Marterstraat 46 te Nijmegen, thans verblijvende in militaire dienst, behoort tot een net gezin, waarvan de leden principieel Rooms Katholiek zijn. Zijn vader is assistent bij de Directe Belastingen te Nijmegen.

Bij het naar P. FRANKEN ingestelde onderzoek bleek, dat zijn ouders reeds op de hoogte waren van het feit, dat hun zoon werd vermist. Vermoedelijk heeft een in Indonesië vertoevende vriend van Petrus hen dit geschreven. Van een aalmoezenier uit Indië zouden zij evenwel bericht hebben ontvangen, dat P. FRANKEN inmiddels weer terecht is.

Gedurende enige tijd hebben zij geen brieven van hun zoon ontvangen, doch in de loop van de tweede helft van de maand December 1948 kwam weer een brief van hem in hun bezit. Wat de oorzaak van zijn verdwijning is geweest weten de ouders van P. FRANKEN tot nu toe nog niet.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
namens deze:

J.G. Crabbendam

Aan de Heer Hoofd der Afdeling III B
van de Generale Staf,
Julianakazerne, Clingendaal,
te
's-GRAVENHAGE.

's-Gravenhage, 20 November 1948.

ZEER GEHEIM

B $\frac{IV}{VI}$
 $\frac{VII}{VII}$

Volgno.
20 NOV. 1948
APP 50117

Ingevolge Uw mondeling gedaan verzoek d.d. 17 dezer bericht ik U, dat op het Bureau Stamboeken van het Ministerie van Oorlog de volgende gegevens bekend zijn omtrent de zogenaamde "Indië-deserteurs".

Het totale aantal dezer deserteurs bedroeg:
tot 31 Augustus j.l.: 1641
Hiervan hebben tot die datum zich teruggemeld
of zijn opgespoord: 1139
Op die datum werden nog vermist 502

Deze laatsten staan allen vermeld in het opsporingsregister.

Gedetailleerde gegevens omtrent het verloop staan momenteel nog niet ter beschikking. Wel staat vast, dat het aantal Indië-deserteurs sedert September 1946 zich in steeds dalende lijn beweegt.

Hetzelfde is het geval met de aanmeldingen wegens gewetensbezwaren.

Totaal in 1946 717
" " 1947 . . . . . 460.

De overige door U gevraagde gegevens hoop ik U spoedig te kunnen doen toekomen.

Typ: fvdH
Coll:

HET MOED SECTIE G 3 B,
De Luitenant-kolonel,

(M.P.Kokje)

Aan:
Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GR A V E N H A G E.
T.a.v. de Heer Smetzers.

No. B.44713

Onderwerp: G.Nuis.

VI. RD.2

G E H E I M
U I T G E R O E K T

Hierbij moge ik U berichten, dat op 23 Juli 1948 door de Koninklijke Marechaussee te Roosendaal werd aangehouden de begin Mei 1948 uit het Algemeen Depot te Schoonhoven ontvluchte deserteur Gerrit Nuis, geb. 8-3-1928 te Ridderkerk, wonende Gerststraat 16 te Rotterdam.

Na zijn desertie zwierf Nuis door België en Frankrijk en deed op 22 Juni 1948 bij de politie te Antwerpen aangifte van diefstal van zijn Nederlands paspoort en geld.

Deze aangifte deed hij onder de naam Henri van den Bergh, onder welke naam hij zich ook meldde bij de Consul Generaal der Nederlanden te Antwerpen, die hem een verklaring medegaf ter doorlating bij de Belgische en Nederlandse grensposten.

Dat aan G.Nuis hulp zou zijn verleend bij zijn desertie, is mij niet gebleken.

Het Hoofd van de Dienst,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
A m s t e r d a m.

Hoofdkwartier van de Generale Staf
 Sectie G S B
 No: V-3D17/48 ZEER GEHEIM
 Bijl: ----
 Onderwerp: Desertie.

(K) W

ZEER GEHEIM

24 AUG 1948
 ACD/447/13

Hierbij moge ik U berichten dat door de Koninklijke Marechaussee te Roosendaal op 23 Juli 1948 werd aangehouden de deserteur:

1- **NUIS, Gerrit**; geboren te Ridderkerk 8 Maart 1928, dpl.soldaat, wonende Gerststraat 16 te Rotterdam, die vanuit België onder de naam "Henri van den Bergh" zonder paspoort Nederland trachtte binnen te komen.

In zijn bezit werden de navolgende verklaringen aangetroffen:

1o. Stad Antwerpen.
 Politie 6e Wijk.

VERKLARING:

Wij, Roksnoer Gerard, wa adjunct-Politiecommissaris gehecht aan de zesde wijk, verklaren hiermede vanwege genaamde: VAN DEN BERGH, Henri, wonende te Bornhout le Bois, aangifte te hebben ontvangen wegens diefstal van zijn Nederlands paspoort en zijn bezittingen in geld. Het vereiste Politie-onderzoek werd door ons ingesteld.

Antwerpen, de 22-6-1948
 De wa. Adjunct-Politiecommissaris
 (get.) Roksnoer Gerard

Stempel
 politie
 Antwerpen.

2o. MEMORANDUM
 van het Consulaat Generaal der Nederlanden
 ANTWERPEN. 13. Oever.

De Consul-Generaal der Nederlanden te Antwerpen verzoekt de Nederlandse en Belgische Grensoverheden, Henri van den BERGH, die, volgens bijgaande verklaring van de Politie te Antwerpen, zijn Nederlands paspoort verloren heeft, naar Amsterdam te laten doorreizen waar zijn vader zich bevindt.

Antwerpen, 23 Juli 1948,
 De Consul-Generaal voornoemd,
 Voor de Consul-Generaal,
 De Directeur der Kanselarij

Stempel
 Consulaat der
 Nederlanden Antwerpen.

(get.) onleesbaar

Deze verklaringen zijn inbeslaggenomen en gevoegd bij het proces-verbaal, opgemaakt t.z. art. 435² W.v.Str.

Aan:

Hoofd C.V.D.,
 Javastraat 68,
 16391 - '47, S-GRAVENHAGE.

MEER

... Mei 1948 ontvlucht uit het Algemeen Depot
... Schoonhoven, zwier door België en Frankrijk en kwam met finan-
... siele hulp van de Ned. Consul te Straatsburg via Brussel (waar zijn
... verloofde woont) naar Nederland terug.

SECRET
5/1/48

Aan hulp bij zijn desertie behoeft vooralsnog niet te worden
gedacht.

Typ: MvdH
Coll: *Q*

HET HOOFD SECTIE G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

[Handwritten signature]

M.P. Kokje.

[Faint, mostly illegible text and markings covering the lower two-thirds of the page]

B. 35354

19 Mei

8.

~~INTELEKTUEEL~~

XX XXXX
XXXX

OPGELEGD

VI. RD.2

V-1701/48

11 Mei 1948.

Th.Dudink.

GEHEIM

In antwoord op het gestelde in Uw nevenvermeld schrijven moge ik U mededelen, dat Theodorus Dudink, geb. 25 Maart 1926 te Hoorn, los werkmán, wonende Grote Oost 145 te Hoorn, in mijn administratie voorkomt als lid van de C.P.N. afdeling Hoorn.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofd der Afd. 3B
van de Generale Staf
Julians-kazerne, Clingendaal
te 's-GRAVENHAGE.

J.G.Crabbendam.

MINISTERIE VAN OORLOG
H. K. -G. S.
Sectie G 3 B
No. V-1701/48 Zeer Geheim
Onderwerp: Th. Dudink
Bijlagen: ---

180

OPGELEGD
's Gravenhage, 11 Mei 1948.

Volgno.
13. MAI 1948
ACD/35354

B

Hierbij moge ik U verzoeken mij
so mogelijk nadere gegevens te willen verstrekken
1x) ten aanzien van DUDINK, Theodorus, geb. te Nib-
binwoud 25-3-1926, won. Grote Oost 145 te Hoorn.

Hij deserteerde in Mei 1947 en
bij zijn aanhouding in April j.l. liet hij zich
anti-kapitalistisch uit.

Typ: EJ
Coll: 4

Hoofd Sectie G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

op lout

M.P. Kokje

AAN

Hoofd C.V.D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

Hoofdkwartier van de Generale Staf
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No: V-1416/48 I.D.
Bijl: ----
Onderwerp: Hulp bij desertie.

23. APR. 1948

A.D. 33909

CC naar DIS.

Hiermede moge ik U berichten dat op 9 Maart 1948
* ten huize van Berend Ritsema, fruitkoopman, won. Raamstraat
* 9 te Groningen werd gearresteerd de deserteur Zielstra, Gerriet,
geb. te Groningen, 22 Februari 1927, won. Nachtegaalstraat 33
te Groningen.

op kaart
Tegen genoemde Ritsema, die als communist wordt gemeld
en Zielstra gedurende de laatste drie weken had geherbergd, is
door de Koninklijke Marechaussee proces-verbaal opgemaakt terzake
van overtreding art. 104 2 Wetboek van Strafrecht.

op kaart
Wegens hetzelfde delict is geverbaliseerd de vader van
- | genoemde: Zielstra, Nanne, geb. te Groningen 26 September 1904,
melkventer, won. Nachtegaalstraat 33 te Groningen. Deze wordt
eveneens geschetst als een communist. Bij zijn verhoor verklaarde
hij o.m. "Gelukkig gloort het momenteel en ik hoop dat ik het
nog beleef, dat dezelfde mensen, die nu zo achter de onderduikers
aan zitten, binnenkort met de handen in de nek lopen, zoals na de
bevrijding de NSB-ers."

Ik maak U er opmerkzaam op, dat dit laatste niet geheel
in overeenstemming is met de inlichtingen, verstrekt bij Uw
schrijven d.d. 11 November 1947, no. DIS-971.

Typ: MvdH
Coll: *lv*

HET HOOFD SECTIE G 3 B,
De Luitenant-Kolonel,

lv
M.P.Kekje.

Aan:

het Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
te 's-GRAVENHAGE.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

No.: 33909

's-Gravenhage, 18 December 1948.

Ond.: Uw sehr. No. 204/47,
dd. 22-12-1947.

G E H E I M

UITGEBOKT

Te Uwer informatie en met verwijzing naar Uw schrijven No. 204/47, dd. 22-12-1947 heb ik de eer U te berichten, dat van militaire zijde mij werd medegedeeld, dat op 9 Maart 1948 ten huize van de U bekende Berend RITSEMA, geb. 14-8-1908 te Bedum, wonende te Uwent, wegens desertie werd gearresteerd de in Uw bovenaangehaald schrijven genoemde Gerrit ZIELSTRA, geb. 22-2-1927 te Groningen.

Behalve dat tegen RITSEMA proces-verbaal werd opgemaakt wegens overtreding van art. 104 lid 2 van het Wetboek van Strafrecht, werd ook geverbaliseerd de vader van ZIELSTRA, genaamd Nanne ZIELSTRA, geb. 26-9-1904 te Groningen, melkventer, wonende Nachtegaalstraat 33 te Groningen. Deze wordt als communist aangemerkt.

Bij zijn verhoor verklaarde hij ondermeer:
"Gelukkig gloort het momenteel en ik hoop, dat ik het nog beleeft, dat dezelfde mensen, die nu zo achter de onderduikers aan zitten, binnenkort met de handen in de nek lopen, zoals na de bevrijding de N.S.B.-ers".

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam

Aan de Heer
Hoofdecommissaris van Politie
te
GRONINGEN.

a. 57900

22 October 1
1947

971

De Heer Hoofd Commissaris van
Politie
te GRONINGEN

XXXXXXXX

XXX

XXXX

XXX

In Tweevoud s.v.p.

LIJKLEMA, Jelle geb.2-2-27 ~~19- Groningen~~
won. Groningen, Singelweg 52

ZIELSTRA, Gerrit geb.22-2-27 ~~19- Groningen~~
won. Groningen, Nachtegaalstr.33

MINISTERIE VAN
ALGEMENE ZAKEN.

's-Gravenhage, 19 Mei 1948.

No.: KA 33566

Javastraat 68.

OPGELEGD

Bijl.: -----

Betr.: H.J.J.Astendorf.

UITGEBOKT

In antwoord op Uw schrijven dd. 10 April 1948,
No.1902/Bl4, heb ik de eer UHoogEdelGestrenge te berichten,
dat ten aanzien van H.J.J.ASTENDORF in mijn administratie
geen gegevens voorkomen.

(Mr.L.Eindhoven)

AAN:

de Heer Procureur-Generaal
bij het Hooggerechtshof van Ned.-Indië,
Waterlooplein,
BATAVIA.

P A R K E T
VAN DE
PROCUREUR - GENERAAL

DIENST DER ALGEMENE RECHERCHE

OPGELEGD

19 APR. 1948

ACD/33566

BATAVIA(C).. 10 April 1948.-

No.: 1902/B14.

Bijlagen: 3

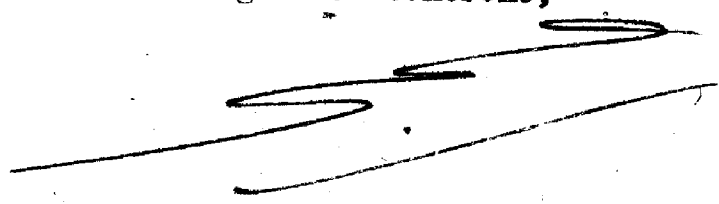
Onderwerp: Inzake H. J. J. ASTENDORF.-

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge hiernevens aan te bieden afschrift van het schrijven met bijlagen van het Hoofd van het Immigratie - Ontschepingskantoor alhier van 31 Maart jl., No. 4575/66 handelende over H. J. J. ASTENDORF, geboren op 21 October 1922 te Bussum, met het verzoek mij te willen mededelen of en zo over welke gegevens bij Uwen Dienst nopens genoemde persoon wordt beschikt.

Doordruk van dit schrijven zond ik aan het Hoofd van het Immigratie-Ontschepingskantoor vnd.-

De Procureur-Generaal
bij het Hooggerechtshof van Ned. Indie,
Voor deze:
Het dd. Onderhoofd van de Dienst der
Algemene Recherche,

Aan het Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst te
'S - GRAVENHAGE

S. T O L.
Hoofdcommissaris van Politie.

AFSCHRIJF

IMMIGRATIE-ONTSCHEPINGSKANTOOR
VAN HEUTSZBOULEVARD No. 1
B A T A V I A

=====

Telefoonnummer: W1 3556

B a t a v i a, 31 Maart 1948.

No. 4575/66

Onderwerp: betrouwbaarheidsgegevens
H. J. J. Astendorf.
Bijlagen : 2 (twee).

Onder aanbieding van bijlagen dezes naar den inhoud waarvan het mij vergund zij korthedshalve te mogen verwijzen, heb ik de eer U HoogEdelGestrenge mede te deelen, dat tenzij er Uwerzijds bezwaren zijn tegen de voorlopige toelating van betrokkene het in mijn voornemen ligt hem voor korten termijn voorloppig toe te laten.

Daar Astendorf steeds in Nederland zijn domicilie heeft gehad komt het mij noodzakelijk voor kennis te nemen van de Nederlandsche gegevens betreffende zijn betrouwbaarheid.

Indien U mijn standpunt kunt deelen moge ik hierbij Uw tusschenkomst inroepen om deze gegevens te doen opvragen met beleefd verzoek mij tzt., onder terugzending der bijlagen, te willen adviseeren.

Ns. Het Hoofd van het Immigratie-Ontschepings-
kantoor,
De Immigratieambtenaar,

w.g. (A. Mol Lous).

AAN: Procureur Generaal
(algemeen Recherche)
B a t a v i a

AFSCHRIFT

KONINKLIJK NEDERLANDS INDISCH LEGER
KONINKLIJKE LANDMACHT
KORPS MILITAIRE POLITIE/KONINKLIJKE MARECHAUSSEE.

PRO JUSTITIA.

Hoofdkwartier
Koningsplein Oost 17
Centrale Justitiele Afdeling.
-----ab-----

No. 20 e/J/A 48

Onderwerp: H. J. Astendorf.

P R O C E S - V E R B A A L.

CONTRA : ASTENDORF, Hendrikus Johannes Josephus, geboren
21 October 1922 te BUSSUM, van beroep kok, wonen-
de Alberding Tijnstraat 8 (1 hoog) te AMSTERDAM.
WEGENS : verdacht van desertie.

Naar aanleiding van een telegram van C.M.V. Ba-
tavia no. 04470, waarin vermeld dat er zich aan boord van de
"Sloterdijk" een deserteur zou bevinden, hebben wij, Jan Wil-
lem HUIZINGA, sergeant-majoor-instructeur, stamboeknr. 82579,
tevens onbezoldigd politie-ambtenaar voor Ned. Indie en Johan-
nes Hendrik van VELTHUIZEN, korporaal, legernummer 241229001,
beiden ingedeeld bij de Centrale Justitiele Afdeling van het
Korps Militaire Politie, na bekomen opdracht van het Hoofd
der Centrale Justitiele Afdeling, de Majoor J.W. BROUWER ons,
op heden, 17 Maart 1948, naar TANDJONG PRIOK begeven en ons
omstreeks 9.30 uur gemeld bij de C.O.T. aan boord van de "Slo-
terdijk", die ons overdroeg de persoon -----
-----ASTENDORF, Hendrikus Johannes Josephus, ----
oud 25 jaar, van beroep kok, wonende Alberding Tijnstraat 8
(1 hoog) te AMSTERDAM, die, nadat verbalisant hem overgebracht
hadden naar het Hoofdkwartier Militaire Politie, als volgt
verklaarde:

"Van Augustus 1945 tot 1 Januari 1947 was ik werkzaam bij de
Stoomvaart Maatschappij "Nederland" als kok op de "Johan van
Oldenbarneveldt". Deze boot vaart op Ned. Indie. Ik heb met
deze boot 2 reizen naar Indie gemaakt. In October 1946 ben ik
voor het laatst met deze boot meegeweest. Daar ik niet op de
tropen wilde blijven varen, wilde ik proberen op een Ameri-
kaans schip te monstereen.

Omstreeks

Omstreeks 24 Mei 1947 verliet ik Amsterdam en ging naar Antwerpen alwaar deze Amerikaanse boot in de haven lag. Ik werd echter niet aangenomen op dit schip daar het reeds van personeel voorzien was.

Ik informeerde toen in Antwerpen bij het Lunapark of ik daar als kok geplaatst kon worden.

Ik werd aangenomen als kok in de poffertjeskraam. Twee dagen later werd het Lunapark opgebroken en vertrokken wij per trein naar Marseille, alwaar wij vertrokken naar Alexandrië. Het Lunapark werd daar echter verboden te draaien. Ik ging toen ongeveer drie maanden werken bij een Hollandse bakker genaamd Koek, zonder visum van het Egyptische consulaat op mijn paspoort zodat ik niet in Egypte mocht verblijven.

De 20 Februari 1948 ben ik per trein vertrokken naar Suez alwaar ik wilde proberen aan boord te komen van een of ander schip om naar Europa te gaan. De 25 Februari 1948 's nachts heb ik mij door een Arabier naar een Hollandse boot, de "Litterkerk" laten roeien. Ik klom aan boord als verstekeling en hield mij schuil op het achterschip. Toen ik ongeveer 4 uur aan boord was werd ik echter gesnapt door de bootsman.

Ik vertelde hem dat ik als verstekeling in Suez aan boord was gekomen. De bootsman zei mij toen dat ik beter over boord kon springen, daar ik anders door de Politie in Port-Said er afgehaald zou worden.

Wij spraken toen af dat ik zou proberen om buiten Port-Said weer aan boord te komen. Ik sprong toen over boord, zwemmende bereikte ik de wal en werd staande gehouden door een Arabische politieman. Deze bracht mij per trein naar Port-Said. Ik werd daar ingesloten op een emigratie-kantoor en verhoord. Ik vertelde hun dat ik behoorde tot de bemanning van de "Litterkerk". Dit kon ik niet volhouden daar mijn naam niet op de scheepsrol voorkwam. Ik vertelde hun toen dat ik gedeserteerd was uit Ned. Indie. Dit werd onomstootelijk aangenomen.

Ook werd ik gehoord door de Hollandse consul in Port-Said. Ook hem vertelde ik dat ik gedeserteerd was uit Indie. Na tien dagen werd ik aan boord gebracht van de "Sloterdijk" en op transport gesteld naar Batavia, alwaar ik heden ochtend aankwam.

Ik verklaar uitdrukkelijk dat ik nimmer in militaire dienst ben geweest, zodat ik niet als deserteur aangetikt kan worden.

Meer kan ik niet verklaren".

Na de voorhouding van zijn verklaring volhardt hij daarbij en tekent hij deze.

Verbalisanten tekenen hierbij aan dat bij informatie is gebleken dat ASTENDORF vnd. niet in de archieven van de Adjudant-Generaal voorkomt en dus nimmer als militair in Indie is geweest.

Door

Door ons is geconstateerd dat ASTENDORF voorkomt op de monsterrol van het M.S. "Johan van Oldenbarneveldt" d.d. 5 October 1946 en ook daarmee terug is gegaan naar Nederland.

Het telegram van het C.M.V. Batavia wordt als bijlage I bij dit proces-verbaal gevoegd.

ASTENDORF voornoemd wordt met het proces-verbaal van onderzoek overgegeven aan de Algemene Politie te Batavia daar hij geen militair is.

En hebben wij hiervan op de ambtseed, afgelegd bij de aanvaarding onzer bediening, opgemaakt, gesloten en getekend dit proces-verbaal te Batavia, op 17 Maart 1948.

Gezien:
Het Hoofd der Centr. Just. Afd.,
de Majoor,

w.g. H.W. Brouwer.

De Verbalisanten,

w.g. J.W. Huizinga.

w.g. J.H.v. Velthuisen.

AAN
Hoofdc. van Politie (2 x)
Adjutant-Generaal (1 x)
K.M.G. (1 x)
E archief.

AFSCHRIJF

VERBINDINGSDIENST KONINKLIJK NEDERLANDSCH INDISCH LEGER

O N T V A N G E N T E L E G R A M   Nr. AV 32

A f s c h r i f t

6

04470

Van   Rose Portsaid
Aan   Kwargen Batavia   Ø229112Ø

VOOR CMV STOP OP TRANSPORT GESTELD PER SLOTERDIJK
DPL SOLDAAT ASTENDORF H J J 231426 EERSTE CIE AAT MEESTERCOR
NELIS GEDESERTEERD BEGIN JANUARI 1948 EINDE

Voor eensluidend afschrift
De verbalisanten,

w.g. onleesbaar.

UITGEBOEKT

29 Januari

8.

B. 28102

XXXX
XXXX

VI. RD.2

GEHEIM

128 en 128a

11 Nov. en 19 Dec. '47.

Ontduiking dienstplicht.

Ter aanvulling van het gestelde in mijn schrijven d.d. 22 Januari 1948 no. 27646 en in antwoord op Uw bovenvermelde brieven, moge ik U nog het volgende betreffende A.Haytema berichten.

Een verzoek om vrijstelling van de dienstplicht ten behoeve van A.Haytema, is bij beschikking van 18 Maart 1947 no.1455 afgewezen. Hem werd uitstel van opkomst verleend tot 1 Januari 1948, waarbij tevens is bepaald, dat een verzoek om verlenging van uitstel niet in gunstige overweging zal worden genomen.

Van enige onregelmatigheid is in deze niet gebleken.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
Leeuwarden.

J.G.Crabbendam.

Co. 23000.

Handwritten: 16/1.8

MINISTERIE VAN OORLOG
Chef van de Generale Staf
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No. V-230/48 Zeer Geheim
Onderwerp: Haytema, A.
Bijlagen: ---

Volgno.	GELEGG
26 JAN 1948	
ACD/28/02	

's Gravenhage, 23 Januari 1948.

BUREAU B

27-1-48

Handwritten: del

Handwritten: 27646

Handwritten: wv

Verwijzend naar het eerste gedeelte van Uwe brieven d.d. 6-1-'48 No. 26796 en d.d. 20-11-1947 No. 23000, moge ik U, in aansluiting op mijn schrijven d.d. 13-1-1948 No. V-69/48, mededelen dat bij onderzoek is gebleken dat een verzoek om vrijstelling van de dienstplicht ten behoeve van Albert HAYTEMA, geboren 5-5-1925, bij beschikking van 18 Maart 1947 No. 1455 is afgewezen.

Teneinde voor dit zeer belangrijke loon-
dorsbedrijf, waarin met drie ploegen dorsmachines wordt
gewerkt in Friesland, Noord-Holland en Overijsel (Wie-
ringermeer en Noord-Oost-polder) de gelegenheid te
scheppen een plaatsvervanger op te leiden en daardoor
te voorkomen dat een der ploegen zou moeten worden
uitgeschakeld, is aan voorneemde Albert Haytema uitstel
van eerste oefening verleend tot 1 Januari 1948, bij
welke beschikking tevens is bepaald, dat een verzoek
om verlenging van uitstel niet in gunstige overweging
zal worden genomen en dus tijdig in de vervanging
dient te worden voorzien.

Van enige onregelmatigheid is in deze niet
gebleken.

Typ: E J
Coll: J

Hoofd Sectie G 3 B,
De Kolonel van de Gen. Staf,

Handwritten signature: P.M.H. Tielens

P.M.H. Tielens.

AAN

Hoofd C. V. D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

UITGEBREID

29 Januari

8.

B. 28101

VI. RD.2

128

GEHEIM

10 November 1947.

Klaas Hogerhuis.

Naar aanleiding van het gestelde in Uw terzijde vermeld schrijven betreffende het op een vergadering der P.v.d.A. te St. Anna Parochie omtrent Klaas Hogerhuis, wonende van Haerensweg 592 te St. Anna Parochie naar voren gebrachte, mege ik U het volgende berichten.

Hogerhuis werd na zijn vrijwillige terugmelding naar het Depôt te Schoonhoven gezonden in afwachting van nazending subs. van een beslissing van de Krijgsraad. Zijn zaak behoorde tot een der laatste, welke werden behandeld.

Na zijn keuring op 30 October 1947, waarbij hij geschikt werd bevonden voor de Tropen, heeft hij kans gezien met een drietal anderen ingedeeld te worden bij een groep tropen-ongeschikten, die voor dienst in Nederland in aanmerking kwamen.

De terugplaatsing en berechting van Hogerhuis wordt thans voorbereid.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te Leeuwarden.

J.G. Crabbendam.

MINISTERIE VAN OORLOG
Chef van de Generale Staf
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No. V-219/48 Geheim
Onderwerp: dpl. K. Hogerhuis
Bijlagen: ---

Co. 23000.
links 16T, bij B

GELEGD

Volgno.
's Gravenhage 23 Januari 1948.
8 JAN 1948
AD/28101

Handwritten initials and a circular stamp.

BUREAU B
27-1-48

In antwoord op het tweede gedeelte van Uw schrijven d. d. 20 November 1947 No. 23000, inzake nevenvermelde dpl., moge ik U berichten dat bij onderzoek het volgende is gebleken.

Kw | HOGERHUIS werd na vrijwillige terugmelding naar het Depot te Schoonhoven gezonden in afwachting van nazending, subs. van een beslissing van de Krijgsraad. Zijn zaak behoorde toevallig tot een derlaatste, welke werden behandeld.

Na zijn keuring op 30 October 1947, waarbij hij geschikt werd bevonden voor de tropen, heeft hij - naar thans blijkt, tijdens afwezigheid van zijn Commandant - kans gezien met een drietal anderen ingedeeld te worden bij een groep tropen-ongeschikten, die voor dienst in Nederland in aanmerking kwamen.

Tegen de administrateur van genoemd depot inmiddels de nodige maatregelen genomen, terwijl tevens de terugplaatsing en berechting van Hogerhuis e.a. wordt voorbereid.

Tenslotte merk ik op, dat t. a. v. Hogerhuis voornoemd niet is gebleken, dat hij links-extreem georiënteerd is.

Typ: EJ
Coll: A

Hoofd Sectie G 3 B,
De Kolonel van de Gen. Staf,

Handwritten signature of P.M.H. Tielens

P.M.H. Tielens

AAN

Hoofd C. V. D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

B. 27646

VI. RD. 72

GEHEIM

128 en 128a
11 November en 29 December 1947.
Ontduiking dienstplicht.

UITGEBOKT

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat mij, met betrekking tot de inhoud van Uw in margine genoemde brieven van militaire zijde het volgende werd medegedeeld:

Albert Hartema, geb. 5 Mei 1925, wonende Lieve Vrouwenparochie no. 72 gen. Het Bildt, werd op 1 Juli 1946 ingedeeld bij 7 R.I. Later is hem nitsgal van opkomst verleend tot 1 Januari 1948. Dit geval wordt nog nader onderzocht.

Thonis Miedema, geb. 5 Februari 1926, wonende Middeweg 163 te St. Anna Parochie is op grond van persoonlijke omisbaarheid vrijstelling van dienstplicht verleend.

Sijbertus Tienkema, geb. 3 Februari 1926 en Henrik geb. 15 Mei 1927, beide wonende te Nieme Bildtdijk 668 gen. Het Bildt, zijn beide bestemd tot buitengewoon dienstplichtige, waarschijnlijk in verband met hun keuringsuitslag.

Jaris Koning, geb. 14 Juli 1927, wonende Oude Bildtdijk 519, gen. Het Bildt is op 8 Juli 1947 voor goed ongeschikt voor de militaire dienst verklaard.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G. Crabbendam.

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te Leeuwarden.

MINISTERIE VAN OORLOG
CHEF VAN DE GENERALE STAF
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No. V-69/48 Geheim
Onderwerp: Ontduiking dienstplicht
Bijlagen: ---

OPGELEGD

's Gravenhage, 13 Januari 1948.

Handwritten initials and a circular stamp.

BUREAU B

19-1-48
20

Volens.
16 JAN 1948
ACD 27646.

In antwoord op Uw brieven d.d. 20 November 1947 No. 23000 en d.d. 6 Januari 1947 No. 26796, moge ik U het navolgende berichten:

- 2 NVA* 1e. HAYTEMA, Albert, geb. 5-5-1925, won. Lieve Vrouwenparochie No.72, gem. Het Bildt, werd aanvankelijk op 1-7-'46 ingedeeld bij 7 R.I., later is hem uitstel (geen vrijstelling) van opkomst verleend tot 1-1-1948,
- 7 NVA* 2e. MIEDEMA, Theunis, geb. 5-2-1926, won. Middelweg 163 te St. Anna Parochie, was aanvankelijk op 5-11-1946 ingedeeld bij 9 R.I., later is hem op grond van persoonlijke onmisbaarheid vrijstelling van dienstplicht verleend,
- 2 NVA*
20 NVA 3e. TJEPKEMA, Sybren, geb. 3-2-1926 en TJEPKEMA, Hendrik geb. 15-5-1927, beiden wonende te Nieuwe Bildtdijk 668, gem. Het Bildt, zijn beide bestemd tot buitengewoon dienstplichtige, waarschijnlijk in verband met hun keuringsuitslag,
- 20 NVA* 4e. KONING, Jarig, geb. 14-7-1927, won. Oude Bildtdijk 519 gem. Het Bildt, werd op grond van zijn keuringsuitslag op 8 Juli 1947 voor goed ongeschikt voor de militaire dienst verklaard.

Het geval onder 1e, wordt nader onderzocht en bij gebleken onregelmatigheden zal ik U alsnog inlichten.

Typ: EJ
Coll: *Handwritten mark*

Hoofd Sectie G 3 B,
De Kolonel van de Gen. Staf,

Handwritten signature of P.M.H. Tieleens

(P.M.H. TIELENS)

AAN
Hoofd C.V.D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

6 Januari

B. 26796

XXXX
XXXX

VI. RD.3

G e h e i m

3613/47 Geheim
29 November 1947

UITGEBOEKT

Vrijstelling van militairen.

nie: 27646
nie: 28102

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld schrijven en ter aanvulling van mijn schrijven d.d. 20 November 1947 no. 23000 moge ik U het volgende mededelen.

De naam van de "rijke boer" is SIKKE HAYTEMA, geboren 14 Augustus 1891 te Ferwoude, wonende te Lieve Vrouwenparochie no. 72 gemeente "het BILDT".

Zijn zoon, die vrijgesteld is voor de dienstplicht is genaamd Albert Haytema, inwonende bij zijn vader, geboren 5 Mei 1925.

Haytema is eigenaar en houder van een groot dorsbedrijf. Haytema is te Den Haag wel bekend uit de bezettingstijd in verband met het omkappen van het Haagse Bos.

De zoon Albert is nog steeds bij zijn vader thuis.

Sikke Haytema is de man, die destijds gezegd heeft, dat hij eerst op de derde dag dat hij in Den Haag was, de juiste man trof.

De invalide boer (zwak hoofd) is genaamd: DIRK MIJDEMA, een welgestelde landbouwer, wonende te St. Anna Parochie, Middellweg no. 163.

Zijn enige zoon is genaamd: Theunis Miedema, geboren 5 Februari 1926. Voor deze zoon was tot driemaal toe een verzoek om vrijstelling ingediend, doch steeds werd dit verzoek afgewezen. Toen heeft Miedema voor de vierde maal in beroep een verzoek ingediend, wat tot gevolg heeft gehad, dat de afwijzende beschikking nietig werd verklaard en dat alsnog aan de zoon van Miedema vrijstelling werd verleend tot Mei 1948.

Voorts werden mij nog de volgende gevallen ter kennis gebracht, welke wellicht voor U van belang kunnen zijn.

Anne Kornelis Tjepkema, landbouwer, wonende te Nieuwe Bildtdijk 668 onder Nieuwe Bildtzijl gemeente het Bildt. Deze boer heeft twee inwonende zoons, genaamd: Sijberen Tjepkema, geboren 3 Februari 1926 en Hendrik Tjepkema, geboren 15 Mei 1927.

Zij zijn niet afgekeurd, doch behoeven ook niet in militairen dienst. Voor Hendrik is een vrijstelling verleend.

Ouwe Koning, landbouwer, wonende te Oude Bildtzijl no. 519 gemeente het Bildt. Deze heeft een inwonende zoon, genaamd: Jarig Koning, geboren 14 Juli 1927. Ook deze moet in het bezit zijn van een vrijstelling.

De Heer Hoofd Sectie 3 B
van de Generale Staf
Juliana-kazerne Clingendaal
te 's - G r a v e n h a g e.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G.Crabbendam.

Naar aanleiding van bijgesloten schrijven van de C.V.D.no.25489, dd.11 December 1947, bericht ik het volgende.

De naam van de "rijke boer", is:

SIKKE HAYTEMA, geboren 14 Augustus 1891 te Ferwoude, wonende te Lieve Vrouwenparochie no. 72 gemeente "het BILDT".

Zijn zoon, die vrijgesteld is voor de dienstplicht is genaamd:

Albert Haytema, inwonende bij zijn vader, geboren 5 Mei 1925.

Haytema is eigenaar en houder van een groot dorsbedrijf.

Haytema is te den Haag wel bekend uit de bezettingstijd in verband met het omkappen van het Haagse Bos.

De zoon Albert is nog steeds bij zijn vader thuis.

Sikke Haytema is de man, die destijds gezegd heeft, dat hij eerst op de derde dag dat hij in den Haag, de juiste man trof.

De invalide boer (zwak hoofd) is genaamd:

Dirk Miedema, een welgestelde landbouwer, wonende te St. Anna Parochie, Middelweg no.163.

Zijn enigste zoon is genaamd: Theunis Miedema, geboren 5 Februari 1926.

Voor deze zoon was tot driemaal toe een verzoek om vrijstelling ingediend, doch steeds werd dit verzoek afgewezen.

~~Baarna heeft Odinga zich ook met dit geval bemoeit. Toen heeft Miedema voor de vierde maal in beroep een verzoek ingediend, wat tot gevolg heeft gehad, dat de afwijzende beschikking nietig werd verklaard, en dat alsnog aan de zoon van Miedema vrijstelling werd verleend tot Mei 1948.~~

Voorts wordt nog de aandacht gevestigd op de volgende gevallen:

Anne Kornelis Tjepkema, landbouwer, wonende te Nieuwe Bildtdijk 668 onder Nieuwe Bildtzijl gemeente het Bildt.

Deze boer heeft twee inwonende zoons genaamd:

Sijberem Tjepkema, geboren 3 Februari 1926, en

Hendrik Tjepkema, geboren 15 Mei 1927.

Zij zijn niet afgekeurd, doch behoeven ook niet immilitairen dienst.

Voor Hendrik is een vrijstelling verleend.

Ouwe Koning, landbouwer, wonende te Oude Bildtzijl no.519 gemeente het Bildt.

Heeft een inwonende zoon genaamd: Jarig Koning, geboren 14 Juli 1927.

Ook deze moet in het bezit zijn van een vrijstelling.

V. D. 1947. No. 128.a. GEHEIM.

Antwoord op : Uw brief dd. 11-12-'47, No. 25489. GEHEIM.

Onderwerp : Ontduiking dienstplicht.

De in Uw aangehaalde brief gevraagde nadere inlichtingen betreffende het vermelde onderwerp, worden U hierbij in twee-voud aangeboden.

A A N

het HOOFD van de Centrale Veiligheidsdienst

te 's GRAVENHAGE.

L. 23.
BUREAU B
3-1-'48

Volgno.

31 DEC 1947

ACD/26796

Leeuwarden, 29 - 12 - '47.

F.

no. 23000
B

MINISTERIE VAN OORLOG

'S-GRAVENHAGE, 17 December 1947

Volgno. GELEG

19 DEC 1947

AO/26500

BUREAU B

20-12-47

CHEF VAN DE GENERALE STAF
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No. 3751/3752/47
Onderwerp: Hulp bij desertie.
Bijlagen: ---

[Handwritten signature]

B

Hiermede moge ik U berichten, dat in November j.l. door de Koninklijke Marechaussee te Leeuwarden de navolgende deserteurs werden aangehouden:

KNV^b KNVA^a 1e. TJEPEKEMA, Meindert, geb. te Het Bildt 19 Nov. 1925, landbouwer, wonende Nieuwe Bildtdijk 859 gem. Het Bildt, dpl. soldaat van 12 R.I. Hem werd sedert Maart 1947 onderdak verleend door zijn oom K. Tjepkema, wonende op Texel;

KNV^b KNVA^a 2e. DE BOER, Bouwe, geb. te Weidum gem. Baarderadeel, 24 Nov. 1927, bakker, wonende Beers No. 21 gem. Baarderadeel, dpl. soldaat van 12 R.I. Hem werd sedert Mei 1947 onderdak verleend door zijn zwager J. de Haan, wonende No. 207 te Nijehorne, gem. Heerenveen.

In beide gevallen is van een links-extreme gezindheid niets gebleken.

Typ: EJ
Coll: *[initials]*

Hoofd Sectie G 3 B,
De Kolonel van de Gen. Staf,

[Handwritten signature]

(P.M.H. Tielens)

AAN

Hoofd C.V.D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

6 Jan. 1948

dis 971

11-11-47

3254 d.d. 16 October 1947

I.IJKLEMA,

Jelle

2-2-27

Groningen

Groningen

Singelweg 52

Zie bijgaand politie-rapport.

Hoofd Sectie G III M I D Cingendaal

6 Jan 1948

dis 971

11-11-47

3254 d.d. 16 October 1947

Zielstra

Gerrit

22-2-27

Groningen

Groningen

Nachtegalstraat 33

Zie bijgaand politie- rapport.

Ⓚ Jk

Volgno.
24 DEC 1947
ACD/26395

GEHEIM.

No. 204/47

R A P P O R T .

In verband met de inhoud van het schrijven van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage, d.d. 22 October 1947, No. Dis 971 betreffende het verzoek om inlichtingen ten aanzien van een tweetal personen, kan na een ingesteld onderzoek, als volgt worden gerapporteerd:

Jelle LIJKLEMA, geboren te Groningen 2 Februari 1927, van beroep meubelmaker, wonende te Groningen, Singelweg no.52, komt uit een net arbeidersgezin. Hij heeft, na de lagere school, de Ambachtsschool te Groningen bezocht, waarna hij als meubelmaker werkzaam is geweest. Hij is een nette jongen, die bij zijn patroons niet slecht bekend staat. De vader behoort tot de N.H. kerk, terwijl de moeder van huis uit Katholiek is. Men doet echter zeer weinig aan het geloof. De moeder heeft een grote mond en is vrij fel in haar uitlatingen. Algemeen neemt men echter aan, dat het geen anti-militaristen zijn, doch dat de zoon het beroep op de Dienstweigeringswet 1923 heeft gedaan omdat hij niet gaarne naar Indië wil. Dit wordt hem in hoofdzaak ingeprept door zijn moeder. Omtrent de politieke gezindheid van het gezin wordt aangenomen dat dit behoort tot de Partij van de Arbeid, echter niet de uiterst linkse stroming daarvan. Omtrent enige politieke activiteit is bij dit gezin nimmer iets gebleken. LIJKLEMA bovengenoemd, komt in de politie-administratie te Groningen niet voor, terwijl hij geen vonnissen te zijnen laste heeft. - - - - -

Gerriet (niet Gerrit) ZIELSTRA, geboren te Groningen 22 Februari 1927, van beroep chauffeur en werkmán, wonende te Groninger Nachtegaalstraat no.33, komt eveneens uit een net arbeidersgezin. Hij heeft na de lagere school afgelopen te hebben, bij verschillende patroons te Groningen gewerkt. Deze zijn niet algemeen vol lof over hem. Hij wordt een enigszins luie, gemakzuchtige jongen genoemd, die het ook met de eerlijkheid niet in alle opzichten even nauw neemt. In de laatste jaren, speciaal na de bevrijding was hij werkzaam bij een bakker en deze is niet ontevreden over hem. Hij is echter in de oorlogsjaren iets te gemakkelijk aan geld gekomen en is daardoor waarschijnlijk ook een beetje gemakzuchtig geworden. Hij is gedurende de oorlogsjaren veroordeeld wegens diefstal tot 1 maand tuchthuisstraf met gratieplausule. Overigens komt hij in de politie-administratie te Groningen niet voor.

Het gezin behoort niet tot een kerk, terwijl de politieke overtuiging ongeveer in de lijn van de Partij van de Arbeid ligt. Ook bij hem zal het beroep op de Dienstweigeringswet 1923 wel in hoofdzaak gezocht moeten worden in zijn tegenzin om naar Indië te gaan. Omtrent enige politieke activiteit is bij het gezin nimmer iets gebleken. Men meent te weten, dat hij reeds een maal ondergedoken is voor de militaire dienst, doch dat hij daarvoor later gepakt is geworden. - - - - -

Groningen 22 December 1947.

UITGEBOKT

11 December 7.

B. 25489

~~XXXX~~
~~XXXX~~

VI. RD.3

GEHEIM

128

10 November 1947.

nie 26796

Ontduiking dienstplicht.

Onder verwijzing naar Uw terzijde vermeld schrijven heb ik de eer U te verzoeken mij - zo mogelijk spoedig - in kennis te willen doen stellen met de namen en adressen van de daarin bedoelde 2 boeren uit St. Anna Parochie, n.l. van de rijke boer die - waarschijnlijk via K.Odinga - in 's-Gravenhage vrijstelling van militaire dienst had gekregen voor zijn zoon en van de invalide boer, die voor zijn enige zoon geen vrijstelling kon verkrijgen.

Uw bericht terzake zie ik met belangstelling tegemoet.

HET HOOFD VAN DE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te LEEUWARDEN.

J.G. CRABBENDAM.

MINISTERIE VAN OORLOG

'S-GRAVENHAGE,

29 November 1947

CHIEF GENERALE STAF
Sectie G 3 B Veiligheidsdienst
No. 3613/47 Geheim
Bijlagen: ---
Onderwerp: Ontduiking dienstplicht.

Volgno.

2 DEC 1947

AOI 16707

BUREAU B

4-12-47

25489

Met verwijzing naar het eerste gedeelte van Uw schrijven d.d. 20 November 1947 No. 23000, moge ik U berichten, dat het mij niet mogelijk is zonder de namen van de betrekkenen een onderzoek in te stellen.

Zo mogelijk verneem ik daarom gaarne de namen van de beide inwoners van St. Anna Parochie.

Typ: EJ

Coll: *[Handwritten initials]*

Hoofd Sectie G 3 B
De Kolenel van de Gen. Staf,

[Handwritten signature]
(P.M.H. Tielens)

AAN:

Hoofd C. V. D.
Javastraat 68
's Gravenhage.

OPGELEED

Volgno.
- 2 DEC 1947
ACD/25472

Commissariaat van Politie Leeuwarden

BUREAU B

4-12-47

Aan de heer Hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst,
te

's Gravenhage.

Co 23070/100

LEEUWARDEN,
29 November 1947.

Uw kenmerk   Uw brief van   Ons kenmerk
No. 24309   20.11.1947.   Kab.238

Onderwerp: Inl. betr. K. Odinga.

In antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven heb ik de eer U het volgende te berichten:

Klaas Odinga, geboren te Harlingen, 5 Augustus 1898, accountant-administrateur, zoon van Jochum Odinga en Willemke Jentjes Hiemstra, wonende Mesdagstraat 21 te Leeuwarden, vestigde zich op 7 Februari 1929 in deze gemeente, komende van Harlingen.

Odinga oefent als beroep uit het bijhouden van administratiën. Personeel heeft hij niet in dienst. Zijn cliënteel bestaat hoofdzakelijk uit kleine zakenlieden en hotelhouders.

Hij heeft een behoorlijk inkomen, doch gebruikt voor zijn privé-gevoegens nogal wat geld, daar hij zich meermalen aan alcoholische dranken te buiten gaat.

Op politiek gebied treedt hij niet op de voorgrond. Hij is links georiënteerd, doch geen lid van de C.P.N. Tijdens de oorlog herbergde hij veel onderduikers.

Zijn zoon Bernardus Odinga, geboren te Leeuwarden, 22 December 1919, moest in begin 1946 als sergeant naar Indonesië. Daar deze hiervoor niet veel voelde, begaf zijn vader zich naar het Departement van Oorlog, waar het hem gelukte gedaan te krijgen, dat zijn zoon op genoemd departement te werk werd gesteld, in plaats van uitgezonden te worden naar Indonesië. Omstreeks October 1946 is B. Odinga ten slotte toch naar Indonesië vertrokken.

De namen van bovengenoemde personen komen in mijn administratie, noch in die der PRA te Leeuwarden, voor.

Zij hebben geen rechtbankvonnissen te hunner laste.

De Commissaris van Politie,

[Handwritten signature]

OP 21 1940

20 November

7.

B. 24309

XXXX
XXXX

VI. RD.3

G E H E I M

UITGEBOEKT

Vrijstellingen aan militairen.

nr: 25476

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat mij van niet te controleren zijde werd medegedeeld, dat het administratiekantoor van K. Odinga te Leeuwarden (Huizum), Mesdagstraat 21, zijn bemiddeling zou verlenen tot het verkrijgen van vrijstelling voor militairen, bestemd om te worden uitgezonden naar Indonesië.

Tegen behoorlijke betaling schijnt Odinga wel een middel te weten om een vrijstelling te bewerkstelligen, wellicht via een contact met een ambtenaar van het Departement van Oorlog.

Een rijke beer uit St. Anna Parochie is waarschijnlijk met Odinga in verbinding getreden en daarna naar Den Haag gegaan, waar hij eerst de derde dag "de juiste man" trof en met een vrijstelling voor zijn zoon in de zak, naar huis terugkeerde.

Ik moge U verzoeken een onderzoek naar genoemd administratiekantoor en de daaraan verbonden personen te willen doen instellen en mij met het resultaat in kennis te willen doen stellen.

HET HOOFD VAN DE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G. CRABBENDAM.

De Heer Commissaris
van Politie
te LEEWARDEN.

B
VK
WVA
In aansluiting op mijn mededeling betreffende de ongelijkheid van handelen bij het verlenen van vrijstellingen aan militairen bestemd voor uitzending naar Indonesië, bericht ik U dat mij ter ore is gekomen, dat het administratiekantoor van K. ODINGA, te LEEUWARDEN (HUIZUM) MESDAGSTRAAT no. 21, haar bemiddeling verleent tot het verkrijgen van de gewenste vrijstelling.

Odinga schijnt, tegen behoorlijke betaling, wel een middel te weten om aan een vrijstelling te komen.

Dit is volgens mijn mening alleen mogelijk wanneer Odinga contact heeft met een of andere ambtenaar van het Departement.

Ik grond deze mening op het feit, dat de bewuste boer hier in de gemeente, waarvan met vrij grote zekerheid kan worden aangenomen dat hij met Odinga in verbinding is getreden, zich er over heeft uitgelaten, dat hij de derde dag dat hij in den Haag was, pas de juiste man trof.

Het administratiekantoor van Odinga blijkt niet zoo heel gunstig bekend te staan. Hij voert o.m. de administratie voor verschillende obscure kroegen in Leeuwarden e.d. zaken.

L. 23.

V.D.no.128 .1947. G e h e i m .

Bovenstaand schrijven aan geboden aan Hoofd C.V.D.

Dit moet als aanvulling worden beschouwd op het U toegezonden Verslag Openbare Vergadering P.v.d.A. op 7 Nov.1947 te St.AnnaParochie, gem. 't Bildt, U aangeboden bij mijn schrijven dd.10 Nov.1947, no.128 Geheim.

RP → Leeuwarden, 11 November 1947

F.

B VII
13-11-47

22996 Kantbrief
no 27000 - 11/11. B
men VI en III

Volgno.
12 NOV. 1947
ACD/24309

B. 23000

VI. RD.3

GEHEIM.

UITGEBOKT

Vrijstelling aan militairen.

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat aan het eind van een op 7 November 1947 te St. Anna Parochie gehouden openbare vergadering van de Partij van de Arbeid door een lid de vraag werd gesteld hoe het kwam, dat er zo willekeurig werd omgegaan met het verlenen van vrijstellingen aan militairen die bestemd waren voor uitzending naar Indonesië. Als voorbeeld haalde hij het volgende aan.

Een rijke boer uit St. Anna Parochie had een zoon, die naar Indië moest. Hij had nog meer zoons, die ook op de boerderij werkzaam waren. De boer is drie dagen naar Den Haag geweest en - volgens zijn eigen uitlatingen - tref hij de derde dag "de juiste man" met het gevolg, dat hij met een vrijstelling voor zijn zoon thuis kwam.

Een invalide boer echter, met slechts één zoon, kon geen vrijstelling verkrijgen.

Voorts werd op de vergadering nog naar voren gebracht, dat de ergernis van de bevolking van St. Anna Parochie ernstig wordt opgewekt in verband met het feit, dat Klaas Hogerhuis, gehuwd en wonende ten huize van zijn schoonouders, genaamd Reitsma, wonende te St. Anna Parochie, v. Haarensweg 592, die deserteur is, regelmatig in het dorp met verlof komt. De leden van het gezin Reitsma zijn uitgesproken communistisch gezind.

Hogerhuis moest het vorig jaar naar Indië, doch deserteerde en dook onder. In verband met te zijne huize door de politie gedane huiszoekingen, waardoor Hogerhuis werd opgejaagd, heeft hij zich op aanraden van de familie bij zijn korps (5 R.V.A.) te Wezep gemeld. Vandaar werd hij overgebracht naar het Detentiekamp te Schoonhoven. Sindsdien komt hij regelmatig in St. Anna Parochie met verlof, loopt in burgerkleding met vrouw en kind te wandelen, bezoekt dansavonden enz, terwijl zijn vrouw van Staatswege wordt onderhouden. Hij is nog niet voor zijn desertie veroordeeld.

Zowel van rechtse als van linkse zijde te St. Anna Parochie wordt tegen dit geval geageerd. Vooral de in het dorp wonende ouders van een tweetal in Indië gesneuvelde militairen spreken schande over het geval Hogerhuis.

Ik moge U verzoeken mij met het resultaat van het eventueel door U in deze gevallen in te stellen onderzoek wel in kennis te willen doen stellen.

HET HOOFD VAN DE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofd Sectie III B
van de Generale Staf
Juliana-kazerne, Clingendaal
te 's-GRAVENHAGE.

J.G. CRABBENDAM.

R. P. Pheasant
10-11

Volgno. K.N.V.
1 NOV. 1947
ACD/23000

Op Vrijdag den 7en November 1947 werd te St. Anna Parochie in het Volksgebouw aldaar, een openbare vergadering belegd door de Partij van de Arbeid, onder Voorzitterschap van de Burgemeester J. Klok.

Als spreker trad aldaar op, het tweede Kamerlid Evert Vermeer. De vergadering was door ongeveer 100 personen bezocht. De spreker sprak over het onderwerp: "De Partij van de Arbeid in de branding". Zijn rede werd met zeer veel aandacht gevolgd.

Er werd gelegenheid gegeven tot vrij debat, waarvan slechts gebruik werd gemaakt door de A.-R.-wethouder der gemeente het Bildt, v.d. Ploeg uit St. Anna Parochie. Deze was het in algemeen, zijn groten-deels met de verschillende uiteenzettingen van Vermeer eens. Op het terrein van de "principiële overtuigingen" konden zij het natuurlijk niet geheel eens worden.

De vergadering had een zeer geanimeerd verloop.

Aan het einde van de vergadering werd echter door een lid van de Partij van de Arbeid, de vraag gesteld, hoe het kwam dat er zo willekeurig werd omgegaan met het verlenen van vrijstellingen voor militairen bestemd voor uitzending naar Indonesië.

Als voorbeeld haalde hij aan, het geval van een rijke boer uit deze gemeente, wiens zoon naar Indonesië moest. Die boer is persoonlijk naar den Haag geweest en heeft daar drie dagen verblijf gehouden. Hij had meer zoms op zijn boerderij, dus bleef hij niet zonder hulp zitten. De derde dag trof die boer, volgens zijn eigen uitspraken, in den Haag de juiste man, met het gevolg dat de boer met een vrijstelling voor zijn zoon thuis kwam. Daartegenover staat een geval van een invalide boer met slechts één zoon, die geen vrijstelling kon krijgen, met het gevolg dat die jongen thans in Indië als militair dienst doet.

Naar aanleiding van deze gevallen bracht wethouder v.d. Ploeg naar voren, dat hier in St. Anna Parochie een geval is van een dienstweigeraar, die tot heden nog nimmer is veroordeeld, geplaatst is in een bewaringskamp voor deserteurs, doch geregeld met verlof hier komt en dan tot ergernis van de bevolking hier in het dorp loopt rond te wandelen.

Dit geval is mij, rapporteur, volkomen bekend en het is mij ook bekend dat dit de ergernis van de bevolking opwekt.

Het betreft hier de deserteur Klaas Hogerhuis, gehuwd en woonachtig ten huize van zijn schoonouders Reitsma te St. Anna Parochie, van Haarensweg 592. Dit is een uitgesproken communistisch gezin. Hogerhuis moest vorig jaar naar Indonesië, doch dook onder en deserterde.

Rapporteur heeft vorig jaar meerdere malen nachtelijke huiszoekingen gedaan, zoowel bij Reitsma voornoemd, als bij de ouders van Hogerhuis en bij verschillende familieleden, waarvan vermoed werd, dat hij zich daar schuil hield. Mede tengevolge hiervan werd Hogerhuis steeds opgejaagd en kon geen rust vinden. Tenslotte raad is de familie bij elkaar gekomen en hebben zij Hogerhuis bewogen om zich vrijwillig bij zijn Korps terug te melden. Dit heeft hij toen gedaan op 9 December 1946 bij zijn Korps het 5e Regiment Veldartillerie te Wezep. Vandaar is Hogerhuis overgebracht naar het detentiecamp te Schoonhoven.

Sindsdien komt Hogerhuis regelmatig, (minstens eenmaal in de veertien dagen), met verlof hier te St. Anna Parochie, loopt in burgerkleding met zijn vrouw en kind te wandelen, bezoekt dansavonden enz., dus leid een herenleventje, terwijl zijn vrouw van Staatswege wordt onderhouden. Tot heden is Hogerhuis nog nimmer voor zijn desertie veroordeeld. Meerdere malen heb ik de Kom. Marechaussee te Leeuwarden op dit geval opmerkzaam gemaakt.

Dat een dergelijk geval de ergernis van de bevolking opwekt is zeer begrijpelijk en kan aanleiding geven tot meerdere desertie gevallen, omdat het publiek de indruk krijgt, dat men voor dergelijke gevallen

vk

K.N.V.

K.N.V.

Waarom dan nu pas gemeld?

toch niet gestraft wordt.

Zoowel van rechtse-, als van linkse zijde met inbegrip van de communisten wordt tegen dit geval geageerd.

Wij hebben in onze gemeente reeds twee gevallen van in Indonesië gesneuvelde jongens, waarvan de ouders hun jongens ook niet met plezier hebben zien vertrekken. Vooral dergelijke ouders ergeren zich aan het geval Hogerhuis.

Kan hier niet met enige spoed door de bevoegde instanties tegen worden opgetreden. Desertie is toch altijd nog een zeer ernstig misdrijf, en volgens de bepalingen van het Militair Strafrecht, heft de vrijwillige terugmelding van de militair zijn strafbaarheid niet op, en zeer zeker niet in dit geval, aangezien het een militair betreft die onder communistische invloed staat en behoort tot de aanhang van de bekende Professor Pootjes.

L. 23.

UITGEBOKT

17 Septemb

B.20950

~~XXX~~
~~XXX~~ 182730.

GEHEIM

VI. ED.2
2230/47 Geheim
8 September 1947.
7 Dec.Divisie.

0/452. OPG

Naar aanleiding van het gestelde in be
schrijven met daarbij gevoegde lijst van 23
7 December Divisie, moge ik U mededelen,
mentatie van mijn Dienst de navolgende des
komen met de achter hun namen vermelde geg

BROEK, J.G.H., geb. 23 Mei 1925 te Amsterdam,
wonende Tuinstraat 163 te Amsterdam, principieel
weigeraar in October 1946.

HAAS, Lammert Jean, geb. 16 Mei 1925 te Groninge
nisch leider ijzerhandel, wonende te Groningen Bn
kerxrijge 22a, in Januari 1947 principieel dienst
raar.

JONGKIND, J.P., wonende Waarland D 46 te Harst 32
in October 1946 principieel dienstweigeraar.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
namens deze:

L.L.van Laere.

De Heer Hoofd Sectie III B
van de Generale Staf
Juliana-kazerne
te 's-GRAVENHAGE.

Behoort bij ACD nr, 20950.

NIET gecheckt bij ACD.
(eerst ter kennisname doorgezonden)

U gelieve genoemd schrijven na
kennisname te retourneren ter
checking,

ACD 11.9.47.

Retour aan B VI

~~H.B. VI~~

~~B VI~~

~~B III~~

12/9.47

A.C.D.

gaarne spoedig checken en
Retour ~~B III~~.

Het lijkt mij om de leesbaarheid der
namen beter, dat eerst via het
checken wordt geparkeerd. B III 12/9.47

MINISTERIE VAN OORLOG
CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

~~Verzorging~~: Sectie G 3 B.

No.: 2230/47 Geheim

Bijlagen: 1 lijst.

ONDERWERP: Desertie.

A.E.D.

's-GRAVENHAGE, 8 September 1947

Volgno. OPGELEGD
- 9 SEP. 1947
ACD/20750.

*O.D. 452
alle namen op kaart
mutatie "desertan"*

*met "Dec. divisie"
BVI 17/47*

BUREAU D
Datum: 12-9-47

P.R.

15498/1988

Naar aanleiding van de laatste alinea van Uw schrijven d.d. 4 Juni 1947, No. B 15498, moge ik U hierbij een lijst doen toekomen van de deserteurs van de 7-December Divisie, welke deserteurs binnenkort in het Algemeen Politieblad zullen worden opgenomen.

Indien t.a.v. deze militairen in Uwe documentatie gegevens voorkomen zou ik deze gaarne t.z.t. vernemen.

Hoofd Sectie G 3 B.
De Kolonel van de Gen. Staf,
o/l De Luitenant Kolonel wnd. Hoofd,

h.

(M.P. Kokje)

AAN Hoofd C.V.D.
Javastraat 68,
's Gravenhage.

*15498 a. Berghmans
behandeld door II
22-8-47 retour a.e.d.
17*

Bijl. 20950 13 P.R.

N a a m	Voor-letters	Legernummer	Onderdeel	Adres
Bakker ✓	A.	250119024	III-5 R.I.	Nieuwersluis E 24
Bakker ✓	H.	250615008	III R.Gr.	Wieringerwaard Pinksterbleem 29 Amsterdam
Basjes ✓	D.	250608122	III-1 R.I.	Oosterdijk 77 Andijk
Berkenbosch ✓	J.W.	250930123	6 R.V.A.	Adastraat 44 Almelo
de Beurs ✓	C.	onbekend	III Regt. Jagers	Lange Reits A 42 Nw. Nierderp
van Biljouw ✓	H.	250814138	III-9 R.I.	J.v. Galenstr. 18 Wormerveer
de Beer ✓	K.	250213066	III-5 R.I.	Schagesluis C 109 Harenkarspel
Beer ✓	W.	250404110	III-9 R.I.	Burg. Wuyteweg 160 Drachten
Boertien ✓	K.	250012125	6 R.V.A.	Poppellaan 79 Vriesenveen
Bolkensteyn ✓	H.J.	251228122	III 9 R.I.	Oetmarsumstraat 272 Almelo
Bonthuizen ✓	J.	251117108	A.A.T.	Kloosterweg 6 Almelo
Boutama ✓	P.	250726022	I-1 Rt. Lu.A.	le Atjehstr. 215 ¹ Amsterdam
Borst ✓	H.J.	250718148	3e Hulpverb. pl. Afd.	Markstraat 60 Wormerveer
Bosscha ✓	J.	251016103	III-5 R.I.	Langeswaag 264 Opsterland (Fr)
van Boven ✓	J.	250327035	6 R.V.A.	Boerendiep H 231 Stadskanaal
Brand ✓		onbekend	A.A.T.	Keerstraat D 144 Oud Gastel
van Brederode ✓	F.	6113	III Regt. Irene	Neldijk 18 Barendrecht
Breukers ✓	B.G.J.	250514019	A.A.T.	Beekumerstr. 175 Beekelo
Broek —	J.G.H.	250523094	III-7 R.I.	Tuinstr. 163 Aidam
Bulterman ✓	M.	251209058	A.A.T.	Dapperstr. 12 ¹¹ Amsterdam
Bungenaar ✓	A.H.W.	250520062	I-1 R. Lu.A.	Wilhelminastr. 201 Amsterdam
Bijma ✓	M.	250424045	III-5 R.I.	Boelenstr. 130 Achterkarspelen
Damen ✓	W.	251003036	I-1 Regt. Lu.A	Begijnhof 28 Delft
Dammen ✓	G.	250218066	III-1 R.I.	Finsterwolde
Dolstra ✓	J.	251207128	6 R.V.A.	Pasveerswijk 165 Opsterland
Donkers ✓	A.F.	20250417	III Regt. Gr.	097 Krelsteeg 10 Haarlem
van Derssen ✓	G.	250316019	I-1 Rt. Lu.A.	Heekschestr. 8e R'dam
Draaisma ✓	S.	251111042	III R.A.T.A.	3e Zomerrakbuurt 27 Sneek
Dijkstra ✓	S.	250321101	III-1 R.I.	Dantunadeel
Eyzinga ✓	W.	250603097	I-1 Rt. Lu.A.	Bassiusstr. 4 Zaandam
Fresco ✓	H.H.	6775	III-1 R.I.	Vijzelstr. 103 A'dam
Friso ✓	J.	250717162	III-1 R.I.	Ooststellingwerf
de Geest ✓	C.	251226009	Vbd. Afd. le Div.	Ploegstr. 137 ¹ Amsterdam
Gedwaldt ✓	J.	onbekend	6 R.V.A.	Wapne 58 Dieven
Grapendaal ✓	J.	250303032	I-1 Rt. Lu. A.	Berkenlaan 7 Bever- wijk

N a a m	Voor letters	Legernummer	Onderdeel	Adres
Grave ✓	G.K.	250620051	III-1 R.I.	Noorderkwartier 75 Veendam
Gravers ✓	G.	250212091	III-5 R.I.	Westenesscheestr. 137 Emmen
Gresel ✓	K.H.J.	250112044	III-1 R.I.	Voorn.Kleinpoortje 11 Groningen
Grevinga N	J.	250826099	III-1 R.I.	E. Comp. Kappelwijk A.Z. 13 Emmen
Grobbe ✓	J.H.	251217109	III-9 R.I.	Oetmarsumstr. 268 Al- melo
Greothoutkamp ✓	H.A.	251020106	A.A.T.	Diepenveen
de Haan ✓	G.	250721146	III-5 R.I.	Marnixkade 12 ^I A'dam
Haas →	L.J.	250516070	III-1 R.I.	Reitemakerrijge 22A Groningen
van Hees ✓	J.F.	250602072	Vbd. Afd. I Div.	Peterseliedijk 44 Baarn
van de Heuvel ✓	D.	250627035	A.A.T.	Jacobusstr. 5A R'dam
Heuijbrecht ✓	Ch.L.	251204164	III-3 R.I.	Achterstr. C 269 Nieuw-Naken
van der Heijden H. ✓	H.	250914120	A.A.T.	Pl. Taxstraat 31 ² Weesperkarspel
Hillebrink ✓	J.	250411069	II-1 R.A.T.A.	B. de la Faillestr. 48 Groningen
Hollander ✓	E.	250721041	III-9 R.I.	Heerensmitsteeg 16 Kampen
Hoos ✓	A.D.	250 517043	2 R.V.A.	Evertsenstr. 29 Velsen
ten Hove ✓	K.	250305135	III-9 R.I.	Hamrikkerweg 106 Scheemda
Huijbrechts ✓	J.J.	250106098	A.A.T.	Tiengemetenstr. 7 Amsterdam
Huijser ✓	L.J.B.	250216096	Mitr. Bat.	Dan. Stalpertstr. 88 ^I Amsterdam
Hijtmayer ✓	W.A.	onbekend	III Inf. Brig	Hudsonstr. 43 A'dam
Jacens ✓	H.L.	251222050	A.A.T.	Westravenstr. 36 Utrecht
Janda ✓	H.F. PD 106501	251203113	A.A.T.	Broederdestr. 68 A'dam
Jansma ✓	J.	250810021	III-1 R.I.	Delfzijl
Jansen ✓	G.J.	250926123	III-9 R.I.	Gronoviusstr. 7 Deven- ter
Janssen ✓	A.	250428066	6 R.V.A.	Hussenplein 2 Arnhem
Janssen ✓	P.	250517071	I-1 R.Lu.A.	Wingerdweg 355 A'dam
Jechens ✓	L.J.	230105131	6 R.V.A.	Amerikaweg 44 Apel- doorn
Jeng ✓	R.H.	250128057	I Pion. Bat.	Alb. Cuypstr. 208 ^I Amsterdam
Jengkind —	J.P.	250225065	III-1 R.Lu.A.	Waarland D 46 Harenkarspel
Jordens ✓	P.	250509064	A.A.T.	le J.v.d. Heijdenstr. 138 Amsterdam
Kalsbeven ✓	J.A.	250226044	III-5 R.I.	Bos en Lommerweg 44hs. Amsterdam
Keissen ✓	B.J.S.	251109085	A.A.T.	Davisstr. 1 hs A'dam
Kempff ✓	H.J.	250514069	A.A.T.	Bremerstr. 48 Amsterdam
Klijn ✓	J.J.A.	250606105	III-5 R.I.	Haarlemmerdijk 30 ^{II} Amsterdam
Knoop ✓	F.	251125152	6 R.V.A.	Scholtenkan. W.Z. 69 E. Comp. Emmen
Kerenblik ✓	B.	250308190	III-1 R.I.	Vorden

N a a m	Voer letters	Legernummer	Onderdeel	Adres
Korpmans ✓	R.	250223068	III-1 R.I.	Workum
Kriek ✓	P.	250803085	III-5 R.I.	Benedenweg 74A St. Paneras
Kroesen ✓	A.	250115131	III-9 R.I.	Nieuwlande G 35 Hoogeveen
Kruit ✓	P.	onbekend	III-9 R.I.	Julianastr. 5 Koog a.d. Zaan
Krijgman ✓	K.	250227134	III R.Gr.	Krommenie Blok 53
v.d. Laan ✓	H.	250113068	III-1 R.I.	Slochteren
Lantsheer ✓	J.	250509183	8 R.V.A.	Langestr. 47 Hoek (ZH)
Leenheer ✓	A.	250228213	III-9 R.I.	Patrimoniumlaan 21 Venendaal
de Leeuw	J.	250308163	III-5 R.I.	Iepenlaan 34 Halfweg
v.d. Linden	S.P.	250331136	III.9 R.I.	Westinghousestr. 39 Zuilen
Loots ✓	H.	250414022	III-1 R.I.	Ne. Leliestr. 34 A'dam
Lubbinge ✓	H.	250301082	6 R.V.A.	143 Wijster (Dr)
Meatman ✓	M.J.	250807124	6 R.V.A.	2e Weerdweg, Deventer
Ma ken ✓	J.	250905060	III-1 R.I.	Westerbork
Matthuisen ✓	L.	250626131	III Regt. Jg.	Laarstr. 88 Zutphen
Mauriek ✓	Th.J.	250415140	III-5 R.I.	Schurenstr. 6 Deventer
v.d. Meer ✓	W.	250730025	6 R.V.A.	Meedagstr. 12 Leeuwar- den
van Meesteren ✓	A.	250805131	III-9 R.I.	Gr. Kerkhof 10, Deventer
Mein ✓	A.	305074	III-12 R.I.	Zandpad Garst 41 Winschoten
v. Merkestain ✓	G.	250531086	III R. Ir.	Schutterstr. 45 R'dam
Meijer ✓	J.M.	250127074	A.A.T.	Malakkastr. 45 Utrecht
Meijn ✓	S.	250629139	2 R.V.A.	Noordeinde C 9 Oostzaan
Moerland ✓	J.C.	251025102	A.A.T.	Veldweg 121 Westzaan
van Mourik ✓	A.	251030128	I Pion. Bat.	Zoeteholk D 101 D11
Nagelhout ✓	J.	250415082	III-5 R.I.	Rubreekstr. 68 R'dam
Nanninga ✓	B.	250502092	Mat. Park	Ger. Doustr. 149 ^{III} Amsterdam
Nielsen ✓	G.	250717157	6 R.V.A.	Zuidergr. a/b Woonark Harlingen
va. Hierop ✓	J.	250113026	III R.Gr.	P.K. Drossaartstr. 230 Vlaardingen
Nyboer ✓	H.	25104017	III-9 R.I.	Heltenbrekerweg 9 Zwolle
Nijboer ✓	O.	250401069	III- R-Gr.	Boelenslaan 334 Achter Karspelen
Op de Dijk	E.	250623053	III-1 R.I.	Noorderhavenkwartier 45e Veendam
v.d. Ordal ✓	J.H.	250321165	III-5 R.I.	Marcopelotr. 18 ^{III} Amsterdam
Plantinga ✓	J.	250213127	II-1 R.A.T.A.	Jonkersland 321 Heerenveen
Postema ✓	D.	250101098	III-1 R.I.	Midwolda
Pruin ✓	J.	250228031	III-1 R.I.	den Ham
Putten ✓	J.	250402108	III R.Gr.	Kanaaldijk 111 Koedijk
Quist ✓	P.	250912138	A.A.T.	Adm. de Ruijterweg 422 I Amsterdam
Reker ✓	M.	250210065	III-5 R.I.	Heereduinweg 46 Yvuiden
Ros ✓	M.C.	250315113	A.A.T.	5e Vogelstr. 2 A'dam

N a a m	Voor letters	Legernummer	Onderdeel	Adres
van Ruijk ✓	C.	250118064	III-Bat. R. tr.	Analiastr. 36 Utrecht
Sanders ✓	A.	250508067	III-1 R.I.	Termonden
Sanders ✓	H.J.	250214144	III-1 R.I.	Onstwedde
Sanders ✓	J.	250110152	6 R.V.A.	Krommerwijk C 20 C Stadskanaal
Scheepstra ✓	T.E.	251108076	III-1 R.I.	Roderwolde 136 Roden
Schippers ✓	C.	250627096	Mat. Park	Hooi drift 37a Rotterdam
Schortinghuis ✓	S.	250604008	III-1 R.I.	Kantens
Scheute ✓	Ph.J.	250403136	III R.Gr.	Buiten Demmerstr. 17 ^I Amsterdam
Scheuten ✓	H.	250829112	A.A.T.	Vlijtstr. 1bis, Utrecht
Schreijer ✓	G.J.	250706003	Staf Inf. Brig.	Borgerstr. Amsterdam
Schuijf ✓	G.	250801097	III R.Gr.	Spontastr. 10 R'dam
Schuiling ✓	R.H.	250720019	III-1 R.I.	Muntendam
Schuttink ✓	M.	251003048	III-1 R.I.	Hoogeveen
Schweerman ✓	B.	250905022	II-1 R.A.T.A.	Laantje Oude Zijl A 393 Beerta
v.d. Sluijs ✓	C.	302084	Verb. Afd. 1e Div.	van Speijkstr. 34 II Amsterdam
Smallenburg ✓	G.V.	250621033	III-5 R.I.	Endefoswal 22 Hilversum
Smit ✓	B.	250602004	6 R.V.A.	2e v. Swinderenstr. 19 III, Amsterdam
van Splunten ✓	M.	251228126	2 R.V.A.	Kerkstr. 76 Oostzaan
Springveed ✓	K.	250723132	III R.Gr.	Katendrechtstr. 57B Rotterdam
Spijker ✓	H.G.	250117094	III-9 R.I.	Madoerastr. Hengelo (10)
v.d. Staay ✓	A.H.	250629092	A.A.T.	Gr. Zandstr. 3 R'dam
Staphorst ✓	B.	250305107	A.A.T.	Oude Waal 39 ^I Amsterdam
Steginga ✓	A.R.	251202012	III-5 R.I.	Waalstr. 10 ^{III} A'dam
van Straalen ✓	M.S.	250105085	III R.Gr.	Noordp. kade 37 den Haag
Staatman ✓	J.	250807144	III R.Gr.	Watergeusstr. 144 Rotterdam
Stremelaar ✓	H.	250409021	III-9 R.I.	Wilgenstr. 61 Zwelle
Stubbe ✓	J.M.	250427124	III R.Gr.	le Looierdw. str. 12 ^{II} Amsterdam
Stuurman ✓	C.	250419196	A.A.T.	J. de Wistr. 91 Koog a.d. Zaan
Tippert ✓	B.J.	250617106	III R.Gr.	Millingstr. 170A Rotterdam
van Veen ✓	J.	250113115	I-1 R. Lt. Lu A.	Vicolstr. 44 Koog a.d. Zaan
van Veen ✓	P.W.	250127144	III R.Gr.	Middelb. laan B. 12 Reeuwijk
v.d. Veen ✓	W.	250119127	6 R.V.A.	Nyeberkoop 12 Ooststellingwerf
Veenstra ✓	B.	251116088	III-1 R.I.	Smalingerland
Veenstra ✓	K.	251215046	III-1 R.I.	Twijndelderheide 137 Achterkarspelen
Verbeek ✓	B.J.	250416160	III-9 R.I.	Binnensingel 7 Deventer

N a a m	Voor letters	Legernummer	Onderdeel	Adres
Veth	✓ A.	250609052	I.1 R. Lt. Lu. A.	St. Anthoniusbreestr. 25 III Amsterdam
van Vliet	✓ H.	250108153	III- R Gr.	Hattenandsdijk F 110 Reeuwijk
van Voorst	✓ D.	250319062	III R. Gr.	Marnixstr. 73 III Amsterdam
Vos	✓ J.A.J.	250702028	6 R.V.A.	B. 224 Nw. Pekela
de Vos	✓ F.M.	251023107	III R. Gr.	Anjelienstr. 149 I Amsterdam
de Vries	✓ H.	250226121	6 R.V.A.	Siepelyveenwijk a.s. 119 Nw. Weerdings Eemmen.
de Vries	✓ Sj.	250408128	III-12 R. I.	Centersingel 30 Leeuwarden
de Vries	✓ T.	250825137	6 R.V.A.	Jubbenga 267 Heerenveen
van de Vijver	✓ H.J.	250116111	III R. Gr.	Slaghekstr. 67 Rotterdam
Widema	✓ Weidema F.J.N.	250910110	III-5-R. I.	Rosenstr. 215 III Amsterdam
v.d. Werf	✓ A.	250118095	A.A.T.	v.d. Pakstr. 43 ^I Amsterdam
Wernsing	✓ G.J.	251128101	I-1R Lt-Lu.A.	Romb. Hoogerbeststr. 48 ³ Rotterdam
Weijer	R.M.	250816058	III Inf. Brig.	Ubbenga 6 10 Vries (Dr)
de Wit	✓ K.	250320150	III R Gr.	Stoombootweg 19 Landsmeer
van Woensel	✓ G	250917099	A.A.T.	Bentveldsche weg 25 Bentveld
Wolf	✓ L.	250205055	III-1 R. I.	Berger
Wolff	✓ H.	251115141	R. Gr.	Bertalstr. 47 ^B Hillegersberg
van Wijk	✓ W.	250514058	III R. Gr.	v. Spilbergenstr. 26 ^{hs} Amsterdam
Wijnands	✓ P.A.M.	251209122	Verb. Afd. 18 Div.	Roedestr. 19 Venlo
Wier	✓ J.H.	250305036	III R. Gr.	Elft 70 Wieringum
Zenneveld	✓ M.A.G.	250913108	III R. Gr.	Landerveld 18 Noordwijk Z.H.
van Zurk	✓ T.	250610136	III R. Gr.	Borniastr. 119 Leeuwarden.

91

B.20923

GEHEIM

VI. RD.2

7506

2 Augustus 1947.

Deserteurs op Fort "Ruygenhoek".

OPGELEGD
UITGEBOKT

Hiermede heb ik de eer U te berichten dat mij met betrekking tot de inhoud van Uw terzijde vermeld schrijven van militaire zijde het volgende werd medegedeeld:

Momenteel verblijven op Fort "Ruygenhoek" 160 gearresteerde deserteurs, die voor het grootste gedeelte bereid zijn alsnog naar Indië te vertrekken. Onder hen bevinden zich slechts 6 à 7 uitgesproken links-extremisten, die pertinent weigeren naar Indië te gaan. Zij zitten gescheiden van de overigen.

De voormalige commandant was inzake het bezoek geïnstrueerd en dit vond en vindt nog steeds op vastgestelde tijdstippen plaats.

Inderdaad is een poging tot ontvluchting gedaan, doch daarbij is het gebleven en niemand is ontvlucht.

De in Uw schrijven gemelde stengun-affaire is juist en is een gevolg van het feit, dat sommige militairen, toen zij met inschepingsverlof gingen, hun gehele uitrusting mochten meenemen. De Fort-commandant is echter niet overgeplaatst naar aanleiding van dit feit, doch omdat zijn onderdeel werd overgeplaatst.

Eind Juli 1947 zijn ter assistentie van de Commandant en voor de training van hen, die naar Indië wensen te vertrekken, enige (geen 7) officieren in het Fort aangekomen.

Van extremistische activiteit op enige schaal is tot op heden bij de Militaire Autoriteiten niets gebleken.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

L.L.van Laere.

De Heer Commissaris van Politie
te
AMERSFOORT.

MINISTERIE VAN OORLOG
CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

~~Hoofdstaf~~ Sectie G 3 B.

No.: 2740/47 Zeer Geheim

Bijlagen:

ONDERWERP: Deserteurs op
Fort "Ruygenhoek".

'S-GRAVENHAGE, 5 September

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	11-9-47

Volgno.
947.
- 8 SEP 1947
ACD/20923

OPGELEGD

In antwoord op Uw schrijven d.d. 21 Augustus 1947, No. B-20015, inzake nevenvermeld onderwerp, moge ik U het navolgende berichten.

Op Fort "Ruygenhoek" zijn momenteel tijdelijk ondergebracht een 160-tal gearresteerde deserteurs (geen dienstweigeraars) die voor het grootste gedeelte bereid zijn alsnog naar Indië te vertrekken. Uiteraard is dit niet het meest loyale deel der opl. militairen, hoewel hierbij een vrij groot aantal "zielige gevallen" aanwezig zijn, voor wie t.a.v. hun desertie verzachtende omstandigheden aanwezig zijn.

Slechts een zeer gering aantal (6 @ 7) uitgesproken links-extremisten bevindt zich onder hen, die dan ook pertinent weigeren naar Indië te vertrekken, doch zij willen z.n. onbepaalde tijd in Nederland militaire diensten verrichten. Zij zitten gescheiden van de overigen.

De voormalige Commandant was genaamd Crefcoeur, J.F.A., die door de Generale Staf inzake het bezoek was geïnstrueerd. Dit vond en vindt nog steeds plaats op vastgestelde tijdstippen.

Inderdaad is een poging tot ontvluchting gedaan. Echter is het bij een poging gebleven en ontvlucht is er niemand.

De stengun-affaire is juist en berust op het feit, dat door een enkele troepencommandant inschepingsverlof is verleend met medeneming van de gehele uitrusting. De Commandant is echter niet overgeplaatst naar aanleiding hiervan, doch omdat zijn onderdeel naar Haarlem vertrok.

Inderdaad is de Luitenant-kolonel Termaten voor korte tijd naar Indië vertrokken.

Eind Juli 1947 zijn ter assistentie van de Commandant en voor de training van hen, die naar Indië wensden te vertrekken, enige (geen 7) officieren in het fort aangekomen.

Van extremistische activiteit op enige schaal is tot heden niet gebleken.

Het ligt in mijn voornemen dit kamp t.z.t. door een mijner officieren te doen bezoeken. In geval daarbij enige bijzonderheden mochten blijken, die voor Uwe dienst van belang zijn, zal ik U nader berichten.

AAN: Hoofd C.V.D.
Javastraat 68,
'S GRAVENHAGE.

Hoofd Sectie G 3 B.
De Kolonel van de Gen. Staf,
O/l de Luit. Kolonel, wnd. Hoofd,

(M.P. Kokje)

INLICHTINGENDIENST
AMSTERDAM

No. I.D. 5607 - 27 - '47

Uw brief: B. X. 17554

(K)

452
UITGEBOEKT

Amsterdam, 28 Augustus 1947.

Volgno.

- 2 SEP. 1947

ACD/20712

Onderwerp: Hulp aan deserteurs.

Bijlagen: geen.

GEHEIM.

BUREAU D	
Nummers:	
Datum:	4-9-47

Als antwoord op het hierboven aangehaalde schrijven d.d. 25 Juni 1947, kan het volgende worden bericht:

Teunis Jacobus Anton van ELDERT,

geboren te Amsterdam, 31 December 1923, beroep bankwerker, wonende t.h.v. zijn ouders, Centaurusstraat 9 hs, Amsterdam(N),

bezit de Nederlandse nationaliteit, is Rooms-Katholiek en werd op 30 December 1942 h.t.s. ingeschreven, komende van Diepenveen. Hij is gehuwd met Hermina Cornelia ERWTENMAN, geboren te Amsterdam, 2 Februari 1926, bij wie hij een kind heeft en van wie hij thans gescheiden leeft.

In de administratie aan het Hoofdbureau van Politie, alhier, komt hij als volgt voor:

23 October 1940, p.v.b. terzake diefstal van geld;
2 April 1942, A.G. Osnabrück, 2 weken gevangenisstraf terzake bedrog
22 November 1943, p.v.b. terzake bedreiging tegen het leven;
9 Januari 1944, Rechtbank Amsterdam 1 jaar gevangenisstraf terzake diefstal;

4 November 1946, p.v.b. terzake diefstal.

Bovendien is van hem bekend dat hij gedurende de bezetting in Schalkhaar een opleiding tot agent van Politie heeft gehad, dat hij uit militaire dienst is gedeserteerd en het dienstpistool van zijn vader, die brigadier van Politie is, uit diens kast heeft weggenomen en verkocht heeft.

Hermina Cornelia ERWTENMAN,

geboren te Amsterdam, 2 Februari 1926, zonder beroep, wonende t.h.v. haar ouders, Duivelandstraat 27 hs, Amsterdam,

komt niet voor in de administratie van het Hoofdbureau van Politie en van de P.R.A., alhier.

Zij komt uit een zeer slecht bekend staand milieu en wordt op zedelijk gebied niet hoog geschat. Zij is communistisch georiënteerd, ofschoon niet bekend is dat zij lid is van de C.P.N.

Jan Hendrik Hubertus MISDORP,

geboren te Amsterdam, 25 December 1901, beroep los werkman, wonende Duivelandstraat 27 hs, Amsterdam(N),

bezit de Nederlandse nationaliteit, belijdt geen godsdienst en is gehuwd met Sientje BROMET, geboren te Amsterdam, 3 Augustus 1893.

Ofschoon zijn naam, na 1927, niet meer voorkomt in de administratie van het Hoofdbureau van Politie, alhier, staat MISDORP zeer slecht bekend. Hij werd herhaaldelijk door Maatschappelijk Steun afgewezen en soms wel weer gesteund, doch doet uitgaven die ver boven zijn steun uitgaan. Ofschoon hij geen groot zwarthandelaar is in de zin van grote zaken, kan wel worden aangenomen dat hij zich met bonnenhandel e. d. bezig houdt.

Hij woont sinds 1939 in een uitgesproken communistische buurt waar de bevolking hoofdzakelijk afkomstig is uit woonwagenkampen en gesaneerde achterbuurten. Ofschoon niet bekend is dat hij lid is van de C.P.N. wordt hij als communist beschouwd en het is wel zeker dat de desertie van Van ELDERT aan zijn invloed en aan die van zijn pleegdochter ERWTENMAN te wijten is.

Voor wat betreft de Nederlandse Bond van Militairen zij verwezen naar de reeds meermalen ingezonden rapporten over deze Bond. Als bekend mag worden aangenomen dat deze Bond de desertie propageert en mogelijk ook advies geeft aan deserteurs maar het is nog niet gebleken dat de daadwerkelijk verleende hulp van enige betekenis is. Het door Van ELDERT verklaarde met betrekking tot het dienstnemen in de Internationale Brigade kan waar zijn, doch moet toch met enig voorbehoud worden aangenomen daar bekend is dat Van ELDERT tamelijk fantastisch is en er vooral tijdens zijn desertie min of meer "tussenuit" was.

Verzonden aan Hoofd C. V. D. 's-Gravenhage.

K-2.

INLICHTINGSDIENST
GRONINGEN
GEHEIM

No. 146/47

452 552

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	12 AUG 1947

Volgno. X
11 AUG 1947
ACD/20170

OR 452 I

WITTEBOERT

Naar aanleiding van het schrijven van het Bureau Inlichtingen te Leeuwarden, R.F.No.41-7-1947, d.d. 2 Augustus 1947, betreffende Han Kastelein, kan, na een ingesteld onderzoek, het volgende worden vermeld: JOHAN KASTELEIN, geboren te Venlo 3 Januari 1927, vroeger wonende te Groningen Peizerweg 59, werd op 9 September 1946 te Groningen ingeschreven, komende van Velsen. Hij werd op 2 April 1947 te Groningen weer afgeschreven, naar Weststellingwerf Harenstraat 12.

Kastelein is in het bezit van een paspoort, hetwelk is afgegeven te Velsen op 13 Augustus 1946. Dit paspoort is dus geldig tot 13 Augustus 1948.

Een broer van hem genaamd:

TACO JOHANNES KASTELEIN, geboren te Velsen 12 October 1928, heeft in het laatst van de maand Juni 1947 te Groningen een paspoort aangevraagd. De ambtenaar, die hem te woord stond, bleek echter, dat hij niet te Groningen stond ingeschreven, waarom hij hem voor het aanvragen van een pas verwees naar Velsen, waar hij gewoon had. Taco Johannes liet zich daarna te Groningen inschrijven op 16 Juli 1947, waarna hij op 26 Juli 1947—dus tien dagen later—andermaal een pas aanvraag. Daar hij nog minderjarig was toonde hij een bewijs van zijn vader waarbij deze toestemming verleende tot het aanvragen van bedoelde pas. Taco Johannes deelde daarbij aan de betrokken ambtenaar mede dat hij een paspoort nodig had omdat hij, tijdens de vacantie, wilde werken bij een boer in Frankrijk.

De aanvraag om een pas voor Taco Johannes Kastelein is doorgezonden naar de Politie te Velsen en Gouda—in welke plaatsen hij vroeger woonde—om te vernemen of er bezwaren bestaan voor het verstrekken van bedoelde pas. Deze aanvraag is thans nog niet terug ontvangen.

Johan en Taco Johannes Kastelein komen in de Politie-administratie te Groningen niet voor. - - - - -

-----
Groningen, 8 Augustus 1947.

Het bureau Inlichtingen te Leeuwarden verzocht na te gaan of aan HAN KASTELEIN, geb. te Venlo 3-1-1927, wonende te Groningen, een paspoort was afgegeven. Han Kastelein zou zich naar Frankrijk hebben begeven om zich aan de dienstplicht te onttrekken.

f militaire

B 20015

GEHEIM~~182~~ 182/30

IIIa

IIIc

UITGEBOKT

AANGELEGD

Onregelmatigheden in
"Fort Ruygenhoek" te Maartensdijk

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat volgens een ontvangen mededeling de toestanden op het "Fort Ruygenhoek" te Maartensdijk, alwaar ongeveer 70 dienst-eigeraars zouden vertoeven, te wensen zouden overlaten.

Onder de voormalige Commandant, Kapitein Cros of Krosse, zou regelmatig bezoek aan de gedetineerden zijn toegestaan. Toestemming daarvoor zou zijn verleend, niet door de Commandant, maar door de Wacht-Commandant. Het gevolg zou zijn geweest, dat na het bezoek van de vrouw van één der gedetineerden, de volgende dag 5 gedetineerden ontvluchtten, door de fortgracht over te zwemmen. Enkele van deze mannen zouden nog voortvluchtig zijn.

Nadat omstreeks half Juli 1947 een dertigtal deserteurs uit het Noorden van het land in het fort was ingesloten, zouden bij een enkele dagen daarna gehouden fouillering in de planjeszakken o.a. twee geheel nieuwe sten-guns zijn gevonden met honderd, doch zonder munitie. Een en ander zou het vertrek van de Commandant ten gevolge hebben gehad.

De nieuw benoemde Commandant, Majoor Terraten, zou zeer binnenkort naar Indië vertrekken.

Uit gesprekken met bezoekers van het fort zou zijn gebleken, dat deze - de bezoekers dus - praktisch alle communistisch waren georiënteerd, terwijl ook in het kamp zelf een sterke communistische geest zou heersen.

Na het vertrek van Kapitein Cros of Krosse zou de geest in het kamp wel verbeterd zijn en zou er thans geen bezoek meer worden toegelaten. In de avond van 31 Juli 1947 zouden 7 officieren in het kamp zijn aangekomen. De redenen van hun aanwezigheid aldaar werden mij niet genoemd.

Ik zal het op prijs stellen te mogen vernemen, in hoeverre bovenstaande mededelingen als juist kunnen worden beschouwd. Eventuele bijzonderheden aangaande extremistische activiteit, welke in of vanuit dit kamp zou worden gedreven dan wel gevoed, zal ik gaarne van U tegemoet zien.

Het Hoofd van de
GENERALE VEILIGHEIDSDIENST
namens deze:

Aan de Heer Hoofd der Afd. III B
van de Generale Staf

Julianakazerne, Clingendael

te

's-Gravenhage.

J.G. Crabbendam

Onderwerp: Onregelmatigheden in "Fort Ruijgenhoek"
te Maartensdijk.

Volgno.

F 5 AUG 1947

ACD/20.015

Op bovengenoemd Fort vertoeven ongeveer 70 dienstweigeraars, dit zijn personen welke eerst in Nederland onder de wapenen gegaan zijn, maar bij de uitzending naar Ned-Indie gedeserteerd. Aanvankelijk werden zij ingesloten in het fort "Voordorp" en "Blauwkapel", gemeente Maartensdijk en daarna gecentraliseerd naar Ruijgenhoek. Commandant aldaar was een zekere Kapitein Cros of Krosse.

Op Ruijgenhoek was het een grote chaos, aangezien er regelmatig bezoek kwam voor de gedetineerden zonder toestemming van de commandant. Dit bezoek werd echter door de wachtcommandant toegestaan. Opmerkelijk was, dat een vrouw van een gedetineerde op een dag (vermeedelijk 13 Juli 1947) op het fort geweest en nadien, de 15e en 16e Juli 1947 zijn er 5 gedetineerden door over de fortgracht te zwemmen. Ook de persoon waaraan het damesbezoek was afgelegd. Drie ontvluchte personen zijn reeds weer gearresteerd de andere zijn nog voortvluchtig.

Omstreeks 15 Juli 1947 zijn er ongeveer 30 deserteurs uit het noorden van ons land op het fort ingesloten. Na enige dagen werd er fouillering gehouden, zowel op hen persoonlijk dan wel in hun bezittingen, o.m. plunje zakken. Hierin werden twee gloednieuwe sten-guns gevonden, compleet met houders, echter geen minutie. Dit was in de avond van 17 Juli 1947. Door deze vondst zijn de gemoederen dusdanig verhit dat de commandant onmiddellijk daarna met onbekende toestemming is vertrokken. Het is niet te controleren geweest of de militaire-politie zich met dit geval bemoeid heeft, hoewel deze wel op het fort zijn geweest. Daarna werd benoemd de Majoor Termaten, eertijds Majoor bij de Gezagstroepen te Amersfoort en Soesterberg. Daar deze echter zeer binnenkort naar Ned-Indie vertrekt heeft hij het commando niet overgenomen. Hierna is niet meer gecontroleerd wie daarna het commando heeft gehad.

Door en uit de gesprekken die gevoerd zijn met de bezoekers van het fort bleek, dat deze practisch allen de communistiche politiek toegedaan waren. In het kamp zelf heerste ook een sterke communistiche stroming, waarschijnlijk door de verbittering der detentie. ER zijn nu enige dagen geleden maatregelen genomen tegen ontvluchting daar de gedetineerden thans in een ruimte vertoeven dat omgeven is met zware prikkeldraadversperring.

Nadat Kapitein Cros of Krosse weggegaan is heerst er een betere geest in het kamp en wordt geen bezoek meer toegelaten. Ook de bewaking is ~~uitgebreid~~ uitgebreid zodat er voorzorgsmaatregelen genomen zijn. Juist in de avond van 31 Juli 1947 zijn er 7 officieren (luitenants en vaandrags) op het fort aangekomen, zonder wetenschap wat deze mensen hier moeten doen. Dit zijn geen deserteurs.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	6 AUG 1947

naar aanleiding van het schrijven van "W" d.d. 19 Mei 1947, No. 192/-47 geheim, onderwerp: "Nederlandse Havenarbeiders te Antwerpen", heb ik mij op 22 Mei 1947 in verbinding gesteld met G.S.III b.

De Kapitein Cornelissen de Beer deelde mij mede, dat de betreffende lijst met namen van havenarbeiders te Antwerpen, op 31 October 1946 was doorgezonden aan de vdt. der Koninklijke Marechaussee, Raamweg 4 te 's-Gravenhage, ter onderzoek, daar G.S.III b niet beschikte over de personalia der deserteurs.

Met de Kon.Marechaussee was overeengekomen, dat laatstgenoemden de C.V.D. rechtstreeks zouden inlichten omtrent de resultaten.

Kapitein Lameris, Afd.I, bureau III ~~xxx~~ van de Staf der Koninklijke Marechaussee deelde mij mede, dat de lijst op 1 November 1946 van G.S.III b was ontvangen.

Mij kon mij echter niets omtrent eventuele resultaten mededelen.

Op 22 Mei 1946 te 16.30 uur werd mij door de Luitenant Müller van Afd.I bovenvermeld, telefonisch medegedeeld, dat nog geen onderzoek naar de op de lijst voorkomende namen was ingesteld.

Lt.Müller deelde mede, dat met G.S.III b was overeengekomen, dat laatstgenoemde de namen der deserteurs zou doorgeven aan de Kon. Marechaussee, waarna deze het onderzoek zou aanvangen, tot op heden had de Kon.Marechaussee echter niets van G.S.IIIb ontvangen en sinds 1 November 1946 was de lijst „ter notificatie” opgelegd.

Ik heb Lt.Müller verzocht zich in verbinding te willen stellen met G.S.IIIb en de uitslag van het in te stellen onderzoek ten spoedigste te berichten aan het Hoofd C.V.D.

22-5-1947.

B VI.

aanvulling.

Op 23 Mei 1947 deelde de le Luitenant Muller der Koninklijke Marechaussee mede, dat de gang van zaken als volgt was geweest:

De K.M. had de lijst met namen ontvangen van G.S.IIIb, met verzoek de namen te willen nagaan. Hieraan kon de K.M. in November 1946 niet voldoen, daar zij niet over de gegevens der deserteurs beschikte. Hiervan werd G.S.IIIb in kennis gesteld, die schriftelijk aan de K.M. mededeelde, dat van de zijde van G.S.IIIb de gegevens der deserteurs zouden worden verstrekt en dat in afwachting daarvan de lijst ~~xxxx~~ kon worden opgelegd.

De Lt.Muller had echter tot op heden geen gegevens van G.S.IIIb ontvangen, waardoor de lijst was blijven liggen.

De Lt.Muller zou zich nu in verbinding stellen met G.S.IIIb en trachten de zaak zo spoedig mogelijk af te wikkelen.

Bovenstaande werd besproken in het bijzijn van B II.

24-5-1947.

B VI.

C. V. D.

UITGEBOERT

Volgno.

9 JULI 1947

Breda, 19 Mei 1947.

ACD/18/116

BD 4152

No: 192/-47-Geheim.

Onderwerp: "Nederlandse Havenarbeiders
te Antwerpen."

Op 8/7-47 bij ACD
naar B ontbrengen

Mr B 4604

spoedi
B.V.
21-5-47

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge het volgende berichten:

"Op 17 October 1946, zond ik U, onder d.z.schrijven, No: 336/-48-Geheim, d.d. 17-10-46, een lijst toe, vermeldende de namen en adressen van de aan de Antwerpse haven werkzaam zijnde Nederlandse dokwerkers.

Deze lijst werd door de dienst van de Heer B. te Antwerpen op mijn verzoek samengesteld, in verband met een uit te oefenen controle op deze Nederlanders, aangezien - mede aan de hand van de destijds binnengekomen berichten van Nicoverscheidene deserteurs van het Nederlandse leger, door bemiddeling van leden der C.P.B. als havenarbeiders te Antwerpen zouden zijn tewerkgesteld.

De bedoeling was, dat de op die lijst voorkomende namen zouden worden gecontroleerd op één of ander militair bureau, waarvan ik meende te mogen aannemen, dat daar de namen en verdere gegevens van de deserteurs geregistreerd zouden zijn.

Tot heden vernam ik evenwel ~~g~~ niets aangaande deze controle.

Bij mijn laatste bezoek aan de Heer B. te Antwerpen, informeerde deze naar het resultaat van één en ander, waarop ik hem - terwijl ik het schaamrood naar mijn kaken voelde stijgen - moest mededelen, daarvan nog niets te hebben vernomen.

Helaas, valt meermalen te constateren, dat een vlotte afwerking van stukken en/of aanvragen, door de verschillende Nederlandse diensten onderling, veel te wensen overlaat.

Wanneer dit euvel zich echter uitstrekt tot een aangelegenheid als de onderhavige, waarbij een buitenlandse instantie betrokken is, dan meen ik dat wij daarmede wel een zeer pover figuur slaan.

In verband hiermede, moge ik U verzoeken, alsnog te willen bevorderen, dat door de betrokken militaire instantie aan bedoelde lijst de nodige aandacht worde geschonken en dat het resultaat daarvan mij zo spoedig mogelijk worde kenbaar gemaakt."

A a n
De Heer Hoofd van de C.V.D.
J a v a s t r a a t, 68.

's-G R A V E N H A G E.

Wijllingen heeft
volkomen geluk!
Wat is met de lijst
gebund? 20/5/47
H.B.

W.

INLICHTINGENDIENST ZANDVOORT.

No. 2777.

Onderwerp: Hulp aan deserteurs.

G E H E I M.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	0-7-47

B.
UITGEBOKT

V/K
Volgno.

- 7 JULI 1947

ACD/18017.

Zandvoort, 5 Juli 1947.

In verband met Uw schrijven, dd. 25 Juni 1947, No.B. X.17553, Onderwerp: Hulp aan deserteurs, is dezerzijds een onderzoek ingesteld en gehoord: Annie van Duijn, oud 24 jaar, zonder beroep, wonende te Zandvoort, Kostverlorenstraat 32/I. Zij verklaarde: " Omstreeks begin September 1946, vervoegde zich aan onze woning Teunis Jacobus van Eldert, die als militair van zijn onderdeel was weggelopen. Hij diende bij hetzelfde onderdeel als mijn broer Jacob van Duijn, geboren te Zandvoort, 24 Juli 1928, die als militair was ondergedoken bij de familie Fintelman, aan het adres Albert Cuypstraat (het nummer is mij onbekend) te Amsterdam. Op zijn verzoek heeft van Eldert toen één á twee nachten bij ons in huis doorgebracht. Hierna heb ik hem in contact gebracht met mijn broer Jacob voornoemd. Van Eldert met wie ik nadien omgang had en die ik dikwijls ten huize van Fintelman ontmoette, was toen, op een mij onbekend adres te Amsterdam, ondergedoken. Ik heb van Eldert afgeraden zich bij de "Waarheid", drukkerij in de Spuistraat te Amsterdam te vervoegen, omdat hij vrijwilliger was, en toch niet geholpen zou worden. Van Eldert is toen toch naar de "Waarheid" toegegaan. Nadien heb ik met van Eldert gebroken, omdat hij mij bedrogen had. Hij was namelijk gehuwd, hetgeen hij mij verzwegen had. Of mijn broer zich bij de "Waarheid" heeft vervoegd, is mij niet bekend. Ik heb nimmer iemand daarheen gebracht of gestuurd."

Opgemerkt zij, dat bij schrijven, dd. 12 November 1946, door de Cdt. Doorgangskamp No.1, 2fd. 1., te Muiderberg, de arrestatie wegens desertie werd verzocht van v. Duijn. J., geboren 24-7-28, soldaat, adres Kostverlorenstraat 32 Zandvoort. Na herhaald onderzoek aan genoemd adres, werd genoemde v. Duijn eerst op omstreeks 13 Januari 1947, ziek op bed liggende in zijn woning aangetroffen. Hij was toen in het bezit van een ontslagbewijs, gedateerd 19 November 1946. Desgevraagd deelde opgemelde Commandant mede, dat het verzoek tot arrestatie van v. Duijn als vervallen kon worden beschouwd.

Bij nader onderzoek bleek bedoelde Finkelman, te zijn genaamd: Pieter Finkelman, oud ongeveer 35 jaar, van beroep bootwerker, zoon van Bart Finkelman en Cornelia Petronella Maria ZAAIJER. Hij is gehuwd met A. Sebregts.

I.D. ZANDVOORT.

25 Juni

7.

B.I.17554

kei 1726
Sm.

RD.3

GEHEIM

Andw. 25-9-47
KED 20/12

Hulp aan deserteurs.

Door de deserteur der Koninklijke Landmacht VAN ELDERT,
Tainis Jacobus, geb. 31 December 1923 te Amsterdam, wonende
Centaurusstraat No.9 te Amsterdam (Tuindorp Oostzaan), thans
ingedeeld bij het 1e Nederlandse Doorgangskamp voor Militairen
te Muiderberg, werd o.a. de navolgende verklaring afgelegd:

" Ik kreeg (September-October 1946) de raad mij te ver-
voegen bij "De Waarheid"drukkerij in de Spuistraat te Amsterdam.
Ik ben daar om inlichtingen gegaan. Mijn naam werd opgeschreven
en ik werd gestuurd naar de Bond van Militairen in de Linnaeus-
straat No.43 te Amsterdam. Hier werd ik ontvangen door een per-
soon van middelbare leeftijd, klein van postuur, met zwart strak
achterover gekamd haar, naam is mij niet bekend. Deze vroeg mij
mijn naam en waarom ik wilde onderduiken enz. Hij vertelde mij,
dat ik geholpen zou worden aan burgerkleding, geld en bonnen,
doch dan moest ik lid worden van de C.P.N. Verder zou ik dan via
België naar Frankrijk gestuurd worden en zou daar dienst moeten
nemen in de Internationale Brigade. Hoe ik over de grens kwam
kon hij niet vertellen, maar ik zou langs verschillende adressen
gebracht worden en uiteindelijk in Frankrijk terecht komen. Ik
weigerde echter, daar ik geen lid van de C.P.N. wilde worden en
ook niet in vreemde krijgsmacht wilde treden. Doormijn weigering
wildten zij mij niet helpen."

Te Uwer informatie moge ik U nog mededelen, dat de
echtgenote van van Eldert, Hermina Cornelia Erwtenman een felle
communiste zou zijn evenals haar moeder en tweede vader, genaamd
Misdorp, die tevens een groot zwarthandelaar zou zijn. De ouders
van H.C.van Eldert-Erwtenman wonen Duivelandstraat No.27 te
Amsterdam.

Ik moge U verzoeken naar het hierboven vermelde zo moge-
lijk een onderzoek te willen doen instellen, met de resultaten
waarvan ik gaarne in kennis zal worden gesteld.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofddo commissaris
van Politie
te AMSTERDAM.

J.G.Crabbendam.

Coll.: *AK*

25 Juni

V.K.
/

B.I.17555

in 17 feb
Sm.

RD.3

GEHEIM

10

Auker. 5-7-44
aus 10017
⊕

Hulp aan deserteurs.

Door de deserteur der Koninklijke Landmacht VAN ELBERT, Teunis Jacobus, geb. 31 December 1923 te Amsterdam, wonende Centaurusstraat No. 9 te Amsterdam, thans ingedeeld bij het 1e Nederlandse Doorgangskamp voor Militairen te Maiderberg, werd o.a. de volgende verklaring afgelegd:

"Ik ben toen (eind Augustus - begin September 1946) weer weggelopen en ben gaan slapen bij van Duijn, Kostverlorenstraat No. 32-I te Zandvoort. Deze van Duijn was ook bij onze Compagnie geweest, zodoende kende ik zijn adres en was ook ondergedoken. Hier leerde ik zijn zuster, Annie van Duijn kennen. Deze gaf mij de raad mij te vervoegen bij "De Waarheid" drukkerij in de Spuistraat te Amsterdam. Ik ben daar om inlichtingen gegaan."

Ik moge U verzoeken naar het bovenstaande een onderzoek te willen doen instellen, met de uitslag waarvan ik gaarne in kennis zal worden gesteld.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G.Crabbendam.

de Heer Korpschef
der Gem.Politie
te ZANDVOORT.

Coll.: dP

COMMANDANT
DER
KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

's-GRAVENHAGE 20
Raamweg 4
Telefoon No. 183885

Valno 1947
Juni 1947

21 JUNI 1947

ACD/17515

Afdeeling: I
Bur.: I
No.: Litt E 29 Geheim/46/ 452
Bijl.: O 60-2909

Onderwerp

Deserteurs.

BUREAU B

UITGEBOEKT
21-6-47

Ingevolge opdracht van de
Chef van de Generale Staf bericht ik U,
dat op de lijst van havenarbeiders van
vreemde nationaliteit te Antwerpen dd.
24 September slechts de naam van één
Nederlandse deserteur der Koninklijke
Landmacht voorkomt, nl.
K.N.V. KOOLEN, Adolf, onder nr. 8128 op blz. 3
van genoemde lijst.

De Generaal-Majoor,
Commandant der Koninklijke Marechaussee,
o/1 De Luitenant-Kolonel,
Chef van de Staf,
W.G.F.A. van Walt Meijer.

typ: HL
coll: M

van Walt Meijer

AAN:
Hoofd Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

0/2452

18 Juni

7.

B.N. 17401.

Sm. TV.2.

336

GEHEIM.

UITGEBOKT

17 October 1946.

Deserteurs werkzaam in de haven van Antwerpen.

Naar aanleiding van bovenvermeld schrijven deel ik U mede, dat bij controle is gebleken, dat van de namen der Nederlandse havenarbeiders te Antwerpen, waarvan een lijst bij Uw schrijven was gevoegd, slechts één naam overeenkomt met die van een deserteur der Koninklijke Landmacht en wel :
6128 KOOLEN, Adolf, wonende Langebeeldekemastraat 153 te Antwerpen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
namens deze :

De Heer B. Wijnhuizen,
Avontuurstraat 24,

H A E D A.
Coll.: 479

J.G. Crabbendam.

Ministerie van Oorlog,
CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

Section G/III B,

No.: 1695/47 - Zeer Geheim,

Bijlagen: 1 rapport,

ONDERWERP: Desertie.

B 452

Veilig.	
's-GRAVENHAGE, 18 Juni 1947.	
7-8 JUNI 1947	
ACD/17386.	
Nummer:	
Datum:	20-6-47

UITGEBOKT

Hierbij moge ik U doen toekomen een rapport van verhoor opgemaakt door mijn administratie.

Ik merk hierbij op, dat de adressen in Groningen dezerzijds aan de Commandant Koninklijke Marechaussee zijn doorgegeven.

Voorts bericht ik U, dat dezerzijds uiteraard geenlei toezegging is gedaan, doch dat Jeurken, eerst namen genoemd heeft, nadat hem was uiteengezet dat deze zaak niet vervolgd kon worden. In verband hiermede moge ik U verzoeken van de gegevens inzake de Van. Leeftang een bescheiden gebruikt te willen maken.

Het Hoofd van de Sectie G/III B,
de Kolonel van de Gen. Staf,

P.M.H. Tielens.

typ: MB in verband met deze alinea verder niet
coll: A gedaan 23/6/47 B VI

Aan Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

R A P P O R T .

De soldaat Stephanus Johannes JEUKEN, geboren te Rotterdam de 27e Maart 1925 en thans ingedeeld bij de Kadercompagnie, School Verhindingsstroepen, Nieuwe Alexanderkazernes, alhier, verklaarde:

"Ik ben principieel Katholiek, zoals ook mijn ouders. Ik ben zeer zeker geen anti-militarist, maar beschouw Indonesie als een geheel apart land, waar wij Nederlanders geen militair apparaat mogen hebben. Volgens art. 192 van de Grondwet kan men ons ook niet verplichten naar Indonesie of waar dan ook te gaan, ter vervulling van de mil. dienstplicht.

Ik acht de wijze, waarop bedoeld artikel is gewijzigd als onwettig. Deze mening is ook die mijner ouders.

Meermalen is bij mij thuis deze zaak besproken, onze bezwaren zijn van religieuze aard. Wij zijn niet in enige organisatie en hebben niets uit te staan met de "A.N.V.A." of de "Vredestichters". Pootjes is mij persoonlijk onbekend, wel heb ik meermalen over hem gehoord. Ik vind hem een zeer onsympathieke figuur, hij ruit de jongens op en tracht zelf op de achtergrond te blijven.

Tijdens mijn inschepingsverlof kwam ik door de familie LEEFLANG Walcherschestraat 12 b te Rotterdam in contact met een varkensfokker, Arie van der MARK, geboren 27 November 1895 en wonende te Kethel, Kerkl. 49. De heer LEEFLANG is in gemeente-dienst te Rotterdam als brugwachter. Deze familie is Nederl. Hervormd en is kerkelijk. Het zijn vrienden van mijn ouders en buren. Zij hebben dezelfde denkbeelden als mijn ouders ten opzichte van Indonesie, doch zijn ook niet aan enige anti-mil. organisatie verbonden.

Bij v.d. MARK heb ik gewerkt bij het verzorgen der varkens. Ander personeel was er niet, alleen drie zoons en een dochter. Van deze v.d. MARK kan ik niet verklaren, of hij meerdere malen onderduikers herbergt. Deze familie was protestant (welke kerk weet ik niet) en bezaten een bijbel. Ik heb echter nimmer gezien, dat één der gezinsleden naar een kerk ging of dat uit de bijbel werd voorgelezen.

Van der MARK wist, dat ik was ondergedoken, doch bemoeide zich daar niet mede. Hij heeft mij dan ook niet opgenomen om mij aan de mil. dienst te onttrekken, maar om een knecht te hebben. Ook de familie LEEF-LANG wist van mijn onderduiken en gaf daartoe dat adres aan mij op.

Van der MARK bemoeide zich alleen met geldverdiene, politiek liet hem koud. Tijdens mijn verblijf bij v.d. MARK heb ik alleen voor de kost gewerkt. Bijzondere personen heb ik niet bij hem gezien, het waren allen handelaren en boeren. Ik weet zeker, dat hij niet is aangesloten bij enige anti-mil. organisatie. FOOTJES kent hij niet eens.

In November 1944 heb ik te Zwolle tijdens mijn verplichte werkzaamheden voor de arbeidsinzet een Rotterdamse architect ontmoet, genaamt LEEFFRING, wonende te Rotterdam, Pleinweg 156 of 157 of 159. Ik was tijdens de November-razzia's opgepakt en naar Zwolle overgebracht. Door deze LEEFFRING werd mij tijdens mijn verblijf bij v.d. MARK aangeraden naar Groningen te gaan; daar was het veiliger. Door een onbekende ben ik in Nov. 1946 per motor naar Groningen gebracht en kwam aldaar bij J. van BUITEN, Olie Muldersweg 104, terecht. Deze onbekende woont in Groningen en is een bekende van LEEFFRING en van BUITEN. Deze laatste drie zijn anarchisten. Daar ben ik achter gekomen toen ik bij van BUITEN in huis was. Deze trachtte mij op allerlei manieren tot zijn denkbeelden over te halen. Doordat ik echter gelovig Katholiek ben, kan ik natuurlijk de atheïstische leer van hen niet aanvaarden.

Of LEFFRING en v. BUITEN daadwerkelijke steun aan onderduikers verlenen, kan ik niet verklaren, maar ik acht het wel waarschijnlijk. Voorheen heb ik nooit geweten, dat LEFFRING anarchist was. Bij v. BUITEN kwamen nogal eens geestverwanten van hem, ik hield mij echter afzijdig en ben zo spoedig mogelijk weggegaan en kwam toen in de melkfabriek "De Nijverheid" aldaar. Van mijn onderduiken heeft daar niemand iets geweten. In Groningen heb ik nog kennis gehad aan een meisje. Deze wist ook van mijn toestand en wilde mij helpen verbergen. Dit laatste deed zij alleen uit menselijke overwegingen en niet uit enig principe. Met bedoeld meisje heb ik geen relatie meer.

Ik heb U deze gegevens verstrekt, betreffende de familie LEEFLANG omdat U voor hen straffeloosheid hebt toegezegd."

(11 - 6 - 1947)

Inlichtingendienst
HOOFDCOMMISSARIAAT
VAN POLITIE
UTRECHT

452
UTRECHT, den 16

GEHEIM.

Volgno. 19 47.
18 JUNI 1947
ACD/17379.

Lr A/5 Nr 584 '47
Bijlagen: 1

UITGEOEKT

Bericht op schrijven No. B. 16834
van 5 Juni 1947.

Onderwerp: Bureau International Antimilitariste
Blauwkapel.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	19-6-'47

In antwoord op Uw bovenaangehaald
schrijven, dee ik U hierbij een desbetreffend
rapport toekomen, naar de inhoud waarvan ik
korteidshalve moge verwijzen.

De wnd. Hoofdc^{mm}missaris van politie,

(R. W. Van Bijk).

Aan de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68
's G r a v e n h a g e .

UTRECHT.

A/5 No. 584 '47

R A P P O R T .

Naar aanleiding van het schrijven van de Centrale Veiligheidsdienst No. B 16834, d.d. 5 Juni 1947, betreffende "Bureau International Antimilitariste Blauwkapel", ~~aan het na-~~ volgende worden gerapporteerd:

Voor het juiste begrip "Blauwkapel" dient het volgende te worden opgemerkt. Onder dit woord wordt verstaan een buurtschap, een (niet meer in gebruik zijnde) halteplaats van de Nederlandse Spoorwegen in de lijn Utrecht-Hilversum en een fort, waarin thans deserteurs van de 1e divisie zijn ingesloten. Al deze plaatsen zijn gelegen in de gemeente Maartensdijk.

De buurtschap Blauwkapel, bestaat uitsluitend uit de z.g. Voordorpsdijk, waaraan een tiental boerenhofsteden en enige tuinderswoningen gelegen zijn. De bewoners hiervan en ook diegenen die er eventueel voor 1940 hebben gewoond, zijn volgens de plaatselijke politie geen van allen personen, waarvan geacht kan worden, dat zij aangesloten zijn of waren van enige anti-militaristische vereniging en bovendien niet in staat worden geacht in enige vereniging een leidende of administratieve functie te vervullen of een "bureau" te houden.

Bovendien zal geen enkele bewoner van deze buurtschap redelijkerwijs als woonplaats "Blauwkapel" opgeven, doch wel "Maartensdijk, post Groenekan" of hoogstens "Blauwkapel, post "Groenekan".

Dezerzijds wordt dan ook aangenomen, dat de adressering van de brief uit Genève, als bedoeld in vorengenoemd schrijven, op een vergissing berust. Men zal een mededeling hebben ontvangen dat "anti-militaristen" verblijven in "Blauwkapel" en zich, waarschijnlijk door gebrek aan kennis van de Nederlandse taal, niet gerealiseerd hebben, dat het hier een detentiekamp betreft.

Van een andere kant bezien, kan men in Genève de opgave gekregen hebben van een persoon, die werkzaam is voor een of andere anti-militaristische organisatie, bij welke opgave misschien de vermelding stond "verblijvende te Blauwkapel", welke toevoeging evenzeer op grond van de taalmoeilijkheid als "woonplaats" is opgevat.

Deze laatste veronderstelling nu, kan tot op zekere hoogte gecontroleerd worden. Hieronder volgt dan ook een opgave van de huidige en voorheen in het fort "Blauwkapel" gedetineerde dienstweigeraars, met, voor zover bekend, enige nadere gegevens. Geen der genoemde personen komt in de administratie van de I.R. Utrecht voor. Ook niet de in Utrecht wonende Van NOORT, van wien overigens ook niets ten nadele is gebleken. Wellicht be-
schikken

schikken de betrokken plaatselijke Inlichtingendiensten over nadere gegevens.

AMSTERDAM:

BEEKMAN, Pieter Frederik, geboren te Amsterdam 13-2-25, Kamperfoelieweg 43, *(nu by gaard Gubb)*
BERG, Hendrik van den, geboren te Amsterdam 13-5-25, Schinkelkade 36, *Rond met v.m.*
BRETTSCHNEIDER, Johannes Petrus, geboren te Amsterdam 14-6-22, Pelikaanstraat 6, (Oorlogsvrijwilliger), *(Rond met v.m.)*
LODEWIJKS, Jan, geb. 5-12-25, Haarlemmerhoutuinen 133 II. (Zijn vrouw schreef hem op 12 Juni jl. een brief, waarin de navolgende passage voorkwam: "No. 13 weet over drie dagen wanneer zijn boot weggaat, hij is er de hele morgen voor weggeweest",
Kant met v.m.
SCHOOFS, Johannes, geb. te Amsterdam 15-6-25, Polanenstraat 2 II,
SNOEY, G., geb. te Rotterdam 1-8-25, Sarphatistraat 145 III,
SPEET, Johannes, geb. te Amsterdam 2-2-25, Tholenstraat 8,
TIJSTERMAN, Willem, geb. te Nieuwkoop, Kempenaarstraat 21 III,
VEERMAN, Hendrik Franciscus Maria, geb. te Amsterdam 22-12-26, Borgerstraat 140 I.

APELDOORN:

UIT DEN BOGAARD, Hendrik, geb. 22-1-25, Zwolseweg 200.

BEEKBERGEN:

BRINK, Evert van der, geb. 5-1-25, Traandijk 55.

BEETGUM:

ALTHUIS, Kemper, geb. te Beetgum 10-11-25, Beetgum No. 8. (aanhanger van Pootjes)

BELLINGWOLDE:

HONKEN, Jan Heinrich, geb. 28-9-27 won. te Bellingwolde E 92.

's GRAVENHAGE:

BEEUWKES, Bertus Johannes, geb. te 's Gravenhage 19-8-26, Gabriël Metzstraat 26,
JOLE, Arie van, geb. 7-5-26, Hooftkade 183,
RAAD, Cornelis de, geb. 21-12-26, P. Rotterstraat 26,
ZWAN, Johannes Joseph, geb. te Scheveningen 21-2-25, Soetenstraat 4 (Deze persoon is geen princ.dienstweigeraar, doch wil uitsluitend bij de zeemaacht dienst doen).

HAARLEM:

BIJKERK, Jacob Reindert, geb. te Glimmen (Haarlem) 25-7-25, Rijksstraatweg 38 te Glimmen,
HAART, Theodorus Jacobus, de, geb. te Velsen 22-1-19, Weltevredenstraat 20 (Treedt op als vertrouwensman voor de gedetineerden)

HEEMSKERK:

PEKEL, Johannes Gerardus, geb. te Heemskerk 18-12-25, Rijksstraatweg 35.

HENGELO:

KEIZER, G. W., geb. te Hengelo 26-4-25, Dr. Schaepmanlaan 48.

HILVERSUM:

R.m.v. GRÜNFELD, Folkert Nicolaas, geb. te Amsterdam 5-4-25, Egelstraat No. 4. (Aanhanger van Pootjes, zijn vrouw verblijft bij een kapper aan de Spoorstraat No. 48 (?) te Hilversum)

LAREN:

R.m.v. GRAAF, Gijsbertus Cornelis de, geb. te Laren 30-8-25, Mauvezand 35.

LEEWARDEN:

R.m.v. WASSENAAR, Dirk, 13-7-25, IJsbaanstraat 48.

ODOORN:

R.m.v. WESTERHOF, Luitsen, geb. 13-5-25, Kleindijk D 65.

OOSTEREND (Eiland Texel):

De bijdr.
brief
TIMMER, Corrie, geb. te Oosterend 13-9-25, Schoolstraat 18, (principiële dienstweigeraar, Doopsgezind).

ROTTERDAM:

R.m.v. PORS, Pieter, geb. te Rotterdam 20-12-25, Milliuxstraat 88 A.

UTRECHT:

R.m.v. NOORT, Petrus Johannes van, geb. te Noordwijk 24-11-20, 2e Atjehstraat 29bis.

WORMERVEER:

R.m.v. RIJS, Jan, geb. te Uitgeest 14-3-25, Populierkade 3

ZAAMSLAG:

R.m.v. BERGE, P. T. C. van den, geb. te Zaamslag 30-5-25, de Griebe C 102.

Nagekomen adressen:

AMSTERDAM:

R.m.v. ALTHUIS, Thomas, geb. te Beetgum 5-5-25, M. Polostraat 278 III

R.m.v. Voorts:

R.m.v. M. van der Boom, nadere gegevens onbekend.

R.m.v. Houtman. Deze persoon ontving op 16 Juni 1947 een brief van H. MEULEKAMP, Rijksstraatweg G 127, ten Post (Groningen). Hierin werd medegedeeld, dat er kennis was genomen van zijn vonnis, nl. 3 jaar gevangenisstraf. Eén passage was merkwaardig, ze luidde als volgt: "Zondag hebben Cor Heijer en ik het nog gehad over Beekbergen 41 en Schoorl 42". Houtman vertoeft thans in de strafgevangenis te Scheveningen. M. is "Vlam" lezer.

Utrecht, 16 Juni 1947.

Ministerie van Oorlog.

CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

Hoofd Sectie G/III B,

N°. 3037/'46 - Geheint,

Bijlagen: 1 rapport,

ONDERWERP: Nederlandse
Bond van Militairen.

's-GRAVENHAGE

Volgno.

~~11 Juni 1947~~

14 JUNI 1947

AED 1/268

DURTAU

T. n. n. n. :	
Datum:	16-6-47

Hierbij moge ik U aanbieden een rapport van verhoer, opgemaakt door mijn administratie, naar welks inhoud ik korthedshalve moge verwijzen.

Het Hoofd van de Sectie G/III B,
de Kolonel van de Gen. Staf,

P.M.H. Tielens.

typ: MB

coll: *[handwritten mark]*

UITGEBOEKT

Aan Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

R A P P O R T.

Op 14 April 1947 heb ik M.B.D. na bekomen opdracht gehoord:

VAN ELDEET, TERNIS JACOBUS,

geboren 31 December 1923 te Amsterdam, wonende Centaurusstraat No. 9 te Amsterdam (Tuindorp Oostzaan) thans ingedeeld bij het 1e Nederlandsche Doorgangskamp voor Militairen te Muiderberg, die mij desgevraagd het navolgende verklaarde:

"Ik ben in November 1945 gehuwd met Hermine, Cornelia KUTTENMAN. Mijn huwelijk is van begin af aan niet goed geweest. Mijn vrouw heeft n.l. kort na ons huwelijk een kind gekregen wat niet van mij was. Ook is zij fel communiste evenals haar moeder en tweede vader genaamd Midorp, die tevens een groot zwarthandelaar is. Haar ouders wonen Duivelandstraat No. 27 te Amsterdam. Mijn vrouw wilde dat ik lid van de C.P.N. werd en met haar vader samen zwart zou handelen, om veel geld te verdienen. Ik wilde echter in militairen dienst en heb mij dan ook als oorlogsvrijwilliger gemeld. Mijn vrouw heeft op alle mogelijke manieren getracht dit tegen te houden o.a. door het schrijven van brieven naar de Militaire instanties en waarin stond dat ik communistische neigingen had en het met anderen vrouwen hield. Zij heeft mij gezegd dat zij wel zou zorgen dat ik het militaire pakje weer uit moest trekken. Ondanks deze tegenwerking ben ik door het C.V.W.-bureau op Den Dam te Amsterdam toch op 4 Februari 1946 aangenomen en geplaatst bij de 1de Compagnie A.A.T. te Breda. De eerste zes weken van onze opleiding mocht ik niet met verlof, wat ook niet kon, omdat ik rust moest houden met mijn been en hiervoor in het ziekenzaaltje op de kaserne lag. Hier kreeg ik plotseling een telegram waarin stond: "Vrouw ernstig ziek, overkomst dringend gewenst". Het telegram was ondertekend door mijn schoonvader. Ik kreeg toestemming van mijn Commandant en de dokter om met verlof te gaan en ben naar Amsterdam gereisd. Hier bleek mij dat mijn vrouw in het geheel niet ziek was, doch dien zelfde dag naar Breda was gereisd waar zij naar mij gevraagd heeft in de kaserne. Hier heeft zij verteld dat zij niets van een telegram afwist, zodat, toen ik den anderen dag in de kaserne kwam, de Commandant mij op het rapport riep en het bleek dat hij mij verdacht het telegram zelf te hebben laten sturen om weg te komen. Tevens vertelde hij mij, dat hij hiervan een krijgsraad zou maken en dat ik in arrest gesteld zou worden. Ik moest mijn spullen in orde maken voor inlevering bij den fourier en zou dan in een cel gezet worden. Inmiddels hoorde ik van de R.P. dat het wel een jaar kon duren eer de zaak voor de krijgsraad voor nou komen en ik dan zoo lang in arrest zou blijven. Dit wilde ik in geen geval en heb toen, vóór dat ik in de cel kwam, kans gezien om weg te lopen. Ik ben eerst naar huis gegaan, doch heb daar niet verteld dat ik weggelopen was en sloop afwisselend enkele dagen thuis of bij een tante in Amersfoort Reerstraat No. 21 die ook niet beter wist of ik had verlof. Zoo ben ik een maand weggebleven. Ik had inmiddels een brief naar mijn Commandant geschreven waarin ik gevraagd had mij niet meer in de cel te stoppen en dat ik dan graag wilde terugkomen. Kreeg hierop geen antwoord en ben zelf naar Breda gegaan. Hier zag de R.P. mij en die heeft mij opgepakt en terug gebracht naar de kaserne. Ik heb toen vier weken in de strafgevangenis te Breda gezeten. Hierna ging mijn Compagnie naar Haarlem en ik moest mede. In Haarlem bleef ik in voorarrest, doch mocht dit ondergaan in de vorm van licht arrest. Met mijn vrouw wilde ik geen contact meer hebben, daar zij per slot de drijfveer was voor dit hele geval. In Haarlem kwam zij steeds aan de kaserne en trachtte op alle mogelijke wijze mij te spreken te krijgen.

Omdat ik dit zoo veel mogelijk vermijdde, vertelde zij aan de andere soldaten en de verschillende wachecommandanten, alle mogelijke slechte dingen van mij o.a. dat ik het met andere vrouwen hield, dat ik communistisch aangelegd was enz. Zij maakte het mij zoo lastig dat ik weer weggelopen ben. Nu echter maar twee dagen. Na terugkomst ben ik met verzuimd arrest gestraft. Mijn Compagnie werd toen overgeplaatst naar Leeuwarden in afwachting van vertrek naar Indië. Ik was ook reeds ingesent maar mocht niet mede, omdat ik nog voor de krijgsraad moest verschijnen. Ik zou dus alleen achter blijven en weer ergens in arrest gesteld worden. Ik ben toen weer weggelopen en ben gaan slapen bij van Duyn, Kostverlorenstraat No. 32-I, te Zandvoort. Deze van Duyn was ook bij onze Compagnie geweest, zoodoende kende ik zijn adres, en was ook ondergedoken. Hier leerde ik zijn zuster, Annie van Duyn kennen. Deze gaf mij de raad mij te vervoegen bij "de Waarheid" drukkerij in de Spuistraat te Amsterdam. Ik ben daar om inlichtingen gegaan. Mijn naam werd opgeschreven en ik werd gestuurd naar de Bond van Militairen in de Linasstraat No. 43 te Amsterdam. Hier werd ik ontvangen door een persoon van middelbare leeftijd, klein van postuur, met zwart strak achterover gekamd haar, naam is mij niet bekend. Deze vroeg mij mijn naam en waarom ik wilde onderduiken enz. Hij vertelde mij dat ik geholpen zou worden aan burgerkleeding, geld en benen doch dan moest ik lid worden van de C.P.N. Verder zou ik dan via België naar Frankrijk gestuurd worden en zou daar dienst moeten nemen in de Internationale Brigade. Hoe ik over de grens kwam kon hij niet vertellen maar ik zou langs verschillende adressen gebracht worden en uiteindelijk in Frankrijk terecht komen. Ik weigerde echter, daar ik geen lid van de C.P.N. wilde worden en ook niet in vreemde krijgsmacht wilde treden. Door mijn weigering wilden zij mij niet helpen. Ik ben weggegaan en heb toen eens bij vriendinnen van Annie van Duyn geïnformeerd wie en wat de familie van Duyn eigenlijk was. Ik hoorde toen dat Annie reeds een kind had van een Duitsch militair en dat haar vader gedetineerd was in het kamp te Halfweg. Annie had mij verteld dat haar vader in Zeeland werkte. Ik wilde toen ook niet meer bij deze familie komen en heb wat rondgezworven. Ik alipp af en toe in een bunker in de Duinen in Zandvoort. Op 7 November, na ongeveer 2 maanden ondergedoken te zijn geweest, ben ik door de Militaire Politie gearresteerd. Ik heb al dien tijd in militair uniform geloopt en nooit meer contact gehad met de C.P.N. of met de Bond van Militairen.

Annie van Duyn heeft mij wel eens gezegd dat zij een adres had waar onderduikers naar België werden geholpen, welk adres dit is, weet ik echter niet.

Meer kan ik U niet verklaren".

Waarvan door mij is opgemaakt dit rapport te 's-Gravenhage op 15 April 1947.

UITGEBOEKT

5 Juni

7

B.16834

GEHEIM

Sm.

MN.3

Bureau International Antimilitariste Blauwkapel.

Hierbij doe ik U toekomen een afschrift van een schrijven van Marcel Henchos en René-Henri Wüst, 109, Rue de Lausanne Genève, met daarbij behorende vragenlijst.

Het schrijven was geadresseerd aan "Bureau International Antimilitariste Blauwkapel" te Utrecht, en werd door de Posterijen aan het fort Blauwkapel afgeleverd, in welk fort de deserteurs van de 1e Divisie zijn ingesloten.

Ik moge U verzoeken naar het "Bureau International Antimilitariste Blauwkapel", een onderzoek te willen doen instellen, waarvan ik de uitslag gaarne zal vernemen.

Aan:
De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
UTRECHT

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G. Grabbendam.

Coll: *dk*

A F S C H R I F T

Marcel HENCHOZ

Rédacteur au Journal de Genève

René-Henri Wüst

Rédacteur à La Suisse

GENEVE

109, Rue de Lausanne.

Genève, date tu timbre.

Messieurs,

En vue d'une enquête que nous conduisons présentement dans le domaine des organisations internationales, nous vous serions très reconnaissants de bien vouloir répondre, en ce qui concerne votre organisation, au questionnaire que nous nous sommes permis de joindre à la présente.

Nous vous saurions gré, également, de nous adresser un exemplaire des statuts de votre organisation et les rapports d'activité des années 1939 à 1946, ainsi que tout document de ce genre susceptible de nous intéresser et qu'il vous serait possible de nous communiquer.

Nous nous excusons du surcroît de travail que notre enquête peut vous occasionner et, en vous remerciant d'ores et déjà de ce que vous pourrez faire pour nous, nous vous présentons, Messieurs, l'assurance de notre considération distinguée.

T v o u s

w.g. Marcel Henchoz.

R.H.Wüst.

Voor eensluidend afschrift.

TYPE
Gelli

Informations demandées.

1. Titre Officiel
2. Siège et adresse du secrétariat central.
3. Sièges et adresses dans d'autres pays
4. Date de fondation, actes de fondation: traités
Bref Historique. conventions
accords
covenants...
5. But
6. Membres: Gouvernements, Associations, Fédération,
Comités, Entreprises publiques ou privées....
7. Autorités dirigeantes : Assemblée, Conseil, Direction,
Comités, Commissions...
8. Personnalités dirigeantes : Président, Vice-Président,
Secrétaires, Directeurs,
Délégués .....
9. Finances: Sources de revenus.
10. Activité: Résumé de l'activité récente. De 1939 à 1947.
Projets pour 1947 et 1948.
11. Divers.
12. Relations avec l'O.N.U.
13. Relations avec d'autres organisations internationales.

Ministerie van Oorlog.
CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

~~xxxxxx~~ Sectie G/III B,

No.: 1695 - Zeer Geheim,

Bijlagen: -3-

ONDERWERP: Internationale
Anti-militairistische Beweging.

^B
UITGEBOKT

's-GRAVENHAGE, 2 Juni 1947.

Volgno.

3 JUNI 1947

ACD/16834.

Hierbij moge ik U, te Uwer informatie, in afschrift, een rapport van een der mij o.h. inlichtingsofficieren, d.d. 24 Mei 1947, alsmede afschriften van de bij dit rapport gesloten bijlagen, betreffende een Internationale Anti-militairistische beweging doen toekomen, naar de inhoud waarvan ik korthedshalve moge verwijzen.

Het Hoofd van de Sectie G/III B,
de Kolonel van de Gen. Staf,

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	4-6-47

P.M.H. Tielens
P.M.H. Tielens.

typ: MB
coll: #

Aan Hoofd Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

X

A F S C H R I F T .

Bevelhebber
1e Militaire Afdeling.
Sectie : I - C.
No. 230/I.D./47.
Onderwerp: Internationale anti-
militairistische beweging.
Bijlagen: Circulaire,
Vragenformulier,
Enveloppe.
MPK/MPK.

24 Mei 1947.

Z E E R   G E H E I M .

Ik heb de eer U hierbij ingesloten te doen
toekomen een circulaire met vragenformulier, afkomstig van de
Heeren Marcel Henchoz en René Henri Wüst, 109 rue de Lausanne,
Genève, en onder gesloten enveloppe (dewelke ook bijgevoegd)
geadresseerd aan: "Bureau international antimilitariste
Blauwkapel" te Utrecht.

Deze brief is door de Posterijen aan het
fort Blauwkapel afgeleverd, in welk fort de deserteurs van
de 1e Divisie zijn ingesloten.

De inlichtingsofficier
bij de 1e Militaire Afdeeling.
de Majoor

w.g. M.P. Kingma.

AAN: Hoofd G.S. III-B.
's-Gravenhage.

Marcel HENCHOZ

Rédacteur au Journal de Genève

René-Henri Wüst

Rédacteur à La Suisse

GENEVE

109, rue de Lausanne.

Genève, date du timbre.

Messieurs,

En vue d'une enquête que nous conduisons présentement dans le domaine des organisations internationales, nous vous serions très reconnaissants de bien vouloir répondre, en ce qui concerne votre organisation, au questionnaire que nous nous sommes permis de joindre à la présente.

Nous vous saurions gré, également, de nous adresser un exemplaire des statuts de votre organisation et les rapports d'activité des années 1939 à 1946, ainsi que tout document de ce genre susceptible de nous intéresser et qu'il vous serait possible de nous communiquer.

Nous nous excusons du surcroît de travail que notre enquête peut vous occasionner et, en vous remerciant d'ores et déjà de ce que vous pourrez faire pour nous, nous vous présentons, Messieurs, l'assurance de notre considération distinguée.

w.g. Marcel Henchoz.

R.H. Wüst.

Voor eensluitend afschrift.

Informations demandées.

1. Titre Officiel
2. Siège et adresse du secrétariat central.
3. Sièges et adresses dans d'autres pays
4. Date de fondation, actes de fondation: traités
Bref Historique. conventions
accords
covenants ...
5. But
6. Membres: Gouvernements, Association, Fédération,
Comités, Entreprises publiques ou privées ....
7. Autorités dirigeantes : Assemblée, Conseil, Direction,
Comités, Commissions ....
8. Personnalités dirigeantes : Présidents, Vice-Président,
Secrétaires, Directeurs,
Délégués .....
9. Finance: Sources de revenus.
10. Activité : Résumé de l'activité récente. De 1939 à 1947.
Projets pour 1947 et 1948.
11. Divers.
12. Relations avec l'O.N.U.
13. Relations avec d'autres organisations internationales.

Voor eensluidens afschrift.

MINISTERIE van OORLOG.
CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

OA 452

Afdeling: Sectie G III B.

D

's-GRAVENHAGE, 7 Maart 1947.

No.: 746 - Geheim.

Bijlagen: ---

ONDERWERP: Desertie.

DUR 10 B	
Nummer:	
Datum:	12-3-'47

Volgno.
10 MAART '47
ACD/11805

In antwoord op Uw schrijven d.d. 26 Februari 1947 No. B-11023, moge ik U berichten, dat de drie te Herenthals aangehouden personen zijn genaamd:

K.F.V.

— 1. SCHERPENHUIZEN, Wilhelm Hendrikus, geboren te Amsterdam, 12 Februari 1920, oorlogsvrijwilliger-corveeur aan de 3e Kadernschool te Weert; hij staat terzake zwarthandel gesignaleerd door de Politie Amsterdam in het opsporingsregister No. 1 van Februari 1947;

K.N.V.

— 2. van HOOFF, Franciscus Johannes, geboren te Teteringen 9 Febr. 1924, oorlogsvrijwilliger-bijkok aan de 3e Kadernschool te Weert; hij was in voorloopig (streng) arrest inzake diefstal van levensmiddelen;

K.N.V.

— 3. DRIESSEN, Theodorus Antonius, geboren te Scheveningen 10 Mei 1927, oorlogsvrijwilliger soldaat a.d. 3e Kadernschool te Weert; hij onderging voorloopig arrest in verband met een door hem gepleegde diefstal, en is uitgebroken; zijn ouders wonen aan de Badhuisstraat 164 alhier; tegen hem zijn uit anderen hoofde krijgsraad-zaken loopende.

Gezien de geringe afstand tot de Belgische grens en de antecedenten van genoemden wil het mij voorkomen, dat, van eenige hen verleende hulp uitgesloten kan worden geacht. Mocht te zijner tijd hieromtrent nog iets blijken, dan zal ik U alsnog berichten.

Hoofd Sectie G III B,
De Kolonel v.d. Gen. Staf,

(P.M.H. Tielens.)

Typ: DK.
Coll:

AAN:

Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

B. 11023

GEHEIM

452

M. C.W.

Ik heb de eer U te berichten, dat mij van betrouwbare zijde werd medegedeeld dat op Zondag, 19 Januari 1947, door de politie te Herenthals (België) onder die gemeente werden aangetroffen, drie Nederlanders, die volgens eigen opgave waren genaamd:

1. Scherpenhuizen, Willem Hendrik, geboren te Amsterdam, 12 Februari 1920, van beroep chauffeur, wonende te Amsterdam, Admiraalsgracht No. 38-I;
2. van Hoof, Jan Frans, geboren te Teteringen, 9 Februari 1924, van beroep fabrieksarbeider, wonende te Ginneken, thans gemeente Breda, Ypelaarstraat No. 12;
3. Driessen, Theodoor, geboren te Scheveningen, 10 Mei 1927, van beroep bediende, wonende te Scheveningen, Loggerstraat No. 2.

Deze personen, die in burgerkleding waren gekleed, en geen legitimatie-papieren konden vertoonen, verklaarden bij hun aanhouding, dat zij op weg waren naar Antwerpen, om aldaar werk te zoeken.

Zij werden door de politie overgebracht naar het politiebureau te Herenthals, waar zij bij hun nader verhoor zonden hebben bekend, deserteurs te zijn van het Nederlandsche leger.

Zij zijn op Maandag, 20 Januari 1947 door de politie overgebracht naar Turnhout, en aldaar ter beschikking gesteld van den Procureur des Konings (Officier van Justitie).

Omtrent hetgeen verder met deze personen is gebeurd, kan ik U heden nog geen nadere inlichtingen verstrekken.

Hoewel rekening houdende met de mogelijkheid, dat U van de aanhouding van genoemde personen reeds op de hoogte zijt, achtte ik het wenschelijk toch een en ander te Uwer kennis te brengen.

Indien bij een eventueel te dezer zake door U ingesteld onderzoek mocht blijken dat genoemde deserteurs door eenige organisatie bij hun desertie eenige steun werd verleend, moge ik U verzoeken mij hiervan wel in kennis te willen stellen.

Het Hoofd van den
CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
~~van~~ namens dezen:

Aan den Heer Hoofd der Afd. III B
van den Generalen Staf

Julianakazerne, Clingendaal

's-Gravenhage.

J.G. Crabbendam

C. V. D.
=====

Breda, 13 Februari 1947.

Volgno.

1947.

19 FEB. '47

ACD/11023

No: 49/-47-Geheim.

Onderwerp: "Aanhouding deserteurs."

Requiemant:

Datum: 20-2-'47

Hiermede moge ik u HoogEdelGestrenge berichten, dat ik heden van een officieele instantie te Antwerpen, het volgende vernam:

"Op Zondag, 19 Januari 1947, werden door de Politie te Herenthals(B.), onder die gemeente aangetroffen, drie Nederlanders, volgens eigen opgave genaamd:

- 1e.- SCHERPENHUIZEN, Willem Hendrik, geb.te Amsterdam, 12 Februari 1920, van beroep chauffeur, wonende te Amsterdam, Admiraalsgracht, Nr: 38-1.
- 2e.- VAN HOOF, Jan Frans, geb.te Teteringen, 9 Februari 1924, van beroep fabrieksarbeider, wonende te Ginneken, thans gemeente Breda, Ijpelstraat, Nr:12.
- 3e.- DRIESSEN, Thedodoor, geb.te Scheveningen, 10 Mei 1927, van beroep bediende, wonende te Scheveningen, Loggerstraat, Nr:2.

Deze personen, die in burgerkleeding waren gekleed, en geen legitimatie-papieren konden vertoonen, verklaarden bij hun aanhouding, dat zij op weg waren naar Antwerpen, om aldaar werk te zoeken.

Zij werden door de politie opgeleid naar het Politiebureau te Herenthals, waar zij bij hun nader verhoor zouden hebben bekend, deserteurs te zijn van het Nederlandsche leger.

Zij zijn op Maandag, 20 Januari 1947 door de politie overgebracht naar Turnhout, en aldaar ter beschikking gesteld van den Procureur des Konings.(Officier van Justitie).

Omtrent hetgeen verder met deze personen is gebeurd, kon men mij te Antwerpen geen inlichtingen verstrekken.

Ter bekoming van nadere inlichtingen dienaangaande, heeft men te Antwerpen, op mijn desbetreffend verzoek, getracht zich telefonisch in verbinding te stellen met het Parket van den Procureur des Konings te Turnhout, doch ook na herhaalde pogingen, kon men daarmee - om onverklaarbare redenen - geen aansluiting krijgen.

Hoewel rekening houdende met de mogelijkheid, dat de Nederlandsche militaire autoriteiten van de aanhouding van genoemde personen reeds op de hoogte zijn, meen ik toch goed te doen, een en ander te Uwer kennis te brengen."

A a n
Den Heer Hoofd van den C.V.D.

W.

J a v a s t r a a t, 68.

's-G R A V E N H A G E.

B/109

BRUSSEL, 14/2/1947

Volgno.

27 FEB. 47

ACD/1421

Ik zal het zeer op prijs stellen indien U mij een lijst zoudt kunnen doen toekomen van deserteurs van het Nederlandsche Leger, die zich volgens Uw gegevens in België bevinden.

(Dr. H. Speyer)

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	4-3-47

Aan den Kolonel Mr. L. Einthoven,
SCHEVENINGEN

Breda, 27 December 1946.

2

No:406/-46-Geheim.

Onderwerp: "Onderzoek hulpverlening
aan Ned. deserteurs."

BUREAU B

Nummer:

Datum:

6/1/47

Met verwijzing naar d.z.schrijven, d.d. 6 December 1946, nummer en onderwerp als hierboven, moge ik U HoogEdel-Gestrenge berichten, dat ten aanzien van den in vorenaangehaald schrijven genoemden schoonzoon van den te Turnhout(B.) wonenden Carolus Gerardus MOONEN, bij onderzoek te Tilburg en te Udenhout, het volgende is gebleken:

Betrokkene is genaamd niet SCHOONS, zooals door mij vroeger werd gemeld, doch:

Jacobus Johannes S C H O O N U S, geboren te Udenhout, 20 Februari 1914, van beroep chauffeur-monteur, gehuwd met Maria Ludovica Moonen, wonende te Tilburg, Broekhovenscheweg, No:278.

Hij heeft zich op 31 October 1946, met zijn echtgenoot te Tilburg op verengenoemd adres gevestigd, komende uit de gemeente Udenhout.

Op genoemd adres te Tilburg bewoont hij een tweetal kamers, doch hij vertoeft met zijn vrouw meestal te Udenhout.

Kort na de bevrijding van het dorp Udenhout en de stad Tilburg, heeft hij zich verdienstelijk gemaakt met het ophalen van N.S.B.-ers en andere on-Nederlandsche elementen.

Daarna heeft hij als bewaker van N.S.B.-ers dienstgedaan aan het interneeringsgebouw "St-Odolphus-Lyceum" te Tilburg.

Eenige maanden nadien werd hij aangesteld als hulpagent van politie te Tilburg, doch werd bij geneeskundig onderzoek, hiervoor afgekeurd.

Vervolgens is hij als vrijwilliger in militairen dienst gegaan en wel als chauffeur bij de Aan-en Afvoertroepen.

Omtreeks half November 1946 is hij op eigen verzoek uit den militairen dienst ontslagen en sedertdien is hij te Udenhout werkzaam bij zijn broer Cornelis SCHOONUS, die aldaar een slagerij-bedrijf heeft.

Beide broers gaan vrijwel dagelijks te Udenhout en omgeving den boer op, tot het verrichten van huisslachten.

Betrokkene staat te Udenhout gunstig bekend en is op politiek gebied nimmer op den voorgrond getreden. Hij belijdt met zijn echtgenoot den R.K.Godsdiensdienst en - voor zoover bekend - bemoeit hij zich hoegenaamd niet met de politiek.

Van eenige zijnerzijdsche actie, of sympathie in Communistische richting, is dan ook nimmer iets gebleken.".....

A a n
Den Heer Hoofd van den C.V.D.
J a v a s t r a a t, 68.

W.

's-GR A V E N H A G E.

C. V. D.

0.D 413
Vriezenveen, 12 December 1946.

Br.No.139/46-Geheim.

Onderwerp: "Steun aan gedeserteerde
militairen."

00482.

acc 78579

Bijlage : "Eén afschrift."

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd
het volgende te berichten:

Tijdens een bezoek, hetwelk door mij op Donderdag,
13 December 1946, werd gebracht aan den Brigade Commandant der
Kon.Marechaussee te Oldenzaal, werd mij inzage verstrekt van
een brief, waarin aanwijzingen voorkwamen ten aanzien van het
verstrekken van hulp aan gedeserteerde militairen. Uit het be-
geleidend schrijven bij dezen brief bleek mij niet, dat aan Uw
dienst een afschrift was gezonden.

Zekerheidshalve is door mij een afschrift van dezen
brief vervaardigd, hetwelk ik U.H.E.G. hierbij doe toekomen.

J.

*Stafchef
Mr. Munné
M.*

A a n
n Heer Hoofd van den

C. V. D.
's-GRAVENHAGE.

VERKLARING van GOBIUS DE SART. H.

Samen met soldaat Witt.J. van onze compagnie en van Rossum H. van de 4e Schoolcompagnie Pioniers zat ik in een cel en we hadden een afspraak gemaakt om uit te btrekken.

In de cel naast ons zat een Sergeant Wensink A.H. en hem gezegd, dat we gingen uitbreken. Sergeant Wensink heeft ons toen gezegd, dat hij zelf vier maanden gedeserteerd is geweest en dat hij zich zelf gemeld had. Hij had f.1500.--. op-gemaakt, waarvan hij f.430.-. had geleend aan soldaten en korporaals. We hebben hem toen gezegd, dat we naar Utrecht zouden gaan en dat we van plan waren Maandag, 4 November 1946 weer terug te komen. Als het mooi weer was zouden we echter eerst nog naar Amsterdam gaan. Toen vertelde sergeant Wensink: In Amsterdam weet ik een adres waar ze jullie helpen zullen. In de Linnaeusstraat 43 Amsterdam Oost is een Bond gevestigd waar ze jullie helpen aan bonnen, geld, onderduikadressen en misschien aan werk. Hier worden ook jongens geholpen, die niet naar Indie willen.

Woensdag, 30 October zijn we met ons drieën uitgebroken, Witt en van Rossum zijn weg, maar ik ben denzelfden avond weer teruggekomen.

We hadden afgesproken Maandagmiddag, Woensdag, 4 November bij elkaar te zullen komen tusschen 2 en 2.30 uur te Utrecht Vleutenscheweg 307bis, waar een tante woont van Rossum H.

Meer heb ik niet te verklaren.

w.g. Gobius du Sart.

Voor eensluidend afschrift Voor eensluidens afschrift,
De Kapitein-Adjutant, De Luitenant-kolonel,
w.g. J.H.Kalse. w.g. W.G.F.A. Van Walt Meijer.

Depôt Pioniers
Commandant.
Gilse.No.3934.

*Hier is per tijdelijk het
bureau van den
Ned Bond v. Militairen
(1946)*

21 November 6.

B.5331.

(K)

1.
R. TZ. GEHEIM.

Ned.Bond v.Militairen.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden, ter kennis-
ning en om te behouden, van een verklaring, afgelegd door den sol-
daat H.Gobins du Sart, naar den inhoud waarvan ik mege verwijzen.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
Namens dezen,
De Luit.Kolonel,

J.G.Crabbendam.

aan den Heer Hoofddo commissaris van
Politie,
t/
A. S T E R D A M.

A F S C H R I F T.

2e Mil. Afdeeling
District Zuid-Holland
6e Compagnie MT.

Gorinchem, 1 November 1946.

V E R K L A R I N G G O B I U S du S A R T, H.

Samen met den soldaat Witte J. van onze Compagnie en van Rossum H. van de 4e Schoolcompagnie Pioniers zat ik in een cel en we hadden een afspraak gemaakt om uit te breken.

In de cel naast ons zat de sergeant Wensink, A.H.

De soldaat van Rossum heeft tegen sergeant Wensink gezegd, dat we gingen uitbreken.

Sergeant Wensink heeft ons toen gezegd, dat hij zelf 4 maanden is gedeserteerd geweest en dat hij zich zelf had gemeld. Hij had f.1500.- opgemaakt, waarvan hij f.430.- had geleend aan soldaten en korporaals. We hebben toen gezegd, dat we naar Utrecht zouden gaan en dat we van plan waren Maandag 4 Nov. weer terug te komen. Als het mooi weer was, zouden we dan echter eerst nog naar Amsterdam gaan. Toen vertelde sergeant Wensink:

"In Amsterdam weet ik een adres waar ze jullie zullen helpen. In de Linnaeusstraat 43 Amsterdam Oost is een bond gevestigd waar ze jullie zullen helpen aan bonnen, geld, onderduikadres en misschien werk. Hier worden ook jongens geholpen die niet naar Indië willen".

Woensdagavond 30 October, zijn we met drieën uitgebroken, Witte en van Rossum zijn weg, maar ik ben dezelfde avond weer teruggekomen. We hadden afgesproken Maandag-middag 4 November bij elkaar te komen tusschen 2 en 2.30 uur te Utrecht, Vleutenscheweg 307 bis, waar een tante woont van van Rossum, H.

Meer heb ik niet te verklaren.

w.g. H. Gobius du Sart.

CHEF VAN DEN-GENERALEN STAF

Afdeeling: III B

No.: 3037 Geheim.

Bijlagen: 1

ONDERWERP: Ned. Bond van Militairen.

1215
15 NOV.
1946

's-GRAVENHAGE, 15 Nov. 1946.

B 5331

Ter Uwer informatie moge ik U, in afschrift, een verklaring aanbieden, afgelegd door een soldaat behoorende tot de 6e Comp. T.T., District Zuid-Holland, 2e Militaire Afdeeling, naar den inhoud waarvan ik kortsheidshalve moge verwijzen.

Wellicht ten overvloede moge ik vermelden dat aan het in deze verklaring voorkomende adres Linnemansstraat 43, Amsterdam-O., gevestigd is een bureau van de Ned. Bond van Militairen.

Mogelijk handtekening van de afzender

Y. D. Bekker
Het Hoofd van de Afd. III B,
De Luit.-Kol.v.d. Gen. Staf,

P.M.H. Tielens

AAN:
C. Kon. Marechaussee,
Raamweg 47,

P.M.H. Tielens.

Hoofd Centr. Veiligheidsdienst,
Javanstraat 68,
's Gravenhage.

A F S C H R I F T .

2e Mil. Afdeling
District Zuid-Holland
6e Compagnie T.T.

Gorinchem, 1 November 1946.

B 5331

VERKLARING GOBIUS du SART, H.

Samen met den soldaat Witte, J. van onze Compagnie en van Rossun, H. van de 4e Schoolcompagnie Pioniers zat ik in een oel en we hadden een afspraak gemaakt om uit te breken.

In de oel naast ons zat de sergeant Wessink, A.H.

De soldaat van Rossun heeft tegen sergeant Wessink gezegd, dat we gingen uitbreken.

Sergeant Wessink heeft ons toen gezegd, dat hij zelf 4 maanden is gedesserteerd geweest en dat hij zich zelf had gemaakt. Hij had f. 1500,- opgemakt, waarvan hij f. 450,- had geleend aan soldaten en korporaals. We hebben toen gezegd, dat we naar Utrecht zouden gaan en dat we van plan waren Maandag 4 Nov. weer terug te komen. Als het nood weer was, zouden we dan echter eerst nog naar Amsterdam gaan. Toen vertelde sergeant Wessink:

"In Amsterdam weet ik een adres waar se jullie zullen helpen. In de Linnaeusstraat 43 Amsterdam Cent is een bond gevestigd waar se jullie zullen helpen aan bonnen, geld, onderduikadres en misschien werk. Hier worden ook jongens geholpen die niet naar Indië willen."

Woensdagavond 30 October, zijn we met drieten uitgebroken, Witte en van Rossun zijn weg, maar ik ben denzelfden avond weer teruggekomen. We hadden afgesproken Maandag-middag 4 November bij elkaar te komen tusschen 2 en 2.30 uur te Utrecht, Vleutenscheweg 307 bis, waar een tante woont van van Rossun, H.

Maar heb ik niet te verklaren.

w.g. H. Gobius du Sart.

Voor eensluidend afschrift,

De Kapitein-Adjutant,
w.g. J.H. Kalbe.

*Uitbreken
lang?*

Debet Pioniers
Commandant
Gilde
Nov. 1946

Breda, 6 December 1946.

No:406/-46-Geheim.

00452

Onderwerp: "Onderzoek hulpverlening
aan Ned. deserteurs."

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge het volgende berichten:

"Naar aanleiding van de eenigen tijd geleden uit de van Nico afkomstige rapporten blijkende mededeelingen, als zoude verschillende deserteurs van het Nederlandsche leger, zich be-
geven naar het Bureau van de Belgische Communistische Partij te Turnhout, van waaruit men deze personen zou verder helpen, had ik bij mijn bezoek aan den Heer Dierick te Brussel, op 25 October 1946, een onderhoud met Z.W.E.G. met betrekking tot deze aangelegenheid.

Als gevolg van dat onderhoud schreef de Heer Dierick hierover een geheim rapport aan den Districts-Commandant der Rijkswacht (Gendarmerie) te Turnhout, waarin hij dezen verzocht, gedurende eenige weken op bedoeld gebouw van de C.P.B. aldaar, bedekt een intensief toezicht te doen uitoefenen.

De Heer Dierick deelde mij gisteren, 5 dezer, mede, dat hij eenige dagen geleden van den Districts-Commandant der Rijkswacht te Turnhout, omtrent het resultaat van het gehouden toezicht, een rapport heeft ontvangen, hetwelk hij mij ter inzage verstrekte.

Hieruit blijkt, dat gedurende het op het gebouw van de C.P.B. te Turnhout, zoowel des nachts als overdag, gehouden toezicht, niets is geconstateerd met betrekking tot aankomst, of vertrek aldaar van personen, die geacht konden worden deserteurs van het Nederlandsche leger te zijn.

Het betrokken personeel der Rijkswacht is echter wel het volgende gebleken:

Aan de woning van een vooraanstaand lid der C.P.B., tevens propagandist dier partij, te Turnhout, genaamd:

Carolus Gerardus M O O N E N, geboren te Oud-Turnhout, 1-8-1898, fabrieksarbeider, wonende te Turnhout, Kwakkelstraat, 73, werd verschillende malen gezien een persoon, gekleed in de uniform van het Nederlandsche leger.

Bij staande houding van dien Ned. militair, bleek dese - volgens de in zijn bezit zijnde papieren, genaamd te zijn:

Jacobus Joannes S C H O O N U S, geboren te Udenhout (N.Br) 20-2-1914, wonende te Tilburg, Broekhovenscheweg, 270.

A a n
Den Heer Hoofd van den C.V.D.
J a v a s t r a a t, 68.

Voorts

's-GR A V E N H A G E.

Voorts bleek, dat deze Schoons gehuwd is met een dochter van vorengenoemden C.G.Moonen, genaamd: Maria Ludovica Moonen, en derhalve een schoonzoon van dezen te zijn.

In verband met het feit, dat de schoonvader van Schoons te Turnhout als vooraanstaand Communist bekend staat, zal door mij te Tilburg een onderzoek worden ingesteld, ter verkrijging van nadere gegevens aangaande de politieke gezindheid van Schoons zelve, waaromtrent U bij aanvullend rapport nader zal worden bericht."

W.

RIJKSPOLITIE
DISTRICT ASSEN
COMMANDANT

Assen, 13 December 1946.
Beilerstraat 155
Tel.2769.

No: I.D.4 (Geheim)

acc/8551

*4528
on-19daan?*

Aan: Het Hoofd v.d.Centralen Veiligheids-
dienst,Javastraat 68
's- G r a v e n h a g e .
(In afschr.aan C.- Gew.Gron.der Rijkspol.)

Onderwerp: ondergedoken militairen.
Antw.op Uw schr.dd.23 Nov.1946,No:B.4766 Geh.

*f 3 III b
inlichter*

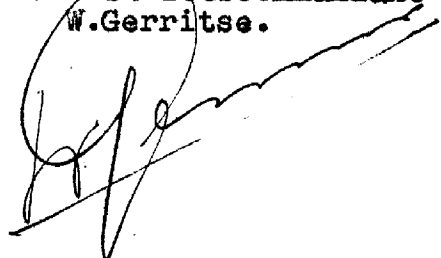
In antwoord op Uw bovenaangehaald schrij-
ven moge ik U berichten,dat door personeel
van de groepen Valthermond, Borger en Gieten
in haar bewakingsgebied,gelegen aan den rand
van Stadskanaal, w.o. Gasselternijveen en
Gieterveen naar ondergedoken militairen een
onderzoek is ingesteld,evenwel zonder enig
resultaat.

De onderwerpelijke aangelegenheid be-
houdt mijn voortdurende aandacht.

typ:JF.
coll.

De Adjudant.O.O.
wnd.Districtscommandant
W.Gerritse.

*Mr. Munt
y.*

GEWEST ARNHEM
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT ZWOLLE
COMMANDANT
Litt. M. Geheim

Zwolle, 7 December 1946.

Aan den Heer Hoofd
van den Centralen Veiligheidsdienst
Javastraat 68, te
D e n H a a g .

9 DEC.
ged. / 8278

Onderwerp: Ondergedoken militairen.

Bijl:

452

Waar zijn
deze stukken?

Ter voldoening aan het verzoek vervat
in Uw schrijven dd. 23 November j.l. No. B.
4766 Geheim, betreffende bovenaangehaald
onderwerp, gelieve U hiernevens een rapport
No. 985 G. dd. 4 December j.l. met bijbeho-
rende stukken aan te treffen van den Groep
commandant der Rijkspolitie te Emmeloord,
naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

~~Handwritten signature~~
w/we.

De Districtscommandant,
W.M. Walpoott.

Handwritten signature

Handwritten notes:
Hr. Meurs
Vz.

GEWEST GRONINGEN DER RIJKSPOLITIE.
DISTRICT WINSCHOTEN.
DISTRICTS-COMMANDANT.

Winschoten, 4 December 1946.

No:2. (ZEER GEHEIM).

(K)

Aan Het Hoofd v.d.CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
Javastraat 68, te 's-GRAVENHAGE.

alp/8205

452a/o.D 452

Onderwerp: Ondergedoken Militairen.

Antwoord op Uw schrijven, B.4766, -GEHEIM, dd.23-11-1946.

Ter voldoening aan Uw verzoek, vervat in Uw bovenaangehaald schrijven, moge ik U berichten, dat in de streek rondom STADSKANAAL, bij GASSELTERNIJEVEEN: GIETERVEEN, enz., een onderzoek is ingesteld.

Het resultaat was echter n e g a t i e f.

Door een zeer betrouwbaar persoon, die veel in aanraking komt met verschillende landbouwers en andere personen, wonende in de omgeving van Gasselternijeveen is medewerking toegezegd.

Hij zal onmiddellijk kennis geven als hem iets omtrent ondergedoken militairen ter oore komt, vertrouwend dat dan ook zijn naam niet zal worden genoemd.

De aandacht blijft echter op deze gelegenheid gevestigd, terwijl bij aantreffen van ondergedoken militairen zal worden gehandeld als is voorgeschreven.

De Majoor,

Districts-Commandant,

W.de Gast.

*Hoofd p 2 II b
naet bronstammar
in kennis stellen.*

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

B. 5047.

's Gravenhage, 31 October 1946.

Afdeeling : III B

No. : 2821 Geheim.

Bijlagen : ---

Onderwerp : Desertie.

(K)
452 / 0.9. 452
B

1 NOV.

*Te meer slecht
weg met
in by*

In antwoord op Uw schrijven d.d. 25 October 1946, No. B 4604, moge ik U berichten, dat deserteurs nog niet in die mate zijn verwerkt, dat het gevraagde onderzoek met spoed zou kunnen worden verricht.

Eerst na het vertrek der "7-December"-Divisie kan worden nagegaan wie als deserteurs moeten worden beschouwd.

De opsporing van deserteurs behoort tot de taak der C.-Kon. Marechaussee, aan wie ik de bij Uw bovengenoemd schrijven ingesloten lijst ter behandeling heb doorgezonden.

*kan zullen de taak van
opsporing maken hebben
van de deserteurs.
at kon Man kwam hier,
geen (S III B, om nadere
inbachtigen.*

Het Hoofd van de Afdeeling III B,
De Luit.-Kol. van den Gen. Staf,

P.M.H. Tielens.

AAN:
Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's Gravenhage.

23 November

6.

B. 4766 GEHEIM

R. C.W.

Ondergedoken
militairen

Hiermede heb ik de eer U te berichten dat mij van militaire zijde werd medegedeeld, dat het in de N.O. Polder betrekkelijk eenvoudig zou zijn om onder te duiken, daar het nieuw aan te nemen personeel gemakkelijk onder een valschen naam tewerkgesteld kan worden.

Ik moge U verzoeken terzake een onderzoek in te stellen en mij met het resultaat in kennis te stellen.

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst
namens desen
de Luitenant-Kolonel:

Aan den Heer Districtscommandant
van Rijkspolitie
te

W o l l e

J.G. Crabbendam

23 November 5 .

B. 4766

GEHEIM

R. C.W.

ondergedoken militairen.

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat mij van militaire zijde werd medegedeeld, dat de streek rondom Stadskanaal, bij Casselternijveen, Gieterveen enz. een "duikplaats" voor militairen schijnt te zijn.

Volgens inlichtingen zouden zich daar tientallen onderduikers bevinden, daar de uitgestrekte, stille streek zich hiervoor byzonder goed zou leenen.

Ik moge den geadresseerden verzoeken een onderzoek terzake in te stellen en mij met het resultaat in kennis te stellen.

Aan:

den Distr. Cdt. van Rijspolitie te Winschoten
" " " " " Assen

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst
namens dezen
de Luitenant-Kolonel:

J.G. Crabbendam

CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

1030

's Gravenhage, 24 Oct. 1946.

Afdeeling : III B

No. : 2610 Geheim.

(K)

B 4966

28 OCT.

Konst. Linnell

*Rijkspolitie vragen
Bepijning met
Stah. Catin. dus
Lt kol. G?*

Inlichtingsofficier St. & M.A. te Arnhem be-
richt mij:

"In de N.O.Polder is het betrekkelijk eenvou-
dig en onder te duiken, daar het nieuw aan te nemen perso-
neel gemakkelijk onder een valsche naam tewerkgesteld kan
worden. Er is echter contact opgenomen met de Directie van
de N.O.Polder en met het Rijksarbeidsbureau en sak ik
steeds op de hoogte gehouden worden van de nieuw aangeno-
menen.

Konst. M. M. M. M.

Tevens schijnt de streek rondom Stadskanaal,
zoals bij Gasselterrijven, Gieterveen enz. een duikplaats
te zijn. Volgens verkregen inlichtingen zouden zich daar
tientallen onderduikers bevinden. De uitgestrekte stille
streek leent zich hier bijzonder goed voor.

Ik verzoek U, e.g. in overleg met berichtgever,
terzake een onderzoek in te stellen.

Het Hoofd van de Afdeeling III B,
De Luit.-Kol. van den Gen. Staf,

*by H. van der...
de Rijkspolitie
Luit. Kol. G.*

[Handwritten signature]

P.M.H. Tielens.

AAN:
G. Kon. Marech.

in afschrift aan:
Hoofd van den C.V.D.
G. Rijkspolitie.

Konst. Assen

C. V. D.
=====

Breda, 17 October 1946.

No: 336/-46-Geheim.

19 OCT.

34604

Onderwerp: "Nederlandsche Havenarbeiders
te Antwerpen."

Bijlagen : één.

18115

W. K. Cr.
Q

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge het volgende berichten:

"Naar aanleiding van reeds eenigen tijd geleden in de rapporten van Nico voorkomende mededeelingen, dat ~~de~~ de C.P.B. in België, deserteurs van het Nederlandsche leger zou trachten te werk te stellen aan de haven te Antwerpen, besprak ik de vorige maand deze aangelegenheid met den Heer Block aldaar, die daarbij toen verklaarde, voornemens te zijn hierop contrôle te doen uitoefenen.

Bij het bezoek dat ik heden weder aan den Heer Block bracht, stelde deze mij ter hand een lijst, vermeldende de namen en adressen van de te Antwerpen aan de haven werkzaam zijnde arbeiders van andere dan de Belgische nationaliteit, waarop voorkomen een zeer groot aantal namen van Nederlanders.

De Heer Block deelde mij hierbij mede, dat het voor zijn dienst zeer moeilijk is, om zonder eenige nadere aanduiding, uit deze groote groep Nederlanders, de vermoedelijke deserteurs te halen.

Hij verzocht mij, deze lijst, die hij gaarne liefst zoo spoedig mogelijk weder wenscht terug te ontvangen, over te typen en dat afschrift te zenden aan het hoofd van de afdeling van het militair Bureau, waarvan aangenomen mag worden, dat daar de namen en verdere gegevens van de deserteurs geregistreerd staan.

Gezien het enorme werk en den langen tijdsduur, die het overtypen van deze lijst vergt, moge ik U deze hierbij doen toekomen, met beleefd verzoek, met dit overtypen een Uwer ambtenaren of typistes op Uw Bureau werkzaam, te willen belasten.

Indien U zich met de hiervoren vermelde zienswijze van den Heer Block accoord kunt verklaren, dan moge ik U tevens verzoeken, wel te willen bevorderen, dat dienovereenkomstig worde gehandeld.

Vanzelfsprekend dient er rekening mede te worden gehouden, dat een groot deel der op de lijst vermelde Nederlanders althans degenen, die zich als deserteur te Antwerpen ophouden daar onder een valschen naam en vermoedelijk met valsche papieren verblijven.

A a n
Den Heer Hoofd van den C.V.D.
J a v a s t r a a t, 68.

Ik

's-GRAVENHAGE.

Spood

4X
12 sept. 1946
AB
44

Ik meen echter, dat deze omstandigheid ons niet mag weerhouden, te trachten de opsporing van deze lieden te bevorderen, en dat - ingeval ook maar slechts enkelen hunner op deze wijze zouden kunnen worden ontdekt - de tijd en de moeite aan de pogingen in die richting besteed, als voldoende beloond kunnen worden beschouwd.

Naar ik meen te mogen aannemen, zal toch bij G.S.III, of wel bij een andere militaire instantie te Den Haag, van de tot heden door de betrokken militaire commandanten als deserteurs opgegeven militairen, registratie hebben plaats gehad, og plaats hebben.

In verband met het vorenstaande, moge ik U verzoeken, bijgaande lijst, na overtyping, mij zoo spoedig mogelijk te willen doen terugzenden, opdat deze door mij dan onmiddellijk den Heer Block weder terhand gesteld kan worden.

Ten aanzien van de - aan de hand van deze lijst, na gehouden contrôle (vergelijking) met de bij de militaire instantie geregistreeerde namen - door U te ontvangen gegevens, moge ik U eveneens verzoeken, mij deze zoo spoedig mogelijk te doen geworden, ter doorgeving aan - en ter verdere bewerking door den Heer Block.

W.

Ten zeerste zal ik het op prijsstellen indien door mij een doorslag van de over te typen lijst, om te behouden, zou kunnen worden ontvangen.

W.

28 October

5.

B. 4604 GEHEIM

1

R. C.W.

336
17 October '46

Hierbij doe ik U weder de bijlage toekomen welke was gevoegd bij Uw nevenvermeld schrijven. Een afschrift voeg ik hierbij voor Uw persoonlijk gebruik.

Dezerzijds is aan G.S. III B verzocht, zoo mogelijk, inlichtingen te verstrekken. Na ontvangst zal ik U deze, ter doorzending aan den Heer Block, doen toekomen.

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst
namens dezen
de Luitenant-Kolonel:

Aan den Heer

B. Wijlhuizen

Marathonstraat 24

BREDA

J.G. Crabbendam

25 October

6.

B.4604

G E H E I M.

R. ED.

hiir 5047

Nederl.havenarbeiders te Antwerpen.

Hierbij heb ik de eer U een lijst aan te bieden inhoudende de namen van Nederlandsche en buitenlandsche arbeiders, werkzaam in de haven te Antwerpen.

Ik moge U verzoeken te willen doen nagaan of zich onder de daarep voorkomende namen van Nederlanders wellicht namen bevinden van personen, die als deserteur van het Nederl.Leger zouden moeten worden beschouwd.

Met het resultaat van het onderzoek moge ik U verzoeken mij in kennis te willen stellen.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
voor dezen
De Luitenant-Kolonel

AAN:

den Heer Hoofd der Afd.III B
van den Generalen Staf
Juliana-kazerne 's-GRAVENHAGE.

J.G.Crabbendam.

<u>No. Loonboek</u>	<u>Naam</u>	<u>Adres</u>	<u>Nationaliteit</u>
53	Voeten Jan	Pionierstr.16 Antwerpen	Nederlandsche
70	Balemans	v.Deynestr.126 Dourne	"
97	Hoornige Dik	Venneberglaan 97 "	"
114	Rejaek Jacob	Kte Schipperskapelstr15 Antw.	"
224	Govers Marinus	Buurtspoorweglei 89 Bergerhout	"
313	Van den Houvel Jan	J.Pauwelstr.180 Hoboken	"
993	De Kéne Baudewijn	Genuastr.7 Antwerpen	"
1044	Van Ulden Lambert	Visestraat 74 "	"
1140	Van Huydevoort Gerard	Oranjestr.67 "	"
1145	Klein Frans	Klein Kraaiwijk 2 Antwerpen	"
1247	Goumans Edmond	Spanjaardsteeg 5 "	"
1261	Gamben Jozef	Monteviedostr.10 "	"
1276	Machanicus B.	Merksomstw. 68 Dourne	"
1335	Van Genk Antoine	Canadalaan 136 Luchtbal	"
1306	Verschueren C.	Lackboralei 379 Dourne	"
1534	Van Hee Willem	Steegaken 12 Antwerpen	"
1542	Denis Maria	St.Bartholomeustr.59 Merksom	"
1632	De Maayer Cyrille	Kte Sterrestr.4 Ekeren	"
1628	Van Den Bergh Petrus	Eschenhout 247 Kapellen	"
1636	Van Genk Frans	Ten Boekhovelei 64 Dourne	"
1661	Paardekan Constant	Kempischedek W.K.20 Antwerpen	"
1713	Staal Christiaan	Lange Sterrestr.75 Ekeren	"
1724	Arends Berend	Burchtgracht 1 Antwerpen	"
1754	Nieuwenoord Theod.	Stoofstr.20 "	"
1759	Adriaanse Joannes	Gobdenstr.1 "	"
1899	Isore Georges	H.Gesstr.7 "	Fransche
1893	Van Der Heyden Adriaan	Kamestr.40 "	Nederlandsche
1925	Broes Petrus	Bredastr.96 "	"
2031	Naenen Jan	Molenweg 26 Stabroek	"
2266	Nuyts Andre	St.Aldegondikaal 8 Antw.	"
2343	Boman Marinus	Tweementstr.268 Dourne	"
2366	Brenders Karel	Saliralei 39 Merksom	"
2375	Sprangers Frans	Beenhouwersdreef 40 Kapellen	"
2466	Balemans Bernard	Terlindenahofstr.264 Merksom	"
2687	Boeren Marinus	Uitbreidingsstr.44 Berchem	"
2700	Beurvie Guillaume	Bredalaan 214 Merksom	Fransche
2734	Schrauwen Adriaan	Maalsche Kaal 32 Antwerpen	Nederlandsche
2754	De Smet Jan	Grensstr. 36/1 Put Kapellen	"
2772	Haasveld Johan	Lackboralei 352 Dourne	"
2777	Vissenberg Frans	Viaductdam 50 Antwerpen	"
2895	Hansen Alfres	St.Thomasstr.40 "	onbepaald
2944	Haas Cornelis	Gasthuishoevestr.62 Merksom	Nederlandsche
2966	Kempenaars Petrus	Canadalaan 258 Antwerpen	"
3037	Redvinck Adriaan	Gasstr.90/2 "	"
3105	Karjan Thomas	Van Aerdtstr.63 "	statenloos
3111	Schmitz Antoine	Gen.Drubbelstr.47 Berchem	Nederlandsche
3122	Tromelen Alfredus	Lamorinierestr.20 Antwerpen	"
3160	Van Donbrug	Polderdreef Beveren Waas	"
3258	Bolssens Petrus	Kloosterstr.26/10 Antwerpen	"
3348	Verbeek Johannes	Plantin Moretualei 114 Antw.	"
3416	Engelbroecht Nicolaas	Laar 15 Bergerhout	"
3418	Severijnen Corneel	Gildenstr.29 Merksom	"
3465	Gijssen Jan	Lge Winkelhaaksstr.6 Antw.	"
3520	Ghericou Abdelnedjd	Kloosterstrant 188 Antwerpen	Fransche
3602	Van Keulen Gerard	Plantijnkaal 13 "	Nederlandsche
3782	Barabas Antal	Nierijkstr.316 Grobbendonk	Hongaarsche

4042	Schoone Antoon	Nikkelstraat 27, Antwerpen	Nederlandsche
4113	Hofmans Joannes	Krugerstr. 288, Hoboken	"
4197	Hortier Abraham	Pulcomplein 25, Antwerpen	"
4220	Schrauwen Frans	Kte Boonestr. 135, Schoten	"
4261	Janssens Pijsbrecht	Gen. Belliardstr. 2, Antwerpen	"
4322	Toyson Victor	Lepelstraat 51, Stabroek	"
4255	Kessens Klaas	Pipstraat 31, Antwerpen	"
4473	Van Heensbergen Eug.	Nansstraat 57, "	"
4400	Moerbeek Jan	Vrijwilligerslei 30, Brasschaat	"
4509	Kok Joannes	J. Morotuslei 4, Wilrijk	"
4524	Van Oirschot Henricus	Bredabaan 34, Brasschaat	"
4589	Danon Petrus	Jozef Hendrikstraat 4, Hoboken	"
4634	Arnout Jan	De Bonstraat 46, Antwerpen	"
4641	Schulien Jozef	Scheldestr. 28, "	"
4769	Akkermans Arnold	Boorhavestraat 26, "	"
4892	Baert Nvariet	Doornstraat 180, Wilrijk	"
4958	Van Baal Henri	Hossingstr. 2, Dourne	"
5029	Belonans Em.	Hoevenschebaan 57, Kapellen	"
5339	Schreuder N.	v.d. Meydenstr. 16, Bergerhout	"
5349	Danon Petrus	Biekerfstr. 83, Antwerpen	"
5360	De Bok Marcel	Stoofstr. 18, "	"
5367	Matthysen, Edm?	Thuretstr. 65, Schoten	"
5375	Kleinersma Frito	Kte Stalvenbergstr. 2, Antwerpen	Duitsche
5424	Hoogendoorn Jan	Van Hevelstr. 41, Dourne.	Nederlandsche
5436	Kil Jacob	Abtsdreef 29, Stabroek	"
5572	PIERICK Jean	Schoolstraat 53, Antwerpen	"
5589	Moulicu Fr.	Oude Baan 95, Ekeren	"
5670	Paenen Jos	Klein Heiken 197, Ekeren	"
5703	Sprangers Jos	Bredabaan 308, Merksen	"
5781	Nickelcie Nicolas	Coedentijdstr. 44, Hoboken	Yoego-Slavische
5796	Schoele Jacob	Van Halmalestr. 24, Antwerpen	Nederlandsche
5873	Heltzel Jurriens	Turnhoutschebaan 287, Dourne	"
5923	Knoip Jan	Bredalei 9, Brasschaat	Luxemburger
6017	Schreuders Jozef	Lge. Doornikstr. 11, Antwerpen	Nederlandsche
6118	Dons Henri	Stoopstr. 17, Berendrecht	"
6134	Donners Joannes	Pemploin 2, Antwerpen	"
6163	Putselaer Coznel	De Franqueslei 82, Dourne	"
6213	de Roey	Langestr. 14, Brasschaat	"
6277	Verbugt Laurent	Bredabaan 173, Merksen	"
6345	Brasponincke A.	Oculinkstr. 26, Antwerpen	"
6451	Pereyn D.	Falconrui 72, "	"
6663	Van Winkel P.	Brockstr. N.N., Tielrode	"
6679	Akkermans A.	Kloosterstr. 80, Antwerpen	"
6777	Sterckx P.	Berkelstraat 82, Schoten	"
6803	Van Aanhout J.	Pipstr. 30, Antwerpen	"
6832	D'Haens A.	Kte Doornikstr. 4, Antwerpen	"
6891	Smits Karel	Gortestr. 5, "	"
6892	Ants Gerard	Bredabaan 53, Merksen	"
6928	Kouwenhaven G.	Verlatotr. 6, Antwerpen	"
6966	Stouthart J.	Lagenweg 54, Hoboken	"
6995	Datke G.	Duinstr. 54/5, Antwerpen	onbepaald
7093	Verhulst H.	Van Oudstr. 2, Antwerpen	Nederlandsche
7421	Wullaert Hendrik	Muntstr. 6, "	"
7630	Lammens Theodorus	Lamerindrestr. 110, Antwerpen	"
7738	Loms Pieter	Bijlestr. 66, "	"
7748	Van Gils	Theo Verellenlaan 267, Wuastrwozel	"
7843	Verheyen Adriaan	Duinstr. 102, Antwerpen	"
7856	Bossers Jaak	Boekweitstr. 31, Schoten	"

7912	Henneuse Adriaan	St. J. Berchmansstr. 22	Herksen	Nederlandsche
7914	Carpentier Georges	J. de Geyterstr. 95	Antwerpen	Fransche
7965	Saite Hubertus	Berpstr. 25	Schilde	Nederlandsche
8128	Melien Adolf	Lge Beeldkensstr. 153	Antwerpen	"
8140	Van Aert Corneel	Duboisstr. 25	"	"
8261	Jaere Joannes	Oude Beurs 31	"	"
8336	De Leefde Jan	Hoornstr. 3	"	"
8359	Bartram Gh.	Van Wesselstr. 83	Deurne	"
8441	Verschueren	Gasthoevenstraat 102	Herksen	"
8492	Oomens Adriaan	Chamchillaan 24/3	Antwerpen	"
8561	Van Dongen Jaak	Jan Duidel 17	"	"
8582	Jouters Joannes	Tweeantstraat 231	Deurne	"
8692	Grasse Bastiaan	Klaarbreekstraat 4	Antwerpen	"
8712	Sierema Jacob	Vrijhandelstraat 9	Herksen	"
8756	Brant Willem	Fabriekstraat 95	Bergarhout	"
8760	De Graaf Willem	Te Boelaarlei 95	"	"
8936	Fauvels Desiré	Schoytestraat 3	Antwerpen	"
9002	Husters Inidoor	Lge V. Sterbeeststr. 35	"	"
9157	Melson Soren	Groote Keraalberg 6	"	Deensche
9159	Noerkens Louis	Nechelshenstr. w. 25	Oude God	Nederlandsche
9425	Erasmynckx John	Goulinkstraat 26	Antwerpen	"
9625	Versiet Jan	Labandystraat 36	Herksen	"
9642	Bobens Camille	Kleine Tunnelplaats 9	Antwerpen	"
9862	Verlegh Bartholomeus	Compagnestr. 5	Deurne	"
10040	Van Sindert Gustaaf	Marktplein 19	Herksen	"
10144	Van West Maurice	De Villegaeststraat 2	Herksen	"
10145	Philieboom Anthonius	Walsche Kaat 5	Antwerpen	"
10176	Glaessens Hubertus	Damplein 9	Antwerpen	"
10407	Hysmans Jan	Kampisch Dakw. K. 86	Antwerpen	"
10420	Krommer Adriaan	Groote Goddaert 14/1	"	"
10475	Van der Noordt Jan	Mantevideestreet 2	"	"
10533	Van Spaeden Henri	Nieuwdroef 38	Herksen	"
10555	Ponsijn Cornelius	Leelandstraat 151	Deurne	"
10602	Kotsaert Albert	Klapperstraat 219	Beveren Waas	Fransche
10693	Van Numan Jan	Bredabaan 850	Herksen	Nederlandsche
10702	Kessens Paulus	Noerondijkstraat 75	Herksen	"
10808	V. d. Cruysen Karel	Treytenhellaan 16	Herksen	"
10824	Bartram Antoon	Confortalei 154	Deurne	"
10831	Boterlaarbaan 274	Stonders Arnold	Deurne	"
10838	Konings Ludovicus	De Franqueslei 68	Deurne	"
10866	Brand Jan	Beekstraat 67	Wilrijk	"
10930	Ottasen Karel	Schalienstraat 65	Antwerpen	Deensche
11028	Kemperdijk Nicolaas	Marsstraat 65	Herksen	Nederlander
11147	Van Hiten Ferdinand	Lge Scholierstraat 59	Antwerpen	"
11396	Loekofor Constant	Obegoesstraat II	Beveren Waas	"
11469	Van Gulik Cornelis	Oranjestraat 27	Antwerpen	"
11606	Van den Bosch	Laekberlei 352	Deurne	"
11728	Harveygare	Confortalei 88	Deurne	"
11892	Van West Frans	De Villegaeststraat 2	Herksen	"
11938	Pelcer Willem	Bredabaan 385	Herksen	"
11955	Geens Dag.	Bebeachestraat 83	Koboken	"
11987	De Jongh Jan	Fauvelsplaats 1/5	Antwerpen	"
12019	Van Capenhout Theo	Burgschestraat 34/3	Zwijndrecht	"
12217	Linders Herman	Kattendijkdek w. K. 29	Antwerpen	"
12223	De Milliens Art.	Donseldstraat 182	Schoten	"
12267	Suykerbuyk Frans	Breenhout 256	Kapellen	"
12325	De Rover Pieter	Kapelstraat 204	Standaard	"
12418	Van Dieet Cornelis	Neptunusstraat 52	Herksen	"

12627	Aleens Victor	Dambruggestraat 158,	Antwerpen	Nederlandsche
12613	Galle Petrus	Antwerpschestrv.219	Hoboken	"
12650	Pohling Joannes	Konckensstraat 8	Antwerpen	"
12746	Stevens Gerardus	Volkstraat 11	"	"
12760	De Winter Joannes	Kattenberg 3	Borgerhout	"
12768	Das Jan	Stoekmansstraat 2	Antwerpen	"
12788	Juchs Karol	Hordarstraat 20	"	Fransche
12799	De Laet Joannes	Juitjessteeg 5	Hoovenen	Nederlandsche
12826	De Wilds	Vlaemarkt 5	Antwerpen	"
12891	De Keyser Pieter	Schooldreef 39	De Klinge	"
12985	Durinkx Honoré	Klappery 28	Antwerpen	"
12956	Hannack	Lebandystraat 44	Merksom	"
13018	Boel Frans	De Manstraat 74	Deurne	"
13080	Walters Dirk	Muyssenstraat 12	Antwerpen	"
13075	Sprengere Frans	Vrijhandelsstraat 5	Merksom	"
13095	Goossens Josef	Belaardstraat 27	Borgerhout	"
13134	Lips Josef	Ridder W.V.Haverelaan 45	Schoten	"
13200	De Hleek Gansel	Vlaamsche Kaad 66	Antwerpen	"
13207	Rnas Paulus	Oorderochestr.153,	Ekeren	"
13444	Paansen Henri	Heikenstraat 197	"	"
13480	Solherst Louis	Duinstraat 75	Antwerpen	"
13489	De Lessins August	Van Aerdtstraat 48	"	"
13726	Reh Jan	Falconraat 74	"	"
13780	Mathysens Cornelius,	Bredabaan 176	Merksom	"
13814	Gijzen Antonius	Kte Dijkstraat 3	Antwerpen	"
14060	Snoys Hendrik	Van Kerkhovestraat 18	Antwerpen	"
14086	Van Duren Christ	De Manstraat 76	Deurne	"
14102	Mathysens Derys	Boschenstraat 1	Antwerpen	"
14179	De Bruyn Adriaan	Sterkshafel 78	Borgerhout	"
14348	Bogaert A.	Laarschebaan 61	Merksom	Fransche
14538	Suits L.	Oude Baan 213	Ekeren	Bank Nederlandsche
14882	Wante F.	Goedentijdsstraat 5	Hoboken	"
14817	Schrijver A.	Van Hovestraat 9	Borgerhout	"
14908	Van Basselt F.	Brijhoekstraat 237	Ekeren	"
15001	Dirkson J.	Voertdijkstraat 32	Deurne	"
15008	Van Hemert Martin	Jampiaats 6	Antwerpen	"
15297	Van Derst Cornelis,	Patronaatstraat 2	Ekeren	"
15764	Soudijn Johan	Br. De Oosterlei 40	Schoten	"
16022	Algenar Alain	Alf. De Oockstraat 46,	Antwerpen	Spaansche
16213	De Jong Marinus	Gen. Balliardstraat 27	Antwerpen	Nederlandsche
16481	Jeffer Andreg	Thuretstraat 65	Schoten	Tjeche-Slowaaksch
16595	Vergauwen August	Ijzarenpoortkaad 8	Antwerpen	Nederlandsche
16817	Koremans Jacobus	Kte Nieuwstraat 43	"	"
16886	Antonson Gaspard	Kte Zavelstraat 21	"	Noorsche
16892	Heute Jan	Schalienstraat 4	"	Nederlandsche
16920	Coels Antoine	Bethuisstraat 2	Merksom	"
17021	Brocker Joannes	Paardemarkt 82	Antwerpen	"
17051	Mathysens Jan	Rosenstraat 12	"	"
17101	Pedersen Carl	Schipperstraat 26	"	Deensche
17215	Fleyte Jacobus	Zirkstraat 42	"	Nederlandsche
17220	Gustafson Rubin	Stijfselstr.15	"	Zweed
17226	Londin Janduck	Legaitstraat 12	"	Tjeche-Slowaaksch
17273	Pavlakis Spielchols	Kl.Kauwenberg 38	"	Griek.

17390	Leuyckx Constant	Kerun Nevarumstr. 71, Merksem	Nederlandsche
17420	Neomagus Victor	Gitschotellei 196, Borgerhout	"
17695	De Bok Marinus	Lge Ypermanstr. 42, Antwerpen	"
17792	Balenaes Jaak	Lougenberg 125, Bkeren	"
17797	Roels Willen	Kannakenlaan 3, "	"
17864	Reuling Richard	De Waghonakerstr. 20, Antwerpen	"
17882	De Keck Hubertus	Bogaardstr. 9, "	"
17891	Koussmaker Jan	Bredabaan 1173, Merksem	"
18173	Van Silburg Ludovicus	Briehoekstr. 14, Putte Kapollen	"
18175	Vinberg Willen	Buikstr. 16, Antwerpen	Deensche
18297	Van Honont Gerard	Genuststr. 5, "	Nederlandsche
18320	Groenweg Genit	Sala Salustr. 11, Antwerpen	"
18362	Mannien Alois	J. Claessensstr. 95, Bkeren	"
18453	Van Gils A.	St. J. Berckmansstr. 12, Merksem	"
18552	Beaudoux H.	Gen. Belliardstr. 8, Antwerpen	"
18751	Van Sekelen	Kluismanstr. 90, "	"
18794	Goldberg E.	Noordsledestr. 11, Berchem	Statenloos
18848	Rugens A.	Zeevaartstr. 12, Antwerpen	Nederlandsche
18902	Lion J.	Lge Batterijstr. 51, "	"
18940	Maas C.	Kloosterstr. 44, "	"
19309	Rogers Henri	Maasstr. 9, "	"
19338	Angense Alois	Lge Leenstr. 170/4, "	"
19350	Verwey Aden	Willy Staeslei 95, Bkeren	"
19381	Groenendijk Albert	Prekerstr. 59, Antwerpen	"
19414	Verspagen Eugene	Dambruggestr. 54, "	"
19521	De Guchteneire G.	Terlindenhofstr. 372, Merksem	"
19629	Komponaars Dingena	Houtmijststr. 92, "	"
19641	Van Ke Jan	St. Canillinstr. 4, Wilrijk	"
19789	Vissers Jan	Gr. Kouwenberg 13, Antwerpen	"
19820	De Fort Jan	P. Roypenlei 79, Mortsel	"
19854	Kil Frans	Duinstr. 102, Antwerpen	"

AFSCHRIJFT.

<u>No. Loenboek</u>	<u>Naam</u>	<u>Adres</u>	<u>Nationaliteit.</u>
II.3.85	Servaas Jacob	Basselierstr.77 Dourne	Nederlandsche
369	Van Overmeire Gh.	Dumontstr.74 "	"
687	Jennissen Th.	Bestormingsstr.5 Antwerpen	"
938	Kriksen Per	Schipperstr.49 "	Zweedsche
1336	Van Rija August	Van Stralenstr.63 "	Nederlandsche
1372	Servaas Ludovicus	Basselierstr.77 Dourne	"
1400	Hoynen Petrus	Kte Kopstr.24 Schoten	"
1549	Korstanje H.	Oude Leeuwenrui 38 Antwerpen	"
1625	Graver R.	Gen Eisenhowerlaan 28 Bergerhout	"
1809	Baekman Arthur	Blauwbroekstr.1 Antwerpen	Letlandsche
1875	Krinkels Jean	Brouwersvliet 42 "	"
1921	Engelbregt Jozef	Laar 15 Bergerhout	Nederlandsche
1925	Van Immerseel A.	Zwijndrechtschebaan 35 Burcht	"
2025	Bertram Cesar	Van Wavelstr.83 Dourne	"
2081	Zelanoff Serge	Brouwersvliet 40 Antwerpen	statenloos
2089	Vetvitchie Joan	Van Schoonhovestr.68 antw.	Donsnoekaansche
2096	Mororia Nikolass	Van Maariantstr.19 Antwerpen	Russische
2167	Davies Harford	Leopold de Waalplaats 6 "	Engelsche
2198	Roudenok Alex	De Wagemakerstr.28 "	Ilkajaansche
2210	Urbain Edouk	Van Bykielei 30 Antwerpen	Tsj. Slowaaksche
2218	Frantcharoff Nedeleo	Palsiistr.113 "	Bulgaarsche
2247	Kik Adam	Kameliestr.26 Berchem	Nederlandsche
2349	Muller Jan	Italielci 65 Antwerpen	"
2376	Georgion Athanius	Pauliustr.7 "	Grieksche
2311	Sorensen Sigur	Vondelstr.7 "	Noorsche
2314	Joannidis Jean	Vingerlingstr.12 Antw.	Grieksche
2351	Metallides Ernesti	Blauwbroekstr.14 "	"
2366	Van Rostenburg T.	Lammekenstr.16 Bergerhout	Nederlandsche
2386	Maessen F.	Krickenstr.8 Antwerpen	"
2396	Ruiter Jan	Berschotstr.15 "	"
2401	Oder Johan	Van Herdtstr.4 "	Estlandsche
2405	Calp Willen	Klapdorp 58 "	Nederlandsche
2466	Van Kaam Jacob	St.Bartholomeustr.39 Merksem	"
2574	Knipper Bernard	Braanstr.115 Schoten	"
2662	Van Krieken Jan	Brechtchebaan 164 Schoten	"
2697	Holantinius	St.Amandustr.17 Antwerpen	"
2814	Van Genck Jank	Burchtschebaan 40 Braschaat	"
2959	Costvogels Johannes	Bergsmaktraat 71 "	"
3036	Van Dijk Gerard	Kroonstr.214 Borghout	"
3067	Missen Hannon	Tabakvest 87 Antwerpen	Fransche
3161	Dobson Harold	Kte Ypermanstr. "	Engelsche
3203	Blanco Marcel	Londenstr.50 "	Spaansche
3253	Dignaitis Eugeen	Van Besselerstr.43 Dourne	Lithausche
3278	Jacobson Reinhold	Britschelci 20 Antwerpen	Estlandsche
3280	Nevelin Alexander	Van de Wervestr.43 "	statenloos
3285	Leeners Joannes	Brusselstr.29 "	Nederlandsche
3304	Larsen Sage	Cassierstr.18 "	Deensche
3306	Malefason Leonardus	Verlatstraat 4 "	Nederlandsche
3312	Geerts Petrus	Klapdorp 60 "	"
3319	Kalmin Robert	Stijfseelrui II "	Letlandsche
3323	Van Toledo Theunis	Brouwersvliet 2 "	Nederlandsche
3325	Bal Pieter	St.Paulusstr.27 "	"
3361	Larsson Agnar	Palinkstr.116 Dourne	Zweedsche
4249	Gora Jozef	Vleeschhouwerstr.35 antw.	Duitsche
4267	Bogers Antoon	St.Pietersvliet 14 "	Nederlandsche
4273	De Vree Henri	De Profestr.33 Antwerpen	"

4279	Van Den Wijgaert Gh.	Rijnkaai 29 Antwerpen	Nederlandsche
4334	Kampers Dorothea	Gijsselstraat 7 Schoten	Fransche
4352	Schippers Pieter	Rijnkaai 17 Antwerpen	Nederlandsche
4356	Franks Jehan	Letterkundestr.174 Wilrijk	"
4461	Van Den Heuvel Corn.	Vlaammarkt 12 Antwerpen	"
4425	Wille August	Pelgrimstraat 3 "	onbepaalde
4471	Peereboom Matheus	J.Jacobstr.54 "	Nederlandsche
4486	Geinzer Ericc	Ameikalei 207 "	Italiaansche
4499	Verboom Gaston	Costenstraat 39 "	Nederlandsche

(K)
J A N B L O K S M A, geb. 30-1-24 te Den Haag, voorheen kantoorbediende, is een zoon van Jan Bloksma, geb. 30-11-97 te Dantumadeel, dameskleermaker en van Wintje Tuininga, geb. 21-1-00 te Leeuwarden, wonende Fisherstraat 156 te Den Haag. J. Bloksma Sr. werd evenals zyn toenmalige verloofde, met wie hy in 1923 huwde, in Mei 1920 te Den Haag ingeschreven komende van Leeuwarden.

By de Politie en de Politieke Recherche te Den Haag is niets ten nadeele van het gezin Bloksma bekend. Ook een rapport van den Gem. Dienst voor Maatsch. Hulpbetoon, in 1937 uitgebracht naar aanleiding van een ondersteuningsaanvraag van Bloksma luidt alleszins gunstig. Het gezin wordt genoemd net en degelyk. Van werkgeverszyde wordt dit onderschreven.

J. Bloksma Jr. heeft lager- en uitgebreid lager onderwys genoten; op 14-7-39 verliet hy de schoolbanken. Daarna is hy betrekkelijk korten tyd als jongste bediende werkzaam geweest by de Amsterdamsche Bank te Den Haag. Van 1-5-40 tot medio November 1942 is hy vervolgens als kantoorbediende werkzaam geweest by de Dordtsche Asphaltfabriek kantoorhoudende Oranjelaan 11 Den Haag. Men sprak daar een gunstig oordeel over hem uit, van eenige sympathie voor het communisme is destyds niet gebleken.

Op 18-11-42 ging hy vrywillig naar Duitschland (Gelsenkirchen) ~~te~~ werken. By het Arbeidsbureau en ook by zyn laatste ~~kan-~~ ^{patron} ~~teer~~ is men de meening toegedaan, dat hy dit heeft gedaan omdat hy op deze wyze een betrekking als kantoorbediende kon verkrygen, hetgeen by gedwongen uitzending die aanstaande was, wellicht niet het geval zou zyn geweest. Hy was anti-N.S.B.er.

Blykens gegevens van het Arbeidsbureau kwam hy in Juli 1943 naar Nederland terug (clandestien) en keerde niet naar Duitschland terug, hy dook z.g. onder. In zyn dossier by het Arbeidsbureau ligt een anonieme niet gedateerde brief, kennelyk afkomstig van duitschgezinde zyde, waarin staat vermeld dat de ondergedoken Jan Bloksma iedere avond by zyn ouders thuis komt en daar dus kan worden gevat.

Naar verluidd zou hy na zyn terugkeer uit Duitschland zich in Den Haag hebben bezig gehouden met illegaal werk. In hoeverre dit juist is, is niet bekend. Verder zou hy de frontlinie zyn gepasseerd of getracht hebben dit te doen met de bedoeling zich aan te sluiten by de Geallieerden.

My werd meegedeeld, dat toen hy uit Duitschland was teruggekeerd, hy blykbaar vry sterk onder den indruk was gekomen van de Russische machtontwikkeling. "Heel Duitschland is communistisch" e.d. soortgelyke uitdrukkingen die hy bezigde wezen er volgens myn zegsman op, dat de communistische wereldmacht hem niet onberoerd had gelaten. Het wekte den indruk, dat hy daar niet onsympathiek tegenover stond.

Verder zy vermeld, dat in de administratie van de Centrale Verrijheidsdienst te Den Haag voorkomt de naam van Lodewijk S I N O Y te Dendermonde, die in "De Roode Vaan" van 23-1-46 is genoemd geworden als plaatsvervangend candidaat van de Belgische Communistische Party voor de Belgische kamerverkiezing. De Roode Vaan is een orgaan van de Belg. Comm. Party.

Waarschynlyk is deze Sinoy identiek met Sinooy Kl. Kwartier 14, met potloodaanteekening vermeld op de bygevoegde brief gedateerd Dendermonde 1 Maart 1945.

Hieruit valt te concluderen, evenals trouwens uit die brief zelf, waarin gesproken wordt over 25 brochures (propagandemateriaal?), die Bloksma Jr. blykbaar gaarne wilde ontvangen, dat hy (Bloksma) in Maart 1945 reeds in contact stond met een Belgisch links-extremist.

Hoewel dezerzyds tot heden niet is vastgesteld is kunnen worden of Bloksma in Den Haag of elders links-extremistische activiteit heeft ontwikkeld, wyst het voorgaande sterk in die richting, terwyl het internationaal verband of althans contact kennelyk aanwezig was (is).

De naam Vberick, voorkomende op de bygevoegde enveloppe komt in de administratie van de C.V.D. niet voor, evenmin de naam Bloksma.

In de administratie van de Politieke Inlichtingendienst van de Politie te Den Haag komen de namen Bloksma, Sinoy en

Administratie

Vlerick niet voor.

Indien omtrent politieke activiteit van Bloksma nog iets naders bekend mocht worden zal dit onmiddellyk worden gerapporteerd.

Opgemerkt zy hierby nog, dat het gezin Bloksma, volgens ~~aan my~~ gedane mededeeling, overigens niet als communistisch bekend/of althans stond. Hierop blijft de aandacht gevestigd en nadere bijzonderheden zullen worden vermeld. Bloksma Sr. zou de Soc. Dem. beginselen het naast staan.

Een vertaling van het in het Russisch gestelde epistel, dat voor zich zelf spreekt en dat uit politiek oogpunt van weinig ~~afzaken~~ belang moet worden geacht, gaat hierby. 2.

staat

CHEF VAN DEN GENERALEN STAF

Afdeeling: III B
No.: 2835 Geheim.
Bijlagen: ---

B. 5045
's-GRAVENHAGE, 4 November 1946

ONDERWERP: Verdachte burgers.
(Opruiming tot desertie op stations).

6 NOV.

Hiermede moge ik U het navolgende berichten:

1. Op 2 October j.l. werd op het station Kampen een reizend militair door een burger aangesproken, die tegenover eerstgenoemde afbrekende critiek leverde op regeering en legerleiding. Daarna vertoonde hij een circulaire waaromtrent hij mededeelde, dat hiervan 400.000 stuks waren verspreid. Hij had echter geen enkel exemplaar meer beschikbaar. Tenslotte trachtte hij tevergeefs bedoelde militair tot desertie te bewegen. Zijn signalement luidt: leeftijd plm. 35 jaar, lang plm. 1.85 m., blond krullend haar, onregelmatig gebit, blootshoofd, gewoon postuur, gekleed met zwarte regenjas; hij droeg een blauwe actentasch. Hij was op weg naar Amsterdam.
2. Van de zijde der Rijkspolitie werd mijn aandacht gevestigd op Adriaan, Jacobus Buitenhuis, geboren te Weesp, 23 October 1895, wonende van Deldensweg C-287 XV te Hattem. Deze persoon is een vooraanstaand lid van de C.P.N., redacteur van "De Waarheid" en was vóór het uitbreken van de wereldoorlog in Rusland. Het is mij bekend dat genoemde BUITENHUIS jonge lieden, waarvan hij weet dat zij opgeroepen zijn of zullen worden voor den militairen dienst, uitnodigt om ten zijne huize te komen, vermoedelijk met de bedoeling om deze lieden te bewegen zich aan den militairen dienst te onttrekken. Het is niet onwaarschijnlijk dat hij ook op de andere plaatsen op stations e.d. zijn practijken tracht uit te oefenen. BUITENHUIS is een slank persoon, is meestal blootshoofds heeft grijs haar en maakt doordat hij maagpatient is, een eenigszins ziekelijken indruk.

Ja Kampen

Kan men my de naam van de man vertellen?

Het Hoofd van de Afdeeling III B,
De Luit.-Kol. van den Gen. Staf,
o/l De Luit.-Kol.

M.P. Kokje.

AAN:
Hoofd C.V.D.,
Javastraat 68,
's Gravenhage.

3056

GEHEIM

3

R. C.W.

2188

20 September 1946

J. Bloksma

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld schrijven heb ik de eer U het volgende te berichten.

Jan BLOKSMA, geb. 30-1-1894 te Den Haag, voorheen kantoorbediende, is een zoon van Jan Bloksma, geb. 30-11-1887 te Dantumadeel, dameskleermaker en van Wintje Tuininga, geb. 21-7-1900 te Leeuwarden, wonende Fisherstraat 156 te Den Haag. J. Bloksma Sr. werd evenals zijn toenmalige verloofde, met wie hij in 1923 huwde, in Mei 1920 te Den Haag ingeschreven komende van Leeuwarden.

Bij de Politie en de Politieke Recherche te Den Haag is niets ten nadeele van het gezin Bloksma bekend. Ook een rapport van den Gem. Dienst voor Maatsch. Hulpbetoon, in 1937 uitgebracht naar aanleiding van een ondersteuningsaanvraag van Bloksma luidt ~~al~~ ^{al} ~~zins~~ ^{zins} gunstig. Het gezin wordt genoemd net, en de ~~zijde~~ ^{zijde} van werkgeverszijde wordt dit onderschreven.

J. Bloksma Jr. heeft lager ~~uitgebreid~~ ^{uitgebreid} lager onderwijs genoten; op 14-7-1930 verliet hij de schoolbanken. Daarna is hij betrekkelijk korten tijd als jongste bediende werkzaam geweest bij de Amsterdamsche Bank te Den Haag. Van 1-5-1940 tot medio November 1942 is hij vervolgd als kantoorbediende werkzaam geweest bij de Dordtsche Asphaltfa. als kantoorbediende Oranjelaan 11 Den Haag. Men sprak daar een antoorhoudende deel over hem uit, van eenige sympathie voor het ^{communisme} is destijds niet gebleken.

Op 18-11-1942 ging hij vrijwillig naar Duitsland (Gelsenkirchen) werken. Bij het Arbeidsbureau en ook bij zijn laatste patroon is men de meening toegedaan, dat hij dit heeft gedaan omdat hij op deze wijze een betrekking als kantoorbediende kon verkrijgen, hetgeen bij gedwongen uitzending die aanstaande was, wellicht niet het geval zou zijn geweest. Hij was anti-N.S.B.er.

Blijkens gegevens van het Arbeidsbureau kwam hij in Juli 1943 naar Nederland terug (clandestien) en keerde niet naar Duitschland terug, hij dook zgn. onder. In zijn dossier bij het Arbeidsbureau ligt een anonieme niet gedateerde brief, kennelijk afkomstig van Duitschgezinde zijde, waarin staat vermeld dat de ondergedoken Jan Bloksma iederen avond bij zijn ouders thuis komt en daar dus kan worden gevat.

Naar verluidt zou hij na zijn terugkeer uit Duitschland zich in Den Haag heb en bezig gehouden met illegaal ~~werk~~ ^{werk} hoeverre dit juist is, is niet bekend. Verder zou hij de frontlinie zijn gepasseerd of getracht hebben dit te doen met de bedoeling zich aan te sluiten bij de Geallieerden.

Toen hij uit Duitschland was teruggekeerd was hij blijkbaar vrij sterk onder den indruk gekomen van de Russische machtsontwikkeling. "Heel Duitschland is communistisch" e.d.

soortgelijke uitdrukkingen die hij bezigde wezen er op, dat de communistische wereldmacht hem niet onberoerd had gelaten. Het wekte den indruk, dat hij daar niet onsympathiek tegenover stond.

Verder zij vermeld, dat in mijn administratie voorkomt de naam van Lodewijk SINOY te Dendermonde, die in "De Roode Vaan" van 23-1-1945 is genoemd geworden als plaatsvervangend kandidaat van de Belgische Communistische Partij voor de Belgische kamerverkiezing. De Roode Vaan is een orgaan van de Belg. Comm. Partij.

Waarschijnlijk is deze Sinoy identiek met Sinooy Kl. Kwartier 14, met potloodaantekening vermeld op de bijgevoegde brief gedateerd Dendermonde 1 Maart 1945.

Hieruit valt te concluderen, evenals trouwens uit die brief zelf, waarin gesproken wordt over 25 brochures (propagandamateriaal?), die Bloksma Jr. blijkbaar ganne wilde ontvangen, dat hij (Bloksma) in Maart 1945 reeds in contact stond met een Belgisch links-extremist.

Hoewel dezerzijds tot heden niet vastgesteld is kunnen worden of Bloksma in Den Haag of elders links-extremistische activiteit heeft ontwikkeld, wijst het voorgaande sterk in die richting, terwijl het internationaal verband of althans contact kennelijk aanwezig was.

De naam Vlerick, voorkomende op de bijgevoerde enveloppe komt in de administratie van den C.V.D. niet voor, evenmin de naam Bloksma.

In de administratie van de Politie te Den Haag komen de namen Bloksma, Sinoy en Vlerick niet voor.

Opgemerkt zij hierbij nog, dat het gezin Bloksma, volgens ganne mededeeling, overigens niet als communistisch bekend staat of althans bekend stond. BloksmaSr. zoh de Soc. Dem. beginselen het naast staan.

De gestencilde, in de Russische taal gesteld brief, bevat het operatiebericht van 23 April 1945 van het Sovjet-Informatie Bureau en is het gewone legerbericht, zooals dit dagelijks door de Geallieerde radio-zenders werd bekend gemaakt.

Da bij Uw schrijven gevoegde bijlagen gelieve U hierbij weder aan te treffen.

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst
namens dezen
de Luitenant-Kolonel:

an den Heer Hoofd Afd. III B
van den Generalen Staf

te

's-GRAVENHAGE

J.G. Cre